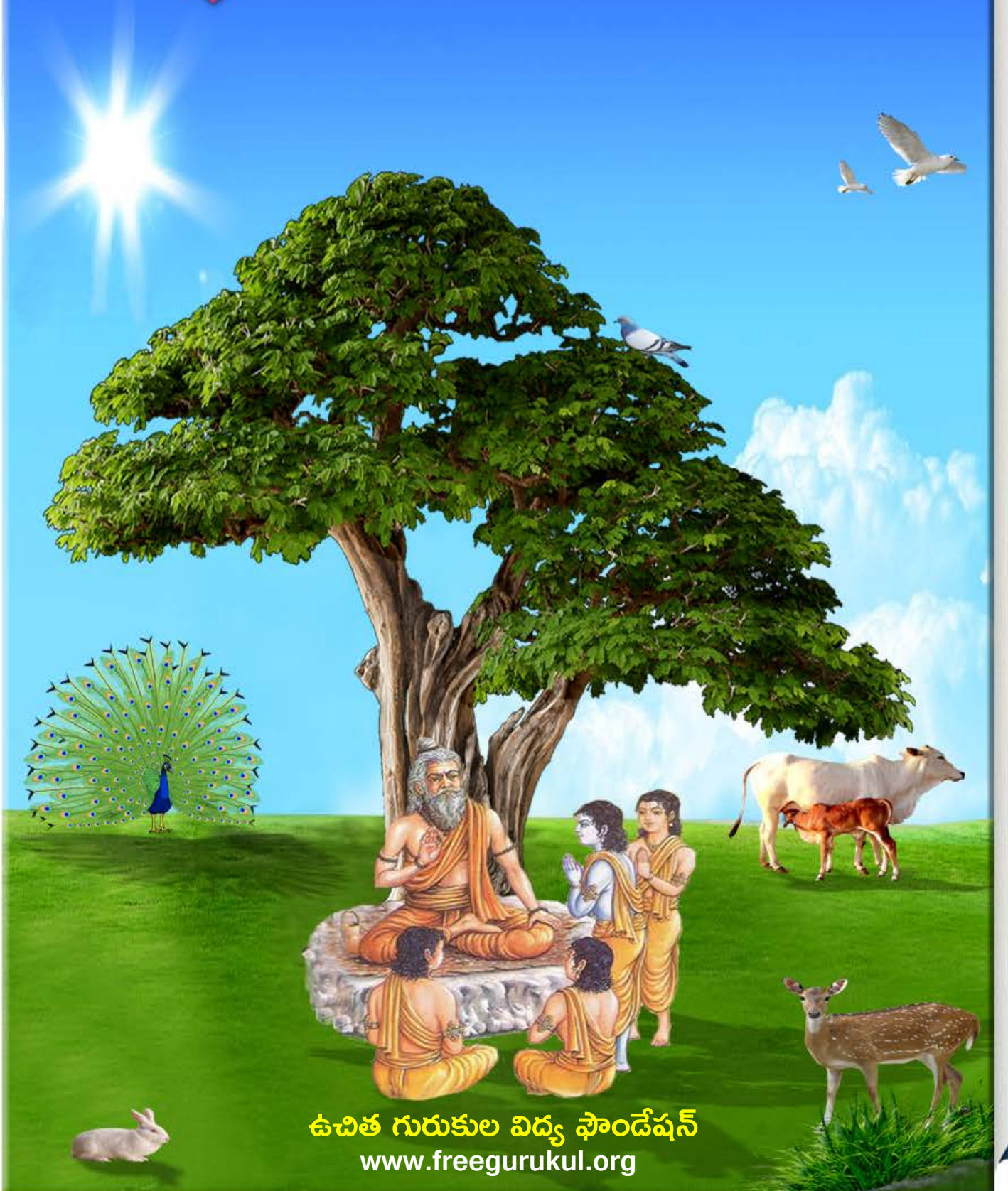

కర్తయోగం

యోగ సమన్వయము-2(కర్తయోగం)

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్
www.freegurukul.org

సదాశివ సమారంభం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు శుక మహర్షి

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు కృష్ణుడు

శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు దత్తాత్రేయ

గురు బాలాభాజ

గురు గోతమ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు మైత్రన్య మహా ప్రభువు

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

గురు వీరభక్త్యేంద్ర స్వామి

యోగి బేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతం

గురు చైలింగ్ స్వామి

గురు లాహిరి మహాశయ

గురు రామకృష్ణ పరమహంస

అమ్మ శారదా దేవి

గురు వివేకానంద

గురు సాయిబాబా

గురు అరబింద్

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు భక్తవేదాంత ప్రభుపాద

గురు మళయాళ స్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య

వందే గురుపరంపరాం..

“ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్” ద్వారా విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందించే సేవా కార్యక్రమంలో భాగంగా ఈ పుస్తకాన్ని భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా) నుంచి సేకరించి అందిస్తున్నాము. ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియచేసుకుంటున్నాము.

సాయి రామ్ వారి సేవల విస్తరణలో భాగంగా ఈ ఫౌండేషన్ స్థాపించబడినది. ఈ స్వచ్ఛంద సంస్థ ద్వారానే అన్ని సేవలు అందించబడును. ఇటువంటి పుస్తకాలు మీరు వ్రాసినట్లయితే (లేక) సేకరిస్తే మాకు తెలియచేయండి. మేము ప్రతి విద్యార్థికి ఉచితంగా అందేలా చేస్తాము, తద్వారా ఉన్నత విలువలు, నైపుణ్యాలు కలిగిన విద్యార్థులను మన దేశానికి అందించవచ్చు. మాతో కలిసి నవ భారత నిర్మాణ కార్యక్రమంలో పనిచేయుటకు, భాగస్వామ్యం అగుటకు ఆసక్తి ఉంటే సంప్రదించగలరు.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: <http://www.new.dli.ernet.in>
- 2) ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ వెబ్ సైట్ : www.freegurukul.org
- 3) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్ : <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) మొబైల్ ఆప్: Free Gurukul

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన,ధర్మ ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు డిజిటల్ లైబ్రరీ సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఇది లాభార్జన దృష్టిలేని ఉచిత సేవ. ఈ సేవలో అంతర్జాలంలోని(ఇంటర్నెట్) లైసెన్సు / కాపీరైటు అభ్యంతరాలు లేనివి అనుకొన్న పుస్తకాలను గ్రహించటం జరిగినది. అనుకోకుండా ఏవైనా అభ్యంతరకరమైనవి ఉన్నచో మాకు తెలుప మనవి, వాటిని తొలగించగలము అని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Website: www.freegurukul.org

Mobile App: Free Gurukul

email: support@freegurukul.org

Facebook: www.facebook.com/freegurukul

Help Line / WhatsApp: 9042020123

“ మన లక్ష్యం: విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య అనేది ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందరికీ అందించబడాలి “

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ – Free Gurukul Education Foundation

సర్వం పరమాత్మ పాద సమర్పణమస్తు

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

<http://www.new.dli.ernet.in>

Digital Library of India: Inc x

www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with
CMU, IIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home Vision Mission Goals Benefits Content Selection Current Status People Funding Copyright Policy FAQ RFP

Books Journals
Newspapers
Palm-Leaves (Manuscripts)

Title:

Author:

Year: to

Subject: Any Subject

Language:

Scanning Centre: Any Centre

[Presentations and Report](#)
[Statistics Report](#)
[Status Report](#)
[Feedback](#) | [Suggestions](#) |
[Problems](#) | [Missing links or Books](#)

Click [here](#) for PDF collection
DLI MIRROR at IUCAA Data Center PUNE

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

[Click Here to know More about DLI](#) ^{New!}

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
<ul style="list-style-type: none"> Rashtrapati Bhavan CMU-Books Sanskrit TTD Tirupathi Kerala Sahitya Akademi	<ul style="list-style-type: none"> INSA	<ul style="list-style-type: none"> Times of India Indian Express The Hindu Deccan Herald Eenadu Vaartha	<ul style="list-style-type: none"> Tamil Heritage Foundation AnnaUniversity ^{New!}

Title Beginning with.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Author's Last Name

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Year

1850-1900	1901-1910	1911-1920	1921-1930	1931-1940	1941-1950	1951-
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-------

Subject

Astrophysics	Biology	Chemistry	Education	Law	Mathematics	Mythology	Religion	For more subjects...
--------------	---------	-----------	-----------	-----	-------------	-----------	----------	----------------------

Language

Sanskrit	English	Bengali	Hindi	Kannada	Marathi	Tamil	Telugu	Urdu
----------	---------	---------	-------	---------	---------	-------	--------	------

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

“దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్టమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజూ పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పౌరమార్గిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది ఐలిప్పులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్చాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నీ కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన ‘ఇచ్చ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. “నీచాతినిచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

Acc. No. 3758

యోగ సమన్వయము

(The Synthesis of Yoga)

శ్రీ ఆరవిందులు

సంపుటి-2

అనువాదం :

కమలాకర వేంకటరావు

కృష్ణా పబ్లికేషన్సు

హైదరాబాద్

మున్ను డి

శ్రీ అరవిందు లీ మహాగ్రంథమును 'దివ్యకర్మయోగము,' 'పూర్ణజ్ఞానయోగము,' 'దివ్యప్రేమయోగము,' 'ఆత్మసంసిద్ధియోగము,' అను నాల్గు భాగములుగా విరచించియున్నారు. అందు, 'దివ్యకర్మయోగము'లో మొదటి నాలుగు అధ్యాయములును 'అవతారిక' అయిదు అధ్యాయములతో పాటుగ 'సంపుటి-1'లో ప్రచురించబడి యున్నది. 'దివ్యకర్మయోగము'లోని తక్కిన తొమ్మిది అధ్యాయములును ఇప్పుడీ రెండవ సంపుటియందు ప్రచురితములు. దీనితో, 'దివ్యకర్మయోగము' పూర్తియైనది. ఇక క్రమముగా, ఈ మహాగ్రంథములోని తక్కిన భాగముల అనువాదమును సైతము ఇట్లే చిన్నచిన్న సంపుటములుగా వెలువరించుపూనికి శ్రీ మాతారవిందుల దివ్యకృపా విశేషముచే త్వరితగతిని విజయవంతమగునుగాక యని ఆశించుచున్నాను.

—కమలాకర వేంకటరావు

విషయ సూచిక

అధ్యాయము		పుటలు
5	యజ్ఞార్ఘ్య హణము-1	1-31
6	యజ్ఞార్ఘ్య హణము-2	32-70
7	కర్మాచరణ ప్రమాణములు	71-100
8	పరమనంకల్పము	101-120
9	సమత : అహంకార నిర్మూలనము	121-137
10	ప్రకృతి గుణత్రయము	138-154
11	నిఖిల కర్మాధినాథుడు	155-187
12	దివ్యకర్మాచరణము	188-206
13	అతిమానసము : కర్మయోగము	207-215

యోగసమన్వయము

ప్రథమ భాగము

దివ్య కర్మ యోగము

అధ్యాయము 5

యజ్ఞా రోహణము 1

జ్ఞానకర్మలు - హృత్పురుషుడు

ఇదియే, * యజ్ఞేశ్వరుడగు పరాత్పరుని గూర్చిన పూర్ణజ్ఞాన లక్షణము. ఇదియే, భక్తిజ్ఞాన కర్మ యజ్ఞములనెడి త్రివిధ లక్షణములతో నొప్పారు యజ్ఞ స్వరూపము. ప్రత్యేకించి కర్మయజ్ఞమని యన్నప్పుడు, కేవల బాహ్యకర్మలనే కాదు, మనలోని సకల వృత్తులనూ సమర్పించవలెనని యర్థము. మన బాహ్య వృత్తులవలెనే మన ఆంతరంగిక వృత్తులునూ ఒకే బలిపీఠమున నివేదితములై పోవలెను. ఆత్మసంయమము కొరకునూ ఆత్మసంసిద్ధి కొరకునూ చేయు పరిశ్రమమే, యజ్ఞముగా నాచరించబడు సకల కర్మకునూ ప్రాణము. ఈ పరిశ్రమ ఫలితముగనే, పైనుండి మన దేహేంద్రియ ప్రాణ మనోబుద్ధి ప్రవృత్తులలోనికి పొర్లుకొనివచ్చు దివ్యతేజస్సుతో మనము ప్రకాశించ గలుగుదుము. దివ్యచేతనపు వెలుగు మనలో పృథ్వియగుచున్నకొలది, మనము విశ్వక్రతువున కధీశ్వరుడగు పరమేశ్వరునితో ఆత్మసాన్నిధ్యమునూ అంతస్సాయుజ్యమునూ బడయగల్గుచుందుము. ఇయ్యది ప్రాచీన వేదాంత ప్రతిపాదితమైన జీవితపరమార్థము. అంతియేగాక, మన దేహేంద్రియ ప్రాణ మనోబుద్ధుల రూపముననున్న సకల సంభూతియందునూ ఆ పరమేశ్వరునితో సారూప్య సాధర్మ్యములనుగూడ గాంచ గలుగుచుందుము. వేదములందు యజ్ఞసంకేశద్వారమున వేదములు ఈ నిగూఢార్థమునే బోధించిరి.

కాని, పూర్ణయోగ లక్ష్యనుసారము మానసిక సత్తతో నుంచి ఆధ్యాత్మిక సత్తలోనికి సత్త్వరముగ పరివర్తనము చెందు విధాన మిదియేయైనచో, నిచ్చట, మిక్కిలి క్లిష్ట మయ్యునూ అత్యంత ముఖ్యమైన ప్రశ్న

యోగసమన్వయము

యొకటి ఉదయించుచున్నది. ఇప్పటి ఐహికజీవనమునూ తత్సంబంధమైన కర్మలనూ ఏమిచేయవలెను? ఇంకనూ పరివర్తనము చెందకయున్న మానవప్రకృతి చేష్టలతో నెట్లు వ్యవహరించవలెను?

బృహత్తరమైన చేతనలోని కారోహించుటయూ, దాని శక్తులకు మన దేహప్రాణ మనములయం దావాసము కల్పించుటయూ పూర్ణయోగపు ముఖ్యలక్ష్యముగా నొకవైపున నంగీకరించుచున్నాము. మరియొకవైపున, ఏదో లోకాంతర జీవనముగాక, ఈ ఇహలోక జీవనమే ఆత్మవ్యాపారమునకు రంగభూమి కావలెనని యనుచున్నాము. ఉపకరణప్రాయమైన మన యుపాధిని ప్రకృతిని విచ్ఛిన్న మొనర్చుటకాదు, రూపాంతర మొందించివలసి యున్నదని చెప్పుచున్నాము. అట్టియెడ, మన ప్రస్తుత ప్రవృత్తులు, మన జ్ఞానతృష్టలు, రసవిపాసలు, ఇంద్రియ వ్యాపారములు, బాహ్యచేష్టలు, సకలభూతలముపైననూ ఆధిపత్యము వహించవలెననెడి సంకల్పములు, అన్నియూ నేమికావలెను?

వాని నన్నింటిని విసర్జించి, ఆధ్యాత్మిక చేతనాభివ్యక్తి కనుగుణమైన ముక్తియొక జీవనపద్ధతి నవలంబించవలెనా? లేక, బయటికి మాత్రము వాటిని యథాపూర్వముగనే నడపుచూ, లోపల అంతర్భావమున వాటిని రూపాంతర మొందించుటయో, లేక, - అదిలో మానవుడు పాశవికమైన ప్రాణప్రవృత్తులను సంవశించునప్పుడు తన హేతువాదముచేతనూ, యోచనాయుతమైన సంకల్పము చేతనూ, వాటినెట్లు మానసిక ప్రవృత్తులుగా విస్తృతపరచి పరివర్తనము నొందించినో, యిట్లే చేతనాంతర వ్యాపారముచే వాటిని విస్తరింపజేసి నూతనరూపములలోనికి మలచుటయో, చేయవలెనా? అదియునూ గానియెడల, వానిలో గొన్నిటిని త్రోసిపుచ్చి, ఆధ్యాత్మిక పరివర్తనమున కనువగువాటిని మాత్రము నిలుపుకొని, తక్కిన సందర్భములలో, అంతర్భావమునందేకాక బాహ్యరూపమునందుగూడ, ముక్తాత్మ లక్షణములైన శాంతి, ఆనందము, విశాలత, ఐక్యము మున్నగువాటి నభివృద్ధి క్తము చేయగల నూతన జీవనమును నిర్మించుకొనవలెనా? ఇదీ సమస్య. ఈ సమస్యనే, యోగప్రయాణమునందు, మానవత్వమునుండి దివ్యత్వమునకు బోవు మార్గముల నన్వేషించిన సాధకులు దాదాపుగ నెల్లరునూ ఎదుర్కొనుచూ

శారీరికముగా సాధ్యపడినంతవరకు, ఐహిక జీవనమునూ తత్కర్మలనూ పూర్తిగ సన్యసింపుట మొదలుకొని, ఐహికజీవనమును ఉన్నదున్నట్లుగా, - బయటికి ఎప్పటిరీతిగనే కనిపించిననూ, - భావమున నూతన దృష్టితో ఆమోదించుట వరకూ, పలువిధములైన పద్ధతులీ సమస్యా పరిష్కారమునకు సూచించ బడియున్నవి. జగత్తును నిరసించు సన్యాసియూ, అంతర్ముఖుడై మైమెరచు యోగియూ అనుసరించుపద్ధతి 'అతి' లోనికిపోయినదని చెప్పనొప్పును. పూర్ణయోగలక్ష్య మిది కాదు. ఏలయన, ఈ యోగమార్గమున నీ ప్రపంచమునందే దైవమును గాంచవలసియున్నది. ప్రాపంచిక కర్మలను పూర్తిగ విడనాడుటచే నియ్యది సిద్ధింపనేరదు.

ఇక, అంత 'అతి' లోనికి బోక, కొంత తగ్గుస్థాయిలో మన ప్రాచీనులు సూచించిన పరిష్కారపద్ధతి ఇంకొకటున్నది. సాధనకు సహజముగా అంగభూతములైనట్టియూ, తత్సంబంధము గలట్టియూ కర్మలను మాత్రమే చేయవలెననియూ, వీనికితోడు ఒకవేళ సామాన్య జీవనమునం దపరిహార్యములైన కర్మలను గూడ చేయవలసివచ్చినచో ఆధ్యాత్మిక భావముతో శాస్త్రసంప్రదాయానుసారముగా చేయవలెననియూ ఈ పద్ధతివారందురు. కాని, యీ నిబంధనము కర్మలయందు స్వేచ్ఛాభావమును సిద్ధింపజేయునది కానేరదు. పైపెచ్చు, కేవలమూతాత్కారికమైన పరిష్కారమిది. ఇహజీవనముగాక పరజీవనమే ఇందు చరమేకలక్ష్యముగా నుండును. పరజీవనము ప్రాప్తించువరకూ నెట్లో వెళ్ళద్రోయుటకు మాత్రమే ఇహజీవనము పరిగ్రహించబడును. ఇదికాదు పూర్ణయోగ లక్ష్యము. బంధవిముక్తుడై సత్యసంస్థితిని బొందిన విద్వాంసుడు సైతమూ లోకసంగ్రహముకొరకు, - స్థూలదృష్టికి గోచరించని దైవనియోగానుసారముగా నడచుజగత్పరిణామక్రమమునకు భంగము వాటిల్లకుండుటకొరకు, - కర్మలను చేయవలెనని చెప్పుచున్న గీతాపద్ధతియెడ పూర్ణయోగసాధకుడు మొగ్గుచూపవలెను.

కాని, అజ్ఞానసంస్థితియం దిప్పుడు ఏ ధోరణిలో, ఏ రూపమున కర్మలను చేయుచున్నామో, అదే ధోరణిలో, అదే రూపమున, ఈ కర్మలను చేయుచున్న యోగి గునము ఆంశగగ్గిక । పగ్గొజనమును మాత్రమే పొందినవార మగు

యోగసమన్వయము

దుము. లోపలనున్న వెలుగు వెలుపలనున్న మనక వెలుతురుకు సంబంధించిన పనులను నిర్వర్తించుచున్నట్లుగును. పరిపూర్ణమైన యాత్మ తన దివ్యప్రకృతికి విజాతీయమగు అపరిపూర్ణోపాధియందు తనను దా నభివ్యక్త మొనర్చుకొనుచున్నట్లుగును. ఇంతకంటె చేయగలిగినది ప్రస్తుతము లేనియెడల, ఈ విధమైన సంధి దశలో సాధకు డనివార్యముగ పెద్దకాలము ఉండవలసివచ్చుచుండును. లోని యాత్మవస్తువు శక్తిమంతమై, శారీరిక జీవనమునకుగాని, బాహ్యప్రపంచ జీవనమునకు గాని తన యుచ్చవచ్చిన రూపములు విధించ గలుగు పర్యంతమూ ఈ స్థితి తప్పదు. కాని, దీనినొక సంధిదశగా మాత్రమే అంగీకరించవలసియుండును. ఇది మన యాత్మకు చరమలక్ష్యము కానేరదు, మన యాత్మకు పరమగమ్యము కానేరదు.

ఈ కారణముచేతనే, నైతికవిధి పూర్వకమైన పరిష్కారపద్ధతియూ సరియైనది కానేరదు. ఏలయన, నైతిక నియమము ప్రకృతివృత్తులనెడి యడవిగురముల నోటి కేదియో కొంచె మడ్డము తగిలించి, అతి కష్టమున నెట్లో వాటిని గొంత యదుపులో బెట్టగలుగునేకాని, ప్రకృతిని బూర్తిగ రూపాంతరమొందించి దివ్యజ్ఞానజనితములగు ప్రేరణల నిర్వర్తించగల సుస్థిరస్వేచ్ఛను దాని కలవరచ జాలదు. ప్రకృతి వృత్తుల పోకడల కేవో కొన్ని యవధులు కల్పించి, తదంతర్వర్తులై చరించునట్లుగా వాటిని బలాత్కరించుచూ, సరియైన భద్రతను సమకూర్ప నేరని యొక అవరణమును మన చుట్టునూ నిర్మించుటయే, ఎంత విశేషముగ తంటాలుపడిననూ ఈ నైతిక నియమము మనకు చేయగలిగిన మహోపకృతి. సాధారణ జీవనమునందుగాని యోగసాధనయందుగాని, ఇట్టి యాత్మ రక్షణోపాయముల యవసరము కొంతకాలముపాటు తప్పనిసరియే కావచ్చును. కాని, యోగము నందివి తరువాత సాధించవలసియున్న ముఖ్య లక్ష్యమునకు పూర్వరంగము వంటివి మాత్రమే యగును.

సమూలమగు రూపాంతర ప్రాప్తితోగూడిన విశాల విశుద్ధాధ్యాత్మిక జీవనమే మన లక్ష్యము. దీనిని మనము సాధించవలెననిన, నైతిక నియమము కంటె అతీతమైన నియమమును, ప్రగాఢతరమైన పరిష్కారోపాయమును మనము

నైతికనిష్ఠయూ, ఇదియే సామాన్యముగా వివిధ మతములు సూచించు పరిష్కారోపాయము. కాని ఇది ఒక విధమైన రాజీపద్ధతి. ఇట్లేదోవిధముగ బాహ్యజీవనమునకూ ఆధ్యాత్మ జీవనమునకూ రాజీచేయుటగాదు మనము కోరునది. అంతస్సత్తతో పాటు బాహ్యజీవనముగూడ ఆధ్యాత్మికముగ మారిపోవలెను. నైతికమునకూ ఆధ్యాత్మికమునకూ గల భేదము గానక మానవబుద్ధి తరచు తబ్బిబ్బగుచుండును. నైతికమే యథార్థమైన ఆధ్యాత్మికమని గూడ వాచించుచుండును. అట్టి వాదములతో మనకు బనిలేదు. ఏలయన, నైతిక జీవనపద్ధతి ఒక విధమైన మానసిక నిగ్రహము. భ్రమప్రమాదముల కాస్పదమైన పరిచ్ఛిన్న మనస్సెన్నడూ సర్వస్వతంత్రమైన తేజోమయాత్మ గానేరదు.

అట్లే, ఈ యైహికజీవనమునే ఏకలక్ష్మ్యముగ నెంచి, దాని కిప్పుడున్న ప్రధాన లక్షణములనే ప్రమాణములుగ స్వీకరించి, ఆధ్యాత్మమని భ్రమను మాత్రము కలిగించునట్టియూ, పూర్ణముగ నధ్యాత్మము గానమూ తేజస్సుచే దానిని మెరయింప జూచు పద్ధతియూ మనకంగీకార్యము కానేరదు. అదే విధమున, అధిప్రాణచేతనకూ ఆధ్యాత్మచేతనకూ అవకతవకగా ముడిపెట్టు జూచుటగూడ తరచుగా జరుగుచుండును. లోని యాత్మానుభూతిని బయటి యింద్రియోపాసనతో, - రసదృష్టి పూర్వకమైన యింద్రియోపాసనతో లంకెపెట్టుచూ, దీనికి ఆధ్యాత్మానుమతి యున్నట్లు తృప్తిచెందుట సంభవించును. ఇదికూడ స్థిరత్వములేని, - విజయవంతము కాజాలని రాజీపద్ధతియే. దీనికి సాక్షాద్వ్యతిరీక్తమైన విషయభోగ పరాజ్ఞుత్వము పూర్ణసత్యమున కెంత దూరమో, ఇదియూ నంతే దూరము

పైన చెప్పిన ఈ పరిష్కారపద్ధతులేవియూ కుదురైనవి కావు. అధఃస్థితములైన సాధారణ ప్రాణిక మానసికాశయములకునూ, ఊర్ధ్వమున ఆధ్యాత్మిక శృంగములకునూ సంబంధము గలుపుటకు తడుములాడు మానవబుద్ధికి, - ప్రమాదలక్షణోపేతమైన మానవబుద్ధికి దోచు పరిష్కారములివి. వీనివెనుక ఏ పాక్షిక సత్యము దాగియున్ననూ, అయ్యది ఆధ్యాత్మికస్థాయి కుద్ధరించబడినప్పుడే, -

యోగసమన్వయము

అజ్ఞాన భూమినుండి పెకలించబడి పరమసత్య చేతనయందు పరిశోధించబడి నప్పుడే,—మనకు స్వీకారయోగ్యమగును.

పర్యవసానమున, మనస్సున కతీతమైన సత్యచేతనోపలబ్ధికలిగి, తద్వారమున వివిధ వస్తురూపములు యథోచితస్థానమును బొందుటయూ, వాని యాత్మ సారము మనకు ప్రత్యక్షమగుటయూ సంభవించువరకూ, సకల పరిష్కార పద్ధతులనూ తాత్కాలికములైన వేయగును. ఎంత దనుక మనయంతరమునందా సత్యచేతన యావిష్కరింపదో, ఎంతదనుక మన యూర్ధ్వమున నా సత్యచేతన నధిగమింపకుండుమో, అంతదనుక, మనకు మార్గదర్శకముగా నుండగల యొక ఆధ్యాత్మికానుభవపద్ధతి నూతనగా గొనుటయే. ఒక యాంతరిక తేజస్సును విడుదలచేసికొనుటయే, మనకు క్షేమకరమగును. ఏలయన, మనలో బహిర్ముఖమై యుండు తదితరమంతయూ,—ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానమూ ఆధ్యాత్మిక దర్శనమూ గాని దంతయూ,—బుద్ధిచేయు కల్పనలూ ప్రాణశక్తిచే గలుగు ప్రేరణలూ భౌతిక వస్తువుల యక్కరలూ అన్నియూ,—గ్రుడ్డి దీపములే యగును. ఒక్కొక్కప్పుడవి, తాత్కాలికముగ కొంత వెలుగు చూపినట్లే చూపించి, మనకు చిత్తవిభ్రమము కలిగించునట్టియూ ప్రయాణము నరికట్టునట్టియూ మాయదీపము లనవలసి యుండును.

మార్గదర్శకమైన యాధ్యాత్మికానుభవపద్ధతి మనకు అలవడవలెననిన, మానవచేతన అపావృతమై దివ్యచేతనను లోనికి రానిచ్చుట ద్వారముననే అయ్యది సాధ్యము. దివ్యశక్తి యొక్క ప్రబలసాన్నిధ్యమునూ, ఆదేశమునూ, క్రియాకలాపమునూ మనలో నందిపుచ్చుకొనగల తాహతు మనకు గలిగి, ఆ దివ్యశక్తికి మన మధీనులమగుట నేర్చుకొనవలెను. ఇట్టి యధీనత నుండియే పైన చెప్పిన మార్గదర్శనము లభ్యమగును. కృత్రిమానుభూతిలోనికి మనల నవలీలగా లాగుకొనిపోవు మానసిక కల్పనలచేతనూ ప్రాణికోద్వేగముల చేతనూ ఆహంకారిక ప్రేరణల చేతనూ మనము ముట్టడించబడియున్నంతవరకూ, ఆ దివ్యశక్తికి మనమధీనులమగుట సునిశ్చితము గానేరదు. మనకా దివ్యశక్తి మార్గదర్శకమై వెలయనేరదు.

ఈ ప్రమాదమునుండి మనము తప్పించుకొనవలెననిన. ప్రస్తుతము పదింట తొమ్మిదిపాళ్ళ మరుగుపడియున్న మన అంతరాత్మను, మనలోనింకనూ సుప్తమై యున్న హృత్పురుషుని, -చైత్యసత్తను (Psychic being) వివృత మొనర్ప వలసి యున్నది. అదియే మనము విడుదల చేయవలసిన లోవెలుగు. అజ్ఞాన ముచే నావృతులమై మనము నడచుచున్నంత కాలమూ, సత్యచేతనయే మన సాధనకు ఏడుగడ కాకున్నంతకాలమూ, మన అంతరాత్మదగు ఈ లోవెలుగే మనకు తప్పక దారిని చూపుచుండును, అధ్యాత్మము, విజ్ఞానము మన ప్రకృతి యందు సుప్రతిష్ఠితమగుటకు పూర్వము గడపవలసియున్న సంధికాలములో, అంతకంత కధికముగా మన యాచరణమును తీర్చిదిద్దు నంతర్నియమసృష్టికి, ముఖ్యముగా రెండు సందర్భముల కలయిక తోడగుచుండును. ఒకటి, -సంధికాల వర్తిస్థితులకు లోబడి మనలో దివ్యశక్తి పనిచేయుట, రెండు, -అజ్ఞాన శక్తుల యొత్తిడులనుండి మనలను తప్పించుచూ, ఉన్నత తరశక్తుల త్రోపుడులకు మన కంతకు తెలిసి విధేయుల మంత మగునట్లుగా మనలో మన అంతరాత్మ వెలుగు, - చైత్యసత్త వెలుగు పనిచేయుట.

ఈ సంధికాలములో ననేకదశ లుండవచ్చును. ఒక దశయందు, మనమీ యైహికజీవనమునంతనూ వదలక నడపుచూ, సకలకర్మలనూ, సంకుద్ధిసి మాడ్చునూ కోరి, వాని యంతస్సత్వము బహిర్గతము కావలెనని కోరి, దైవము నకు సమర్పణము చేయవచ్చును. ఇంకొక దశయందు, ఐహికజీవనమునుండి వెనుకకు మరలి, మనచుట్టూ నొక ఆధ్యాత్మిక కుడ్యమును నిర్మించుకొని, ఆధ్యాత్మిక పరివర్తనము బొందుట కిచ్చగించు ప్రవృత్తులను మాత్రమే లోనికి రానిచ్చు చుండవచ్చును. మూడవ దశయందు, తిరిగి యైహికజీవనమును పూర్ణముగ, విశృంఖలముగ చేపట్టి, ఆత్మతత్వపు పరమసత్య ప్రకటనమున కనుగుణమైన నూతనరూపములలో ఆ కర్మల నీసారి విర్వర్తింపవచ్చును. ఈ దశ లను నిర్ణయించునవి మానసిక నియమములు కావు. మన అంతరాత్మ వెలుగులో, గుప్తముగనో ప్రకాశముగనో మనలను మొదట ప్రేరేపించుచూ, ఏమొక క్రమముగా మన సాధనక్రమమును నియమించి తీర్చిదిద్దుచూ, తుదకు మనయోగము

యోగసమన్వయము

యొక్క బహుళ భారమునంతనూ తానే వహించు దైవీశక్తి విన్యాసమే వీటిని నిర్ణయించుచుండును.

యజ్ఞస్వరూపము త్రివిధమని చెప్పితిమిగాన, కర్మలనుగూడ త్రివిధముగా,-- జ్ఞానకర్మలు, ప్రేమ కర్మలు, జీవనకర్మలు అని విభజించి, ప్రతి కర్మవిభాగమునందునూ ఈ యాధ్యాత్మిక నియమ మెట్లు వర్తించి, అవర ప్రకృతినుండి పరాప్రకృతిలోనికి పరిక్రాంతిని సాధించునో వ్యక్తించెదముగాక.

*

*

*

జ్ఞానాన్వేషణపరమైన మానవ బుద్ధివృత్తులను యోగదృష్ట్యా రెండు వర్గములుగా విభజించవచ్చును. ఒకటి పరావిద్యకు సంబంధించినది. అనంతుని సర్వాతీతునిగా నుపాసించి తెలిసికొనుటకో, లేక, ప్రకృతి రూపముల వెనుకనున్న పరమ సత్యములను ధ్యానముచే, అంతస్సురణచే, అవరోక్షానుభూతిచే నధిగమించుటకో, ఇందు ప్రయత్నము జరుగును. రెండవది యపరావిద్యకు సంబంధించినది. వ్యక్తజగత్తుయొక్క బాహ్యరూపములలో గోచరించు ననంతుని మారువేసముల బాహ్యజ్ఞాన మిచట వికీర్యమాణమగును. రెండునూ రెండర్థగోళములు. ఒకటి వైది, రెండవది క్రిందది. మనస్సుయొక్క అజ్ఞానావరణములోపల మానవులు వీని నుపాసించుటలో, నీ రెండు విద్యలునూ వేర్వేరుగా నభివృద్ధి గాంచినవి. ఒక వైపున తత్వశాస్త్రమూ, మతధర్మమూ, ఇంకొకవైపున భౌతికదర్శనములూ, కళలూ వీని రూపములే.

తత్వశాస్త్రము (Philosophy) పరమసత్య నిర్ణయమే తన లక్ష్యముగా వృద్ధిపొందినది. ఒకొక్కప్పుడిది అధ్యాత్మమును,--లేక యంతస్సురణమును,-- ప్రమాణముగా గైకొనును. ఒకొక్కప్పుడు కేవలము బుద్ధిబలము నూతగా గొనును. ఒకొక్కప్పుడు, ఆధ్యాత్మికానుభవములను బుద్ధిపాటవముచే వివరించును. ఆత్మానుభవములను తర్కముచే బలపరచును. బాహ్య జగత్సంబంధమును విడనాడి కేవలమూ అంతరజగత్తులోనే విహరించు లక్షణముగలదికానట్టి సందర్భములో కూడ, బుద్ధి పథానమైన తత్వశాస్త్రము ఇహజీవనమును సాధారణముగా

శక్తిపూరితము చేయజాలకపోయెను. ఇతర ప్రయోజనముల నాసింపక, మానసిక సత్యమునే తదేక ప్రయోజనముగ నన్వేషించు భావనాసమున్నతి కొక్కొక్కప్పుడది శక్తిని పూరించుచూ వచ్చినది. ఒక్కొక్కప్పుడు, పదజాలపు మసక వెలుగు మబ్బులమధ్య మానసిక వ్యాయామ మొనరించుటకు శక్తి నిచ్చుచూ వచ్చినది. ఏమైననూ అయ్యది, వాస్తవిక జగత్తును వదలి దూరమున నెక్కడనో సాము చేసినదనియే చెప్పవలెను.

యూరపు ఖండపు ప్రాచీన తత్వశాస్త్రము కొంత శక్తిసమన్వితమే కాని, కడు కొలదిమందికి మాత్రమే అయ్యది యుపకరించినది. ఆధ్యాత్మికతా విశిష్టమైన సందర్భమున భారతీయ తత్వశాస్త్రము జాతిజీవనముపై తన ప్రభావమును స్వల్పముగ ప్రసరింపజేయగల్గినదేకాని పూర్తిగ రూపాంతరము నొందింపలేక పోయినది. మతధర్మము (Religion) తత్వశాస్త్రమువలె నొంటరిగా నున్నత శిఖరములపై విహరించుటకు యత్నించియుండలేదు. మానవుని మానసిక కక్ష్యల కంటె వ్యావహారిక జీవన కక్ష్యలను గైవసమొనర్చుకొని దైవముదెస కాకర్షించుట దాని లక్ష్యము ఆధ్యాత్మిక సత్యమునకునూ, ప్రాణిక భౌతిక జీవనమునకునూ మధ్య సేతువును నిర్మించుటకది సమకట్టినది. అవరజీవనమును పరజీవనమునకు విధేయమొనర్చు నభిలషించినది. ఇహమును పరమునకు వశంపద మొనరింపగోరినది. కాని, యీ ప్రయత్నము తరచుగా విఫలమై పరిణమించి, ఇహవాంఛలు తీర్చుకొనుటకు కరము నుపయోగించుకొనుట జరుగుచూ వచ్చినదని యొప్పుకొనక తప్పదు.

మతధర్మ విషయికమైన భావము అహంకార సేవనమున కొక సాకుగా వినియోగపడుచూ వచ్చినది. తన ఆధ్యాత్మికానుభవ కేంద్రమునుండి తరచుగా చలించుచూ, మతధర్మము ఐహికజీవనవాంఛాపరమైన మార్గములో పడిపోవుచూ వచ్చినది. మానవబుద్ధిని సమాధానపరచు ప్రయత్నములో, సిద్ధాంత రాద్ధాంతములచే దానిని బంధించి యుక్కిరి బిక్కిరి యొనర్చినది. మానవహృదయమును ఆకర్షించు ప్రయత్నములో, ఆవేశపు గోతులయందు తూలి బోర్లపడినది. మానవ జీవనమును గైవస మొనర్చుకొను ప్రయత్నములో, వక్రించి, మతోన్మాదము, సంహారోద్వేగము, హింసాప్రవణత్వము, అజ్ఞానపరత్వము, మున్నగు గుణము

యోగసమన్వయము

లకు లోబడిపోవుచూ వచ్చినది. మానవునిలోని భౌతికమును దైవముదెస కాక రించు ప్రయత్నములో, శుష్కమైన, యంత్రప్రాయమైన, నిర్జీవమైన కర్మ కాండయందు కూరుకొనిపోవుచూ వచ్చినది.

ఉత్తమమిట్లు సంకరమై, దానినుండి అధమము పుట్టుకొని వచ్చినది. జీవనశక్తి యందలి ఒకానొక విచిత్ర రసాయన సంయోగ ప్రక్రియాఫలితమిది. ఇందు 'చెడు' నుండి 'మంచి' పుట్టుట కెట్లు వీలన్నదో, అట్లే 'మంచి' నుండి 'చెడు' పుట్టుటకునూ వీలన్నది. ఈ యథోగతినుండి రక్షించుకొనుటకు చేసిన వృథా ప్రయత్న ఫలితముగనే, మతధర్మము, సత్తను రెండుగా చీల్చినది. వ్యావహారికమూ పారమార్థికము, ఐహికమూ ఆముష్మికము, మలినమూ శుద్ధము, అను ప్రతిద్వంద్వములుగా జ్ఞానమునూ, కర్మలనూ, కళనూ, జీవనమునూ విభజించినది. కాని, యీ రక్షణప్రక్రియ కృతకమై, ఆచారశృంఖలాబద్ధమై, వ్యాధిని మరింత ఎక్కువచేసినదే కాని దాగుచెయ్యలేదు.

ఇక, అపరావిద్యకు నందించిన భౌతికదర్శనము, కళ, జీవనవిజ్ఞానము, ఇవి ప్రారంభమున మతధర్మపు నీడలో మెలగి మతధర్మమును సేవించిననూ, తుదకు దానినుండి విడివడి, దానియెడ వైముఖ్యము వహించినవి. అంతేకాదు, తత్వశాస్త్రమూ మతధర్మమూ మిథ్యాభూతమైన కాల्పనిక జగత్తును లక్షించుచున్నవను తలపున వానియెడ నవి ఔదాసీన్యము, సంశయము, నిరసనము పూనుట సంభవించినది. పరాపర విద్య లొండొంటితో నిట్లు పూర్తిగ తెగలెంపులు చేసికొన్నట్లు కొంతకాలము తోచివచ్చును. వానికంటె ఉత్తమమైన ఆత్మజ్ఞానము కొరకై ప్రయత్నమనునది యిక పూర్తిగ సమసినట్లే యనిపించవచ్చును.

కాని, ఇహవిషయిక జీవనమునకుగూడ ఉత్తమజ్ఞాన మావశ్యకమే యగుచుండును. అది లేనియెడల, మన భౌతిక విషయములూ మన యన్వేషణలూ ఎంత ఫలవంతములూ సంపన్నములూ, స్వతంత్రములైననూ, వాటి పరిణామ పౌష్కల్య మెంత అత్యద్భుతమైయున్ననూ, అవన్నియూ అవిధిపూర్వకముగా ఊద్రదేవతలకు సమర్పించినవే యగును. మానవ హృదయమును కర్కశముగావించి, మనోవీధులను ముకుళితము లొనర్చి, శిలావికారమైన ఐహిక కారాగారములో అవి మనలను బంధించినై న బంధించును; లేదా, అనిశ్చితమై దిక్కు

తోచని యొకానొక చోటునకు జేర్చి కనువిప్పయిననూ కలిగించును. కనులు మిరుమిట్లుగొలిపే ఈ కించిజ్ఞత అజ్ఞానమునకు చూపాంతరమే. పంధ్యాప్రాసు మైన అజ్ఞేయవాదము మనకొర కచట వేచియుండును.

సర్వమునూ తనలో నిముడ్చుకొనెడి పరమోపలబ్ధికై పాటుపడు యోగము కర్మలను నిరసించదు. విశ్వాత్మ కనెడి కలలనేనియూ, నిజమున కవి కలలు కావు- త్రోసిపుచ్చదు. మానవునియం దా విశ్వాత్మ ఏ అద్భుత పరిశ్రమమునకు బూనుకొనినదో, ఏ అనంత విజయమును నాచింప సమకట్టినదో, దానియెడల వైముఖ్యము వహింపదు. కాని, ఈ విశాలత చేకూరుటకు మొట్టమొదటగా గావలసినది, మన యైహిక కర్మలన్నియూ కేవలము పరాత్పరునికి, ఆతని దివ్య శక్తికి, సరియైన భావముతో, సరియైన జ్ఞానముతో, ఈ భౌతిక ప్రకృతియం దవశముగ బద్ధుడైయున్న జీవునిచేగాక స్వతంత్రుడైన జీవునిచే సమర్పితమగు యజ్ఞములో భాగములై పోవలెను

కర్మల నొకవేళ విభాగించవలసియుండునేని, హోమాగ్నికి అత్యంత పన్నిహితముగనుండు కర్మలూ, దూరముగనుండు కర్మలూ అని విభజింప వచ్చును. చురచుర మండే ఎండుసమిధలవంటివీ. మంటను నిరోధించు పచ్చి మొద్దులవంటివీ, అని విభజింపవచ్చును. ఇట్టి విభాగమును వినాయించినచో, సత్యాన్వేషణపరములూ సత్యాభివ్యక్తి నిరతములూ నగు సకల జ్ఞానకర్మలనూ పూర్ణాహుతి కుపయు కమగు ద్రవ్యములే యగును. దివ్యజీవనపు విశాల చక్రము నుండి యే కర్మనూ పేరుచేయుటకు వీలులేదు.

వివిధవస్తువుల ధర్మములనూ, రూపములనూ, విధానములనూ పరిశీలించు మానసిక, భౌతికశాస్త్రజాలముగాని, ప్రాణీకోటుల జీవనమునకు సంబంధించిన సాంఘిక, రాజనైతిక, భాషావిషయిక, చరిత్రాత్మక శాస్త్రజాలముగాని, తన పరిసరములను వశంపద మొనర్చుకొనగోరు మానవుని ప్రవృత్తి నియమములకు సంబంధించిన ఇతర గ్రంథజాలముగాని, ఏకకాలముననే కర్మగనూ జ్ఞానముగనూ గూడ భాసించు మహోదార లలితకళలుగాని, సకల అన్వేషణలూ, సకల ఉపలబ్ధులూ, సకల అభివ్యక్తులూ- అన్నియూ ఆ యనంతమని వీలా విశేషముల

యోగసమన్వయము

ననుభూతమొనర్చుకొను పేయగును; ఈశ్వర సాక్షాత్కారమునకు, దివ్యరూప సంసిద్ధికి సాధనభూతములే యగును.

చక్కగా, అర్థవంతముగా రచించబడిన ప్రతికావ్యమూ, ప్రతి చిత్రమూ, ప్రతి విగ్రహమూ, ప్రతి సౌధమూ ఒక నిర్మాణాత్మకమైన జ్ఞానచేష్ట. చైతన్య షష్కారము, సత్యప్రతీక, ప్రాణిక మానసికాభివ్యక్తియొక్క ప్రగతిరూపము. కావుననే, కళలయందు కర్మజ్ఞానములు ఏకాకృతి దాల్చుకున్న వనుట యొప్పిద మగుచున్నది. కాని, ఈ సాధన అజ్ఞానమూలకమైన మానసిక జీవనములో చేరినది కాగూడదు. భావము వలననూ, సంస్కృతిపలననూ, నివేదనము వలననూ మాన సిక జీవనము ఆధ్యాత్మిక చైతన్య ప్రవృత్తిగా మారి, నువిశాల జ్ఞాన తేజస్సులో నంతర్భూతము గావలసియున్నది. అటువంటి మానసిక జీవనముమాత్రమే యోగికి పరిగ్రాహ్యము.

ఏలయన, సకలమూ యజ్ఞప్రాయమైపోవలెను. కేవలదైన పరమేశ్వరుడే సకలకర్మలకునూ పరమలక్ష్మ్యమూ పరమార్థమూ కావలెను. మానవులయందునూ సకలజీవరాసులయందునూ సమస్త వస్తుజాతమునందునూ పరమేశ్వరుని చిచ్ఛక్తి విలాసమును, దాని నిర్మాణ వైశిష్ట్యమును, దాని రహస్యప్రకారములను, దాని అభివ్యక్తి చిహ్నములను కనుగొని యవగత మొనర్చుకొనుటయే జ్ఞానప్రధానము లైన వివిధ శాస్త్రముల వ్యాసంగమునందు యోగికి పరమలక్ష్మ్యమై యుండవలెను. భౌతికములు కానిండు - ఆధ్యాత్మికములు కానిండు, కర్మప్రధానములైన వివిధ శాస్త్రముల వ్యాసంగమునందు యోగి లక్ష్మ్యము, ఈశ్వరుని కార్యవిధానములందు ప్రవేశించి, తన కనుగ్రహించబడిన సాధనసంపత్తిని తెలిసికొని, ఆత్మయొక్క ప్రభుతనూ ఆనందమునూ సంసిద్ధిని ఆ తెలివిద్వారా ఐచ్ఛికముగనూ నిర్దుష్టము గనూ అభివ్యక్త మొనర్చుకొనుటయైయుండవలెను.

ఇక వివిధకళలయొక్క వ్యాసంగమునందు కేవల సౌందర్య గ్రహణమే, ప్రాణిక మానసిక తృప్తియే యోగి లక్ష్మ్యము కాజనదు. సర్వత్ర పరతత్వమును దర్శించుటయూ, దాని కార్యకలాపముల పరమార్థము నెరిగి భజించుటయూ, దేవ మానవ పశు పక్షి క్రిమి కీటకాది సకల భూతములలోనూ ఆ పరతత్వమునే అభివ్యక్త మొనరించుటయూ ఆతని లక్ష్మ్యము కావలెను. మతధర్మాభిలాషకునూ

మహాత్తరమైన కళకునూ ఆత్యంతిక సంబంధమున్నదను వాదము వస్తుతః సరియైనదే. కాని, సంశయాస్పదమగు మతధర్మాభినివేశమునకు మారుగా మనము, ఆధ్యాత్మికాభిలాషనూ, దర్శనమునూ, తత్వరహస్యప్రకాశకమైన అనుభూతిని పెంపొందించుకొనుట చేర్చుకొనవలెను.

దర్శనము విశాల మగుచున్నకొలది, మానవునిలోనూ సకలవస్తువులలోనూ గర్భితమైయున్న పరతత్వరహస్య మెరుకపడుచుండును. లోతులు దరియనేరని పటి మతధర్మావేశము తలస్పర్శి కాగల ఆధ్యాత్మిక జీవనముగా మారును. అట్టి మహోన్నత స్థాయినుండి యుద్భూతమగు కళ మరింత గంభీరమూ, తేజోవంతమూ, శక్తిమంతమూ గాగలును. ఉన్నతతరమూ విశాలతరమూనైన ఆధ్యాత్మిక చేతనయందు యోగి నివసించుచుండును. కావున, ఆతని జ్ఞానక్రియా కలాపమంతయూ, ఆతని సృష్టికార్యమంతయూ, అచటనుండియే యుత్పన్నము గావలసి యున్నది,- మనస్సులోనుండి యుత్పన్నము కాగూడదు. ఏలయన, ఆత డభివ్యక్తము చేయవలసియున్నది,- లేక, ఆతనిద్వారా తనను దా-భివ్యక్త మొనరించుకొనుచూ నతని క్రియా కలాపములను అతని వ్యక్తిగత ప్రయోజనముకొరకుగాక ఒకానొక దైవకార్యముకొరకై తీర్చిదిద్దుటకు ఉరవడించుచున్నది,- మనోమయ పురుషుని దర్శనముకంటె మహాత్తరమైన దర్శనము.

అంతియేకాక, పరతత్వజ్ఞానముగల యోగి ఒక నిర్బంధమునకు లోబడి గాని ఒక యక్కర తీర్చుకొనుటకుగాని యీ కార్యకలాపమునందు ప్రవేశించడు. ఒక విద్యుత్తధర్మముగా నెంచిగాని, చునస్సున కత్యావశ్యకమైన ఒక వ్యాసంగముగా భావించిగాని, ఏదేనొక పెద్ద వినోదముకొరకుగాని, అత్యున్నతమైన మానవ ప్రయోజన మేదియో సాధింప గోరికాని యీ పనుల కతడు పూనుకొనుట లేదు. తన కీర్తిప్రతిష్ఠలకోసమూ వ్యక్తిగతమైన సంతృప్తికోసమూ కాదు, అతడి కార్యముల నెరవేర్చుట. తనలోని యీశ్వరేచ్ఛనుబట్టి యతడు వీటిని వదలనూ వచ్చును, చేయనూవచ్చును. వదలుటయే ఈశ్వరేచ్ఛ కానంతవరకూ, తన పూర్వజ్ఞానసాధనయం దతడు వీటిని వదలవలసిన పనిలేదు. సృష్టికార్యమునందు పరాశక్తి యేవిధముగా ప్రవర్తించుచున్నదో అట్లే, సృష్టియందలి,- అభివ్యక్తియందలి,- ఒకానొక ఆధ్యాత్మికానందముకొరకు,- జగత్తులో ఈశ్వర కార్యములను సక్రమముగా ప్రవర్తించజేయుటకొరకు,- అతడి కార్యములందు ప్రవృత్తుడగును.

యోగసమన్వయము

జ్ఞానియైనవాడు తన యాచరణసద్ధతిచే, అజ్ఞానులకు కర్మాసక్తిని, కేవలము మతధర్మ బోధితములుగా నెంచబడు కర్మలయందేకాక సకలకర్మలయందునూ ఆసక్తిని, కలిగించవలెనని గీత బోధించుచున్నది. అతడు తన యాచరణముచే వారిని వారి యైహికకర్మ ప్రవృత్తినుండి చలింపజేయరాదు. ఏలయన, జగత్తు తన యూర్ధ్వ గమనమును గొనసాగించవలసియున్నది. మానవులుగాని మానవజాతులుగాని అజ్ఞానముతోనైననూ కర్మప్రవృత్తియందుండవలెనేగాని. మరింత అజ్ఞానరూపమైన అకర్మలో, విచ్ఛిత్తికి వినాశమునకూ దారితీయుదుస్థితిలో, బడిపోరాదు. భ్రమ ప్రమాదములకూ, తంద్రాలస్యములకూ ఆస్పదమైన తమోగుణము జనుల నావరించినప్పు డిట్టివరిస్థితి దాపురించుచుండును.

‘ముల్లోకములలోనూ నేను పొందనిదిగాని పొందవలసినదిగాని ఏదియూ లేకపోయిన కారణముచే, కర్మలు చేయవలసిన అగత్యము నాకు లేకపోయిననూ, కర్మలు నేను చేయుచునేయున్నాను. కర్మలు నేను చేయుచుండల, సకల ధర్మములూ నష్టమగును, లోకములు తస్సన్నమైపోవును. ప్రజలను నేను నాశనము చేసినవాడనగుదును’ అనినాడు గీతలో భగవానుడు. ఆధ్యాత్మిక జీవనమునందు, విశుద్ధికోసమై, ఆ యనిర్వాచ్యునియందు దక్క ఇతరమునందు అభినివేశమును చంపుకోనక్కరలేదు. శాస్త్రములు, కళలు, ఐహికజీవనము— వీని పాదులను కుళ్ళగించివేయ నవసరములేదు. పూర్ణమైన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానమునకునూ, ఆధ్యాత్మిక కర్మప్రవృత్తికినీ పర్యవసానముగ, ఇవన్నియూ తమ సంకుచితత్వమునుండి యుద్ధరించబడును. వీనియందు ఇన్నాళ్ళునూ మనస్సునకున్న సంకుచితమైన అజ్ఞానభూముష్ణమైన అల్పసంతోషము, విశృంఖలమైన ప్రగాఢమైన ఉత్తారకమైన మహదానందముగా మారును. సృజనాత్మకమైన ఆధ్యాత్మిక శక్తికి తేజస్సుకూ నిలయమైన నూతనాధారము దొరికి, తద్దార్శమున నీ సకలమునూ నిజతేజస్సంసిద్ధిని మరింత త్వరితముగా, ప్రగాఢముగా సంపాదించుకొనగల్గును. సుప్తములైయున్న స్వకీయ భవితవ్యములనూ ప్రబల శక్తులనూ ఇతోధిక వేగముతో సాధించుకొనగల్గును. అవశ్యకమైనదానిని విరంతరదీక్షతో నుండు సాధించునెడల, తక్కినదంతయూ తత్ఫలితముగ దానంతటదియే చేకూరు

చుండును. ఈ సంసిద్ధి మనకు, లేనిది క్రొత్తగా కలుగుటలేదు. ఉన్నదానినే క్రొత్తగా కనుగొని, స్వీయశక్తి ప్రకటనతో, స్వీయతేజస్సున ప్రతిదానినీ క్రొత్తగా తిరిగి రూపొందించుటగా దీనిని భావించవలసియుండును.

*

*

*

ఇదియే, దివ్యజ్ఞానమునకునూ మానవజ్ఞానమునకునూ గల యధార్థసంబంధము పారమార్థికమూ వ్యావహారికమూ అనేది పరస్పర విభిన్నమైన తరగతుల క్రింద రెంటినీ వేరుచేయుట కాదిచట ముఖ్యవిషయము. ఎట్టి లక్షణము కలిగిన చేతనతో నీజ్ఞానవృత్తి బయలుదేరుచున్నదనునదియే ఇచట ప్రధానాంశము. ఏదేనొక బాహ్యప్రయోజన మాసించియో ఆసింపకయో బుద్ధివృత్తికిగల కుతూహలమును తీర్చుకొనుటకో, కామ సంబంధమైన ప్రాణిక మానసిక సంతృప్తికొరకో, భూతజాలపు బాహ్య విషయములయం దభినివేశముగల సామాన్య మానసిక చేతననుండి యుద్భూత మగునదంతయూ మానవ జ్ఞానము, కాని, యీజ్ఞానవృత్తియే, తాను సమీక్షించి ప్రతిదానియందునూ, కాలాతీతమైన పరతత్వ సాన్నిధ్యమునూ, కాలగతితో ఆ పరతత్వాభివ్యక్తి విధానమునూ అన్వేషించి తెలిసికొను ఆధ్యాత్మిక చేతననుండి బహిర్గత మగునప్పు డది పూర్ణయోగసాధనలో చేరినదే యగును.

అజ్ఞానమునుండి బయల్పడుటకు ఒక విధమైన యేకాగ్రత అత్యావశ్యకము గాన, సాధకుడు తన సకలశక్తులనూ కూడగట్టుకొని, అందుకు దోహదముకాగల వానిపై ననే వాటిని కేంద్రీకరింపజేయుచూ, ఆ యేకలక్ష్యమునకు సరాసరిగా అభిముఖమై యుండని ఇతరమునెల్లనూ తాత్కాలికముగ పరిహరించుటయో, లేక అప్రధానముగ పరిగణించుటయో చేయవలెను. ఏ మానవజ్ఞానాన్వేషణకు బాహ్య మనస్సు అలవాటు పడియున్నదో అది యా అలవాటు వలన నతనిని లోపల నుండి వెలుపలికి, పై యంతస్తులనుండి క్రిందికి, లాగుచున్నట్లు తోచవచ్చును. అట్టియెడ, ఉన్నతతరమైన చేతనయం దాతనికి నిలుకడ కుదిరి, దాని శక్తులను తాను మానసిక క్షేత్రము లన్నింటిమీదనూ ప్రసరింపజేయగలుగువరకూ, ఈ ప్రవృత్తుల నతడు కట్టిపెట్టుటయే తప్పనిసరి కావచ్చును. ఆ నిలుకడ కుదిరి నంతనే, ఆ మహోన్నతచేతన కీ ప్రవృత్తులు వశంపదములై, దివ్యమైన ఆధ్యా

యోగసమన్వయము

త్మిక పదము నందుకొనగల్గును. అటులా దివ్యచేతనలోనికి రూపాంతర మొందింప నలవి కానట్టియూ, రూపాంతరముపొంద నిరాకరించునట్టియూ సకలమునూ నిస్సంకోచముగ నతడు పరిహరించును. కాని, దాని శుష్కత్వమునుగాని నవజీవనాన రతనుగాని ముందే ఆలోచించి నిర్ణయించుకొని పరిహరించుటమాత్రము చేయడు.

ఈ విషయములను నిర్ణయించుటకు స్థిరమైన మానసిక నియమము లేవియూ లేవు. కావున నతడు, ఏ నియమమునకునూ పరమప్రాధాన్య మివ్వక, తనకు తోచిన విధమున, తన యనుభవమునుబట్టి, ఆయా మానసిక వృత్తులను పరిగ్రహించుటో, పరిత్యజించుటో చేయుచుండును. దివ్యచేతనయొక్క తేజశ్శక్తు లాతనిలో ప్రబుద్ధమై, అవర ప్రకృతియందలి సకలమునూ అవి తమ ప్రమాద రహితదృష్టితో పరిశోధించి, దివ్యపరిశ్రమముకొరకు మానవవికాస మాయత్త పరచినదానిలో దేనిని గ్రహించవలెనో దేనిని త్యజించవలెనో తామే నిర్ణయించు వరకూ, అతడిట్లు చేయకతప్పదు.

ఈ పురోభివృద్ధి, — ఈ పరివర్తనము, — ఎంత కచ్చితముగ, — ఎట్టి దశా విశేషములచే కలుగు ననునది, ఆయా జీవుల ప్రకృతివిశేషము పైననూ అవసరము మీదనూ ఆధారపడి యుండును. అధ్యాత్మిక రాజ్యమున మూలశక్తి ఎప్పుడునూ ఒక్కటియేయైననూ, అనంతమైన వైవిధ్యము విరాజిల్లుచుండును. ఏది యెట్లున్ననూ పూర్ణయోగమున మాత్రము ఏ మానసిక నియమమూ కచ్చితముగ వర్తిల్లి తీరవలెననుట పొసగదు. ఏలయన, ఏ రెండు ప్రకృతులునూ, ఒకేదిక్కుగ నడచుచున్నప్పటికినీ, ఒకే తీరున, ఒకేమాదిరిగ అడుగులు వేసికొనుచూ, ఒకేరకమైన ఘటిలీలతో పురోగమించవు. పురోగతి యందలి వివిధదశావరంపర ఈ క్రిందివిధముగా నుండునని మాత్రము చెప్పవచ్చును.

ప్రప్రథమమున, జీవప్రకృతి యందలి స్వాభావికమైన మానసిక ప్రవృత్తులన్నియూ, నొక ఉన్నత దృక్పథము నందుకొని, మన యంతరాత్మచే, — ఈ యజ్ఞకలాపమునకు ఋత్విక్కుయిన మన హృత్పురుషునిచే, — పరతత్వ సేవకు నివేదితములు కాగల స్థితిలోనికి వచ్చును. పిమ్మట, మన సత్త ఊర్ధ్వమున కారోపించి, అచటి నూత్నచేతనకు సహజమైన తేజశ్శక్తులను క్రిందికి, జ్ఞాన

కర్మక్షేత్రమునకు గొనివచ్చుటకు ప్రయత్నము సల్పును. ఈ సందర్భమున, చేతనయొక్క అంతఃకేంద్రమును పరివర్తనము నొందించుటయందే మనము విశేషముగ నేకాగ్రత వహించి, బహిర్ముఖమైన మానసిక జీవనములోని విశేష భాగమును త్యజించుటయో, లేక అప్రధానముగ పరిగణించుటయో, సంభవింప వచ్చును. వివిధ దశలయం దా మానసిక జీవనమును, — అంతయూ గాకపోయిన కొంతయైననూ, — మరలమరల చేపట్టుచూ, నూతనమైన ఆధ్యాత్మికాంతశ్చేతనచే దానినెంతవరకు తీర్చిదిద్దుటకు వీలున్నదియూ కనుగొనుచుండవచ్చును.

కాని, ఒక విషయము మాత్రము గమనింప వలసియున్నది. మానవునియందలి ఏ ప్రకృతి భేదముల ప్రాబల్యము, ప్రారంభమున నా యా ప్రవృత్తి భేదములకు గారణభూతమగుచూ అనివార్యమై కన్పట్టుచున్నదో, అది క్రమక్రమముగా సన్న గిలి, తుదకు దాని సంస్కర్గమే లేకుండబోవును. అవరప్రకృతియొక్క నిర్బంధ మెచ్చటనూ కనిపించనే కనిపించదు. పరతత్వమే సకలసత్తకునూ గావలసిన వస్తువగును. కర్మప్రవృత్తికి నిర్బంధ మనునదియే యున్నచో, దానికి మూలము కామముగాదు; ప్రకృతిశక్తియూగాదు. మహత్తరమూ తేజోమయమూనగు చిచ్ఛక్తి యొక్క చోదనమే దానికి మూలమగును. సకల సత్తకునూ ఆ చిచ్ఛక్తియే ఏడ గడ యగును.

ఇట్లుగాక, సాధకు డాధ్యాత్మికాభివృద్ధిని గాంచునప్పు డేదశలోనైననూ, కర్మప్రవృత్తి సంకుచిత మగుటకు బదులు మరింత విస్తరిల్లుటయూ సంభవింప వచ్చును. యోగశక్తియొక్క దివ్యస్పర్శచే మానసిక సృష్టికి సంబంధించిన నూతన శక్తులు కొన్ని కలుగవచ్చును. నూతనమైన జ్ఞానక్షేత్రములలోనికి ప్రవేశము లభింపవచ్చును. పూర్వములేని సౌందర్యబోధ, కళాకౌశలము, వాగ్వైభవము, తత్వవిచారసంపద కలుగవచ్చును. కంటికిగాని, చెవికిగాని, చేతికిగాని, మనస్సుకు గాని ఇదివరకులేని యొక క్రొత్తశక్తి యిప్పుడు పుట్టుకొనిరావచ్చును. మనలో నున్న పరతత్వమే మన యంతరమున దాగియున్న ఈ సంపదనంతనూ ఇట్లు బయటికి విరజిమ్మవచ్చును. లేక, ఉర్ధ్వమునుండి ఒక దివ్యశక్తి తన వ్యాపార మున కుపకరణ మగునట్లుగా మన యుపాధిని యోగ్యమొనర్చుటకై మనపై తన శక్తులను వర్షించవచ్చును. అంతర్వర్తియగు యోగేశ్వరుడు సాధకుని యభివృద్ధికి

యోగసమన్వయము

ఎట్టి విధానము నైననూ నిర్ణయించవచ్చుగాక, - మన మానసిక వృత్తుల నన్నిటినీ. మన జ్ఞానకర్మల నన్నిటినీ, పైనుండి ప్రేరేపించి తీర్చిదిద్దుచున్నది అతడే యను జ్ఞానము మనలో వృద్ధిపొందుటయే సాధనక్రమములోని యీ దశకు పర్యవసానము.

సాధకుని జ్ఞానాంతఃకరణయూ జ్ఞానకర్మ ప్రవృత్తియూ అజ్ఞానస్థాయిని వాటి, అత్త జ్యోతియందు ప్రవర్తిల్లు విముక్తచైతన్య స్థాయిని అందు కొనినదియూ లేనిదియూ రెండు గుర్తులనుబట్టి తెలియనగును. మొట్టమొదట, చేతనయొక్క కేంద్రములో మార్పు కానవచ్చును. జగదీశ్వరుల సాక్షాద్దర్శనము, - అపరోక్షానుభూతి, - అనగా పరాత్పరుని సర్వాతీత సర్వగత స్వరూపముల దర్శనానుభూతులు వృద్ధిపొందనారంభించును. మనస్సు దీనియం దంతకంత కధికముగా లగ్నమగుచూ, సకలమునకునూ మూలమైన దివ్యజ్ఞానము నభివ్యక్తముచేయు తేజోమయ సాధనమగుటకు తగిన ఉన్నతినీ విశాలతనూ గాంచ మొదలిడును. అంతియేకాక, కేంద్రచేతనకూడ జ్ఞానసంబంధమైన బాహ్యమనఃప్రవృత్తులను క్రమముగా గైవస మొనర్చుకొని, వాటిని తనలో భాగముగా మార్చుకొనుచూ తన రాజ్యమును విస్తరింప జేసికొనుచుండును. తన సత్యప్రవృత్తిని వాటికిగూడ నలవరచి, అంతరమున తన ఆధ్యాత్మిక సామ్రాజ్యముతో పాటు బాహ్యమున నీ నూతన రాజ్యపాలనకొరకై ఆధ్యాత్మికమూ తేజోవంతమూ నైన మనస్సును తన కుసుమరణముగా జేసికొనును. ఇది రెండవ గుర్తు. ఒక విధమైన పూర్ణత్వము సిద్ధించినదని దీనివలన తెలియును.

సాధకునిలో దైవమే జ్ఞాతయై, అతని అంతఃప్రవృత్తులన్నియూ, - ఆచ్ఛమైన మానవ బుద్ధివృత్తిసహితమూ, - ఆ దివ్యజ్ఞానక్షేత్రములే యగును. తన యిష్టము, తన యభిప్రాయము అనునవి సాధకునిలో క్రమక్రమముగా పెనుకబట్టును. బుద్ధిచే పరిశ్రమించుటయూ మనస్సుతో అల్లిక లల్లుటయూ తగ్గిపోవును. అంతరమున నూత్న చైతన్యజ్యోతియే, చూడవలసినదంతయూ చూచి, తెలియవలసినదంతయూ తెలిసి, పెంపొందించి ప్రపంచించుటయేకాక, విశ్వజనీనతనూ విముక్తినీ సాధించిన సాధకుని మనస్సునందు నర్వంకష జ్ఞానక్రియా కలాపమును పొర్పిరించును.

ఈ రెండు మార్పులకునూ పర్యవసానముగా, మానసిక ప్రకృతి వ్యాపారములు ఉన్నతస్థాయిని బొంది, విశాలతనూ, ఆధ్యాత్మికతనూ, విశ్వజనీనతనూ, విముక్తిని సాధించి, ఐహికప్రపంచమున తనను చా నభివ్యక్త మొనరించుకొనుచున్న దైవము చేతిలో తాము కేవలము ఉపకరణములని తెలిసికొనగల్గు స్థితికి వచ్చును. కాని, ఇంతమాత్రముతో, రూపాంతరప్రాప్తి సమాప్తముకాదు. పూర్ణయోగసాధకుడు తన యారోహణము నింతటితో నిలిపివేయజాలడు. తన ప్రకృతి పొందవలసిన విశాలతకు హద్దు ఇదియే యని యూరకుండజాలడు. అట్లూరకున్న యెడల, అతని జ్ఞానమింతనూ మనోవ్యాపారమునకు సంబంధించినదే యగును.

ఆ మనస్సు విముక్తిని, విశ్వజనీనతనూ, ఆధ్యాత్మికతనూ సాధించి యుండవచ్చు. కాని, ఎంతచేసిననూ మనస్సుయొక్క మూలశక్తి అనమగ్రమై, సంకుచితమై, సాపేక్షికమై యుండకతప్పదు. పరమనత్యపు మహనీయ సృష్టి కార్యముల నయ్యది ప్రకాశవంతముగ ప్రతిబింబించగలుగునేకాని, ఆ పరమనత్య మెచట యథార్థమై, ప్రత్యక్షమై, ప్రాభవోపేతమై, సహజమై విరాజిల్లుచుండునో ఆ భూమికయందు విహరింపజాలదు. ఈ యున్నతస్థానమును చాటి యింకనూ పైకి బోవలసియున్నది. ఆధ్యాత్మికతను సాధించిన మనస్సు తన్నుచా నతిక్రమించి అతిమానస జ్ఞానశక్తిగా రూపొందవలసియున్నది. ఆధ్యాత్మికతను సాధించు నందర్బములో నది, మానవబుద్ధికిగల చారిద్ర్యస్థితిని, కలిమివలె ప్రభుమింపజేయు లేమిని, అతిక్రమించి, క్రమముగా విశుద్ధమూ, విశాలమూనైన ఉన్నతతర మానసవీధులలోనికిని, పిమ్మట అంతకంటెనూ మహత్తరమైన, ఊర్ధ్వమునుండి ప్రసరించు డివ్యతేజముచే ప్రకాశితమైన, బుద్ధిప్రాకారములలోనికిని బ్రవేశించును.

ఈ స్థితిలో, స్వయంప్రకాశమానమైన యొక మహనీయాంతస్సురణకు మనస్సు అభిముఖము కానారంభించును. ఇది కేవలము మానసికముకాదు కావున, ప్రమాదజుష్టమై యుండదు. కాని, ప్రయాణమిక్కడితో అంతముకాదు. ఇంకనూ పైకి, సరాసరి ఆ యంతస్సురణమున కాలవాలమైన స్థానమును జేరవలసి యున్నది. నచ్చిదాత్మకమైన పస్తువునుండి సరాసరిగా బయల్వెడలు తొలివెలుగి

యోగసమన్వయము

యంతస్సురణము. సాధకుడీ యంతస్సురణావస్థనుగూడ దాటి, ఈ వెలుగున కేది మూలస్థానమో దానిని సైత మందుకొనవలెను.

ఏలయన, మనస్సున కావల “అధిమన” స్వనునది (Overmind) ఉన్నది. మనస్సుకంటె శక్తిమంతమై మనస్సుకు ఆధారభూతమైయున్న శక్తి యది. దాని నుండి ప్రసరించిన వెలుగే సంకుచితమై మనస్సునందు ప్రకట మగు చున్నది. ఆ యధిమనస్సే, తన వెలుగును క్రిందికి ప్రసరింపజేసికొనుటకు మార్గముగనో, అజ్ఞాన సృష్టికి ఉపకరణముగనో ఈ మనస్సు నుపయోగించు కొనుచుండును. సాధకుని యారోహణ క్రమములో తుడిమెట్టు, ఈ యధిమ నస్సునుగూడ దాటి, దానికి గూడ మూలమైన విజ్ఞానస్థానము (Supermind) నందుకొనుట. ఈ విజ్ఞానమే దివ్యసత్యచేతనకు ఉనికిపట్టు. విశ్వమునంతటగల అచేతనాజ్ఞానముల సంపర్కముచే కళంకితముగాని దివ్యసత్య కర్మలను నిర్వర్తింప జేయగల శక్తి ఆ విజ్ఞానమునకుమాత్రమే కలదు దిగువనున్న ఇంకే చేతనకునూ లేదు. ఆ విజ్ఞానస్థానమును చేరుకొని, అందలిశక్తిని, ఈ యజ్ఞానమును రూపాంతర మొందించుటకై క్రిందికి గొనివచ్చుటయే పూర్ణయోగపు పరమ లక్ష్యము. సుదూరమయ్యునూ విధాయకముగ చేరవలసిన స్థానమిది.

పైనచెప్పిన యీ ఉన్నతశక్తు లొక్కొక్కటే మానవజ్ఞానవృత్తులమీదికి ప్రసరింప నారంభించినప్పుడు, ఇది పవిత్రము ఇది అపవిత్రము, ఇది మానవము ఇది దివ్యము, అనెడి భేదము క్రమముగా నన్నగిలి, తుదకు అవలీలగ అంతరించిపోవును. ఏలయన, విజ్ఞానస్పర్శకలిగి, విజ్ఞానముచే భేదించబడిన సకలమూ ఆ విజ్ఞానతేజోవృత్తిగనే రూపాంతరము నొందిపోవును. అవరచేతనయందుండెడి కల్మషములూ లోపములూ అందుండవు. కావున, కొన్ని కర్మలను వేరు చేయుట ద్వారమునగాక, చేతనయొక్క మార్పుచే వాటిని రూపాంతర మొందించుట ద్వారముననే, మనము విముక్తిని సాధించవలసియున్నది. అదియే జ్ఞాన యజ్ఞారోహణము.

ప్రథమమున, మనోబుద్ధుల చేష్టలకు ఒక విధమైన ఉన్నతినీ విశాలతనూ సాధించవలెను. ఏమృట, వాటిని ప్రకాశవంత మొనర్చి, ఉన్నతతరబుద్ధి

స్థానమునకు (Higher Intelligence) లేవనెత్తవలెను. అటుతర్వాత, అంత కంటె మహత్తరమై, మనో లక్షణ విహీనమై యొప్పు అంతస్సుస్ఫరణ (Intuition) వృత్తులుగా వాటిని పరివర్తింపజేయవలెను. అనంతరము, అధిమనస్సు (Overmind) యొక్క వెలుగులోనికి వాటిని మార్చుకొనవలెను. తుదకు, విజ్ఞానస్థాయికి (Supermind) జేర్చి, దాని పూర్ణతేజఃప్రభవములు వాటి కొనగూడునట్లు రూపాంతర మొందించవలెను. ఈ పరిణామమే జగత్తు నందలి చైతన్యవికాస క్రమమునందు బీజప్రాయముగ దాగియున్నది. ఇదియే దాని కఠిన పరిశ్రమమునకు లక్ష్యము. పరమాత్మయొక్క అభివ్యక్తి పరికరము లిప్పుడు దోషభూయిష్టములై యున్నవి. అవి నిర్మలమైన యుపకరణాలుగా రూపాంతర మొందువరకూ ఈ చైతన్య వికాస క్రమమిట్లు కొనసాగవలసినదే.

*

*

*

చైతన్యయొక్క విశాలశక్తి జ్ఞానము. బంధవిముక్తి కలిగియుటయూ, వెలుగును ప్రసాదించుటయూ దాని విధి. ప్రేమ అనునదియో, చైతన్యయొక్క అగాధ శక్తి. దివ్యరహస్యపు లోతులలోనికి, గుప్తతలములలోనికి అయ్యరి ప్రవేశము కల్పించును. మానవుడు మనోమయ పురుషుడగుటచే, మననాత్మకమైన మనస్సు నకూ, హేతువాదబుద్ధికి, సంకల్పశక్తికి. విశేషప్రాధాన్యము విచ్చుచుండును. సత్యమును మనస్సుతో చూచు చూపునకే అగ్రతాంబూల మిచ్చుచుండును. హృదయమూ, అందలి భావావేశములూ, లెక్కింపనలవికాని ప్రవృత్తులూ మానవబుద్ధికి గ్రుడ్డివిగనూ, పెడమార్గమున బెట్టునవిగనూ, ప్రమాదకరమైనవిగనూ దోచుచుండును. కావుననే, హేతువాదబుద్ధిచేతనూ, సంకల్పశక్తిచేతనూ వాటిని అదుపులో బెట్టవలసియున్నదని మానవుడు తలంచుచుండును.

కాని, ఈ హృదయములోపలనే, ఈ హృదయము వెనుకనే, గంభీరమైన యొక రహస్యజ్యోతి యున్నది. అంతస్సుస్ఫరణము (Intuition) అని మనము పిలుచుదానికంటె ఇది భిన్నమైనది. ఏలయన, ఈ అంతస్సుస్ఫరణము మనస్సంబంధమైనది కాకపోయిననూ మనస్సుద్వారా క్రిందికి దిగును. హృదయములోని వెలుగు ఆట్టిదికాదు. పరమసత్యముతో దానికి సాక్షాత్సంబంధమున్నది. జ్ఞానగర్వ పర్వతాధిరూఢమైన మానవబుద్ధికంటె దైవమున కది అత్యంతసన్నిహితము.

యోగసమన్వయము

అంతర్యామియైన దివ్యపురుషుడుండు స్థానము హృదయగుహ యని మన పూర్వికులు చెప్పియున్నారు. 'హృదయే గుహాయాం' అని వాక్కుచ్చినవి ఉపనిషత్తులు. దీని లోతులనుండియే అంతర్వాణి వినిపించునని పెక్కుమంది యోగుల అనుభవము.

పరస్పర విరుద్ధములై తోచు ఈ గ్రుడ్డితనమూ ఈలోతూ హృదయమున కెట్లు కలిగినవి ? మానవుని భావాత్మక సత్తకుగల ద్వంద్వస్వరూప లక్షణమే దీనికి గారణము. ఏలయన, మానవుని హృదయమునందు రెండంతరువు లున్నవి. ముందరి యంతరువు, పశువు నందువలె, ప్రాణసంబంధమైన భావములకు స్థానము కాని, పశుభావములకంటె అవి అనేక విధములుగా పెంపొందియుండును. అహంకార ప్రవృత్తిచేతనూ, అంధప్రాయములైన సహజాపేక్షలచేతనూ, విపరీతములైన ప్రాణస్పందనలచేతనూ దానిభావములు నియతము లగుచుండును. అధఃపతితమైన ప్రాణశక్తికి సహజములగు కామక్రోధాదులిందు మల్లడిగొని యుండును. వాటికఁది పశంపదమై వర్తించుచుండును. ప్రాణతృష్ణలయూ భావావేశములయూ ఈ కలయిక మానవునిలో నొక విపరీతమైన కామాత్మను సృష్టి చేయును. సంస్కార శూన్యమైన, ప్రమాదకరమైన; యీ హృదయ లక్షణమునే, బుద్ధి విశ్వసింపక, అదుపులో బెట్టవలె ననుకొనుచున్నది. అది యుక్తమే కాని, దాని యదుపు ఎంతమాత్రమూ స్థిరమైనదికాదు.

అది యట్లుండ. మానవుని నిజమైన ఆత్మ యీ కామపూరిత హృదయములో లేదు. దీని వెనుక, కానరాక దాగియున్న అసలుహృదయములో, తేజోమయ గుహాభ్యంతరములో నున్నది. పరాత్పరుని దివ్యతేజః ప్రసార రూపమై, మన యాత్మ అచట నెలకొనియున్నది. చాలమందికి అది యచట నున్నట్లు తెలియనే తెలియదు. ఏలయన, ఆత్మ లందరికినీ కలవు; కాని, దాని నెరిగిన వారూమా, దాని సాక్షాత్ప్రేరణానుభవము కలిగినవారును అరుదు. ఆ దివ్యజ్యోతిస్సులింగమే మన ప్రకృతియందలి అజ్ఞానపదార్థజాతమున కంతకునూ ఆధారముగా నున్నది. దాని నాశ్రయించుకొనియే మనలో నిజమైన మానవుడు, హృత్పురుషు డేర్పడుచున్నాడు. ఈ హృత్పురుషు డంతకంతకు వృద్ధిబొంది, హృదయ మాతని దివ్యప్రేరణలతో స్పందించుమన్నకొలది. మానవుడు తనయాత్మమ

క్రమముగా నెరుంగుచూ, పశుస్వభావమును వీడి, అంతర్యామియగు పరాత్పరుని వెలుగు నందుకొనుచూ, గంభీరమైన జీవనచేతనల జాడలను గ్రహించుచూ, దివ్యప్రేరణతో వర్తించ నారంభించును. ఈ హృత్పురుషుడిట్లు విముక్తుడై, తెర మరుగునుండి బయటికివచ్చి, మానవుల దేహ ప్రాణ మనములపై తన యనుభూతులను వెల్లిగొల్పుచూ, వృద్ధియందు దివ్యత్వమును ప్రతిష్ఠించుట కెప్పుడు మొదలిడునో, అప్పుడు పూర్ణయోగముననొక పెద్ద మెట్టెక్కితిమని చెప్పవచ్చును.

జ్ఞానచేష్టలవిషయమున నెట్లో. అట్లే హృదయ ప్రవృత్తుల విషయమున గూడ, ప్రారంభములో, రెండురకముల వృత్తులకు మనము భేదము చేయవలసి వచ్చుచుండును. యథార్థమైన ఆత్మచే ప్రేరేపింపబడునవియూ ఆయాత్మయొక్క విమోచనకూ, ప్రకృతియందు దాని యాధిపత్యమునకూ దోహదము చేయునవియూ నొక రకము. ప్రాణమయమైన మలిన ప్రకృతియొక్క సంతృప్తికై ప్రవృత్తములగునవి రెండవ రకము. కాని, పూర్ణయోగసాధన యొక్క ముఖ్యార్థమున మాత్రము, ఈవిఃమైన భేదములకు ఏమంత ప్రయోజనము లేదు. ఎట్లన, ధార్మిక (Religious) భావములకునూ ఐహికభావములకునూ మనము భేదము చేసి, ఆధ్యాత్మిక జీవనమునకు ధార్మిక భావములనే పెంపొందింపవలెననియూ, ఐహికభావములను పూర్తిగా త్రోసిపుచ్చి మనస్సత్తనుండి వాటిని జార్చివేయవలెననియూ తలచుటకవకాశముకలదు. ఇదియే భక్తులయూ సాధులయూ ధార్మికజీవన పద్ధతి.

ఇందు భక్తుడు దైవమును ఏకాంతభక్తితో భజించును. లేక, తనవలెనే దైవభక్తిగల ఇతరులతో మాత్రము సంబంధము కల్గియుండును. లేక, బాహ్య ప్రపంచముపై పవిత్రమైన ధార్మికప్రేమను వర్షించును, కాని, ధార్మికభావావేశమునైతమూ నిరంతరముగ ప్రాణతృష్ణాకల్లోలమున కగ్గమగుచుండును. ఆత్మ విశుద్ధిలక్షణమునకు దూరమైన చేష్టలతో మిశ్రితమైయుండును. కర్కశమైన శాస్త్ర సంప్రదాయములో బిగిసిన సాధుత్వసిద్ధియూ పూర్ణయోగ లక్ష్యము గానేరదు. ఈశ్వరునితోడనూ జగత్తుతోడనూ విశాలతరమైన హార్దసంబంధమును పెంపొందించుకొనుట పూర్ణయోగసాధనకు అత్యావశ్యకము. అయ్యది అగాధమై, విశాలమై, సకలజీవనమునూ అంతర్భుక్తము చేసికొన జాలినదిగ నుండవలెను.

యోగసమన్వయము

నైతికదృష్టిని మూలముగా జేసికొన్న యైహిక మానవుని మనఃప్రవృత్తి ఫలితమగు విశాలతరమైన పద్ధతి యొకటి కలదు. వట్టి యహంకారముతోడనూ స్వార్థముతోడనూ గూడిన భావములకునూ, నైతికదృష్టికి సమ్మతములైన భావములకునూ ఇందు భేదము చేయబడును. పరోపకారబుద్ధి, భూతదయ, మానవసేవ-ఇవియే మనకు లక్ష్యముగా నిరూపింపబడును అహంకార బంధమును తొలగించుకొని, కేవలముగా, లేక ప్రధానముగా, ఇతరులకొరకు, లేక మొత్తముమీద మానవలోకముకొరకు, బ్రతుకజూచు నిస్వార్థతను సాధించుటయే మానవుని యంతర్వికాసమునకు మార్గమని యీ సిద్ధాంతము బోధించును. మన లోలోపల విహితమైయున్న ధార్మిక, ఆధ్యాత్మిక ప్రవృత్తి కి భూతదయాపరత్వము వట్టి యైహికముగా దోచుటవలన, మనకిది తృప్తిని గూర్చకపోవుటకలదు. అప్పుడు, దీనికొక విధమైన ధార్మిక ప్రవృత్తితోగూడిన నైతికాశ్రయమును కల్పించుట కవకాశము కెకపోలేదు. నిజమున కదియే ఈ మానవసేవాబుద్ధికి ఆదిమూలము.

భగవానుని భక్తితో భజించగోరు హృదయప్రవృత్తికిదోడు, వాచామగోచరమైన తత్వమును తెలిసికొన నుద్యమించు జ్ఞానప్రవృత్తికిదోడు, మన ఇరుగు పొరుగు వారినీ, మానవలోకమునూ పేవించుటద్వారా, దయాసహితమైనట్టియూ పరోపకార నిరతమైనట్టియూ కర్మలద్వారా ఈశ్వరుని భజించుటయూ కలదు. యథార్థమున కీ ధార్మికవృత్తితోగూడిన నైతికదృష్టివలననే విశ్వమైత్రీ ధర్మము, ఇరుగు పొరుగును ప్రేమించి సేవించు ధర్మము పుట్టినది. వేదాంత మతములోనూ, బౌద్ధమతములోనూ, క్రైస్తవమతములోనూగూడ ఈ లక్ష్యము కాననగును. ఒక పెద్దమైన యైహికభావ పూరణచే అందలి ధార్మిక భావతీవ్రత చల్లారిపోయినప్పుడే, భూతదయాపరత్వము ధార్మికభావకూన్యమై, వట్టి యైహిక పద్ధతిలోని ఉత్తమోత్తమ ప్రవృత్తిగా మాత్రము నిలిచిపోవును.

ధార్మికపద్ధతియందీ కర్మప్రవృత్తి ఒక లక్ష్యసిద్ధికి సాధనము మాత్రమే. ఆ లక్ష్యము సిద్ధించుటతోడనే దానిపని తీరిపోవును. పరతత్వము నన్వేషించు సాధనలో నొక భాగమది. లేక, నిర్వాణ ప్రాప్తిచే ఆత్మోత్సర్జనము గావించుకొను యత్నమునకు పూర్వరంగము. ఐహికపద్ధతియం దట్లుగాక, ఆ మానవ

సేవయే పరమలక్ష్యమైపోవును. మానవుని నైతికసంసిద్ధి కది చిహ్నముగా నెంచబడును. ఈ భూశోకమున మానవుడు సుఖియై మనుటకు, మానవ సమాజము చక్కగా వర్ధిల్లుటకు, అయ్యది ముఖ్యోపసరముగా భావించబడును. కాని, ఇవే వియూగూడ పూర్ణయోగ సాధనకు తృప్తిని గూర్చజాలవు.

పరోపకారశీలత, భూతదయాపరత్వము, మానవపేవానిరతి, ఇవి మానసిక చేతనలొనుండి పుట్టినవి. ఉత్తమ పక్షమున, విశ్వజనీనమైన దివ్యప్రేమ కివి కుంటి యనుకరణములు. అహంకారమునుండి మన కివి విముక్తినియ్యవు. దాని నింకనూ విస్తరింపజేసి, దాని కధికతర సంతృప్తిని సాధించును. మానవుని ప్రాణమయ జీవనమునూ ప్రవృత్తిని మార్చివేయజాలక, దాని దోషమును మాత్రము కొంత విరిచి, దాని యహంకారలక్షణమును కనుపడనీకుండ పైపూతలు పెట్టజూచును. ఒకవేళ, సమగ్రమైన సంకల్పశుద్ధితో వాటి ననుష్ఠించినచూ, వాటి వలన మన ప్రకృతి విపరీతమైన పాక్షికాభివృద్ధి గాంచినదగును, మన జీవాత్మ విశ్వగత విశ్వాతీత తత్వములోనికి సర్వతోముఖముగా దివ్యపరిణతి గాంచగల లక్షణ మేమాత్రమూ గానరాదు.

అంతియేకాక, ధార్మిక ప్రవృత్తిపూర్వకమైన యీ నైతిక లక్ష్యము సాధకునకు తగిన మార్గదర్శికూడ కానేరదు. ఏలయున, సామాన్య మానవప్రకృతి యందలి ఉత్తమ ప్రవృత్తులను భుక్తపరచుకొనుచూ వృద్ధిని చేబట్టజూచు ధార్మికప్రవృత్తికినీ, ఏదేనొక ధార్మికభావ స్పృహవలన తన మానసిక కర్కశ త్వమునుండి బయటపడగోరు నైతికప్రవృత్తిని పరస్పర సహకారమును సాధించుటకు ఒక విధమైన రాజీగా ఏర్పడిన లక్ష్యమది. ఈ రాజీలో ధర్మము (religion) మానసిక భూమికలోనికి దిగి, మనస్సుకు సహజమైన దోషములను తానుగూడబోంది, దానివలెనే, జీవితమును పరివర్తన మొందించుట కశక్తమై పోవును. మనస్సనునది ద్వంద్వభూయిష్టము. సాపేక్షిక సత్యములనేగాని నిరపేక్షిక సత్యమును దెలిసికొనుట దానికెట్లసాధ్యమో, అట్లే నిరపేక్షికమైన శివమును సాధించుటయూ దాని కసాధ్యమే. ఏలయున, నైతికదృష్టిపూర్వకమైన శివము ('మంచి') అశివము ('చెడు') నకు ప్రతిరూపము. ఆ 'మంచి' నీ 'చెడు'

యోగసమన్వయము

నీడగా అనుసరించుచునే యుండును. ఈ 'చెడు' లేని యెడల ఆ 'మంచి' యుండుటకు వీలులేదు.

కాని, ఆధ్యాత్మికచేతన మనోభూమిక కంటె అతీతమైన భూమికకు సంబంధించినది. అచ్చట, ఈ ద్వంద్వములుండవు. సత్యసముఖమున అసత్యము, శివసముఖమున అశివము అచట ఆధారములేక నశించిపోవును. ఏలయన, సత్యముయొక్క విపరీతరూపమే అసత్యము. అట్లే, శివముయొక్క విపరీతరూపమే అశివము. పూర్ణయోగము మానసిక, నైతిక లక్ష్యముల రూపమైన దుర్బల సాధనలపై నెన్నడునూ ఆధారపడక, ప్రబలిమైన మూడు ముఖ్యవిధానములకు ప్రాధాన్యమిచ్చును. ఒకటి, అయథార్థమైన కామాత్మకు బదులుగా నిజమైన యాత్మను, హృత్పురుషుని వికసింపజేయుట; రెండు, మానవప్రేమను దివ్యప్రేమలోనికి పర్యవసరింపజేయుట; మూడు, మానసిక భూమికనుండి ఆధ్యాత్మిక, అతిమానస భూమికలోనికి చేతన నుద్ధరించుట. ఇట్లు ఉద్ధరించబడిన చైతన్య శక్తివలననే, అజ్ఞాన శృంఖలములనుండి ఆత్మయా, ప్రాణశక్తికియా, సంపూర్ణముగ విముక్తిని సాధించగలుగును.

ప్రౌఢుతిరుగుడు వుప్పు సూర్యునివైపు తిరుగునట్లు, దివ్యసత్యమువైపు తిరుగుట మన యంతరాత్మకు, లేక మన హృత్పురుషునికి, సహజస్వభావము. దివ్యమగుదానిని ఆమోదించి గ్రహించుచూ, దివ్యము దెసకు పురోగమించుచూ, తద్విరుద్ధమైన ఆదివ్యమునుండి తనను దానుపసంహరించుకొనుటయే దాని సహజ ప్రకృతి. తొలుదొల్ల నీ యంతరాత్మ ఈశ్వరజ్యోతినుండి వెల్వడిన యొక చిన్న విచ్చులింగము. అనంతరమది గాఢాంధకారమునడుమ వెలుగొందు నొక చిన్న అగ్నిజ్వాలిక. విశేషభాగమది తన గర్భగృహమందు తాను మరుగుపడియుండును. తనను దానభివ్యక్తము చేసికొనుటకది దేహ మనః ప్రాణ చేతనల నధికాసించవలసియుండును. తమకు శక్తియున్నంతలో తనను అభివ్యక్తము చేయుటకు వానిని ప్రేరేపించవలసియుండును.

సామాన్యముగా నది, వాటి బహిర్ముఖస్వభావముపై తనలో వెలుగును ప్రసరింపజేసి, వాటి చీకటులను గొంత పారద్రోల గలుగుచుండును. జీవితము

నందు కొంత సాక్షాత్తుగా తనను దా నభివ్యక్తము చేసికొనగల హృత్పురుషుడై వెలసిన సందర్భములోగూడ, ఈ యంతరాత్మ చాలమందిలో ఈషత్ప్రదేశమును మాత్రమే ఆక్రమించియుండును. శరీరమంతటిలోనూ ఈ హృత్పురుషుడు అంగుష్ఠమాత్రుడై యున్నాడని మన పూర్వములు వర్ణించిరి. దేహచేతనపు అంధతమస్సునుగాని: మానసిక చేతనపు ప్రమాదలక్షణమునుగాని, ప్రాణచేతనపు దుడుకుతనమునుగాని ఈ యంతరాత్మ ఎల్లవేళలా పూర్తిగ నపనయింప జాలదు. మానవబుద్ధికి, హృదయమునకూ, ఇంద్రియములకూ సంబంధించిన వివిధ జీవనప్రవృత్తుల నయ్యది ఉన్నవున్నట్లు తప్పనిసరిగ నామోదించవలసి వచ్చుచుండును. ప్రమాదములతో కలగాపులగమై యున్న యీ సాపేక్షిక సత్యము నుండి దివ్యత్వమును వెలికిదీసి పెంపొందించుటకది విశేషముగ శ్రమించవలసి యున్నది.

అట్లే, శారీరికవాంఛలూ ప్రాణతృప్తిలూ తీర్చుకొనజూచు నీ తుచ్ఛప్రేమ నుండియూ, విశేషభాగము పశుప్రవృత్తులతోనూ రాక్షసప్రవృత్తులతోనూ నిండి యున్న యీ సామాన్య మానవజీవనమునుండియూగూడ దివ్యత్వము నుద్ధరించి అభివృద్ధి నొందింపవలసియున్నది. వస్తుతః ఈ యంతరాత్మ సంకల్పమునకు పొరపాటునని లేదు. కావి, పరికరముల యొత్తిడినిబట్టి, తరచుగ నది క్రియలో, భావములో, సంకల్ప ప్రభేదములో, అంతరమునందలి ప్రమాదరహిత లక్ష్యమును వ్యక్తము చేయుటలో, పొరపాటులకు లోనగుచుండును. అయిననూ, దాని యంతరమున నొక దివ్యజ్ఞాన మున్నది. సరియైన మార్గమును చూపుటయందది బుద్ధికంటె మహత్తరము. పొరపాటుల మధ్యమంది మనలను ముందునకు నడుపుటలో దానికిగల నామర్థ్యము బుద్ధికి లేదు.

ఈ యంతర్వాణి 'మనస్సాక్షి' (Conscience) యనబడునది కాదు. మనస్సాక్షి మనోమయము, తరచుగ ప్రమాదభూయిష్టము. ఈ యంతర్వాణి యంతకంటె లోతైనది. అంతంటె కడు నరిదిగ వినవచ్చుచుండును, వినబడి నప్పుడు దాని ననుసరించుటయే శ్రేయస్కరము. బుద్ధిని నైతికదృష్టిని ఏడు గడగా జేసికొని తిన్నగా గనుపించుమార్గమున బోవుటకంటె, ఈ యాత్మవాణి పిలుపు ననుసరించి చెదరువాటుగ పరిభ్రమించిననూ మేలేయగును. కావి, జీవి

యోగసమన్వయము

తము దైవముదెస కభిముఖము కాగల్గినప్పుడే, ఇట్లంతరాత్మ యథార్థముగ వెలువలికి వచ్చి, బాహ్యోపకరణములపై తన ప్రభావమును ప్రసరింపజేయగల్గును. ఏలయన, ఈ యంతరాత్మ పరమాత్మజ్యోతియం దుద్భవించిన విస్ఫులింగమే కావున, ఆ పరమాత్మదెసకు జ్వాలగా కొనలు సాగుటయే దాని యథార్థజీవనము, దాని మనుగడకు పరమార్థము.

లోపల దాగియున్న అంతరాత్మ వెలువలి కెప్పుడు వచ్చును? యోగసాధనయం దొకానొక దశలో మనస్సు అడుగడుగునకునూ తన వినిశ్చయముల కాధిక్యమిచ్చుటమాని, కొంత యుపరతిని బొందుట సంభవించును. ప్రాణము తన తృష్ణా సంకల్పముల తొందరపాటును నిలువరించుకొని, కొంత స్థాయిని బొందుట తటస్థిండును. దేహము తన బహిర్ముఖత్వమువలననూ జడత్వమువలననూ అంత ర్జ్యోతి అణగారకుండునట్టి మార్పును కొంత సాధింపగల్గును, అట్టి సమయములలోనే అంతరాత్మ వెలువలికి వచ్చి, ఇతరమున కంతకునూ వెలుగునిచ్చి, యోగసాధనను తానే నిర్వహింపబూనుకొనును.

పరాత్పరునియెడ ఏకాగ్రమగుటయే దాని లక్షణము. ఈ ఏకాగ్రప్రవృత్తిలో మృదుత్వమున్నది. బుద్ధియొక్క ఏకాగ్రప్రవృత్తిలో నున్నటుల కఠినదోఁజీ యిందుండదు. ప్రాణశక్తియొక్క యేకాగ్రతలో నున్నటుల మూర్ఖ సముద్వేగముండదు. అడుగడుగునా మృదులమైన వినిశ్చయముతో నయ్యది సత్యమార్గమును నిర్దేశించుచుండును. ఏది సరియైన అడుగో, ఏది తప్పుటడుగో, అప్రయత్నముగ గనబరచుచుండును. అదివ్యప్రవృత్తిని వేరుచేసి చూపుచుండును. మన ప్రకృతియందు మార్పుచెందవలసియున్న సమస్తమునూ 'సర్పిలైటు'వేసి చూపినట్లు చూపును. బాహ్యభ్యంతర సత్తనంతనూ వరుసవేదితోవలె రూపాంతరమొందింపగల సంకల్పజ్వాల దానియందు జ్వలించుచుండును, సర్వత్రా అయ్యది దివ్యమూలమును దర్శించుచూ మాయముసుగులను త్రోసిపుచ్చుచుండును.

సత్యము, ఆనందము, ప్రేమ, సౌందర్యము, బలము, ప్రాభవము. ఇచ్చాశక్తి,— ఇవీ ఈ యంతరాత్మ లక్ష్యములు. అజ్ఞానరూపాంతరమైన వ్యావహారిక సత్యముకాదు,— దాని కతీతమైవెలయు శాశ్వతజ్ఞానరూపమైన సత్యము; కేవలనూ ప్రాణమునకు సుఖమునిచ్చు ఆనందముకాదు,— దాని కావల భాసించు

అంతరానందము; ఆహంకారిక వృత్తితో బంధించబడిన ప్రేమకాదు, ఆ కట్టు త్రాళ్ళను తెంచుకొని పైకెగయజాలిన ప్రేమ; లౌకికమైన శుష్కసౌందర్యము కాదు, అనంతుని స్వరూప సాక్షాత్కారము ననుసంధింపజేయు సౌందర్యము; ఆహంకృతి విధేయములైన బలప్రాభవములుకావు. ఆత్మవస్తువుకు వశంవదములైన బలప్రాభవములు; ఇక నా ఇచ్చాశక్తియో, జీవనమునకు దివ్యత్వమును సంపాదించి, దివ్య సత్యమును తద్వారా వ్యక్తముచేయుచూ, తత్సకలమునూ దైవమున కంకితము చేయనెంచు ఇచ్చాశక్తి యది.

కాని, ఈ యంతరాత్మకుగల అత్యంత సహజ లక్షణముమాత్రము, పరమపవిత్రమైన ప్రేమతో, ఆనందముతో దైవముదెస కురవడిండుట. అన్నిటి కంటె ముఖ్యముగ దివ్యప్రేమనే అయ్యది ఆఖిలషించును. దైవమునెడ ప్రేమయే దాని కుద్దీపనము, లక్ష్యము. మన యంతరమున, క్రొత్తగా పుట్టువునొంది ఇంకనూ నొకవిధమైన చీకటితొట్టెలోనే ఊగుచున్న దివ్యశిశువున కెట్టయెడుట, తేజోవంతమైన హృదయగుహకు పైగా వెలుగుచున్న సత్యజ్యోతి యది. ప్రారంభదశలో నీ శిశువు చాలకాలము. కేవలము ఐహిక ప్రేమకారుణ్యాదుల పైననే, మానవ ప్రకృతియొక్క కర్కశత్వమును కొంత సంస్కరించగల రసజ్ఞత, సాధుత్వము, తేజోబల స్థైర్యములు, మున్నగువానిపైననే, ఆధారపడి యెదుగుచుండును. కాని, ఈ మానవ ప్రవృత్తు లెంత యుత్కృష్టస్థితియందునూ నిర్దుష్టములు కానేరవనియూ, నికృష్టస్థితియం దివి ఆహంకారభూయిష్టములై, ఆత్మవంచకమైన అసత్యముచే ముద్రితములై యుండుననియూ దానికి తెలియును, వెంటనే అది, వీటినుండి బయటపడి గోరి, పురాతన బంధనముల నన్నింటినీ, దోషజుష్టములైన భావోద్వేగముల నన్నింటినీ భేదింప నుత్సహించి, వాటి స్థానమున మహత్తరమైన ప్రేమయొక్కయూ ఏకత్వముయొక్కయూ ఆధ్యాత్మిక సత్యమును ప్రతిష్ఠింప శుద్యుక్తమగును.

మానవ ప్రవృత్తుల కది ఇంకనూ అవకాశమిచ్చిన నీయవచ్చుగాక, కాని, ఆ ఆద్యయుని కవి అభిముఖమైయుండు పక్షముననే వాటి కా యవకాశ మ్మీయబడును. తన సాధనకు దోహదము కాగల బంధములనుమాత్రమే అయ్యది స్వీకరించును. గురువునెడల భక్తి, భాగవతశ్రేణులతో సాంగత్యము, అజ్ఞాన

యోగసమన్వయము

ములో మునిగియున్న లోకమునెడ ఆధ్యాత్మిక కారుణ్యము, సర్వత్ర ఈశ్వర దర్శనముచే గలుగు సుఖసంతృప్తులు, ఇవన్నియు నిట్లు దోహదము కాగలిగిన బంధనములే. హృదయ గుహాంతర్వర్తియగు దైవముతో సమాగమము చెందుట కీ యంతరాత్మ మన ప్రకృతిని అంతర్ముఖమొనర్చి లోనికి దుమికించును. అ పిలుపు వినవచ్చునంతవరకూ, ఏ అహంకార కళంకమూ, లోకసేవారూపమైన ఏ బాహ్యప్రేరణమూ దానిని వంచింది. అంతర్వర్తియగు పరమాత్మదేశగల ఆకర్షణనుండి చలింపజేయజాలదు.

అంతేకాక, ఈ యంతరాత్మ మన సత్తను ఒకానొక అతీత అనందము లోని కుద్ధరించును. అద్వయదైన సర్వోన్నతునికడ కెగయజూచు దాని రెక్కలకు ఈ యథోలోకపు టాకర్షణ లేకుండ తొలగించును, స్పర్ధాసంకులమూ, ద్వేషపూరితమూ అజ్ఞాన తిమిరావృతమూనైన యీ లోకమునకు విముక్తి కలిగించి రూపాంతర మొందించుట కీ అతీత ప్రేమానందములను క్రింది కాహ్వానించును. విశ్వవ్యాప్తమైన దివ్యప్రేమను, అపారకృపను, లోకకళ్యాణార్థమైన బృహత్సంకల్పమును, తన సంతానమును చేరదీసికొను జగన్మాత యొడిలోనికి చేరగోరు వృదులేచ్ఛను, జగత్తును అజ్ఞానాంధకారమునుండి యుద్ధరించుటకు అంధతమస్సులోనికి దుమికిన దివ్యావేశమును తనలోనికి ప్రవహింపజేసికొనును, మూలస్థానీయములైన ఈ మహాసత్యములను మనోవృత్తులచే ననుకరించుటయూ, ప్రాణవృత్తులచే దుర్వినియోగము చేయుటయూ జరుగుచుండును, కాని, అంతరాత్మ వీటిచే వంచింపబడదు, తన నిశితకిరణ ప్రసారముచే వీటిని బట్టబయలొనర్చి, ఈ వైపరీత్యములను చక్కజేయుటకు, దేహ ప్రాణ మనస్సన్నిబంధమైన ప్రేమను తద్వికారలక్షణములనుండి సముద్ధరించుటకు, అరోహణానందము లోనూ అవరోహణానందములోనూ వాటికిగల భాగస్వామ్యమును వాటి కెరుకవడజేయుటకు, సాక్షాత్తుగ దివ్యప్రేమయొక్క సమగ్ర సత్యమును క్రిందికి ఆహ్వానించును.

దివ్యప్రేమయొక్కయూ, దివ్యప్రేమ కర్మలయొక్కయూ మూలసత్యముల నన్నింటినీ అంతరాత్మ వాటి వాటి యుచితస్థానమున మున్నించును. కాని, దాని జ్వాలమాత్రము నిరంతరమూ ఊర్ధ్వముఖముగనే యుండి, సత్యముయొక్క

యజ్ఞరోహణము-1

క్రింది మజిలీలనుండి పై మజిలీలకు ఆరోహణ మవిచ్ఛిన్నముగ కొనసాగునట్లు ప్రేరేపించుచుండును. ఏలయన, అత్యంత సమున్నతమైన సత్యశిఖరమునకు ఆరోహణము, తోడ్తోడనే ఆ సత్యముయొక్క అవరోహణము,—ఈ రెండునూ జరిగినగాని, ప్రేమను శిలువపై నుండి తప్పించి సింహాసనముపై నధిష్ఠింపజేయుటకు వీలులేదు. శిలువ యనునది, జీవితమును దుఃఖమయ మొనర్చు విశ్వవికృతి రూప తిర్యక్ప్రసారరేఖచే నిరుద్ధమైన దివ్యావరోహణమునకు చిహ్నము. మూల సత్యముకడకు ఆరోహించుటవలననే ఈ వికృతిని సరిచేయుటకు వీలగును. అప్పుడే, జ్ఞానకర్మ లన్నిటితోపాటు, ప్రాణకర్మ లన్నిటితోపాటు, ప్రేమకర్మ లన్నియూగూడ విజపరమార్థము నందుకొని, సమగ్రమైన ఆధ్యాత్మిక జీవనమున నంతర్భాగమై విలసిల్లును.

అధ్యాయము 6

యజ్ఞా రోహణము 2

ప్రేమకర్మలు - ప్రాణకర్మలు

కావున, అంతరాత్మయే, - హృత్పురుషుడే, - అధ్వర్యుడుగనూ, ఋత్విక్కుగనూ భక్తి, జ్ఞాన, కర్మ యజ్ఞమును నిర్వర్తించుటవలన, ప్రాణము నైతమూ, రూపాంతరము నొంది తన యాధ్యాత్మిక స్వస్వరూపసిద్ధిని గాంచగల్గును. సరిగా నిర్వర్తించినచో, ఇతర యజ్ఞములకంటె జ్ఞానయజ్ఞమే అత్యంత విశుద్ధమూ, విశాలమూ ననుమాట నిజము. కాని, మన యాధ్యాత్మిక విశుద్ధికి భక్తియజ్ఞము కూడ, - ప్రేమయజ్ఞముకూడ ముఖ్యముగా గావలసినదే. ఏకాగ్రతయం దిది జ్ఞానయజ్ఞముకంటె అత్యంత ప్రగాఢమూ సుసంపన్నమూనని చెప్పనొప్పును. ఆ జ్ఞానయజ్ఞ మెంత విశాలమూ విశుద్ధమో అంతగానూ దీనినీ చేయవచ్చును.

ఒక దివ్యమైన నిరవధికానంద శక్తిప్రవాహము మన ప్రవృత్తు లన్నిటి రోనికినీ పొర్లుకొనివచ్చి, మన జీవనాకాశమంతయూ సర్వమూ సర్వోన్నతమూ నైన ఏకము నెడగల అనన్యభక్తితో నిండియుండునెడల, ప్రేమయజ్ఞమునందలి ప్రగాఢత ఈ విశుద్ధవిశాలతను గూడ అందుకొనగల్గును. ప్రేమయజ్ఞమున కదియే చరమసంసిద్ధి. సర్వాత్ముడైన పరమునికి సమర్పించినప్పు డా ప్రేమయజ్ఞము సమగ్రమూ, సర్వంకషమూ, నిరవధికమూ నగును. సర్వోన్నతుడైన పరాత్పరుని స్థాయికి ఉద్ధరించబడినప్పు డది, 'ప్రేమ' యని సామాన్యముగా మానవులు వాకొను దుర్బల తాత్కాలిక ప్రవృత్తిస్వరూపమును విడిచి, సర్వమునూ ఏకము చేయు ప్రగాఢ, విశుద్ధ, మహనీయానందముగా మారిపోవును.

సర్వోన్నతుడూ, సర్వగతుడూనైన పరమునియెడ నిట్లు దివ్యప్రేమ గలిగి యుండుటయే మన యాధ్యాత్మిక జీవనమునకు ఏడుగడగా నుండవలయుననుట

నిజమే. కాని, అంతమాత్రమున, వ్యక్తజగత్తులోని వ్యక్తిప్రేమవిశేషములను గాని, ఆత్మనూ ఆత్మను సన్నిహితపరచు అనుబంధములనుగాని త్రోసిపుచ్చవలసిన పనిలేదు, కావలసినదెల్ల, అంతరంగికమైన మార్పు; అజ్ఞానపు ముసుగుల తొలగింపు; పూర్వపు అవరచేతనకే ఇంకనూ దోహదముచేయు అహంకారిక దేహ మనః ప్రాణవృత్తుల పరిమార్జనము. ప్రతి ప్రేమవృత్తియూ ఆధ్యాత్మిక తనుగాంచి, దేహవాంఛపైగాని ప్రాణోద్వేగముపైగాని మానసికాభిరుచిపైగాని ఆధారపడక యుండవలెను. మహత్తరమైన యేకత్వమునకు దేహ మనః ప్రాణములు వ్యక్తపరికరములు కాగా, ప్రేమ తన అంతరంగిక ఆధ్యాత్మిక మూలస్వరూపసంసిద్ధి గాంచవలెను. ఈ పరివర్తనమునందు, వ్యక్తిప్రేమ సైతము స్వాభావికముగ, వ్యష్టిదేహాత్మమనస్సులం దధివసించియున్న దివ్యాంతర్వర్తి యెడగల దివ్యప్రేమగనే మారిపోవును.

సమర్చనరూపమైన సకలప్రేమయూ ఆధ్యాత్మిక శక్తినంపన్నము. అజ్ఞాన పూర్వకముగా, పరిమితలక్ష్యము నుద్దేశించి యది ప్రవర్తిల్లిననూ, అర్చనవిధి సుసంపన్నమైనది కాకపోయిననూ, దాని యాధ్యాత్మిక ప్రభావము కొంత కాన వచ్చుచునేయుండును. ఏలయన, అర్చనరూపమైన ప్రేమ కేవల మొక అభిలాషయే కాదు, ఒక సన్నాహముకూడ. అజ్ఞానమునకు లోబడియున్న తన స్వల్ప పరిమితిలోనే ఆయ్యది, పాక్షికమూ ఇంకనూ ఇంచుమించు అంధత్వలక్షణోపేత మూనయునూ అద్భుతావహమై వెలయు అనుభూతి రేఖలను మనకు తోపింప జేయును. ఏలయన : మనలో ప్రేమించి ప్రేమించబడునట్టి ఆ యేకరూపుడే మనముగా దోచుముహూర్తము లవి. ఈ యనంతప్రేమనూ ప్రేమికునీ కొలదిమాత్రముగనైన దర్శింతుమేని, సామాన్య మానవోద్వేగములు సైతమూ ఉన్నతినీ మహనీయతనూ గాంచును.

ఈ కారణమువలననే, దేవతనుగాని, ప్రతిమనుగాని, ఆకర్షణ ప్రభావము గల మానవునిగాని లక్ష్యమునుగాని ఆర్పించుట నిరసింపదగినదికాదు. అనంతుని యెడ అనందోద్వేగముతో మానవజాతిని ముందుకు దీసికొనిపోవు సోపానములివి. ఒకవైపున పరిమిత మొనర్చుచుండియూ అవి యా యనంతుని మనకు మనక మనకగానైన పొడగట్టజేయుచుండును. మనకొరకై ప్రకృతి తయారుచేసిన

యోగసమన్వయము

సోపానము లివి. అవరములయ్యునూ వీటిని మన ముపయోగించుకొనవలసియే యుండును. కొన్ని రకముల ప్రతిమారాధనలు మన రసాత్మయొక్క అభివృద్ధి కొరకు అనివార్యము లగుచుండును. ప్రతిమ యే సత్యస్వరూపమునకు ప్రతీకయో, అద్దానిని హృదయమునందు ప్రతిమాస్థానమున ప్రతిష్ఠించుకొనగలిగిననే కాని, తెలిసినవాడెవ్వడునూ ప్రతిమను భగ్నము చేయుటకు తొందరపడడు.

అదియునూగాక, ఈ ప్రతిమారాధనలలో, వీటి బాహ్యస్వరూపముకంటె మహత్తరమైన దొక టేడయో యున్నది. అర్చనయొక్క పరాకాష్ఠను సాధించిన పిమ్మటగూడ, ఈ మహత్వ మట్లే నిలిచియుండి, దాని సర్వసమగ్రతయం దంతర్భాగమగును. సకలరూపములకునూ సకల అభివ్యక్తులకునూ అతీతమైన దానిని మనము తెలిసికొనినప్పటికినీ, ఆ దైవమును ప్రతిప్రాణిలో, ప్రతి వస్తువులో, - మనుష్యునిలో, మృగములో, జాతిలో, చెట్టులో, పూవులో, మన చెయి దములలో, ప్రకృతిశక్తిలో, - అన్నిటిలోగూడ మనము గ్రహించనేరనియెడల, మన జ్ఞానమింకనూ అసంపూర్ణమే యగును, మన ప్రేమ యింకనూ అసమగ్రమే యగును. పైన చెప్పినరీతిగా మనమెప్పుడు గ్రహించగలుగుదుమో, అప్పుడు, ప్రకృతిశక్తి మనకు వట్టి జడయంత్రముయొక్క గ్రుడ్డిచేష్టగాగాక, సచేతనమైన విశ్వశక్తియొక్క ఒక ముఖముగా, ఒక విన్యాసముగా గోచరించును. ఏలయన, ఆ యనంతదే ఈ యఖిలవస్తువులయందునూ సన్నిధిచేసియున్నాడు.

వాచామగోచరుడైన సర్వాతీతునియెడ. అవర్ణనీయమైన పరంభావమును గలిగియున్న మాత్రమున ఆతని యర్చనము పరిసమాప్తి కానేరదు. ఆత డెక్కడెక్కడ వ్యక్తమైన, నర మృగ పక్షు పక్ష్యాదులలో నెక్కడెక్కడ దాగియున్న. అక్కడక్కడ నెల్ల సతనికి భావసమర్పణము చేయవలెను. హృదయమును బంధించి, దాని భావములను తారుమారుచేయుచూ, దాని నివేదనల పరమార్థమును కప్పిపుచ్చు సజ్జాన మిచట నున్నమాట నిజము. కాని, పాక్షికమైన సకల సమర్పణయూ, ఒక మానసిక ప్రతిమనో ఒక భౌతిక ప్రతిమనో సృష్టిచేయు ఒకల మత ఓష్యయూ, నొకవిధమైన అజ్ఞానపుముసుగుచే నా ప్రతిమయందలి సత్యమును మరుగుపరచి కాపాడుకొన యత్నించుచూ, తద్వారమున నా సత్యమును అవలీలగా కోలుపోవుట సంభవించుచుండును. కాని, యొకదాని ప్రత్యేకజ్ఞాన మొక

విషముగా గొప్పదేయైననూ, అది యొకవిధమైన యవరోధమని కూడ తెలియ నగును.

వ్యక్తిప్రేమ యనుదాని వెనుక, అజ్ఞానయుతమైన దాని మానవరూపవిశేషము వెనుక, మనస్సున కందని యొక పరమరహస్యము దాగియున్నది. అయ్యది పరమాత్ముని యుపాధిరహస్యము, అనంతుని నిగూఢరూపరహస్యము. హృదయానందము ద్వారముననే, విశుద్ధిని గాంచిన భావోద్వేగము ద్వారముననే, ఆ రహస్యమును మనము చేరజాలుదుము. దివ్యమురళీధరుని ఆ యాహ్వానము నందుకొనవలెననిన, నిగూఢ ప్రేమద్వారముననే అయ్యది సాధ్యము. ఈ ప్రేమ సాధనయందు తుదకు రూపారూపము లొక్కటియైపోవును. చిజ్జడము లైక్యము చెందును. ప్రేమయందలి సజతత్వ మిచటి యీ యజ్ఞానాంధకారములో దీనినే యన్వేషించుచున్నది. వ్యక్తిగతమైన మానవప్రేమ భౌతికజగత్తునం దవతరించి యున్న సర్వాంతర్వర్తి యెడల ప్రేమగా మారినప్పుడు ఈ సంపిద్ధివే పొంద గలుగుచున్నది.

వ్యక్తిప్రేమ విషయముననెట్లో అట్లే విశ్వప్రేమ విషయమునగూడ, సానుభూతి, సద్భావము, సర్వమానవప్రేమ, సర్వభూతదయ, మనచుట్టునూగల వివిధ రూపముల యాకర్షణము, ఈ యన్నింటివలననూ సాధకుడు ఏ విశాంతను సంపాదించి, బుద్ధియందునూ చిత్తమునందునూ అహంకారపు మొదటి పొలిమేర నతిక్రమించునో, దానిని సర్వగతుడైన పరమాత్మునియెడ గల్గి దివ్యప్రేమలోనికి పర్యవసంపజేసికొనవలెను. సమర్చనము ప్రేమగా మారి, ప్రేమ అనందముగా, భక్తిమార్గమునకు చరమగమ్యమైన సర్వాతీతునియందలి అతీతానందముగా పరిణతమొందినప్పుడు, విశ్వప్రేమ, విశ్వానందము సిద్ధించును. ప్రతి ముసుగు వెనుకనూ పరమాత్మయే సాక్షాత్కరించును. అన్ని రూపములలోనూ ఆ విశ్వమోహనునే ఆధ్యాత్మికముగా నాలింగనము చేసికొందుము. అతని యనంతాభివ్యక్తి యందలి విశ్వానందము మనలో ప్రవహించుచూ, ప్రతి రూపమునూ, ప్రతి వ్యాపారమునూ గై వసమొనర్చుకొని, దేనిచేతనూ బంధించబడక, దేనియందునూ విలిచి పోక, ఉత్తమోత్తమాభివ్యక్తికై నిత్యమూ క్రేళ్ళురుకుచుండును.

యోగసమన్వయము

ఈ విశ్వప్రేమ బంధవిమోచకమేకాక, రూపాంతర ప్రాప్తిని సాధించగల శక్తి సమన్వితముకూడ. సకలరూపములకునూ వెనుకనున్న పరమ సత్య స్ఫురణమును పొంది, వాటి పరమార్థమును గ్రహించిన దగుటచే, హృదయమిక రూపములను నిరసించి త్రోసిపుచ్చదు. స్వార్థరహితుడైన కర్మనిఘనియొక్కయూ, జ్ఞానియొక్కయూ సమత్వబుద్ధి, దివ్యప్రేమయొక్క అద్భుతస్పర్శచే, సర్వంకషమైన సంతోషపారవశ్యముగా, శతసహస్రముఖమైన మహదానందముగా రూపాంతరము చెందును సకలవస్తువులూ ఆ విశ్వమోహముని యుపాధులగును. సకల వ్యాపారములూ తన లీలా సౌధమునం దతడుచేయు క్రీడలుగా గోచరించును. దుఃఖము సైతమూ దుఃఖముగా నుండదు. దుఃఖముల నిజతత్వమే మారిపోవును. దుఃఖ రూపవిశేషములన్నియూ నశించి, వానిస్థానమున ఆనందరూపవిశేషము లవతరించును.

జీవితమును దివ్యప్రేమానందకేత్రముగా మార్చివేయు చైతన్య పరివర్తనపు స్వరూప లక్షణమిది. సాధకుడు సామాన్యస్థితినిదాటి ఆధ్యాత్మికస్థితి నందుకొని, తేజోమయదృష్టి గల నూత్న హృదయముతో తననూ, ఇతరులనూ, సమస్త జగత్తునూ వీక్షింప మొదలిడినప్పు డీ పరివర్తనము ప్రారంభమగును. ఆధ్యాత్మికస్థితి విజ్ఞానస్థాయినిగూడ అందుకొన్నప్పుడది తన సహజ పరమోన్నతిని గాంచును. బాహ్యభ్యంతర జీవనఘనంతనూ రూపాంతరము నొందించు మహాశక్తి కాలవాలము కాగల స్థానమది.

*

*

*

ప్రేమన్వభావము నిట్లు పరిమితమూ సంకరమూనైన మానవభావోద్వేగము నుండి, మహోన్నతమూ సర్వసమగ్రమూనైన దివ్యభావోద్వేగములోనికి రూపాంతరము నొందించుట యనునది, ఐహికబంధము లమితముగా గల్గిన మానవేచ్ఛకు శుష్కతమగుట దుష్కరమే కావచ్చునుగాని, మానవబుద్ధికిమాత్రము దాని నూహించుట అంత కష్టసాధ్యము కాదు. ప్రేమకర్మల సందర్భము వచ్చినప్పుడు మాత్రమే ఒక విధమైన అయోమయస్థితి యేర్పడుచుండును.

జ్ఞానమార్గ సాధనయం దొకవిధమైన 'అతి'లో బదుటకు వీలున్నట్లే, ఇక్కడకూడ, ప్రేమను కర్మశములైన ఐహికకర్మలతో సమన్వయపరచు చిక్కునుండి తప్పించుకొనుటకు, అసలాకర్మలనే వరిహరించవచ్చును. బాహ్యకర్మ క్షేత్రమునుండి విరమించి, హృదయగుహయందు పరమేశ్వరు నర్చించుచూ ఏకాంతవాసమున కాలక్షేపము చేయవచ్చును. భగవద్భక్తిని వెల్లడిచేయు ప్రార్థనలు, స్తోత్రములు, పూజలు మున్నగునవికాని, వీటికి సంబంధించిన ఇతరములు గాని మాత్రమే చేయుచూ, తక్కిన సకలమునూ వర్జింపవచ్చును. భాగవత జీవనమున నిమగ్నము కావలెనను తన యాంతరంగికాభిలాషలు తీర్చుకొనుటకు మన యాత్మ అంతర్ముఖత్వమునే భజింపవచ్చును లేదా, జీవనద్వారములను కొంచె మెక్కువగా తెరచి, మన భగవద్భక్తిని మన చుట్టునున్నవారికి మన జాతికి సేవ చేయుటలో వినియోగించుటయూ కలదు. సకల ప్రాణులకునూ హితకరమైన వసులు సేయుచూ, ఒక విధమైన ఆధ్యాత్మిక భావపూరణచే వాటికి కాంగ్రొత్త రూపు దీర్చుటకు ప్రయత్నించవచ్చును. అథమపక్షమున, కేవలము నైతికములై కనుపట్టు నా చేష్టలకు ఆధ్యాత్మికలక్ష్యపూర్వకమైన శక్తిని జోడించుట జరుగవచ్చును.

నేటి మతధర్మపరాయణుల మనస్సు సామాన్యముగా నిటువంటి పరిష్కారమునే కోరుచున్నది. దైవభక్తిని దివ్యజ్ఞానమునూ ఆధారముచేసికొని జీవితము నడపువాని కిదియే ఉచితమైన కర్మక్షేత్రమను వాదన యిప్పుడెల్లెడల వినపడుచున్నది. కాని, దివ్యజీవనమును ఐహికజీవనముతో నేకముచేయ నుత్సహించు పూర్ణయోగము, పరోపకారరూప నైతిక నియమముల సంకుచిత క్షేత్రమున విమిడి యుండజాలదు. సకల కర్మలనూ ఆ యోగమునందు దివ్యజీవనమున నంతర్భాగమై విలసిల్లవలెను. కేవలము మన ప్రేమవృత్తులూ పరోపకార వృత్తులేకాక, మన జ్ఞానవృత్తులూ, రసికవృత్తులూ, సృజనవృత్తులూ, ఆత్మానంద వృత్తులూ అన్నియూ గూడ దివ్యజీవనములోని భాగములే కావలెను. ఈ పనులను బహిర్ముఖముగనూ మానసికముగనూ గాకుండ, అంతర్ముఖముగనూ ఆధ్యాత్మిక ముగనూ నిర్వర్తించుట దాని పద్ధతి. ఈ లక్ష్యముతోనే అయ్యది. సకల వ్యాపారములనూ దివ్యప్రేమతో, దివ్యసమర్చనముగా, దివ్యరసానందమున నెరవేర్చు

యోగసమన్వయము

కౌశలము నలవరచును. జీవనమంతయు నప్పుడు, పరమాత్మ నుద్దేశించి జీవాత్మ చేయు ప్రేమకర్మయజ్ఞముగా మారిపోవును.

కావున, కర్మలద్వారా జీవనము ఈశ్వరార్చనముగా మార్చివేయుటకు వీలున్నది. 'భక్తిపూరిత హృదయముతో' ఎవడు ఏ ప్రతమునుగాని, పుష్పమును గాని; ఫలమునుగాని, తోయమునుగాని నాకు సమర్పించిననూ, నేను దాని నందుకొని భోగించెదను. అన్నాడు గీతలో భగవానుడు. అట్లు భక్తితో బాహ్యవస్తువులను సమర్పించుటయే కాదు. మన బుద్ధులు, మన చింతనలు మన యింద్రియజ్ఞానము, మన బాహ్య ప్రవృత్తులు. అన్నియు ఆ యనంతునికి నివేదితములు గావచ్చును ఆయా ప్రత్యేక కర్మలకూ కర్మస్వరూపములకూ నొకవిశేష ప్రాముఖ్యమే యున్నమాట నిజము. కాని, యే దృష్టితో ఆకర్మలు చేయబడుచున్నవను నదిఅన్నిటికంటె ముఖ్యమైన విషయము. ఆ దృష్టియొక్క సంకేతములే, భౌతిక రూపములే ఆ కర్మలు. దానిని బట్టియే ఆ కర్మలకు రావలసిన సంపూర్ణమైన విలువవచ్చును.

లేక, ఇక్కడ నింకొకసంగతి చెప్పవచ్చును. భగవద్భక్తియొక్క పూర్ణ వ్యాపారమునకు మూడంగములున్నవి. మూడును ఒకే వ్యాపారము నభివ్యక్తము చేయును. ఒకటి, ఆ వ్యాపారములోని ఈశ్వరార్చన విధి. రెండు, ఆ వ్యాపార విశేషమునందు ఈశ్వరునితోడి సంబంధమునూ, లేక యొక దర్శనమునూ తదన్వేషణమునూ వ్యక్తముచేయుట కేర్పడిన సంకేతము. మూడు, హృదయములో, ఆత్మలో, ఏకత్వభావనాభిలాష, ఆంతరంగికభక్తి. కావున, జీవనము ఈశ్వరార్చనముగా మారిపోవుటకు మూడు వనులు జరుగుట యవసరము. ఒకటి, విశ్వాతీత విశ్వజనీన ప్రేమదృష్టినీ, ఏకత్వభావననూ జీవనమున కేడుగడ గావించుట. రెండు, ప్రతివ్యాపారమూ భగవద్భక్తికినీ భగవంతునితోడి సంబంధమునకూ సంకేతమై వరలునట్లు చేయుట. మూడు, మనము చేయు సమస్తమూ నొక ఆర్చన విధి యగునట్లు చేయుట; ప్రాణమును విధేయమొనర్చి, హృదయమును సమర్పణము గావించి, బుద్ధికి గ్రహణశక్తి నలవరచి, ఆత్మతో అనుసంధానముచేయు క్రియాకలాపముగా మార్చుట.

వివిధ సంప్రదాయముల యందలి ప్రతీకలూ, క్రియాకలాపములూ, రూప కల్పనలూ కేవలము సౌందర్య విశిష్టములుమాత్రమే కావు. సాధకుని హృదయాభిలాషనూ భావావేశమునూ బయటికి ప్రస్ఫుట మొనర్చి శక్తిపూరితముగావించు భౌతికసాధనలుకూడ. ఏలయన, ఆధ్యాత్మికాభిలాషచే ప్రేరితము కాని యర్చన మెట్లు వ్యర్థమూ అర్థరహితమూ ననిపించుకొనునో. అట్లే రూపకల్పనము చేతనూ క్రియాకలాపము చేతనూ పరిపుష్టము కాని యాధ్యాత్మికాభిలాష యుపాధిభూన్యమై, జీవితమున సమగ్రశక్తిని పూరించలేనిదిగును. మానవ జీవితమున సకలరూపకల్పనలూ సర్వసామాన్యముగా చిత్తము గట్టిపోయి కేవలము లాంఛనప్రాయముగ వయారగుట సంభవించుచుండును. రూపకల్పనలయూ సంప్రదాయములయూ అంతర్యములోనికి జొరగలవారికవి యెప్పుడునూ శక్తిపూరితములుగనే తోచును. కాని, సామాన్యముగా మాత్రము, క్రియను యంత్రప్రాయముగ నిర్వర్తించుటయూ. ప్రతీకను నిర్జీవవస్తువుగ నుపయోగించుటయూ జరిగి, తన్మూలమున మతధర్మముయొక్క ఆత్మకే హాని ఘటిల్లుచుండును గాన, సంప్రదాయములనూ రూపకల్పనలనూ తుట్టతుదకు మార్చుకొనుటయో, లేక పూర్తిగపరిహరించుటయో చేయవలసివచ్చుచుండును.

ఈ కారణముచేతనే, సకల సంప్రదాయములనూ సకల రూపకల్పనలనూ సంశయదృష్టితో తిలకించుచూ, వాటియెడ వైముఖ్యభావము కలిగియుండువారు కలరు. కాని, బాహ్యప్రతీకల సాహాయ్యము నెవరునూ సామాన్యముగ నపేక్షింపకుండ నుండజాలరు. మానవ ప్రకృతిలో ఒకానొక దివ్యాంశ తన యాధ్యాత్మిక సంతృప్తి కొరకు నిరంతరమూ వాటిని కోరుచుండును. సత్యమై, హృదయ పూర్వకమై, సుందరమై, ఆనందసంధాయకమై యున్నంతవరకు, ప్రతీక యెప్పుడునూ అపేక్షింప దగినదే, రసావేశముగాని భావావేశముగాని ఏమాత్రమూలేవి ఆధ్యాత్మికచేతన సమగ్రమైన యాధ్యాత్మిక చేతన కానేరదు. ఆధ్యాత్మికజీవనమున, సంశతధారగా ప్రవహించు ఆధ్యాత్మికచేతనయే సాధకుని చేష్టల కాధారమై యుండి, కొంగ్రొత్త రూపములలో తనను దా నభివ్యక్తపరచుకొన జూచుచుండును. ప్రాతరూపముల సత్యమును ఆత్మచైతన్య ప్రవాహముచే కొంగ్రొత్తగా ప్రకాశింపజేయుచుండును. అట్లది తనను దా నభివ్యక్తయొనర్చు కొనుచూ, ప్రతి

యోగసమన్వయము

చేష్టనూ ఆత్మవస్తువునందలి ఒకానొక సత్యవిశేషమునకు సజీవ ప్రతీకగా విలసిల్లు నట్లు చేయుట దాని సృజనాత్మక దర్శనప్రేరణముల సహజ ధర్మము. కావుననే ఆధ్యాత్మిక సాధకుడు జీవనమును విడనాడకయే, దానిని రూపాంతర మొందించి, దాని నిజతత్వమును ప్రకాశింప జేయవలసి యున్నది.

పరమదివ్యప్రేమ సృజనాత్మకమైన యొక దివ్యశక్తి. అయ్యది తనలో తానే నిశ్శబ్ద విర్వికార స్థితిలో నుండిపోగ్గలిగియు, బాహ్యరూపములలో తనను దా నభివ్యక్త మొనరించుకొనుట కుత్సహించుచుండును. ఉపాధిరహితమైన మూక దైవముగ నుండిపోవలసిన దురవస్థ లేదు దానికి. అసలు, సృష్టియే సాక్షాత్తుగ నొక ప్రేమకర్మయని చెప్పబడినది. దివ్యప్రేమ తన ప్రతీకలను సృష్టించుకొని, వరస్సర స. భావనములచేతనూ, ఆత్మ ప్రదానముచేతనూ ఆత్మసాఫల్యమును సాధిం చుటకీ సృష్టి యొక క్షేత్రమనియెననూ చెప్పదగును. ప్రారంభములో సృష్టియందీ ధర్మము గోచరించక పోవచ్చును. కాని, దాని వరమలక్ష్యము మాత్ర మదియే యని చెప్పుట కాక్షేపములేదు. అది యిప్పుడే ఎందుకు గోచరించదనిన, ప్రపంచ మున దివ్యప్రేమయే ఈ సకల జీవుల పరిణామక్రమమునకునూ ఆధారముగ నున్ననూ, జీవన ప్రవృత్తి అహంకారభూయిష్టమై విభేదపూరితమై యున్నది. బయటికి ఉదాసీనముగా, లేక ప్రతికూలముగా కానవచ్చు ప్రాణశూన్య జడపదార్థ ప్రపంచముమధ్య తమ ఉనికిని ప్రతిష్ఠించుకొనుటకై జీవనచేతనల పోరాటము జరుగుచున్నది.

ఈ పోరాటపు గందరగోళములో, సకలమూ నొందొంటితో ఢీకొను చున్నవి. ప్రతిదియూ ముఖ్యముగా తన యనికినే ప్రతిష్ఠించుకొన గోరుచున్నది. ఇతరులలో తనను ప్రకటించుకొనుటను అప్రధానముగ పరిగణించుచున్నది. ఏలయన, మానవుని భూతదయా వరత్వమునకు సైతమూ అహంకారమే మూలము. జీవాత్మ అద్వైతరహస్యము నెరుగువరకూ అది యట్లు కాకతప్పదు. దాని వరమమూలస్థానమున దానిని కనుగొని, లోపలినుండి వెలుపలికి గొనివచ్చి జీవనముయొక్క కడపటి యంచులవరకూ దాని వెలుగును ప్రసరింపజేయుటయే మన యోగలక్ష్యము. సకల కర్మయూ, సకల వృష్టియూ నీ సంప్రదాయము యొక్క, ఈ పూజావిధియొక్క, ఈ యజ్ఞానుష్ఠానముయొక్క రూపవిశేషముగా,

ప్రతీకగా మారిపోవలెను. ఆత్మనివేదనము, దివ్యచైతన్య గ్రహణము, దాని పరావర్తనము, జగద్వల్లభుని సేవ, ఆత్మప్రదానము, సర్వసమర్పణము.—ఈ లక్షణములచే నయ్యది ముద్రితము గావలెను. బాహ్యకర్మలలో నియ్యది వీలైనప్పుడెల్ల ప్రస్తుటము గావలెను. అంతఃప్రవృత్తియందునూ, భక్త్యావేగమునందునూ అన్నివేళలా గోచరించవలెను.

ఈ కర్మకలాపములోని పూజాభావమే స్వయముగా ఒక గొప్ప యజ్ఞము. తనంతటతానే ఎన్నిరెట్లుగనో వృద్ధిచెందు దాని స్వభావమే అద్వైత సాక్షాత్కారమునకు దోడ్పడి, దివ్యత్వకాంతిప్రసారమును సుసాధ్యమొనర్చును. పూజాభావము కర్మలో రూపొందినప్పుడు అది తన మార్గమును సువిశాల మొనర్చుకొనుటయేగాక, జగత్తులోని కఠినతరమైన కర్మమార్గమును సైతమూ దివ్యప్రేమానంద భావావేశముతో నింపును.

ప్రారంభదశలో సామాన్యముగా నీ భావావేశముండదు. కఠోరమైన ఆధ్యాత్మిక సంకల్పము మాత్రమే శ్రమాకులమైన బిగివితో కడు నిట్రయైన మార్గమున పైకెగత్రాకుచుండును. హృదయమింకనూ సుప్తమై యుండునే కాని మేల్కొనదు. దివ్యప్రేమ ఉదయించుటతోడనే, మార్గముయొక్క కాఠిన్యము తగ్గును. శ్రమ బిగివి సడలి కొంత తేలికయిచ్చును. కష్టములలోపలనే ఒక విధమైన మాధుర్యము, ఆనందము ద్యోతకమగును. మన సంకల్పశక్తి, మనకర్మలు, మన ప్రవృత్తులు,—ఇవన్నియూ మనము పరాత్పరునికి సమర్పణము చేయవలసినదే. కాని ప్రేమయొక్క సమర్పణముతోగాని యీ సమర్పణము నిర్దుష్టమూ సర్వసమగ్రమూ కానేరదు. సకల జీవనమూ ఈ సంప్రదాయముగ మారిపోవలెను. సకల కర్మలూ ఈశ్వర ప్రేమతో, ఈశ్వరుని మారువేషములుగా సకల భూతములనూ దర్శించు విశ్వప్రేమతో నిర్వర్తింపవలెను. అప్పుడే అయ్యది పూర్ణయోగములో నంతర్భాగ మగును.

హృదయపూర్వకమైన పూజాభావమును అంతరమున సమర్పించుచూ, ప్రతీకయందునూ క్రియయందునూ దాని యాత్మను పూరించగలుగుటయే యజ్ఞముయొక్క ఆయువుపట్టు. యజ్ఞహవిర్దానము సర్వసమగ్రము కావలెననిన, మన భావావేశములన్నియూ పరమాత్మ దేసకు మరలుట యత్యవసరము. మానవ

యోగసమన్వయము

హృదయమును విశుద్ధ మొనర్చుట కింతకంటె ఉత్కృష్ట మార్గమింకొకటి లేదు. నైతిక, రసాత్మక భావోత్కర్షకంటె గూడ శక్తిపూరితమైనదిది. అంతరాత్మ వేదికయం దగ్నిని ప్రజ్వలింపజేసి, భగవన్నామ పురస్కరముగా సమస్తమునూ ఆ యగ్నియందు హోమము చేయవలెను.

అప్పుడా కాకకు సకల భావావేశములునూ తమ స్థూలతనువులను విసర్జించును. దివ్యములుకాని వికార రూపములన్నియు దగ్ధమైపోవును. లోపములు పరిహరించబడును. ఆ యగ్నిలోనుండియు ధూమముతో నుండియు గంధముతో నుండియు సువిశాలమైన దివ్యప్రేమ, సునిర్మలమైన దివ్యానందము ఉదయించును. అట్లుదయించిన దివ్యప్రేమయే, మానవుని యందునూ సకల భూతముల యందునూ క్రియాత్మక సమత్వమున వ్యాపించియున్న పరమేశ్వరుని యెడ అంతర్భావుకతను పూరించుకొని, జీవనమునకు పూర్ణత్వము సంపాదించుటకెక్కువ శక్తిమంత మగును. పట్టి మానసికమైన విశ్వసౌభ్రాత లక్ష్యమింత శక్తిమంతము కానేరదు. ఈ దివ్యప్రేమనే కర్మలలో పూరించినప్పుడు, విశ్వమంతయూ ఏకశ్రుతిలో మేశనముపొంది, సకల భూతములయందునూ నిజమైన యేకత్వము అనుభూతమగును. ఈ యైహిక ప్రకృతియందు విముక్తాభిప్రయోక్తియొక్క ముఖ్య కేంద్రముగా దివ్యప్రేమ ఆవిష్కారము కానంతకాలమూ, తదితర శ్రమలు లక్ష్యసిద్ధిని చేకూర్చజాలవు.

యజ్ఞమున కధ్వర్యుడుగా, మన యంతరముననున్న హృత్పురుషుడావిష్కరించవలసిన యవసర మిచ్చటనే యున్నది. ఏలయన, క్రియయొక్కయూ, ప్రతీకయొక్కయూ నిజతత్వమును సంపూర్ణముగ వెలికి దీసికొని రాగలిగినవాడీ హృత్పురుషుడే. అధ్యాత్మిక చేతన యింకనూ పరిపక్వము కాని స్థితిలో కూడ, ఈ హృత్పురుషుడే ప్రతీకకు నిత్య సూతనత్వమునూ సౌందర్యదీప్తిని సంపాదించి, అది యొక నిర్జీవవస్తువై పోకుండ, పాపిష్టిగారడీగ మారకుండ కాపాడును. క్రియకు శక్తి నీ విశిష్టతనూ చేకూర్చునదియూ నతడే. మన సత్తయందలి ఇతర భాగములు అనగా దేహ మనః ప్రాణములు విశేషముగా అజ్ఞానమునకు లోబడి యుండును గాన, సరియైన యుపకరణములు కాగల శక్తియే వాటికి కొరవడి యున్నప్పుడవి ప్రమాదరహితమైన ప్రేరణకు తావలము లెట్లు కాగలవు? మనకు సరియైన మార్గము నెట్లు చూపగలవు?

ఈ దేహ మనః ప్రాణముల సంకల్ప ప్రవృత్తులు చాలవరకు తమ పూర్వపుటలవాటులనే పట్టుకొని వ్రేలాడుచుండును. మనలను మహాత్మర సత్త లోనికినీ విశాలతర ప్రకృతిలోనికినీ పరివర్తన మొందింప బ్రేరేపించు శక్తులనూ అంతర్వాణులనూ అయ్యవి తమ జడత్వముతో ప్రతిఘటించుచుండును. వాటియెడ అనిష్టమునుజూపుచూ, వాటిపై తిరుగుబాటు చేయుచుండును. ప్రతిఘటించుటయో, లేక సందిగ్ధముగ నా మోదించుటయో చాలవరకు వాటి స్వభావము. ఏలయన, ఒక వేళ అంతర్వాణి పిలుపు నవి అందుకొనినచూ, తెలిపి బుద్ధిపూర్వకముగా గాని, తెలియక ఆలవాటు చొప్పునగాని, ఆధ్యాత్మిక ప్రవృత్తిలోనికి సైతమూ తమ నహజ దౌర్బల్య ప్రమాదములనే ప్రవేశపెట్టుచుండును. ఆధ్యాత్మిక ఫలితములను అహంకారిక ప్రయోజనములకై వినియోగించుకొనుట కనుక్షణమూ ప్రవర్తించు చుండును. ఆశక్తి నీ, ఆ ఆనందమునూ, ఆ వెలుతురునూ అవరణీవనోద్దేశ్యముల నెరవేర్చుకొనుట కుపయోగపరచుకొనుచుండును.

సాధకుడు సర్వాతీత దివ్యప్రేమలోనికిగాని సర్వగత దివ్యప్రేమలోనికి గాని అడుగిడ నేర్చినపుడు కూడ, ఆ దివ్యప్రేమను సాధారణ జీవనమునందు నింపుటకతడు ప్రయత్నించిన యెడల, ఈ యవర ప్రకృతిశక్తుల విపరీత ధోరణులే అతని కడ్డుతగులుచుండును. వాని నెల్లప్పుడునూ గోతులలోనికి వడలాగు చుండును. ఆ మహనీయతలో తమ సంకుచితత్వమును నింపజూచుచుండును. క్రిందికి దిగివచ్చుచున్న ఆ దివ్యశక్తిని తమకొరకూ తమప్రయోజనముల కొరకూ కైవసమొనర్చుకొన గోరుచుండును. కామము కొరకునూ అహంకారముకొరకునూ పెంపొందిన అన్నమయ, ప్రాణమయ, మనోమయ సాధనవిశేషముగా దానిని సంకుచితపరుప జూచుచుండును. దివ్యతేజోమయమైన నూతన దివి నీ నూతన భువి నీ సృష్టిచేయవలసియున్న దివ్యప్రేమకు సంకెళ్ళువైచి, ప్రాత భువికి చెందిన మట్టికే బంగారు మలామా చేయుటకు, వెనుకటి ప్రాణమయ, మనోమాయా కాళములనే రంగులతో మెరయించుటకు బ్రయత్నించుచుండును.

ఈ కృత్రిమ ప్రయత్నమును కొనసాగనిచ్చినయెడల, ఆ దివ్యతేజము, దివ్యశక్తి, దివ్యానందమూ తిరోహితమై, సాధకుడు పూర్వపు బధఃస్థితిలోనికే తిరిగి పడిపోవుట తటస్థించును. లేక, ఆ యుపలబ్ధి, కుదురుబాటులేని సాంకర్య

యోగసమన్వయము

స్థితితో పెనగొనియుండుట సంభవించును. లేక, యథార్థమైన ఆనందము కానేరని యవరోల్లాసముచే కప్పువడిపోవు స్థితి సంప్రాప్తించును. ఈ కారణముచేతనే, సకల శక్తికినీ మూలకేంద్రమైనదివ్యప్రేమ-బంధవిమోచకమూ, నిర్మాణాత్మకమూ నైన శక్తులలోకెల్ల అత్యంత శక్తిమంతమైన దివ్యప్రేమ, - ఈ యైహిక జీవనమున నింతవరకునూ ఇతర శక్తులకంటె మరుగుననే యుండిపోవుటయూ, బంధ విమోచనము సాధించుటలో నేమి నూతన నిర్మాణమును గొనసాగించుటలో నేమి ఇతర శక్తులంత విజయవంతము గాకపోవుటయూ జరుగుచున్నది.

దివ్యశక్తు లన్నిటిలోనూ అయ్యది అత్యంత ప్రబలము, విశుద్ధము, అపురూపము. ప్రగాఢము నైనందువలననే, మానవ ప్రకృతి దానిని విశుద్ధరూపమున భరించలేకపోవుచున్నది. ఆ దివ్యప్రేమలో ఏమాత్రము లభించిననూ అది వెంటనే ప్రాణసంబంధమైన ధార్మికోద్వేగముగనో, నైతికమైన భావవిస్ఫూర్తిగనో, ఇంద్రియసంబంధమైన శృంగార భక్తిగనో సంకరముచెందును. తన యజ్ఞజ్వాలికలచే ప్రపంచమును పునర్నిర్మించగల ఆ దివ్యాగ్నికి వేడికకారేని కారణముచే, మానవ ప్రకృతి ఈ మాయ వెలుగులతో తృప్తిపడుచుండును. ఈ ప్రమాదములలో పడిపోకుండ యజ్ఞపరిసమాప్తి చేయించవలెననిన, లోన దాగియున్న హృత్పురుషుడే తన సంపూర్ణశక్తితో బయటికి రావలెను. అట్లు వచ్చినపుడతడు అనుక్షణమూ, ప్రాణసంబంధమైనట్టియూ మనస్సంబంధమైనట్టియూ అసత్యవృత్తుల నన్నింటినీ పట్టుకొని బట్టబయలొనర్చి తూలగొట్టుచూ, దివ్య ప్రేమానందముల నిజతత్వమును గైవసమొనర్చుకొని, అపమార్గములలోనికి లాగుకొని పోవు ప్రాణిక మానసికోద్వేగములనుండి దానిని వేరుచేసివైచును. దేహ మనః ప్రాణములలో నిహితమైయున్న సత్యవిషయములను మాత్రము పరిహరించక, అసత్య విషయములనుండి వాటిని విడదీసి, ఈ మహాయాత్రలో దనవెంట గొని పోవుచూ, అవి చేరవలసిన ఉన్నత శిఖరములకు వాటిని జేర్చును.

కాని, హృత్పురుషుడీ యవరప్రకృతి సంఘాతమునుండి తన్నుదా ముద్దరించుకొని అత్యున్నత ఆధ్యాత్మిక భూమికల నందుకొనినగాని, ఇచటి కవరోహించిన యాదివ్యవిస్ఫులింగము, ఆ దివ్యజ్వాలిక తన మూలస్థానమైన దివ్య తేజోగగనమును చేరుకొనినగాని, అతని అధినేతృత్వము మనకి మహాయాత్రలో

సరిగ నుపయోగపడజాలదు. హృత్పురుషు డెప్పుడట్టి యున్నత స్థాయిని గాంచునో అప్పుడు. ఆధ్యాత్మికచేతన దేహ వ్రాణ మనోమయకోశములందు జిక్కువడిన యపరిపూర్ణస్థితినుండి తప్పించుకొని, స్వతంత్రమూ, విశుద్ధమూ, సువిశాలమూ నైన పూర్ణస్థితిని బడయగలుగును. అచట, జ్ఞానమ యుడైన ఆ యనంతతుడే మనలో జ్ఞాతయై, మన సకల జ్ఞానమునూ ఎట్లు ఉద్దీపింపజేసే వినియోగించునో, అట్లే, అనందమయుడైన ఆ యనంతతుడే మనలో మోహనమూర్తియై, ఈ విశ్వలీలలోనికి జొరబడిన తన దివ్యాంశలను తనదెస కాకర్పించుకొనుచూ, అనేకముగా అభివ్యక్తమైన తన యాత్మలనే అనందమయైక్యమున దోగాడజేయును. ఈ లోకములోని సకల సౌందర్యమూ నచట ఆ ప్రేయతముని సౌందర్యమే. ఆ దివ్యసుందరుని వెలుగుక్రిందనే సకల సుందరరూపములునూ నిలిచి, తమకు రూపాంతరప్రాప్తిని ప్రసాదించగల దాని దివ్యశక్తి కధీనములు గావలసియున్నది.

అచట సకలానందమూ ఆ అనందమయునికిసంబంధించినదిగనేయుండును. ఈ యవర సుఖభోగాదు లన్నియూ నచట ఆ దివ్యశక్తి ప్రసాహవేగమునకు వశంపదములైపోవును. దాని యాఘాతమునవి తట్టుకొనలేక తుత్తునియలై పోవుటయో, లేక, దివ్యానందరూపభేదములుగా రూపాంతరము నొందుటయో జరుగక తప్పదు. ఇట్లు వ్యష్టిచేతనయందు, అజ్ఞాన వికారములను ప్రాభవముతో సంబంధించగల దివ్యశక్తి యొకటి అభివ్యక్తమగును. తుట్టతుదకు, అనంతుని దివ్యప్రేమానందముల అపార వాస్తవికస్వరూపమును ఈ యైహిక జీవనములోనికి గొనితెచ్చుటకు అవకాశమేర్పడ నారంభించును. లేక, మన యాధ్యాత్మికచేతన, మనోభూమిక నతిక్రమించి, విజ్ఞాన భూమికయందలి తేజస్సునూ, శక్తిని, విశాలతనూ అందుకొనుటకు మొదలిడును. మనస్సున కతీతమైన ఆ విజ్ఞానముయొక్క ఓజస్తేజములలో దివ్యమైన ఆత్మాభివ్యక్తి యొక్కయూ, ఆత్మవ్యవస్థయొక్కయూ వైభవానందము లిమిడియున్నవి. ఆ వైభవానందములే ఈ ప్రపంచమును అజ్ఞానమునుండి ఉద్ధరించుటయేకాదు, ఆత్మవస్తువుయొక్క సత్యస్వరూప విశేషముగ దానిని పునస్సృష్టి యొనర్చును.

మనస్సున కతీతమైన ఆ విజ్ఞానము సంసిద్ధికినీ, అత్యంత మహోన్నతికినీ, సర్వంకషమైన అంతరంగిక భక్తి విశాలతకునూ, సుస్నిగ్ధమూ సమగ్రమూనైన

యోగసమన్వయము

ఐక్యానుభూతికిని ఆలవాలము. అందు దివ్యప్రేమ దివ్యజ్ఞానముయొక్క శక్త్యానందములను తన వెలుగు రెక్కలపై మోసికొని యెగురుచుండును. విజ్ఞానభూమికయందలి దివ్యప్రేమ, ముక్తమనస్సునకు స్వర్గతుల్యముగదోచు శూన్యశాంతిని తటస్థనిశ్చలతనూ అతిక్రమించిన తీవ్రానందోపలబ్ధిని గలుగజేయును. ప్రేమ సాధించు సమైక్యము విజ్ఞానభూమికయందు తన యావచ్ఛక్తిని వికసింపజేసికొనును. సకల విభేదములనూతనయందంతర్భుక్త మొనర్చుకొనియూ, వాటిలోపములచేగాని యప్రశుతులచేగాని విక్షేపము చెందని సమైక్యమది. జీవాత్మ పరమాత్మల ఐక్యమే పునాదిగా, సకలభూతములతోడనూ గాఢ సమైక్యానుభూతిని కలిగించునది యగుటచే, అందు సకల సంబంధ బాంధవ్యములునూ చక్కగ సమ్మేళనముబొంది, ఐక్యమును మరింత పరమోత్కృష్టమూ పరిపూర్ణమూ నొనర్చును.

అతిమానసవి జ్ఞాన విశిష్టమైన ప్రేమయొక్క శక్తి సకల సంబంధ విశేషములనూ నిస్సంకోచముగ, నిరుపద్రవముగ చేబట్టి, సంకుచితములైన మానవ సన్నివేశముల నడుమనుండి వాటిని తప్పించి, దైవమున కభిముఖమొనర్చి, దివ్యజీవనమునకు యోగ్యమైన వస్తువుగ సంస్కరించుటకు సమర్థమైయుండును. దివ్యసమైక్యమునకుగాని పరిపూర్ణ ఏకత్వమునకుగాని భంగపాటు లేకుండ భేదలీలను కొనసాగించు శక్తి విజ్ఞానభూమికానుభూతికి స్వతస్సిద్ధము. విజ్ఞానచేతన మానవులతోగాని ఇతరజగత్తుతోగాని సకలవిధ సంబంధములనూ విశుద్ధ తేజస్సూర్తితో విర్వహింపగలిగియుండును. ఏలయన, జీవాత్మ యప్పుడు సకల భావస్సూర్తికి, సకల పౌండర్య రసాన్వేషణకూ లక్ష్మ్యముగా, నిత్యమూ, అద్వయముడైన ఆ యశంతునే దర్శించుచుండును. సకల ప్రాణులయందునూ సకల భూతములయందునూ, అద్వయముడైన యా పరమేశ్వరునితో కలయికను సాధించుటకొరకే, వికాలమూ విముక్తమూనైన ఐహికజీవనశక్తి నంతనూ అధ్యాత్మికముగా వినియోగింపగలుగును.

మూడు తెరగుల యజ్ఞకర్మలలోనూ మూడవదియూ కడపటిదియూ నగు ప్రాణకర్మలను గూర్చి యిక ప్రస్తావించవలసియున్నది. కర్మయోగమునకు ప్రత్యక్షముగా సంబంధించి యున్నదంతయూ నీ ప్రాణకర్మల క్రిందికి జేర్చ వచ్చును. ఏలయన, ఈ ప్రాణకర్మలే దాని ప్రధానక్షేత్రము. జీవితముయొక్క బాహ్యప్రవృత్తులన్నియూ వీటిక్రిందికి వచ్చును. భౌతిక జీవితానుభవమునకై బాహ్యప్రవృత్తిలోనికి చొరబడు జీవితేచ్ఛయొక్క నానావిధ శక్తి విశేషములునూ వీటికి సంబంధించినవే పరమును నాధించగోరిన ఆధ్యాత్మిక సాధకులు కొంద రీ ప్రాణకర్మలు పరమసత్యమునకు కేవలము విరుద్ధములని యెంచి, తొలగద్రోయ రాని యజ్ఞాన తిమిరమున కీ యైహిక జీవనము నిలయమనెడి భావముతో, దానిని తప్పనిసరిగ త్రోసిపుచ్చుట కలదు. కాని, ఈ ప్రాణకర్మలపై ఆధ్యాత్మిక విజయము నాధించి, దివ్యలీలలుగా వాటిని పరివర్తన మొందింపవలెనని పూర్ణయోగ మాసిండుచున్నది.

వైరాగ్యవద్ధతి నెక్కువగా అభిమానించు సాధకులు కొంద రీ యైహిక జీవనమును పూర్తిగ త్యజించిన త్యజించవచ్చుగాక. మరికొందరు ఆ విధమున త్యజించకపోయిననూ, గుప్తచేతనయొక్క తాత్కాలిక క్రిడారంగముగా దానిని ఆమోదించిన ఆమోదించవచ్చుగాక. పూర్ణయోగ సాధకుడుమాత్ర మట్లుగాక, గుప్తచేతనయొక్క పూర్ణావిష్కృతికినీ, పూర్ణసంసిద్ధికినీ, దివ్యకర్మ ప్రవృత్తికినీ, ఈ యిహజీవనము రంగభూమియని గురుతించి, దానిని సంపూర్ణముగా జేపట్టి నిర్వహించును. దైవమును తనలో కనుగొనుట యతని మొదటి లక్ష్యము. కాని, ఆ దైవమునే, పైకి తద్విరుద్ధముగా గన్నడు ఈ ప్రపంచమునందు సైతమూ అతడు సమగ్రముగా కనుగొనవలసియున్నది. తుదకు, సర్వాతీతుడైన ఆ యనంతుని దివ్యశక్తి విజృంభణమును సర్వత్ర కనుగొనవలసియున్నది. అట్లా దివ్యత్వ మీ ప్రపంచములోనికినీ, ఈ జీవాత్మలోనికినీ అవతరించినప్పుడే, ఇవి తమ ముసుగులను భేదించుకొని, దివ్యరూపముతో, దివ్యప్రవృత్తితో ప్రకాశించ గలుగును. — ఇప్పుడా దివ్యత్వము వాటియందు గుప్తమై అణగియున్నది.

పూర్ణయోగము ననుసరింపగోరు సాధకు లీ పూర్ణయోగ లక్ష్యమును సంపూర్ణముగ నామోదించుట అత్యవసరము. మార్గమున గల తీవ్రారోధములను తెలిసి కొనకయే ఆమోదించుట పనికిరాదు. ఈ సంసిద్ధి చేకూరితీరునని కాకపోయిననూ,

యోగసమన్వయము

చేకూరుటకు అవకాశమున్నదనియైన, ఇతర యోగసాధనము లే కారణముచే అంగీకరింప విచ్ఛగింపకున్నవో, అద్దానిని పూర్ణయోగ సాధకుడు పూర్తిగా తెలిసి కొవియుండవలెను. ఏలయన, అన్నమయ ప్రకృతిలోని ఈ ప్రాణకర్మల నిర్వహణమునందే, ఈ నిత్యజీవిత కర్మల యనుష్ఠానమునందే, ఉన్న కష్టమంతయూ నున్నది. ఈ కష్టమును జూచి వెరచియే, తత్వశాస్త్రము ప్రపంచమునకు దూరమైన ఏకాంతశిఖరముల కెగిరిపోవుట సంభవించినది. మతధర్మముల దృష్టి ఈ భౌతిక శరీరధారణమనెడి వ్యాధినుండి తప్పించుకొనుటకు ఎచ్చటనో గల పరలోకముపైననో, నీరవ శాంతిసమన్వితమైన నిర్వాణముపైననో లగ్నమగుట తటస్థించినది.

కేవల జ్ఞానమార్గము, అజ్ఞాన సంబంధమైన ప్రతిబంధకము లేన్నియున్ననూ, కర్మమార్గము కంటె సరళమూ, సుగమమూ అనియే చెప్పవచ్చును. అట్లే, కేవల ప్రేమమార్గము గూడ, విషమపరీక్షలూ కష్టములూ ఎన్నియున్ననూ, ప్లేచ్ఛాకాశమున నెగురుట పక్షికెంత సులభమో అంత సులభగమ్యమని చెప్పవచ్చును. ఏలయన, జ్ఞానముయొక్కయూ ప్రేమయొక్కయూ మూల స్వరూపము స్వాభావికముగ కడువిశుద్ధము. ప్రాణశక్తుల సందిగ్ధ ప్రవృత్తిలోని కీడ్వబడిన బాహ్యజీవనపు మోటునడకల కొరకునూ, నీచోద్దేశ్యముల కొరకునూ వినియోగించబడినప్పుడు మాత్రమే అయ్యవి మలినములు సంకరములునై, అథోగతికి పాల్పడును.

ప్రాణశక్తి అటులగాదు. అయ్యది మూలములోనే కొంత మలినమై యున్నట్లు గోచరించును. దానిస్పర్శచే, దాని మాంద్యపు ముసుగులందు కప్పువడుటచే, దివ్యవిషయములు సైతమూ సామాన్యములూ పంకిలములునై, దాని వైపరీత్యములనే తాముగూడ బొందుచూ, ఆసురికములై పోవుచుండును. తమోమయమైన జడత్వమే దానికి మూలము. దేహవాంఛలచే సకలమూ జుద్రమనస్సునకూ జుద్రావేశములకూ కట్టువడిపోవుట సంభవించును. కొరమాలిన చిన్నచిన్న వృత్తులూ, వ్యాపారములూ, ఆక్కరలూ, ఆత్రతలూ, సుఖములూ, దుఃఖములూ మొదలగునవియే పునఃపునః ప్రవర్తమానము లగుచుండును. వాటివలన ఏ యుత్కృష్ట ప్రయోజనమూ సాధించబడదు. దిక్కుతోచని యజ్ఞానముచే అయ్యది ముద్రితమైయుండును.

యజ్ఞారోహణము-2

జడత్వలక్షణోపేతమైన యీ భౌతిక మానసము క్షుద్రములైన భౌతిక దేవతలనుతప్ప ఏ దివ్యత్వమునూ విశ్వసింపదు. కొంత సుఖమునూ, హాయిని, శ్రమగతినీ ఒకవేళ అభిలషించిననూ, ఆత్మోన్నతినీ, ఆధ్యాత్మిక విమోచనమునూ మాత్ర మభిలషింపదు. కేంద్రస్థానమున బలవత్తరమైన జీవితేచ్ఛ శానవచ్చుననుట నిజమే కాని, అయ్యది అంధప్రాయమైన అసురశక్తి, జీవితమును శ్రమాకుల మొనర్చి, గందరగోళమున బడద్రోయుట కుత్సహించుశక్తి. మంచి చెడుగులు, సుఖదుఃఖములు, వెలుగుచీకటులు, — ఈ ద్వంద్వములతో కలగా పులగమైయున్న యుద్రేకములను విడనాడనొల్లని మానవ, లేక రాక్షసవాంఛా స్వరూప విశేషమది. అది యీ ద్వంద్వములనే ప్రేమించుచూ, వాటినే అంతకంత కెక్కువగా అనుభవింప గోరుచుండును. వాటివలన బాధలుపడి యాక్రోశించునప్పుడుగూడ వాటినే వట్టుకొని వ్రేలాడుచుండునుగాని తదితరము నొల్లదు.

ఇంకొక విధమైన జీవితేచ్ఛ యున్నది. ఆదర్శ మానసము ననుసరించుట దాని పద్ధతి. జీవితములోనుండి కొంత సామరస్యమునూ, సౌందర్యమునూ, ఉదాత్తతనూ, వెలుగునూ, సాధించుటకై యాదర్శమానసము చేయు ప్రయత్నము దెసకీ జీవితేచ్ఛ యాకర్షించబడును. కాని, ప్రాణమయ ప్రకృతిలో నిది మొక స్వల్పాంశము మాత్రమే. ప్రాణమయ ప్రకృతిలోని తీవ్రతరములైన యితర శక్తులు దీనిని కడు తేలికగా నణచివైచుచుండును. ప్రాణమయ ప్రకృతికి అందు బాటుకాగల విధముగా దిగి వినిపించిననే తప్ప, మనోమయప్రకృతి కతీతమైన పిలుపునది యందుకొనజాలదు. మతధర్మము సామాన్యముగా నిశ్లేసంకుచితమగుచుండును. యోగసాధకుడు తనలో ఈ శక్తులన్నియు నిట్లు తనను చుట్టుముట్టుచుండుట నానాటి కధికతరముగ గురుతింప గలుగుచుండును. వీటి వట్టునుండి తప్పించుకొని బయటపడుటకే యతడు హోరాహోరి పోరాడవలసియున్నది. ఇది చాలా కష్టమైన పని.

ఏలయన, మానవ ప్రకృతిని కుక్కతోకతో పోల్చుట ఎంతయూ సమంజస మనిపించునంతటి బలవత్తరమైన ప్రాభవ మీ శక్తులకు గలదు. నీతిచేగాని, ధర్మముచేగాని, తర్కముచేగాని, మరి యే ఇతర ప్రయత్నముచేగాని, ఈ మానవ ప్రకృతిని ఎంత సరిచేయ ప్రయత్నించిననూ అది తుదకు ఎప్పటివలె

యోగసమన్వయము

తిరిగి వంకరయగుచునేయుండును. ఎంత విశుద్ధిసీ, ఎంత స్వతంత్రతనూ సంపాదించిన యోగులకుగూడ, దీని కుతంత్రమునుండియూ దురాక్రమణము నుండియూ తప్పించుకొన గలుగుదుమను ధైర్యముండదు. ఈ జీవితేచ్ఛకు గల గ్రాహకశక్తి అట్టిది. దాని యుద్వేగములూ ప్రమాదములూ అంత విపరీతభయము కలిగించును. కడు సూక్ష్మరూపమున నెడతెగని దాడులు సల్పుచూ, అయ్యది స్వర్గద్వారము పర్యంతమూ వెన్నాడును. శ్రమాకులమైన సంకల్పవృత్తికి, ఈ ప్రాణవ్రత్యుతియందలి వంకరను దీర్చి యత్నించుట వృథాపరిశ్రమయని తోచును. అనందదాయకమైన పరంధామమునకు చేరుకొనుటో, శాంతిసందాయకమైన నిర్వాణము నందుకొనుటో, ఇదే వివేకమనిపించును. భౌతికజీవనపు బంధమునుండియూ ఉన్మాదము నుండియూ, అస్థిర సుఖమునుండియూ విడుమర గాంచుటకు జన్మరాహిత్యమే ఉపాయమనెడి భావము మనలో తిరిగి పాదుకొనును.

దీని కిక మార్గాంతరము లేదా? ఉండితీరవలెను. ఉన్నది. కష్టభాజనమైన యీ ప్రాణమయ వ్రత్యుతిని యాపాంతర మొందించగల మార్గాంతర మది. కాని, ఇందుకు మనలను పెడదారిని పట్టించే మూలకారణ మేదియో కనుగొని, ప్రాణమునకు గల మూలకేంద్రములోనే దానిని విరూఢింపవలసియున్నది. ఏలయన, ప్రాణముకూడ నొక దైవశక్తియే. బయటికది ఎంత తమోమయముగా, ఎంత వికృతముగా గన్పట్టిననూ, అయ్యది ఆసుర ప్రవృత్తివలన జనించినదికాదు. ప్రాణముయొక్క తరణోపాయము ప్రాణములోనే యున్నది. ప్రాణశక్తినుండియే మన విమోచనోపాయమును సాధించవలసి యున్నది. జ్ఞానప్రేమలు విముక్తిదాయకములే కాని, ప్రాణము యొక్క ఒప్పుదలను గూడ అవి సంపాదించి, ఆ ప్రాణకేంద్రమున విముక్తమైన యొకానొక శక్తివిశేషముచే నద్దానికి దివ్యత్వము ఘటించగల్గినగాని, అవి యీ ఇహమునందు శక్తినమన్వితములు గానేరవు.

యజ్ఞకర్మలయందు విభాగములు చేసి, వానిలో జ్ఞానకర్మలనూ ప్రేమకర్మలనూ మాత్రమే విర్వర్తించుచూ ప్రాణకర్మలను విసర్జించుటచే నీ చిక్కు

తీరదు. * ప్రాణకర్మలు కేవలమూ కామమునుండియూ అహంకారమునుండియూ పుట్టుచు నొందినట్లు కన్పట్టుచూ, శాశ్వత సంఘర్షణకు తావలములై నట్లు తోచుటచే నీ విభాగము చేయుట సంభవించుచున్నది. నిజమునకు ఇట్టి విభాగము చేయుటకు వీలులేదు. ఒకవేళ చేయుటకు ప్రయత్నించిననూ, అయ్యది తన ముఖ్యప్రయోజనమును కోల్పోయి విఫలము కాకతప్పదు. ఏలయన, అట్టి విభాగము విశ్వశక్తి యొక్క సమగ్రస్వరూపమునుండి మనలను వేరుచేయును. పూర్ణప్రకృతి యందలి ఒకముఖ్యభాగమును. విశ్వసృష్టి కార్యసాధన కత్యావశ్యకమైన యొక శక్తి విశేషమును, శక్తివిహీనముగ జేసివైచును.

ప్రాణశక్తియనునది ప్రకృతియం దిచట తదితర శక్తులతోడి యనుసంధానమున కేర్పడిన యొక ముఖ్యశక్తి. మనో వ్యాపారములు ఉపాధిభూన్యములైన వట్టి యంతర్వృత్తి విశేషములు గాకుండ నుండవలెననిన, మనస్సునకు ప్రాణశక్తి తోడ్పాటు అత్యవసరము. అట్లే ఆత్మకు గూడ, ప్రాణశక్తి తోడ్పాటు అత్యవసరము, తన అభివ్యక్తిని బయటికి చక్కగ రూపొందించుకొని, జడమునందు సంపూర్ణమైన ఆత్మప్రకటనము గావించుకొనుటకు. ఆత్మ వ్యాపారముల కిట్లు ప్రాణశక్తి తోడ్పాటు లేకపోయినయెడల, ఇహమునం దా వ్యాపారములు శక్తిప్రసారము లేని యేకాంతికత్వమున గూడుకట్టుకొనిపోవును. ఒకవేళ ఇహమునందని యేమేని సాధించిననూ, అయ్యది జీవనమునకు గొంత తగుకు గూర్పగలదేకాని, దానిని పూర్తిగ పరివర్తన మొందింపజాలదు. అధ్యాత్మికత కనుగుణముగా పరివర్తనము చెందకయే ప్రాణశక్తి ఆత్మవ్యాపారములకు తోడయ్యేనేవి,

---

* మనుజుని యందలి జ్ఞానమయ సత్తచే నిర్వర్తించబడునవి జ్ఞానకర్మలు; భావమయసత్తచే నిర్వర్తించబడునవి ప్రేమకర్మలు; ప్రాణమయసత్తచే నిర్వర్తించబడునవి ప్రాణకర్మలు, అనగా నిత్యజీవితకర్మలు. కేవలము జ్ఞానకర్మలనూ ప్రేమకర్మలనూ నిర్వర్తించినంత మాత్రమున యోగసాధనకు పూర్ణత్వము సిద్ధింపనేరదనియూ, ప్రాణమయసత్తను గూడ రూపాంతర మొందింపగలిగినప్పుడే జ్ఞాన ప్రేమ కర్మలు ఇహమునందు శక్తిమంతము లగుననియూ భావము—అను.

యోగసమన్వయము

మరింత ప్రమాదముగలదు. ఆధ్యాత్మికమైన జ్ఞానవ్యాపారములూ ప్రేమ వ్యాపారములూ దానివలన సంకుచితములై సాంకర్యము చెందును, లేక, జ్ఞానమునూ ప్రేమనూ ప్రాణశక్తి తన యవర ప్రయోజనముల కుపయోగించుకొనుట సంభవిండును.

ప్రాణశక్తి తోడ్పాటు లేనియెడల, సృజనాత్మకమైన ఆధ్యాత్మికానుభూతికి పరిపూర్ణతలేదు. కాని, ఆ ప్రాణశక్తి విముక్తిని, ఉన్నతినీ, రూపాంతర ప్రాప్తిని సాధించుకొనినదై యుండవలెను. సామాన్య మానవ-పశుజీవన సంబంధమైన ప్రాణశక్తివలనగాని, అసుర జీవనసంబంధమైన ప్రాణశక్తివలనగాని ఈ పని నెరవేరదు. దివ్యాదివ్యముల మిశ్రజీవనసంబంధమైన ప్రాణశక్తియూ నిందుకు పనికిరాదు. ఇహమును నిరసించి పరము నన్వేషించు ఇతర సాధనలమాట యెట్లున్ననూ, పూర్ణయోగముమాత్ర మికష్టకార్యమును తప్పనిసరిగ సాధించవలసియే యున్నది. నిత్యజీవిత బాహ్యకర్మల సమన్వయనది పరిష్కరించకుండ విడనాడుటకు వీలులేదు. అందు సహజముగ విష్ణితమైన దివ్యత్వమును కనుగొని జ్ఞానప్రేమల దివ్యత్వముతో దానికి సుస్థిరమూ శాశ్వతమూనైన మైత్రిని ఒనగూర్చవలసి యున్నది.

జ్ఞానప్రేమలు ప్రాణశక్తిని నిరాఘాటముగనూ నిరుపద్రవముగనూ గైవసమొనర్చుకొని కొంగ్రొత్తగ రూపాంతరమొందించువరకునూ ప్రాణకర్మల తోడి ప్రసక్తిని పరిహరించు పద్ధతికూడ సరియైనది కానేరదు. ఏలయన: జ్ఞాన ప్రేమలెంతో మహోన్నతశిఖరముల నందుకొనగలిగినగాని తమ విమోచకశక్తి నవరోధించు ప్రాణవృత్తి వివర్యాసముల నవి తట్టుకొని నిలువజాలవు, మనోమయ ప్రకృతికతీతమైన విజ్ఞానశిఖరమును మన చేతన యేనాడు చేరగల్గునో అ నాడీ ప్రతిబంధకములన్నియూ దొలగిపోవును. కాని, ఇవట నొక విషమ సమన్వయమున్నది. ప్రాణశక్తిని రూపాంతర మొందించకుండ విజ్ఞాన శిఖరమును జేరుట యసాధ్యము. విజ్ఞాన భూమికయందలి తేజశ్శక్తులను క్రిందికి గొనిరాకుండ ప్రాణశక్తిని రూపాంతర మొందించుట యసాధ్యము.

మానసాతీతమైన విజ్ఞాన చేతన కేవలము జ్ఞానమయము, అనందమయము, ప్రేమమయము మాత్రమే కాదు. ఆయుది ఇచ్ఛామయము, శక్తిమయముకూడ.

ఆ విజ్ఞాన చేతనను ధరించి భరించగల వికాసమీ వ్యక్తప్రకృతియందలి యిచ్చా, శక్తితత్వములకుగూడ కలిగినగాని, అయ్యది క్రింది కవతరింపజాలదు. కాని, ఇచ్చయూ శక్తియూ ప్రాణశక్తికి మూలద్రవ్యములు. కావుననే ప్రాణశక్తి కేవల జ్ఞానప్రేమల యాధిక్యమును నిరసించుచూ, ప్రమాదములను లక్ష్యపెట్టకుండ, మొండిపట్టుదలతో, అవిచారితముగ నుద్వేగించుచుండుట జరుగుచున్నది. అయిననూ, అయ్యది విశిష్టమైన తన సాహసప్రవృత్తితో తానునూ దైవము దేసకు పురోగమించుట కవకాశము లేకపోలేదు. దైవమునకు జ్ఞానప్రేమలెట్లో అట్లే శక్తియూ నొక స్వరూప విశేషము. జ్ఞానముకొరకు బుద్ధియూ, ప్రేమ కొరకు హృదయమునూ ప్రాకులాడునట్లే, శక్తికొరకు ప్రాణము తడుములాడుచున్నది. నైతికబుద్ధి కాని, ధార్మికబుద్ధి కాని, శక్తిని త్యాజ్యముగా దలచుట పొరపాటు. పెక్కు నిదర్శనములను బట్టి అట్టి యభిప్రాయము సముచితమైనది గనే పైకి గన్పట్టిననూ, యథార్థమున కది వట్టి యపోహయే,

జ్ఞానప్రేమలవలెనే శక్తియూ దోషములపాలు చేయబడి, ఎంత దుర్వినియోగమగుట కవకాశమున్ననూ, వస్తుతః అయ్యది దివ్యమే. ఒక దివ్య ప్రయోజనముకొరకే అది యిచట నెలకొల్పబడినది. శక్తియే సకల జగత్తులనూ నడపుచున్నది. అయ్యది జ్ఞానశక్తి కానిండు, ప్రేమశక్తి కానిండు, దేహశక్తి కానిండు. ఏదైననూ శక్తి వస్తుతః దివ్యము, ఆధ్యాత్మికము. అజ్ఞానవశములై, పశుత్వ, మానవత్వ, రాక్షసత్వములు దానిని దుర్వినియోగ పరచుచున్నవి. అట్లు కాకుండ జేసి, నిత్యమూ అనంతమూ నగు పరతత్వముతో మేళపించిన అంతరాత్మచైతన్య ప్రవృత్తిచే దానిని సద్వినియోగ పరచవలసియున్నది. ప్రాణకర్మలను పరిత్యజించి కేవల మాంతరంగికానుభూతితో పూర్ణయోగము తృప్తిపడి యుండజాలదు. బాహ్యపరివర్తనమును సాధించుకొరకే అయ్యది అంతర్ముఖత్వమును భజింపవలెను. దైవముతో నిత్యస్పర్శ కలిగి దైవమే అధినేతగా ప్రవర్తిల్లు యోగ శక్తి విశేషముగా ప్రాణశక్తినిగూడ రూపొందించుట పూర్ణయోగలక్ష్యము.

ప్రాణకర్మలను ఆధ్యాత్మికముగా నిర్వర్తించుట సులభము కాదనుమాట నిజము. అజ్ఞానభూయిష్టమైన తన ప్రయోజనముల నెరవేర్చుకొనుటకై మనలో

యోగసమన్వయము

జీవనేచ్ఛయనునది ఒక అయథార్థమైన కామాత్మను సృష్టిచేసి, యథార్థమైన అంతరాత్మజ్యోతిస్సుఖలింగముయొక్క స్థానమున దానిని నెలకొల్పినది. అదియే, ఈ చిక్కున కంతకునూ మూలకారణము. ఈ కామాత్మయే మన ప్రాణకర్మలనన్నింటిని ప్రేరేపించి ప్రకరింపజేయుచుంభవించుచున్నది. నైతికవర్తనులూ ధార్మికవర్తనులూ నైనవారినిగూడ—త్యాగశీలురుగనూ, భూతదయాపరులుగనూ చెలామణి యగువారినిగూడ—ఈ కామాత్మయే అల్లబిల్లిగ పెనవెచ్చికొని నడుపుచుండును.

వృథగావనచేయుచుండు అహంకారాత్మయిది, వృథగావముతో స్వోత్కర్షను ప్రకరింపజేసికొనుట కది యెల్లప్పుడునూ ప్రేరేపించుచుండును. బట్టబయలుగనో, లేక తళుకు లీనెడి ముసుగుల చాటుననో, తన స్వత్వమును, తన భోగమును, తన విజయమును, తన సామ్రాజ్యమును విస్తరింపజేసికొనుటకే మనలనుద్వేగపరచుచుండును ప్రాణమయ ప్రకృతియందతి ఈ యశాంతిని, ఆవశ్రుతిని, వైపరీత్యమును తొలగించవలెననిన, మనలోని యంతరాత్మకు—హృత్పురుషునికి నాయకత్వము లభింపవలెను, అహంకారపూరితమైన కామాత్మను విచ్ఛిన్నము చేయవలెను.

ఇట్లనుటచే, జీవనమునే విరోధించి, దాని సహజసంసిద్ధి దానికి కలుగకుండ చేయవలెనని కాదు. మనలో, బయటికి గోచరించు నీ కామాత్మ వెనుక, అంతరమున, యథార్థమైన ప్రాణనత్త కలదు. దానిని విచ్ఛిన్నముచేయక, పరిస్సుటమొనర్చి, దివ్యప్రకృతిశక్తిగా దాని నిజప్రవృత్తిని వెలికిదెచ్చి విడుదల చేయవలసియున్నది. మన యంతరాత్మ ఆధిపత్యమున నిట్టి యథార్థ ప్రాణనత్తను ప్రబలమొనర్చినగాని, ప్రాణశక్తియొక్క ఆశయములకు దివ్యసంసిద్ధి చేకూరదు. వస్తుతః ఈ యాశయము లెప్పటివలెనే యున్ననూ, వాని యంతర్లక్ష్యమూ, బాహ్యలక్షణమూ మాత్రము రూపాంతరము చెందును. సాధారణ ప్రాణశక్తివలె దివ్యప్రాణశక్తికూడ అభివృద్ధికొరకూ ప్రతిష్ఠకొరకూ ప్రవర్తిల్లుననుమాట నిజము. కాని, ఆ ప్రతిష్ఠ బాహ్యస్థమైన జుద్రద్యక్తిది కాదు. అంతర్గతుడైయున్న పరమపురుషునిది. ఆ యభివృద్ధి యథార్థమైన పరమపురుషత్వములోని కభివృద్ధి.

అహంకారమును వశంవద మొనర్చుకొని విచ్చిన్నము చేసినగాని యీ పరమపురుషావిష్కారము జరుగదు. ఇదియే జీవితముయొక్క యథార్థలక్ష్యము. ఇందు అభివృద్ధికి స్థానమున్నది. కాని, ఆ యభివృద్ధి, ప్రకృతియందు — దేహ మనఃప్రాణములయందు — అంతరాశ్మ సాధించెడి యభివృద్ధి. అట్లే, ఇందు సకల మునూ తనదిగా ఆకట్టుకొనుట యున్నది. కాని, అది అహంకార కామనతో ఆయావస్తువులను వస్తువులుగా గ్రహించి ఆకట్టుకొనుట కాదు. వానియందలి దివ్య త్వమును దివ్యానుభూతిచే గ్రహించి యాకట్టుకొనుట. అదేవిధముగ, భోగము, సంగరము, విజయము, సామ్రాజ్యాధిపత్యము — ఈ లక్షణము లన్నియు నిందు గోచరించును. కాని, ఆ భోగము విశ్వములో దివ్యానందభోగము. ఆ సంగరము తమశ్శక్తులతోడి సంగరము. ఆ విజయసాధన ఇచ్ఛాజ్ఞాన ప్రేరుకృతులచే అజ్ఞాన క్షేత్రములపై విజయసాధన. ఆ సామ్రాజ్యాధిపత్యము ఆత్మ సామ్రాజ్యాధి పత్యము. బాహ్యోభ్యంతర ప్రకృతులపై అడ్డులేని ప్రభుత్వాధికారము.

ఈ నియమముల ప్రకారము, ఈ లక్ష్యములతో, ప్రాణకర్మలు దివ్య త్వములోనికి రూపాంతరము చెందవలసియున్నది. ఇదియే త్రివిధ యజ్ఞానుష్ఠాన ములోని తృతీయవిధ స్వరూపము. ఈ యోగలక్ష్యము జీవితమును బుద్ధితో సమన్వయించుట కాదు, బుద్ధి కతీతమైన విజ్ఞానముతో సమన్వయించుట; నైతిక ధర్మ విశిష్టము చేయుటకాదు, ఆధ్యాత్మిక ధర్మనిష్ఠ మొనర్చుట, మానసికములైన బాహ్యసంకల్పములను సంబాళించుట కాదిచట ప్రధానము. గుప్తమైయున్న దివ్యే చ్ఛపై జీవనవిధానమును పునఃప్రతిష్ఠించుట. అట్టి పునఃప్రతిష్ఠ జరిగిననాడే, జీవి తము సాక్షాత్తుగ పరాశక్తి యేలుబడిలోనికి వచ్చి, పరతత్వముయొక్క ప్రత్య ఙ్జభివ్యక్తిగ రూపాంతరము చెందును. ఇప్పుడన్ననో, అది జగన్మహానటుని మారు పేసము, మాయముసుగు. బుద్ధిప్రేరితమైన బాహ్యసంస్కారము వలనగాక, చేతన యొక్క ఆధ్యాత్మిక పరివర్తనమువలన మాత్రమే, జీవితమిప్పటి సందిగ్ధావస్థ నుండి బయటపడి, రూపాంతర ప్రాప్తిచే శోభించగలుగును.

*

*

*

యోగసమన్వయము

కావున, జీవితమును బాహ్యసంస్కారముచేగాక, సమూల పరివర్తనముచే, స్వర్ణాసంకులమైన తమోమయ ప్రకృతినుండి సామరస్యపూర్వకమైన తేజోమయ ప్రకృతిలోనికి రూపాంతర మొందించుటయే పూర్ణయోగ లక్ష్యము. ఈ యంతః పరివర్తనము,—ఈ రూపాంతర ప్రాప్తి,—ముఖ్యముగా మూడు సందర్భముల వలనగాని చేకూరనేరదు. మూడింటిలో ఏ ఒక్కటి లోపించిననూ పరివర్తనము సంపూర్ణము కానేరదు, మూడు శక్తులునూ ఏకమైనప్పుడే సంపూర్ణపరివర్తనము సాధ్యము. మొదటిసందర్భ మేమన ; కామమే జీవితమునకు ప్రస్తుతము ఏడు గడగా నున్నది, కామచేతనయే జీవితకేంద్రముగా నేర్పడి సకల జీవనప్రవృత్తులనూ ప్రేరేపించుచూ వాటికి తన వివరీతపు రంగువేసి నడిపించుచున్నది. దివ్య జీవన ప్రాప్తికి ఈ కామము పూర్తిగ నంతరించి, దాని స్థానమున స్వచ్ఛతరమూ స్థిరతరమూ నైన ప్రచోదనశక్తి వాడుకొనవలెను. కామచేతన నిర్మూలించబడి, దానిబదులుగా మనలో ప్రకృతమున దాగియున్న యథార్థ ప్రాణమయ పురుషుని శాంతి సౌఖ్య బల సమృద్ధి బయటి కావిష్కరించవలెను.

ఇక రెండవ సందర్భ మేమన, మనజీవితమిప్పుడు ప్రాణశక్తిచే గొంతయూ మనశ్శక్తిచే గొంతయూ నడపబడుచున్నది. విశేషభాగ మీ మనశ్శక్తి, అజ్ఞాన భూయిష్టమైన ప్రాణశక్తి ప్రేరణకు లోబడియుండుటయో అనుకూలమైయుండుటయో సంభవించుచుండును. ఒక్కొక్కప్పుడు తానే తన కొద్దిపాటి వెలుగుతో దానిని వదులుచుండును. దివ్యజీవనమునందు, ఈ ప్రాణమనశ్శక్తులు రెండునూ కేవల మువకరణములై పోవలెను. అంతర్వర్తియగు హృత్పురుషుడే వాటిస్థానము నాక్రమించి, మార్గదర్శకుడై, వరాత్పరుడే మార్గదర్శకు డగుచున్నాడనుటకు చిహ్నమై వెలయవలెను.

కాగా, ఇక మూడవ సందర్భము : జీవిత మిప్పుడు పృథగ్భావ లక్షణము లతో గూడిన అహంకార పరితృప్తి కఙ్గముఖమై యున్నది. ఈ అహంకార మంతరించి యథార్థమైన ఆధ్యాత్మిక పురుషుడే దాని స్థానమున నిలువవలెను. ఇహమునందు పరమును సిద్ధింపజేసికొనుటకే జీవిత మభిముఖము గావలెను. తనలో దివ్యశక్తి యొకటి ప్రబుద్ధమగుచున్నట్లు గురుతించి, దానికి తాను విధేయమై పోవలెను.

రూపాంతర ప్రాప్తిని గలిగించు ఈ మూడు అంతఃప్రవృత్తులలో మొదటిది ప్రాచీనకాలము నుండియూ సువరిచితమైనదే. ఆధ్యాత్మిక సాధనయొక్క ముఖ్యలక్ష్యములలో నది యొకటిగా సర్వదా పరిగణింపబడుచునే యున్నది. భగవద్గీతయం దిదియే కడు విశిష్టముగనూ విస్పష్టముగనూ నిరూపితమైయున్నది. ఫలాపేక్షను వదలి కర్మలు చేయుటయూ, సమాలముగ కామమును నిర్మూలించుటయూ, సంపూర్ణమైన సమత్వమును సాధించుటయూ ఆధ్యాత్మిక జీవికి సహజ లక్షణమని గీతా ప్రతిపాదనము, సంపూర్ణమైన ఆధ్యాత్మిక సమత్వమే కామము నశించినదనుటకు సరియైన గుర్తు.

సకల భూతములయెడలనూ సమభావము కలిగియుండుట, సుఖదుఃఖములకూ, శుభాశుభములకూ, జయాపజయములకూ చలించకుండుట, నీచులు ఉన్నతులు, శత్రులు మిత్రులు, పాపవర్తనులు పుణ్యవర్తనులు, అనుభేదములేక ఎల్లరినీ సమదృష్టితో జూచుట, సకల జీవులయందునూ ఒకే పరమపురుషుని బహువిధాభివ్యక్తిని గాంచుట, సకలవస్తువుల యందునూ ఒకే ఆత్మవస్తువు సోపాదికమై బహుప్రకారముల వర్తించుచున్నదనియూ, పెక్కుముసుగుల చాటున క్రమక్రమముగా వికాసము నందుచున్నదనియూ కనుగొనుట, యిదియే సంపూర్ణమైన ఆధ్యాత్మిక సమత్వము.

మానసికమైన ఔదాసీన్యాదికము గాదీచట గావలసినది. ప్రాణమయ ప్రకృతికి స్తబ్ధత్వమును గూర్చుటయుగాదు. ఏకదలికయూలేక జడమై పడియుండగోరు అన్నమయచేతనా పరిస్థితి యంతకంటెనూ గాదు. ఇవియే ఉత్కృష్టమైన ఆధ్యాత్మికస్థితి లక్షణములుగా నొక్కొక్కప్పుడు భ్రమించుట కలదు. కాని, ఇవట గావలసినవి ఇవి కావు, ప్రకృతికి ఆవలనున్న సాక్షిచైతన్యపు సుస్థిర సువిశాల సర్వాత్మభావస్థితి కావలసియున్నది. ఏలయన, ఈ ప్రకృతిస్థమైయున్న సమస్తమూ వివిధశక్తుల వ్యత్యస్త వ్యవస్థతో కలగావులగమై కన్పట్టుచుండును. దీని కవతల దీని కాధారభూతముగా, ఒకానొక శాంతి గలదు, విశాలత కలదు. అది జడత్వరహితము. అందు సర్వశక్తులునూ గర్భితములై యుండును, విశ్వ వ్యాపారమునంతనూ ధరించుటకు సమర్థమైన అచలాయతనమది.

యోగసమన్వయము

ఇందలి చేతన సకల భూతములయెడలనూ సమభావము కలిగియుండును ఇందలి శక్తి ఏ క్రియను నిర్వర్తించుటకై సనూ సమర్థమైయుండును. సాక్షి చైతన్యమునం దీశక్తిని క్రియకై ప్రేరేపించునది కామము కాదు. క్రియకంటె మహత్తరమై, దేహ మనః ప్రాణములకంటె అతీతమై వెలయు ఒకానొక మహా సత్యమే ఈ ప్రేరణకు మూలము. ఒక సన్నిహిత ప్రయోజనమును సాధించుటకై అయ్యది దేహమనఃప్రాణముల నుపాధిగా చేసికొనిన చేసికొనవచ్చుగాక. ఇట్లు కామము నిర్మూలితమై, చేతనయల దీ విశాల సర్వసమత్వము నెలకొని నప్పుడే, మనలోని యథార్థ ప్రాణమయ పురుషుడు మునుగువెడలి బయటికివచ్చి, శాంతిసంధాయకమైన—శక్తిపూరితమైన—సన్నిధిని మనకు గల్పించును.

అదియే ప్రాణమయ పురుషుని నిజరూపము. పరమ పురుషుని దివ్యేచ్ఛ కది పదేయమై, తేజోమయమై, సత్వసంఘన్నమై, అహంకార రహితమై, కాపు ననే అత్యంత మహోన్నత కార్యసాధకమై యొప్పురుచుండును. బాధాసంకులమూ, భేదలక్షణోపేతమూ, ప్రయాసబహుళమూనైన యీ బాహ్యప్రాణ శక్తి కాదా యథార్థప్రాణశక్తి. అయ్యది శాంత్యానందమయమూ తేజోబల సమ వివృతమూనైన దివ్యశక్తి, విశ్వమునంతనూ తన రెక్కలలో నిముడ్చుకొని, విశాల దివ్యవిహాయసవధమున విశృంఖల విహారముచేయు దివ్యవిహంగము.

కాని, ప్రాణశక్తి యిట్లు మహాబల సమన్వితమూ సమత్వభావ సంపన్నమూ అయినంత మాత్రమున చాలదు. ఏలయన, తన్మూలమున దివ్యజీవనమున కొక సాధన మమరినట్లయినదేకాని, దాని నియమనమూ పరిపాలనమూ ప్రారంభమైనట్లు కాలేదు. ఇచటనే మన అంతరాత్మకు—హృత్పురుషునికి పని తగులుచున్నది. అత్యంత పరమమైన నియమన పరిపాలనము లీహృత్పురుషుడే చేయుననుటకు వీలులేదు. అది యాతని పనికాదు. అజ్ఞానములోనుండి దివ్యజ్ఞానములోనికి పరివర్తముచెందు సంధిదశలో, బాహ్యభ్యంతర జీవన కర్మలను క్రమ క్రమముగ ప్రేరేపించుచూ దారి చూపుట మాత్రమే ఆతని పని. పరాశక్తి ప్రేరితములగు దివ్యప్రాణవృత్తులతో శోభించెడి ఆ యాధ్యాత్మిక సంసిద్ధికి ఏ వద్దతి తొక్కవలెనో, ఏ మార్గము ననుసరించవలెనో, ఏనడక నడపవలెనో అనుక్షణమూ ఆ హృత్పురుషుడే నిర్దేశించుచుండును.

ప్రకృతియందలి వివిధ భాగములు, — అజ్ఞాన వశమున దారితెలియక తడ బడుచూ పరిభ్రమించు వివిధ భాగములు, — అతని వెలుగుచే తేజోవంతములగును. మనస్సు తన వృత్తుల నిజస్వరూపమును కనుగొననేర్చును. ప్రాణము తన వ్యాపారములయం దేవి సత్ప్రేరితములో, ఏవి అసత్ప్రేరితములో తెలిసికొన గల్గును. ఒకఁడమైన జ్ఞాననేత్రము మనలో విచ్చుకొని, మనముచేయు పొరపాటుల మూలకారణములను మన కెరుకవడజేయుచుండును. తిరిగి ఆ పొరపాటులనే చేయకుండ సకాలమున హెచ్చరించుచుండును అనుభవము వలననూ అతస్సుస్ఫురణము వలననూ సరియైన నడక నడచుటయెట్లో నేర్చుచుండును.

అసత్యాన్వేషణలో తప్పుదారిని బడిపోనీయక, సత్యముయొక్క క్రమ వికాసమున కనుగుణముగ విలసిల్లు ఇచ్చయొకటి మనలో నూతనముగా రూపొందును. బాహ్యమునకు మాత్రమే నిశితములుగ దోచు మనోవిశ్చయములకూ ప్రాణ చాలనములకూ మారుగ, ఆధ్యాత్మిక దర్శనము నంతకంతకు సన్నిహిత మొనర్చు ఆత్మస్ఫురణము, — భూతజాలపు నిజతత్వమునూ గతిని లక్ష్యమునూ ఎరుకవడజేయు అంతర్దృష్టి. — ప్రస్ఫుటమగుట కారంభించును. మహత్తర దివ్య జ్ఞానానుభూతివైపున కొక సునిశ్చితమైన క్రొత్తనడక ప్రారంభమగును. నిత్య జీవిత సంబంధమైన ప్రాణకర్మలు గందరగోళపు స్థితినుండి బయటపడి, సక్రమ ప్రవర్తనమునకు గడంగును. బుద్ధియొక్క కృతకావేశము నుండియూ కామము యొక్క నిరంకుశ పరిపాలనమునుండియూ తప్పించుకొని, ఆత్మయొక్క అంతర్వీక్షణ ప్రేరణమున ఆత్మసామ్రాజ్యపీఠులలో బ్రవేశించును. అన్నిటికంటె ముఖ్యముగ, హృత్పురుషుని యనుశాసనముచే ప్రాణము తన కర్మంవన్నిటిని ఒక యజ్ఞవిధిగా, పరాత్పరునికి బలిసమర్పణముగా నిర్వర్తింప నేర్చుకొనును. ఇహజీవనము పరజీవనమునకొక పిలుపుగా మారిపోవును. అందలి ప్రతి అర్చన కార్యమూ అనంతనితో మేళవించి అనల్పమై విరాజిల్లును.

అంతరమున సమత్వ మతిశయించి, యథార్థప్రాణము తాను నిర్వహించ వలసియున్న మహత్తర కార్యమునకు సన్నద్ధమై, మన ప్రకృతి విభాగము లన్నిటియందునూ అంతరాత్మ పిలుపు ప్రస్ఫుటమగుచున్నకొలది, ఆ పిలుపునకు లక్ష్యభూతమైన పరతత్వము క్రిందికి దిగి, ప్రాణమునూ దాని శక్తులనూ గైవస

యోగసమన్వయము

మొనర్చుకొని, తన యున్నతినీ స్నిగ్ధత్వముచూ విశాలతనూ వాటికి చేకూర్చు నారంభించును. అత్యధిక సంఖ్యాకులలో గాకపోయిననూ చాలమందిలో, సమత్వ మింకనూ ఆరవడకముందే, అంతరాత్మ ప్రేరణ మింకనూ గలుగకపూర్వమే, అయ్యది కొంత అభివ్యక్తమగుట కలదు.

బాహ్యజ్ఞాన సమూహమున చిక్కువడి విడుమరకై యాకోశించు నంత రాత్మ పిలుపుచే గానిండు, జ్ఞానోపలబ్ధికై వేగిరవడు బుద్ధిస్పృత్తిరూపమైన ధ్యాన సంవేగముచే గానిండు, భావమయమైన హృదయాభిలాషచే గానిండు, అజ్ఞానయుత మయ్యూ నార్జవోపేతమైన తీవ్రసంకల్పబలముచే గానిండు, పరాప్రకృతికినీ అపరాప్రకృతికినీ మధ్యనున్న కవాటము విచ్చిన్నమై, పైనుండి దివ్యప్రవాహ మొక్కుమ్మడిగ క్రిందికి తోసుకొనిరావచ్చును. దివ్యపురుషుని స్వరూప సాక్షాత్కార మొకింతగా కలుగవచ్చును, అనంతుని దివ్యజ్ఞానము, దివ్య శక్తి, దివ్యప్రేమ, దివ్యానందము కొంత యనుభూతము కావచ్చును. ఉత్తరక్షణముననే అది మరల తిరోహితమై, తగినరీతిగా ప్రకృతి సన్నద్ధమగువరకూ నిరీక్షణ చేయుటయూ కలదు. లేక ఎడనెడ తానే అవిష్కరిండుచూ అభివృద్ధి గాంచుటయూ కలదు. తీవ్ర, మందగతిభేదములు కలిగియు, వసుగ్రవహృ పృథులమూనైన కార్యసమారంభమున కయ్యది తార్కాణము.

దివ్యశక్తి యొకటి కొన్నివేళలలో ముందుకు వచ్చి మనకు వెలుగు లంది చ్చుచూ, అనుశాసనపూర్వకముగ మనలను ముందుకు నడిపించును. మరికొన్ని వేళలలో, అది వెనుకకు మరలిపోయి, మనలను మన కర్మమునకు వదలివేసినట్లు కన్పట్టును. మనలో ఏ యసంపూర్ణత, ఏ యజ్ఞానము, ఏ తమస్సు, ఏ నికృష్టత, ఏ వైవరీత్యము కలదో, దానినెల్ల వెలికిదెచ్చి, దానిచే తన దొసగులను తానే తెలిసికొనునట్లు, తన విచ్చిత్తితో పరివర్తనముతో తానే కోరుకొనునట్లు చేయ బడును. లేదా, వట్టి పనికిమాలినదిగనో, దిద్దుబాటు చేయరానిదిగనో భావించి, దానిని ప్రకృతినుండి బయటికి పారదోలుట జరుగును.

కాని, యీ పని కొన్ని ఒడుదొడుకులతోగాని కొనసాగనేరదు. ఒకప్పుడు పోలుగు మరొకప్పుడు చీకటి. ఒకప్పుడు స్థాయి మరొకప్పుడు సంఘర్షణ, ఒకప్పుడు దివ్యచేతనాభివృద్ధి మరొకప్పుడు తదభావము, ఒకప్పుడు ప్రేయతముని

యాశ్లేషసుఖము మరియొకప్పుడు తద్వియోగదుఃఖము. ఒకప్పు డాశాశీఖరమున విహారము మరియొకప్పుడు నిరాశాఖాతమున పతనము, ఒకప్పుడు అసురశక్తుల వికటాట్ట హాసము మరియొకప్పుడు దైవీశక్తుల సాహాయ్యసంపద, - ఈ మార్పులకు గురికావలసివచ్చుచుండును, అమృతముతోపాటు హాలాహలముకూడ బున బున పొంగులు వారునట్లు, జీవిత మహోదధి మథనము జరుగును. మన జీవాత్మయూ ప్రకృతియూ దివ్యావతరణమున కభిముఖమై, దివ్యసన్నిధి కలవడి, దివ్యాధికారమునకు లోబడుట నేర్చుకొనువరకూ ఈ ద్వంద్వానుభవము తప్పదు.

కాని, సమత్వమూ, అంతరాత్మ తేజఃశక్తులూ ముందుగానే తోడైనచో, ఈ విధానమునం దింత కష్టముండదు. పెక్కు భీకర ప్రమాదము లవలీలగ తొలగి పోవును. ఎంతటి కష్టములలో నైననూ, ఎట్టి పరీక్షాసమయములలో నైననూ, ఒక విధమైన స్థాయి, సుఖము, ఆత్మప్రత్యయము మన నడకకు బలము చేకూర్చును. మనలో నెదుగుచున్న దివ్యశక్తి మన ప్రకృతియొక్క ఆమోదముచే బలవత్తరమై, ప్రతికూల శక్తుల యౌద్ధత్యమును త్వరలో పటాపంచలొనర్చును. సర్వకాల సర్వావస్థలలోనూ ఒక దివ్యసన్నిధి మనకు రక్షకమై మార్గదర్శకమై వెలయుచుండును. ఒక్కొక్కప్పుడది మన ముందర నిలచి మనల నడపించును. వేరొకప్పుడు మనవెనుక తెరచాటున దాగి మనల బ్రేరేపించును.

సాధనయొక్క చరమ సంసిద్ధిలోని శక్తి, ప్రారంభదశనుండియే ఆభివ్యక్తము కాజొచ్చును. పరమేశ్వరుడే తనకు రక్షకుడుగా, మార్గదర్శకుడుగా నున్నాడని, జగన్మాతయే తనలో పనిచేయుచున్నదని, సాధకునకు సర్వదా తెలియ నగుచుండును, ఏది జరిగినను అంతయూ మంచికొరకేనని, అభ్యుదయము నిశ్చయమని, జయము అనివార్యమని యతడు గ్రహించుచుండును. మొత్తముమీద ఉభయ సందర్భములయందునూ కొనసాగు విధానముమాత్ర మొక్కటే, - బాహ్యభ్యంతర ప్రకృతినంతనూ, జీవితమునంతనూ, సమగ్ర గగైవస మొనర్చుకొని, ఊర్ధ్వమునుండి యవతరించిన దివ్యజీవన శక్తిప్రాబల్యముచే దాని శక్తిప్రవృత్తులను మలచి రూపాంతర మొందించుట. అవరప్రకృతిలో దంతయూ మహత్తరమైన ఆఘాత్మికశక్తికి పశంపదమై, ఒక దివ్యప్రవృత్తి

యోగసమన్వయము

నముకొరకొక దివ్యప్రవృత్తి సాధనముగ పరివర్తనము చెందువరకూ, ఈ విధాన మిట్లు కొనసాగవలసియుండును.

ఈ విధానమునందు, ప్రారంభదశలోనే, మనలనుగూర్చి మనకేమి తెలియునో అదంతయూ వట్టి బాహ్యప్రవృత్తియని, మరుగునున్న యొక విశాలసత్త్వాలకార్య ప్రవాహమని తెలియపచ్చును. మనకు గోచరమగుచున్న యీ జీవన ప్రవృత్తి యంతయూ ప్రవాహరూపమైన యొక అభివ్యక్తి మాత్రమే. కాని, దేనిని అభివ్యక్తము చేయుటకది ప్రయత్నించుచున్నదో అది మాత్రము దియటికి గనుపడదు. మన నిజసత్త్వ యీ బాహ్యసత్త్వకంటె ఎంతో విశాలతరము. అది తెలియక, ఈ బాహ్యసత్త్వయే మన మనుకొని భ్రమించుచుండుము. దేహప్రాణ మనః ప్రవృత్తుల కలగాపులగ మీ బాహ్యసత్త్వ. దీని యంగప్రత్యంగ పరిశీలన మెంత ఊఱుముగా చేసిననూ మూలతత్వ మవగతము కాదు. దీని వెనుకకూ, పైకి, క్రిందికి పోయి, యచటి గుప్తతలములలో విహరించ నేర్చినప్పుడే, దానిని మనము పూర్తిగ తెలిసికొనగలుగుదుము. బాహ్యతలముల నెంత ఊఱుముగ పరిశీలించి సంభాళించిననూ మన జీవిత ప్రవృత్తులపై మనకు సరియైన అధిపత్యము సిద్ధింపనేరదు.

కావుననే మానవజాతియొక్క జీవనమును సక్రమమార్గమున నియమించి బంధవిముక్తము గావించి సుసంపన్న మొనరించుటకు బుద్ధిబలము, నైతికబలము తదితర బాహ్యప్రవృత్తుల బలము అసమర్థమగుచున్నవి. ఏలయన, మన అన్న మయచేతనలోని స్థూలతమ తమోమయ భాగపు అట్టడుగున పైతమూ, దాని కాధారముగా నొక అవచైతన్య సత్త్వ (Sub-conscious being) కలదు, నేలలో నానావిధ బీజములు దాగియున్నట్లు, ఈ అవచైతన్య సత్త్వయందు నానావిధ ప్రవృత్తి బీజములు దాగియుండి, మనకు తెలియకుండగనే పైకి మొలకెత్తుచుండును. గతమును విస్తరింపజేసి, అనాగతముపై తన ప్రభావమును ప్రసరింపజేయు కొత్తబీజముల నెన్నింటినో అనుక్షణము ఈ అవచైతన్యక్షేత్రమున మనము చల్లుచుండుము. ఈ అవచేతనము కూడ తమోమయమే. దాని ప్రవృత్తులు మిక్కిలి యల్పములూ, చాలవర కసంగతములూ ననుమాట నిజము. కాని, స్థూలజీవనముపై దానికిగల ప్రాభవ మపారము,

అట్లే మన మనోమయచేతనకూ, మన ప్రాణమయ చేతనకూ, మన అన్న మయచేతనలోని సూక్ష్మభాగమునకూ వెనుకగూడ నింకొక విశాలమైన ప్రచ్ఛన్న చేతన (Subliminal consciousness) కలదు. అన్న, ప్రాణ, మనోమయ సత్తల సూక్ష్మతలము లచట కాననగును. వీటన్నిటికిని ఆధారముగా, అనుబంధ ప్రాయముగా, అంతరాత్మసత్త విరాజిల్లుచుండును. ఈ ప్రచ్ఛన్నతలములయందు గూడ మన బాహ్యజీవనమునకు ప్రేరకములైన వ్యక్తివిశేషము (Personalities) లెన్నియో దాగియున్నవి. మనలో ప్రతి ఒక్కరిలోనూ ప్రధానముగ నొక కేంద్రవ్యక్తి (Central person) ఏర్పడియుండు ననుమాట నిజము. కాని, అప్రధానముగా ఇతర ఉపవ్యక్తులుగూడ అనేకముగలవు. కేంద్రవ్యక్తి అయీ అంతర్భూమికలయందు తనను దా నభివ్యక్తము చేసికొనుటలో ఉద్భవ మొందిన వ్యక్తివిశేషములివి. ఈ యంతర్భూమికల తోడ్పాటుననే కేంద్రవ్యక్తి తన బాహ్య జగత్కీర్తి సల్పుచుండును.

బాహ్యమునందు మనము వేరు, మన చుట్టునున్నది వేరుగనే కనిపించ వచ్చును. బాహ్యప్రవృత్తిగల మనస్సున ఇంద్రియములు సమకూర్చిన సంబంధమే ఇతర జగత్తుతో మనకుగల సంబంధము. కాని ఈ మనస్సు, ఈ ఇంద్రియములు బాహ్యజగత్తునుండి మనకు చేరివేయునది అత్యల్పము; అట్లే మననుండి బాహ్యజగత్తునకు చేరివేయునదియూ అత్యల్పము. పైన చెప్పిన ప్రచ్ఛన్నతలము లలో మాత్రము, మనకునూ ఇతర జగత్తునకునూ ఇంత వేర్పాటు లేదు. అద్భుత గోడ యేదైన నున్ననూ అది కడు పలుచన. దానిని సులభముగా పడగొట్ట వచ్చును. ఆ ప్రచ్ఛన్నతలములలో, వ్యష్టి సమష్టి జీవనమున కొధారభూతములైన దివ్యశక్తులయూ, మనోమయ, ప్రాణమయ, సూక్ష్మన్నమయ శక్తులయూ ప్రవృత్తిని సద్యఃకాలముననే తెలిసికొనగల్గుచుండుము. తగినశిక్షణ నలవరచుకొందుమేని, మనల బైకొనునట్టి ఈ విశ్వశక్తులను చేపట్టి నియమబద్ధముగ నడిపించగలము. అదమ పక్షమున, మనమీదనూ ఇతరులమీదనూ వాని ప్రభావమును కొంత మార్పుచేయగలము.

ఇదే విధముగ, మనస్సుకు ఊర్ధ్వమున గూడ, మనోమయ చేతన కతీతమైన (Superconscious) మహాతలములు గలవు. ఈ ఇహమునందలి సకల

యోగసమన్వయము

మునూ నిర్ణయించు మూలస్థానమది. అచటినుండియే రహస్యముగా వివిధశక్తులు, ప్రభావములు, సంస్కర్షణలు క్రిందికి దిగుచుండును. వాటి నన్నింటినీ సమగ్రముగ క్రిందికి గొనిరాగలిగితిమేని, ఈ భౌతిక విశ్వమునందు జీవనస్వరూపమే పూర్తిగ మారిపోవును. అంతరమున గర్భితమైయున్న ఈ యనుభూతినే, పూర్ణయోగమునందు మనలో పనిచేయు దివ్యశక్తి క్రమక్రమముగా సాక్షాత్కరింపజేసి మన సకల సత్తనూ, సకల ప్రకృతినీ రూపాంతర మొందించు సాధనవిధానములను చేకూర్చును. మన జీవితమప్పుడు బాహ్యతలమున దొరలిపడు తరంగప్రాయమై యుండక, విశ్వజీవనముతో పెనవైచికొనిపోవును. తాను విశ్వజీవనమున చొరబారి, తనయందు విశ్వజీవనమును చొరబారజేసికొనును. అట్లే మన ఆత్మయూ, అంతరమున విశ్వాత్మతో తాదాత్మ్యమును బొందనేర్చును, అంతే కాదు, విశ్వవ్యాపారము నెరుకతో నిర్వహించుచుండియూ విశ్వాత్మకంటె అతీతమైనదానితో కొంత సాంగత్యమును సాధించగలుగును.

ఇట్లు మన విభిన్న సత్తకు సమగ్రతను చేకూర్చుట మూలముననే ఈ పూర్ణయోగమునందు దివ్యశక్తి తన లక్ష్యసాధనకు గడంగును. విముక్తి, పూర్ణత్వము, ప్రభుత్వము - ఇవి యీ సమగ్రత్వ సిద్ధిపైననే ఆధారపడి యున్నవి. ఏలయన, బాహ్యతలమున లేచిపడు క్షుద్రతరంగము, తన గతినే తాను నియమించుకొనలేకున్నప్పుడు, ఇట్లునున్న విశాలజీవనము నెట్లు నియమించగలదు? అనంతుడు, నిత్యుడునైన పరాత్పరుని దివ్యశక్తి మనలోని కవతరించి పనిచేయునప్పుడది మనలో ముడివేసికొనియున్న ఇప్పటి మానసిక గ్రంధుల నన్నింటినీ విచ్ఛిన్నమొనర్చును. అడ్డుగోడలను పగులగొట్టి, విశాలతనూ, విముక్తినీ చేకూర్చి, ఎప్పటికప్పుడు మహత్తరమైన కొంగ్రొత్త దృష్టివిశేషమునూ, భావశబలతనూ, జీవనాశయములనూ, ప్రసాదించును. మన ఆత్మనూ తత్పరికరములనూ విపులమొనర్చి సరిక్రొత్త సంతరించును. మనలోని లోపముల నన్నింటినీ ఎదుర్కొని, నిరసించి, నిర్మూలించి, లోపరహితమైన పూర్ణత్వమునకు మార్గము చూపి తీసికొనిపోవును.

ఎన్నో జన్మలలో, ఎన్నో యుగములలో నయ్యెడి పనిని, చాల కొద్ది కాలములో సాధింపగల శక్తి దానికున్నది. కావుననే, మనలో అనవతరమూ క్రొత్త

క్రొత్త జన్మలు పొడముచుండును. క్రొత్త క్రొత్త వీధులు తెరచుకొనుచుండును. దాని క్రియావిస్తృతిచే మన చేతన దేహబంధవిముక్తమై, సమాధ్యవస్థయందు గాని, నిద్రావస్థ యందుగాని, —అంతేగాదు జాగ్రదవస్థయందు నైతమూ,— లోకాంతరములలోనూ స్థలాంతరములలోనూ తిరుగాడి, అచటి యనుభూతి విచటికి గొనిరానేర్చును. దేహమును తనలో అల్పాంశముగా గురుతించునంతటి విశాలతను పొంది, తానదివరకు దేనియందిమిడియుంటి ననుకొనెనో అది తనయం దిమిడియున్నదని తెలిసికొన నారంభించును. విశ్వచేతనను సంపాదించి విశ్వ వ్యాప్యతమై ప్రకాశించును.

బాహ్యసమీక్షచే మాత్రమే కాక, అంతర్వీక్షణముచే, అపరోక్షానుభూతిచే సకలము నెరుంగుచూ, విశ్వమున భేదన మొనరించు వివిధశక్తుల సాంగత్యము సంపాదించి, భౌతికవైజ్ఞానికుడు భౌతికశక్తులను సంబాళించు విధమున వాటిని సంబాళించుచూ, దేహ మనః ప్రాణములపై వాటి ప్రభావము నవసరమునుబట్టి యామోదించును, తిరస్కరించును. పరివర్తన మొందించి క్రొత్తదారులుతొక్కు నట్లు చేయును. విశ్వమానసపు శక్తివిశేషము తెల్లు పనిచేయుచున్నవో, మన మనోవృత్తుల నెట్లు నిర్మించుచున్నవో, మనము గుర్తెరుగ నారంభింతుము. అంత రమున నుండియే మన మానసిక బోధల సత్యాసత్యములను శోధించి, వాని వ్యాపారక్షత్రమును విస్తృతపరచి, వాని యాంతర్యమునకు వెలుగుగూర్చి. మన మనస్సుపై మన మధిపతులమై, విశ్వమునందు మన చుట్టునున్న మనఃప్రవృత్తు లను నైతమూ తీర్చిదిద్దగలుగుదుము. అట్లే విశ్వమునందు ప్రాణశక్తుల యురవ డిని గమనించి, —మన యావేశములయూ, ఉద్వేగములయూ, సంస్కర్షణలయూ, మూలకారణములనూ, ముఖ్యధర్మములనూ కనుగొని, అవసరమునుబట్టి వాటిని ఆమోదించుటయో, తిరస్కరించుటయో, రూపాంతర మొందించి ప్రాణశక్తి యొక్క మహోన్నత పథముల కెత్తుటయో చేయగలుగుదుము.

అదే విధమున, జడమునందు దాగియున్న రహస్యమును కనుగొని, దాని యందు మనఃప్రాణచేతనల క్రిడ యెట్లు జరుగుచున్నదో గమనించి, జడమును జడశక్తియొక్క రూపవిశేషముగనే కాక, అంతర్గర్భితమైన చేతనయొక్క రూప విశేషముగా తెలిసికొని, మహోన్నత దివ్యశక్తి ప్రకటనమున కనువుగా అయ్యది

యోగసమన్వయము

విముక్తిగాంచి పరివర్తనము చెందజాలియున్నదని ప్రత్యక్షముగ దర్శింప నారంభింతుము. అత్యయొక్క అవతరణము గాని అభివ్యక్తిగాని జడమునందు పూర్ణప్రజ్ఞతో జరుగుట కవకాశము గలదని తెలియగలుగుదుము. దివ్యశక్తి క్రియాకలాపము మనలో వృద్ధినందిన కొలది, ఈపైన చెప్పినదంతయూ, ఇంకనూ హెచ్చుగనే కూడ మనకు అవలీలగ సాధ్యపడుచుండును. తమోమయచేతన దీని నెంతయిన ప్రతిఘటింపవచ్చును. కాని, దాని నెంతమాత్రమూ లెక్కచేయక, ఈషడచేతనస్థితిలో నుండి పూర్ణచేతన స్థితిలోనికి పరివర్తనము చెందునపు డని వార్యములగు పురోగమన, తిరోగమన, పునఃపురోగమనములను పొందుచూ, ఒక మహత్తర విశుద్ధిని, ఉన్నతినీ, విశాలతనూ, సత్యమునూ మనము సాధింప గలుగుదుము. మనలో అంతరాత్మ మేలుగాంచి, నాని పిలుపును మనమందుకొని, దానికి వశంపడులము కానేర్చుటపై నిదియంతయూ నాధారపడియున్నది.

కాని, ఇది మహత్తర బాహ్యప్రవృత్తికి దారి తీయగల యొక మహత్తరమైన అంతర జీవనవిశేషము మాత్రమే. ఇది యొక అవాంతర సిద్ధియే కాని చరమ సిద్ధికాదు— సంపూర్ణ రూపాంతరమును ఘటింపజేయు చరమసిద్ధి యజ్ఞముయొక్క సంపూర్ణారోహణము వలన మాత్రమే కలుగును. యజ్ఞము అత్యున్నతశిఖరముల కెగయనేర్చి, మనస్సున కతీతమైన దివ్యవిజ్ఞానపు తేజస్సుతోఁడనూ శక్తితోఁడనూ ఆనందముతోఁడనూ నిత్యజీవితమున ప్రవర్తించినప్పుడే సంపూర్ణ రూపాంతరప్రాప్తి సిద్ధించును. అట్టి సిద్ధి కలిగిననాడే, జీవితములో అసమగ్రముగ నభివ్యక్తమగుచున్న నానావిధ భిన్నశక్తులు తమ మూలసత్యమును పొడగాంచి, ఏకత్వమును బడసి, పరస్పర మేళనమున నిజాంతర్యమును ప్రతిష్ఠించుకొనగలుగును.

అక్కడ జ్ఞానము, ఇచ్చ వేర్వేరు వస్తువులు కావు. ప్రేమకూ శక్తికీ భేదములేదు. ఇహమునందు మనలను బాధించు ద్వంద్వము లచ్చట ఏకత్వమును బొందును. శివము తన పరమస్వరూపమున విరాజిల్లును. అశివము తన ప్రమాదప్రవృత్తినుండి విడివడి తనకు మూలమై వెనుకనున్న శివములో నైక్యమగును. పాపపుణ్యములు దివ్యవిశుద్ధిలోనికి, ప్రమాదమెరుగవి సత్యప్రవృత్తిలోనికి అంతర్ధానమగును. క్షణికానుభూతి శాశ్వతమైన దివ్యానందముగ మారిపోవును. దుఃఖము

తనకు మూల మా యానందమే యని, అచేతనమునందలి ఒకానొక వక్రత మూలమున ఆ యానందము విపరీతముగ పర్యవసించినదని, తెలిసికొని నశించును. మనస్సునకు కేవలమూ భావకల్పనగనూ గుహ్యవిషయముగనూ దోచు ఈ విషయములన్నియూ, పరిచ్ఛిన్నమైన జడ మనస్సు నతిక్రమించి, మన చేతన స్వతంత్రమై పరాబుద్ధి స్థానమునందలి నిండుదనమును పొందగలుగుచున్నకొలది, సుస్పష్టమై అనుభవ గమ్యములగును. కాని, అవి పూర్ణసత్యములై స్వతస్సిద్ధములుగ మారిపోవలెననిన, మనస్సున కతీతమైన విజ్ఞానమే ప్రకృతి ధర్మమై విలసిల్లవలెను.

కావున, యజ్ఞారోహణ మిట్లు కొనసాగి ఆ మహోన్నత శిఖరములనుండి పూర్ణశక్తి క్రిందికి పృథ్వీచేతనలోనికి అవతరించిన గాని, జీవితమునకు సార్థక్యము లేదు, మోక్షములేదు. అప్పుడుగాని, ఐహిక ప్రకృతిని రూపాంతర మొందించుకొని జీవితము దివ్యజీవితమై విరాజిల్లనేరదు.

*

*

*

ఈ విధమైన లక్షణములు కలిగి, ఇట్టి యాధ్యాత్మిక సాధనలచే నభివృద్ధి గాంచుచూ, మన ప్రకృతినిట్లు సమగ్రముగ రూపాంతరము నొందింపజూచు పూర్ణయోగపు స్వరూప స్వభావములనుబట్టి, ఈ యోగమునందు సామాన్య నిత్య జీవిత కర్మములకు ఎట్టి స్థానమీయదగినదియు సుస్పష్టమే.

విరాగముచే గానిండు, ధ్యానపరతచే గానిండు. ఏకాంతభక్తిచే గానిండు. విత్యజీవిత కర్మలను పూర్తిగ త్యజించుట యనునది ఇందుండదు. ఉండుట కాస్కారము లేదు. ధ్యానములో నిమగ్నులై నిష్క్రియులై యుండవలెననిగాని, ప్రాణశక్తి నీ దాని వ్యాపారములనూ నిరసించి తెంచుకొని పోవలెననిగాని, పృథ్వీప్రకృతియందలి అభివ్యక్తిని త్రోసిపుచ్చవలెనని గాని యీ యోగము చెప్పదు, చెప్పజాలదు. ఒక్కొక్కప్పు డెప్పుడైననూ సాధకుడు తనలోనికి దన్ను దానువసంహరించుకొని, తన యంతరాత్మయందు తాను నిమగ్నుడై, అజ్ఞాన భూయిష్టమైన జీవితపు గందరగోళమునుండి తిరోహితుడు కావచ్చును. కాని,

యోగసమన్వయము

అది ఒకవిధమైన అంతఃపరివర్తనము కలుగనంతవరకు మాత్రమే. జీవితరంగమున శక్తిమంతముగ వ్యవహరింపగలుగుట కత్యవసరమైన అంతఃపరివర్తనమేది. తాత్కాలికమైన అవసరమునుబట్టియో, ఒక విధమైన ఆధ్యాత్మిక సన్నాహము కొరకో, సాధకుడిట్లు నిత్యజీవిత వ్యవహారమునకు పరాజ్ఞుఁడగునే కాని, తన యోగసాధన కది ముఖ్యలక్షణ మనెడి యుద్దేశ్యముతో గాదు.

మానవజీవిత వ్యవహారములను మతవిషయికములనియో నైతికములనియో విభాగముచేసి, ఏవేవో పూజావిధులను గాని మానవసేవా కృత్యములను గాని నిర్వర్తించుటతో గిరిగీసుకొని కూర్చుండుట పూర్ణయోగాంతర్యమునకు పూర్తిగ విరుద్ధము. మానసికములైన నియమములూ విధినిషేధములూ పూర్ణయోగసాధనకు పూర్తిగ విజాతీయములు. ఈ సాధనయందు సకలమునూ మానసిక స్థాయి నుండి ఆధ్యాత్మిక స్థాయికి పైకెత్తవలెను. జీవితము పాక్షికముగ గాత సమగ్రముగ బాహ్యభ్యంతర పరివర్తనము చెందునట్లు చూడవలెను. ఇట్టి పరివర్తనమునకు దోహదము చేయగలదాని నెల్ల ఆమోదించుచూ దానికి కలిసిరానిదాని నెల్ల త్రోసివచ్చుచుండవలెను.

ఏ వస్తురూపముతోగాని, ఏ జీవితపద్ధతితోగాని, ఏ ప్రవృత్తి విశేషముతోగాని బంధించుకొనరాదు. అవసరమైనచో సకలమునూ త్యజించుటకు సిద్ధముగ నుండవలెను. దివ్యజీవనమున కుపకరణముగా పరమేశ్వరుడు దేనిని నిర్దేశించినదానినెల్ల గ్రహించుట కాయత్నమై యుండవలెను. ఈ త్యజించుటగాని గ్రహించుటగాని మనస్సుతో చేయుపనికాదు. కామవిశిష్టమైన ప్రాణప్రవృత్తితోడనూ నైతికబుద్ధితోడనూ చేయునదియు కాదు. అంతరాత్మ ప్రేరణచే, యోగేశ్వరుడగు జగద్గురుని ఆదేశముచే, ఉన్నతాత్మ స్వరూపపు దర్శనభాగ్యముచే, పరమేశ్వరుని మార్గదర్శకత్వముచే జరుగవలసిన పనులవి. ఆత్మప్రవృత్తిమార్గము మనః ప్రవృత్తి మార్గముకంటె భిన్నమైనది. ఆత్మమార్గమును మానసిక చేతన నిర్దేశింపజాలదు. దానియందు మనలను నడిపింపనూ జాలదు.

అట్లే, ఆధ్యాత్మిక చేతననూ మానసిక చేతననూ, లేక ఆధ్యాత్మిక చేతననూ ప్రాణికచేతననూ జోడించుటగాని, రెండింటికినీ ఏదోవిధముగ పొత్తుగూర్చు

టగాని, బాహ్యజీవనము మారకుండ కేవలము అంతరజీవనము మార్చుటగాని ఈ యోగలక్ష్యము గానేరదు. రూపాంతరప్రాప్తి సకలజీవనమునకునూ గలుగవలెను. మనోమయప్రకృతి కతీతమైన విజ్ఞానమయ ప్రకృతియందు సకలమూ ఆత్మాభివ్యక్తివిశేషముగా మారిపోవలెను. భౌతికజగత్తున అభివ్యక్తము కావలసియున్న ఆత్మ వికాసమునకిది శిఖరప్రాయము. ప్రాణమయమైన జంతుస్థితినుండిమనోమయమైన మానవస్థితిలోనికి మార్పు జీవనముయొక్క స్వరూపమునే ఎట్లు మార్చివెచినదో, అట్లే భౌతికశరీరధారియగు మనోమయ జీవుడు విజ్ఞానమయ ఆధ్యాత్మిక పురుషుడుగా మార్పుచెందునపుడు, —జడమునకు వశంపదుడుగాక జడమునే వశంపదము చేసికొను ఆధ్యాత్మిక పురుషుడుగా మార్పుచెందునపుడు, —జీవితమున కిప్పుడున్న లోపభూయిష్టమైన పరిచ్ఛిన్నస్వరూపము పోయి, కేవలమొక కొంగ్రొత్త రూపము దాల్చుకతప్పదు.

ఈ మార్పునకు తట్టుకొనలేని జీవితవిశేషము లంతరించి, దానిని తట్టుకొనజాలినవి మాత్రమే నిలువద్రొక్కుకొనినవై ఆత్మసామ్రాజ్యమున బ్రవేశించును. దివ్యశక్తి యొకటి మనలో బనిచేయచూ, ఏ క్షణమున ఏది చేయవలెనో ఏది చేయగూడదో, తాత్కాలికముగగాని శాశ్వతముగగాని దేనిని స్వీకరించవలెనో దేనిని త్రోపిపుచ్చవలెనో నిర్దేశించుచుండును. మన కామప్రవృత్తికిగాని మన అహంకారమునకు గాని తావివ్వక, దివ్యశక్తినే మనలో పనిచేయనిత్తుమేని, అదియే సర్వసమర్థమై, మనసున కందరాని, మనస్సుచే నిర్ణీతములు కాని సాధన విధానములతో మనలను నడిపించుకొనిపోవును. ఇందులకు మన అంతరాత్మ నిత్యమూ జాగరితమై, జాగరూకమైయుండి, మనలను బయటనుండిగాని లోపలనుండిగాని అపమార్గమున బెట్టజూచు ఆసురప్రవృత్తిని ప్రతిఘటించుచుండవలెను. ఈ మార్గము చాల కష్టబహుళము, ప్రమాద భరితము ననుమాట నిజమే కాని, ఇంతకంటె మార్గాంతరము లేదు.

ఇందలి కష్టమునుగాని ప్రమాదమునుగాని తగ్గించుకోవలెననిన, రెండు ముఖ్యవిషయములను పాటించవలెను. ఒకటి, —అహంకారమునుండియూ, ప్రాణమయకామచేతన నుండియూ, కేవల మనోమయ చేతననుండియూ, దాని యసమర్థపు హేతువాదము నుండియూ, —ఈ యజ్ఞాన రూపవిశేషము లన్నిటినుం

యోగసమన్వయము

దీయూ బయల్వెడలుదానినెల్ల మనము నిరాకరించుచుండవలెను. రెండు, మన అంతరాత్మ పిలుపును, మన యంతరమునందలి జగద్గురుని యుపదేశమును, జగదీశ్వరుని యాజ్ఞను, జగన్మాత నిర్దేశమును అలకించి అనుసరించు నేర్పు నలవరచుకొనవలెను.

శారీరికములైన వాచలనూ దౌర్బల్యములనూ, అజ్ఞానసంక్షుభితమైన ప్రాణికోద్వేగములనూ, ఉత్తమజ్ఞానసందీప్తముగాక కలగుండువడు వ్యక్తిగత మానసికాదేశములనూ ఎవడు విడువలేకయుండునో, అట్టివానికి యథార్థమైన అంతరజీవన ధర్మసాక్షాత్కారము కలుగనేరదు. దివ్యజీవనసిద్ధి కతనిని దూరము చేయు ప్రతిబంధకము లెన్నియో అడ్డుతగులుచుండును. ఎవడీ యజ్ఞానోపకరణములను బరిహరించి, వివేకముతో బహిరంతర్వర్తియగు జగద్గురు ననుసరించునో, అతనికి ఆధ్యాత్మిక ధర్మసాక్షాత్కారము, అతనికి పూర్ణయోగ లక్ష్యసిద్ధి.

చేతనను సమూలముగనూ సమగ్రముగనూ పరివర్తనము నొందించుటయే పూర్ణయోగ సాధన ముఖ్యలక్ష్యము. అంతేకాదు, నానాటి కధికతరళక్రితో, అభ్యుదయసూచకములైన వివిధ దశలతో, అట్టి పరివర్తనమును గొనసాగించుటయే దాని ముఖ్యవిధానముగూడ.

అధ్యాయము 7

కర్మాచరణ ప్రమాణములు

ఆధ్యాత్మిక స్వాతంత్ర్యము

పూర్ణయోగసాధకుని కర్మాచరణమునకు నిరంతరాభివృద్ధి గాంచుచుండెడి విస్పష్టమైన ఏకత్వదర్శనము ఏడుగడగా వెలయవలసియున్నది, అంతటనూ నిండియున్నది ఒక్కటియే అనెడి భావము అతనియందు నిత్యమూ వెలుగొందుచుండవలెను. ఉన్నదెల్ల ఒకే అవిభాజ్యమైన పూర్ణసత్తయను జ్ఞానవికాసముతో నతడు సంచరించుచుండును. సకల కర్మయు, దివ్యమైన యీ పూర్ణసత్తలో అంతర్భాగముగనే అతనికి తోచుచుండును. తా నొనరించు కర్మయు, కర్మఫలితమును ఒక వ్యక్తియొక్క అహంకారిక 'స్వతంత్ర' సంకల్పముచే నిర్ణీతమైన ప్రత్యేక ప్రవృత్తి విశేషములుగా నతనికి చూపట్టనేరవు. సమక్షియందు తాను వేరనియెడి భావమునైత మాతనిలో మృగ్యమగును. మనముచేయు కర్మలెల్ల అవిభాజ్యమై నెగడు విశ్వవ్యాపారములో నంతర్భాగములు. సమష్టినుండియే అవి ఉద్భూతమగును. సమష్టియందే యథోచితస్థానము నాక్రమించియుండును.

మనకంటె అతీతమైన శక్తులచేత నిర్ణయించబడు కర్మలవి. ఆ విశ్వవ్యాపారము. దాని విస్తృత సమష్టి స్వరూపమునందును, అందలి ప్రతి స్వల్ప గతి విశేషమునందునుగూడ విశ్వమున క్రమాధికముగా తనను దా నభివ్యక్తమొనర్చుకొనెడు అద్వయతత్వపు అవిభాజ్య వ్యాపారమే. మానవుడుకూడ, తన లోపలను వెలువలను నిండియున్న ఆ అద్వయతత్వపు ప్రకృతివ్యాపారములో ద్యోతకమగు అద్దానీఅద్భుత నిగూఢవిశిష్టవిధానము తెలియనేర్చిన కొలదియు నతనికి తనయాథార్థ్యము, విశ్వగత సకల వస్తువుల యథార్థ్యము అంతకంత కధికముగా తెలియనగుచుండును. మనయందు, మన చుట్టునున్నవారియందు సైతమూ ఈ వ్యాపా

యోగసమన్వయము

రము, ఈ గతివిశేషము, విశ్వప్రవృత్తులలో మన బాహ్యచేతనకు తెలియనైన పరిచ్ఛిన్నమగు అల్పాంశమునకు మాత్రమే పరిమితమై లేదు.

మన మనస్సునకు, అవచేతనకు వెనుక దాగియున్న అపార పరిసర సత్త ఈ వ్యాపారమున కాధారమై నిలిచియున్నది. అంతేకాక, మన ప్రకృతి క్షేత్రమై వెలయు నపార సర్వాతీత సత్తచే సమాకర్షింపబడుచున్నదికూడ. మనకు తెలియని ఒక మహాసమష్టినుండి మనము బయలుపెడలినట్లే మన కర్మప్రవృత్తియు బయలుపెడలుచున్నది. మన వ్యక్తిగత గుణమునుబట్టియు, వ్యక్తిగత మానసిక సంకల్పము, అభిలాషలను బట్టియు ఆ ప్రవృత్తికి మన మొక రూపము నిచ్చుచుండుము. కాని, ప్రవృత్తి నిజధర్మము, వస్తుయాధార్యము ఈ వ్యక్తిగత మానవరూపకల్పనల నతిక్రమించియుండును. విశ్వవ్యాపారపు అవిభాజ్య సమష్టి స్వరూపమును గుర్తింపనేరని మానవకృతమైన ప్రతిప్రవృత్తి నియమము, దృక్పథము బాహ్యచరణమున నెంత ఉపయోగకారియైనను ఆధ్యాత్మిక సత్యదృష్టికి అనుమతగ్రభావనము, అవిద్యావిధానమే యగును.

ఈ భావస్ఫూర్తి మనకు కొంత కలిగి, దానిని మానసికమైన జ్ఞానముగా మన యెరుకయందు పాదుకొల్పుకొని, తత్పర్యవనానముగ హృదయపూర్వక భావనిష్ఠ యలవరచుకోగలిగిన సందర్భములో కూడ, మన బాహ్యవ్యాపారసంఘటనలో ఈ సమష్టిదృక్పథమునకును, మన వ్యక్తిగత ఇచ్ఛాజ్ఞాన క్రియాభిలాషలకును పోతుగూర్చుట మనకు ఘిక్కిలి కష్టమే యగును, అవిభాజ్యమైన యీ విశ్వవ్యాపారమును పురుషకర్తృకము గానట్టి యొక మహారాశిగా భావించి, ఆ రానుండి మనము, — అనగా పురుషకర్తృత్వాభిమానముతో మన అహంకారము, — మన సంకల్పము, మన మానసికాభిలాషల ప్రకారము వలయుదానిని సేరదింపులచుకోవలసియుండునని తలంచుచు, ఆరీతిగనే యింకనూ అవశముగ వ్యవహరింపవలసినవార మగుచుండుము. తనపరిసరమునెడ మానవుని సామాన్యప్రవృత్తి ఇదియే.

యథార్థమునకిది అవాస్తవికము. ఏలయన, మన అహంకారము, ద ఇచ్ఛాప్రవృత్తి విశ్వశక్తులచే సృజింపబడి వాటిచే నాడింపబడు కీలుబొమ్మ;

అహంకారమునుండి మనము విడివడి, ఆ విశ్వశక్తులందు వ్యవహరించెడి నిత్యుడైన పరముని దివ్యజ్ఞానచేతనయం దధివసంపన్నుడైనప్పుడే, పైనుండి సంక్రమించిన ఒక విధమైన ప్రాతినిధ్యాధికారముతో వాటి కధినేతలము కాగలుగుదుము. కాని, తన వ్యక్తిత్వము నంటిపెట్టుకొనియుండి, దాని వింకనూ పూర్ణముగ వికసింపజేసికొని యుండనంతకాలము మానవుడీ వ్యక్తిగతవైఖరి నవలంబించియుండుటయే యుక్తము. ఏలయన, ఈ దృక్పథము, ఈ సంకల్పప్రవృత్తి లేనిచో నతడు తన అహంతయం దభివృద్ధిగాంచి, అవచేతనా విశిష్టము, ఆర్థచేతనావిశిష్టములైన విశ్వజీవన సమష్టినుండి తనను దాను వేర్పరించుకొని తగినరీతిగా వికాసము గాంచనేరడు.

కాని, వ్యక్తిత్వ సహితము, వృథగ్భావోపేతము, స్వకీయౌద్ధత్య ప్రకటనాసక్తమునైన యీ వికాసదశతో మన కవసరము తీరి, ఈ అల్పాత్మక నుండి ఏకత్వభావపూరితమైన విశ్వాత్మకతవైపునకు, దాని కతీతముగా మన సర్వాతీత ఆత్మసంస్థితి వైపునకు మనము ప్రయాణించవలసి యున్నప్పుడు, మన జీవనాభ్యాససరళి యంతటిపైనను ఈ అహంకారచేతనకుగల భల్లూకపు పట్టునువదలించుకొనుట మిక్కిలి కష్టమే యగును. ఏ అహంకారచేతనయైనను తన శక్తి సామర్థ్యముల ననుసరించి తన యిచ్చవచ్చినట్లుగా మలచుకొనుట కవకాశమిచ్చెడి పురుషకర్మకము గానట్టి యొక మహారాశిగా ఈ విశ్వవ్యాపారమును పరిగణింపవీలులేదను విషయము మన తలపునందేగాక మన అనుభవమునందు, ఆచరణయందు గూడ గుర్తించుట అశ్యంతావశ్యకమై యున్నది.

అయ్యది స్వకీయక్షేత్రజ్ఞుడైన విశ్వపురుషుని వ్యాపారము; స్వకీయ క్రియాసక్తి వికాసమున కధినేత యగు నీశ్వరుని పదవిన్యాసము. ఆ వ్యాపార మెట్లు ఏకము, అవిభాజ్యమో, ఆ వ్యాపారమున సన్నిధిచేసియున్న విశ్వపురుషుడును అద్యయుడు, అవిభాజ్యుడే. అతడు సమస్తకర్మఫల నిర్ణేతమాత్రమే కాదు. సమస్త కర్మారంభము, కర్మాచరణము, కర్మవిధానము, — అన్నియు నాతని విశ్వశక్తి వ్యాపారముమీదనే ఆధారపడియున్నవి. జీవి అప్రధానుడు. జీవికి చెందినది కర్మల బాహ్యరూపము మాత్రమే.

యోగసమన్వయము

అట్లయినచో, కర్మల నాచరించెడి వ్యక్తి ఆధ్యాత్మిక వైఖరి ఎట్టిదిగా నుండవలెను ? అద్యయుడగు నీ విశ్వపురుషునితోడను, ఏకమైన యీ విశ్వవ్యాపారముతోడను అతనికిగల యథార్థ సంబంధ మెటువంటిది ? అతడొక కేంద్రము వంటివాడు మాత్రమే, ఒకే పురుషచేతనయందలి ఒకానొక పార్థక్యమును సూచించెడి కేంద్రము; ఒకే సమగ్రవ్యాపారమునందలి ఒకానొక నిర్ణయము ననువర్తించెడి కేంద్రము. ఎడతెగని ఒకానొక వ్యక్తిత్వతరంగ రూపమున నాతని వ్యక్తివిశేషము శాశ్వతుడు, సర్వాతీతుడు, అద్యయుడునగు విశ్వపురుషుని ప్రతిబింబించు నట్టిదియే. ఆవిద్యయందా ప్రతిబింబము సదా విచ్ఛిత్తిని పొంది తారుమరై యుండును. ఏలయన, ఆ వ్యక్తిత్వతరంగమునకు కొప్పువంటిదగు మన జాగ్రచ్చేతన తనయం దా పరమాత్ముని అసమగ్రముగను, వ్యత్యస్తముగను మాత్రమే ప్రతిబింబించుకొనగలుగును.

మన అభిప్రాయములు, ప్రమాణములు, కల్పనలు. ధర్మసూత్రములు, అన్నియు ప్రతిబింబములను తారుమారుగా జూపెడి యీ విచ్ఛిన్న దర్పణము నందు పరిమేశ్వరుని ఆత్మాభివ్యక్తి యొక్క చరమ లక్ష్యము వైపునకు కొనసాగు బహుముఖ సమగ్ర విశ్వవ్యాపారములొని ఒకానొక భాగమును వ్యక్తీకరింప నెంచు ప్రయత్నములే. మన మనస్సు దానిని తనకు సాధ్యపడినంతలొ రమారమిగా కొంతవరకు మాత్రము వ్యక్తీకరించుచుండును. మనోభావన విశాలతను, తేజస్సును, శక్తిని సంతరించుకొననేర్చిన కొలది ఈ వ్యక్తీకరణము నందలి లోపము కొంత తగ్గుచుండు ననుమాట నిజమే. కాని, ఎంతచేసినను అయ్యది రమారమి వ్యక్తీకరణమే యగునుగాని. పాక్షికముగానైన యథార్థ ప్రతిరూపము గానేరదు. ఏకమైన విస్తృతవిశ్వమునందేకాక, ప్రాణమయ, మనోమయ జీవకోటుల సమష్టియందేగాక, వ్యష్టిగా ప్రతిజీవయొక్క ఆత్మయందును దాగియున్న దివ్యరహస్యమును, గర్భితమైయున్న దివ్యసత్యమును క్రమక్రమముగా ఆవిష్కరింపజేయుటకై ఈశ్వరేచ్ఛ యుగయుగాలుగా పనిచేయుచున్నది.

కావుననే విశ్వమందును, సమష్టియందును వ్యష్టియందును గూడ, గర్భిత విస్తృతత్వమునకు సన్నిహిత మగునట్లుగా సామరస్యపూర్వకమగు ఆత్మవికాసమును అంతకంత కధికముగా బడయగలుగుటకై నిరంతర చోదనావృత్తియు,

కర్మాచరణ ప్రమాణములు

స్వకీయ సంపూర్ణత్వసిద్ధియెడ దృఢవిశ్వాసస్ఫూర్తియు నిక్షిప్త ములై యున్నవి, నిర్మాణాత్మకమైన మానవుని మానసమునందీ ప్రయత్నము వివిధ ప్రమాణముల రూపములో అభివ్యక్తమగుచున్నది. జ్ఞానప్రవృత్తి, భావావేశము, శీలసంపద, ధనగ్రహణము, కర్మాచరణము, పీటికి సంబంధించిన ప్రమాణము లివి. నియమములు, ఆదర్శములు, న్యాయములు. విధులు మొదలగు రూపములలోని యీ ప్రమాణములనే మానవుడు విశ్వజనీన ధర్మములుగా మలచ యత్నించుచుండును.

*

*

*

ఆత్మతత్వమునందు మనము స్వతంత్రులమై మెలగగోరునెడల,—పరమ సత్యమునకు దక్క మరి దేనికిని మనము విధేయులము కాకుండుట కిచ్చగించు మేని,—అనంతుడగు పరమేశ్వరుని మన మానసిక నియమములకు, నైతికవిధులకు బద్ధుని చేయజూచు తలంపును విసర్జింపవలెను. కర్మాచరణకు మనము నిర్ణయించుకొను ప్రమాణములు ఎంతటి ఉచ్చతమములైన నగుగాక, అవి పరమ పవిత్రములనీ, పరమ ప్రమాణములనీ, పరమ శాశ్వతములనీ ఎంచుటకు వీలులేదు. అంతకంతకు ఉన్నతోన్నతములైన ప్రమాణములను వాటి అవసర మున్నంత వరకు తాత్కాలికముగా ఏర్పాటుచేసికొనుట పరమేశ్వరుని విశ్వయాత్రకు తోడ్పడుటయే.

కాని, అనుల్లంఘనీయమగు పరమ ప్రమాణము నొకదానిని సృష్టిచేసికొన యత్నించుట మాత్రము నిత్యమైన దివ్యగంగా ప్రవాహమున కడ్డుకట్టలు కట్టుకొన జూచుటే యగును. ప్రకృతిబద్ధమైన యాత్మ యీ సత్యమును సాక్షాత్కరించుకొనిననాడు పుణ్యపాపద్వంద్వమునుండి విముక్తమగును. జీవులను, లోకమును వారి వారి దివ్యసంసిద్ధివైపునకు నడిపించుకొని ఖోవుటలో తోడ్పడునదియే పుణ్యము. ఆ క్రమాధికసంసిద్ధిని అవరోధించి తునుగగొట్టునదంతయు పాపము. కాని, యీ సంసిద్ధి యనునది క్రమాధికముగ కాలగతిలో వికాసము చెందునది కావున, పుణ్యపాపములు గూడ మార్పుచెందునవై, కాలానుసారముగ తమ విలువలను మార్చుకొనుచుండును. ఇప్పుడు మనకు పాపముగా, చెడ్డదిగా గోచరించి ఇప్పటి రూపమున త్యాజ్యము కావలసియున్నది ఒకప్పుడు సహాయకమై వ్యష్టి

యోగసమన్వయము

సమష్టి పురోగతికి అవశ్యకమగుచు తోడ్పడియే యుండెను. అట్లే ఇప్పుడు పాపముగా, చెడ్డదిగా గోచరించెడి మరియొకటి ముందుకాలములో మరియొక రూపమున మరియొక సన్నివేశములో మన సంసిద్ధికి సహాయకమై వెలయునది కావచ్చును. ఆధ్యాత్మికస్థాయిలో ఈ భేదమునకు సైతము మన మతీతుల మగుదుము.

ఏలయన, మంచి, చెడుగు, పుణ్యము, పాపము అని మనము పేర్కొనువానికి ఈశ్వరవిధానములోగల ప్రయోజనమును మనమప్పుడు గుర్తింపనేర్తుము. అట్టి సందర్భములో, పాప మనబడుదానియందువలెనే పుణ్యమనబడుదానియందు సైతముగల అన్యతమును, -వక్రీభూతము, అజ్ఞానయుతము, తమోభూయిష్ఠమునగుదానినెల్ల మనము త్రోసిపుచ్చవలసియుండును, ఏలయన, అప్పుడు మన మామోదించవలసినది సత్యము, దివ్యము నైనదానిని మాత్రమే. సనాతనములైన విధానములందు ఇతర భేదకల్పనము చేయుట కవకాశములేదు.

మారని యొకానొక కఠినప్రమాణము ననుసరించి మాత్రమే ప్రవర్తించువారికి, -మానవత్వపు విలువలేతప్ప దివ్యత్వపు విలువలు గ్రహింపనేరనివారికి, -ఈ సత్యము నైతికధర్మపు పునాదిని కుళ్ళగించివేసి సకల ప్రవర్తనను చిందరవందర గావింపుచు, వట్టి అయోమయావస్థను సృష్టిచేయగల ఒక మహాప్రమాదకర పరిస్థితికి అవకాశమిచ్చునదిగా కనుపట్టవచ్చును. ఎన్నటికీ మార్పులేని యొక నైతిక ధర్మము నవలంబించుటయూ, లేక ఏ నైతిక ధర్మమునూ ఆమోదించక ఇచ్చవచ్చినట్లు ప్రవర్తించుటయూ, -రెంటిలో నేదో యొక్కటిమాత్రమే అనుసరించక తప్పని పరిస్థితియందు, అజ్ఞానావస్థలోని మానవున కది మహాప్రమాదకరమై పరిణమించెడిమాట వాస్తవమే.

కాని, మానవస్థాయిలోనైనను ఏదైన నొక ధర్మమును తాత్కాలికోపయోగిగా గుర్తింపుచు, అంతకంటె మేలుతరమైన ధర్మమును దానికి బదులుగా అవలంబింప గలుగు పర్యంతమూ, అద్దానిని శ్రద్ధతో అనుష్ఠించగల జ్ఞానము, పేశలత్వము మన కలవడునేని, అప్పుడు మనకు అట్టి నష్టమేదియు వాటిల్లబోదు. అనమగ్రమై అనహనపూర్వకమైన యొక ధర్మముపట్ల మూర్ఖాభినివేశమును మాత్రమే పోగొట్టుకొనినవార మయ్యెదము. దానికి బదులుగా, మనలో నొక విధమైన ఉన్మీలనము కలిగి, అవిచ్ఛిన్న నైతిక పురోగతి పూర్వకముగా, తొట్టి

యోగసమన్వయము

సమస్త పురోగతికి అవశ్యకమగుచు తోడ్పడియే యుండెను. అట్లే ఇప్పుడు పాపముగా, చెడ్డదిగా గోచరించెడి మరియొకటి ముందుకాలములో మరియొక రూపమున మరియొక సన్నివేశములో మన సంసిద్ధికి సహాయకమై వెలయునది కావచ్చును. ఆధ్యాత్మికస్థాయిలో ఈ భేదమునకు సైతము మన మతీతుల మగుదుము.

ఏలయన, మంచి, చెడుగు, పుణ్యము, పాపము అని మనము పేర్కొనువానికి ఈశ్వరవిధానములోగల ప్రయోజనమును మనమప్పుడు గుర్తింపనేర్తుము. అట్టి సందర్భములో, పాప మనబడుదానియందువలెనే పుణ్యమనబడుదానియందు సైతముగల అన్యతమును, -వక్రీభూతము, అజ్ఞానయుతము, తమోభూయిష్టము నగుదానినెల్ల మనము త్రోసిపుచ్చవలసియుండును, ఏలయన, అప్పుడు మన మామోదించవలసినది సత్యము, దివ్యము నైనదానిని మాత్రమే. సనాతనములైన విధానములందు ఇతర భేదకల్పనము చేయుట కవకాశములేదు.

మారని యొకానొక కఠినప్రమాణము ననుసరించి మాత్రమే ప్రవర్తించువారికి, -మానవత్వపు విలువలేతప్ప దివ్యత్వపు విలువలు గ్రహింపనేరనివారికి, -ఈ సత్యము నైతికధర్మపు పునాదిని కుళ్ళగించివేసి సకల ప్రవర్తనను చిందరవందర గావింపుచు, వట్టి అయోమయావస్థను సృష్టిచేయగల ఒక మహాప్రమాదకర పరిస్థితికి అవకాశమిచ్చునదిగా కనుపట్టవచ్చును. ఎన్నటికీ మార్పులేని యొక నైతిక ధర్మము నవలంబించుటయూ, లేక ఏ నైతిక ధర్మమునూ ఆమోదించక ఇచ్చవచ్చినట్లు ప్రవర్తించుటయూ, -రెంటిలో నేదో యొక్కటిమాత్రమే అనుసరించక తప్పని పరిస్థితియందు, అజ్ఞానావస్థలోని మానవున కది మహాప్రమాదకరమై పరిణమించెడిమాట వాస్తవమే.

కాని, మానవస్థాయిలోనైనను ఏదైన నొక ధర్మమును తాత్కాలికోపయోగిగా గుర్తింపుచు, అంతకంటె మేలుతరమైన ధర్మమును దానికి బదులుగా అవలంబింప గలుగు పర్యంతమూ, అద్దానిని శ్రద్ధతో అనుష్ఠించగల జ్ఞానము, పేశలత్వము మన కలవడునేని, అప్పుడు మనకు అట్టి నష్టమేదియు వాటిల్లబోదు. అనమగ్రమై అసహనపూర్వకమైన యొక ధర్మముపట్ల మూర్ఖాభినివేశమును మాత్రమే పోగొట్టుకొనినవార మయ్యెదము. దానికి బదులుగా, మనలో నొక విధమైన ఉన్మీలనము కలిగి, అవిచ్ఛిన్న నైతిక పురోగతి పూర్వకముగా, తొలు

యోగసమన్వయము

ఐముద్వారా, శక్తియుక్తుడగు నిత్యునితో ఒకవిధమైన ఏకత్వమును ఘటింపజేయు ఘనతర దివ్యచైతన్యములోనికి ఆరోహించుట మూలమున పూర్ణయోగమీ అతిమానస కర్మాచరణ పద్ధతి నధిగమింప లక్షించుచున్నది.

*

*

మానవుని కర్మాచరణ ప్రవృత్తికి ఆరోహణక్రమములో నాలుగు ప్రధానమైన ప్రమాణములున్నవి. మొదటిది వ్యక్తిగత కామితము, ఆభీష్టము, అవసరమునకు సంబంధించినది. రెండవది సమష్టినియతి, సమష్టిశ్రేయస్సుకు సంబంధించినది మూడవది నైతికాదర్శము. కడపటిది స్వభావనియతమగు సర్వోత్తమ దివ్యధర్మము.

మానవుడు తన క్రమవికాసపు సుదీర్ఘజీవిత క్రమమునందు తనకు దారి చూపి నడపుటకు పై నాలుగు ప్రమాణములలో మొదటి రెండింటితోనే ఉపక్రమించును. ఏలయన, అవి యాతని ప్రాణమయ, జంతు జీవన ధర్మమునకు సంబంధించినవి. జంతుప్రవృత్తిప్రధానమైన ప్రాణమయ భౌతిక మానవుడుగనే అతడు తన పురోగమనమును ప్రారంభించును. మానవ వ్యక్తి విశేషమునందు ఈశ్వర ప్రతిరూపమును అంతకంత కధికముగా వ్యక్తము చేయుటయే పృథ్విపై మానవున కేర్పడియున్న కర్తవ్యము. జ్ఞాతముగనో అజ్ఞాతముగనో, ఈ లక్ష్యసాధనకే ప్రకృతి తన బాహ్యభ్యంతర విధానముల దట్టపుముసుగు మాటున అతనిలో పనిచేయుచున్నది.

కాని, భౌతిక మానవుడు జీవితపు అంతరికలక్ష్య మెరుగడు. అతడెరిగినది జీవితపు అవసరములు, కామితములు మాత్రమే. తనకు ఏది అవసరమై చూపట్టుచున్నది, తనలో ఎట్టి కామితము కదలాడుచున్నది, అనునది తప్ప, తన కర్తవ్యము తా నెరిగి ప్రవర్తించుట కతనికి ఇతర సాధనము లేమియు లేవు. ఇతర ధర్మము లన్నిటికంటె ముఖ్యముగా దేహ ప్రాణ వాంఛితములను, అవసరములను దీర్చుకొనుటయు, ఆ తరువాతి శ్రేణిలో, తనయందు పొటమరించెడి హృదయావేశములు, మనోవాంఛలు, భావనలు, గాఢాభిప్రాయములు,--వీటిని నెరవేర్చుకొనుటయు,--ఇదియే అతని కర్మాచరణమునకు సహజముగా మొట్టమొదటి

కర్మాచరణ ప్రమాణములు

ప్రమాణ సూత్రము కాకతప్పదు. తన కుటుంబము, తన కులము, తన సంఘము, పీటికి సంబంధించిన భావములు, అవసరములు, వాంఛితములు అతనిని ఒత్తిడి పెట్టుట జరిగినప్పుడు మాత్రమే ఈ ప్రబలిమైన సహజ ప్రవృత్తి కొంతవరకు మారుట గాని, లేక త్రోసిపుచ్చబడుటగాని సంభవించుచుండును.

మానవుడు కేవలము తనకు తానే జీవించగలిగియుండిన పక్షమున, ఈ తొలి ప్రమాణసూత్రమునకు విఘాతము కల్పించు రెండవ ప్రమాణ సూత్ర మాచరణములోనికి రానవసరము లేదు. జగత్తున ఈశ్వరవిధాన లక్ష్యము కేవలము వ్యక్తివికాసమైనప్పుడు మాత్రమే అతడట్లు తనకు తానే జీవించుట సాధ్యమగును. కాని, వ్యష్టి సమష్టుల అన్యోన్యక్రియా ప్రతిక్రియలద్వారముననే సమస్త జీవితము కొన గాగుచున్నది. వ్యష్టుల అవసరము సమష్టికి, సమష్టి అవసరము వ్యష్టులకు కలదు. సముదాయము, సముదాయమందలి వ్యక్తులు ఒండొరులపై నాధారపడియున్నారు. వ్యష్టి సమష్టులపేరిటి ద్వంద్వ రూపమున ఈశ్వరుడు తనను దా నభివ్యక్త మొనర్చుకొనుచున్నాడని భారతీయ తత్వశాస్త్రమున వక్కాణించబడియున్నది. తన ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వ వికాసమును, పూర్ణత్వమును, స్వాతంత్ర్యమును అభిలషించు మానవుడు ఇతర మానవులతోడి సహకారముతో తప్ప తన వ్యక్తిగతకామితములను, అవసరములనైననూ తీర్చుకొనలేకున్నాడు.

తనకు తా నొక సమగ్రవ్యక్తియేయైనను ఇతరులతో ప్రసక్తిలేకున్న నత డసంపూర్ణుడు. ఈ బాధ్యత కారణముననే అతని వ్యక్తిగత కర్మాచరణ ప్రవృత్తిధర్మము సాముదాయిక ప్రవృత్తిధర్మమున నంతర్భూతమగుచున్నది. ప్రత్యేకమగు సాముదాయిక మనస్సు, సాముదాయిక జీవనము గల స్థిరమైన సాముదాయిక వ్యవస్థ యేర్పడుటతో ఈ సాముదాయిక ప్రవృత్తిధర్మము రూపొందుచున్నది. అతని వ్యక్తిగత మానసము, వ్యక్తిగత జీవితము అస్థిరములుగా పరిగణింపబడి యీ సాముదాయిక ప్రవృత్తిధర్మమునకు విధేయములు గావింప బడుచున్నవి. కాని, అతనిలో ఈ సాముదాయిక శరీరమునకు బద్ధముగాక అమరమైన స్వతంత్రమైన విలసిల్లున దొకటి కలదు, ఈ సాముదాయిక శరీర మాతని భౌతిక శరీర పతనానంతరము మనగలిగియుండునదే కాని, అతనిలోని అమరము, నిత్యము

యోగసమన్వయము

నగు ఆత్మతత్వము నతిక్రమించి దానిని తన ప్రవృత్తిధర్మముచే బంధింపజాలు వది కానేరదు.

వ్యక్తిగత ప్రవృత్తిధర్మముకంటె విశాలతరము, ప్రబలతరముగా చూపట్టు నీ సాముదాయిక ప్రవృత్తిధర్మము వాస్తవమునకు ప్రాథమిక మానవవ్యక్తి నను శాసించెడి ప్రాణమయ జంతుప్రవృత్తిధర్మపు విస్తరణమే యగునుగాని వేరు కాజాలదు. అది ఒక గుంపునకు, సముదాయమునకు సంబంధించినది. జన్మచేగాని, స్వచ్ఛందప్రవృత్తిచేగాని. పరిస్థితి ప్రాబల్యముచేగాని. తనకు సంబంధ మేర్పడిన కొంతమంది ఇతర వ్యక్తుల జీవితముతో తన జీవితమున కొక వ్యక్తి పాక్షిక ముగా తాదాత్మ్యము కల్పించుకొనుట సంభవించును. మొదటినుండియు కాకపోయి నను, కాలక్రమములో, తన ఉనికికి, తన తృప్తికి సముదాయపు ఉనికిగూడ ఆవశ్యకముగాన, ఆ సముదాయమును రక్షణచేయుటయు, దాని అవసరముల తీర్చుటయు, దానిని సంఘటితపరచి యుంచెడి దాని సమష్టిభావములను, కామితము లను, ఆభ్యాసములను నెరవేర్చుటయు విశేషప్రాధాన్యము వహించుట అనివార్య మగుచున్నది. వ్యక్తిగతభావము, అభిప్రాయము, అవసరము, కామితము, అభి రుచి, ఆభ్యాసము, ఇవన్నియు సముదాయములోని ఏ ఒకరో, లేక కొందఱో వ్యక్తుల భావములు, అభిప్రాయములు, అవసరములు, కామితములు, అభిరుచులు, ఆభ్యాసములకుగాక మొత్తము సముదాయపు భావములు వగైరాలకు ఏదియో నైతికధర్మదృష్టితోగాక పరిస్థితుల అవసరమును బట్టి లోబడి వర్తించునట్లు చేయ వలసివచ్చుచుండును. ఈ సాముదాయకావసరమే నైతికధర్మ మనుదానికి. మాన వుని నైతికప్రవృత్తికిని నిగూఢమైన ఉత్పత్తిస్థాన మనదగియున్నది.

ప్రాచీనకాలములం దెప్పుడైనను మానవుడు తనకు తానే ఒంటరిగాగాని, లేక కొన్ని జంతువుల మాదిరిగ తన జంటతో మాత్రమేగాని జీవించియుండె నేమో నిశ్చయముగా తెలియదు. అతనిని గురించి మనకు తెలియజేయు సంద ర్భములన్నియు నతడొక వివిక్తజీవిగాక సంఘజీవియని మాత్రమే తెలుపు చున్నవి. సంఘధర్మమే అతని స్వీయాభివృద్ధికి సంబంధించిన వ్యక్తిధర్మము నతి క్రమించి పాలింపుచు వచ్చినది. అత డెల్లప్పుడును ఒక సంఘములో పుట్టి పెరిగి అందు అంతర్భాగమైన ఒక వ్యక్తిగా నేర్పడినట్లే కనుపించును. కాని, మనస్తత్వ

కర్మాచరణ ప్రమాణములు

దృష్ట్యా వీక్షించినప్పుడు, వ్యక్తిగతకామనకు, అవసరమునకు సంబంధించిన ధర్మమే ముఖ్యమైనదనియు, అముఖ్యమగు సాంఘికధర్మము దానిని త్రోసిరాజు చేసి ప్రవర్తించుచున్నదనియు తోచుట సహజము, యుక్తముకూడ.

మానవునిలో ప్రధానమైన ప్రవృత్తులు రెండు వేర్వేరుగా కన్పట్టుచున్నవి. ఒకటి వైయక్తికము, రెండవది సాంఘికము. వైయక్తికజీవిత మొకటి, సాంఘిక జీవితము వేరొకటి. ఒకదానియందు వైయక్తిక దృష్టితో కర్మాచరణము; వేరొక దానియందు సాంఘికదృష్టితో కర్మాచరణము. వీటికి పరస్పరవైరుధ్యమేర్పడుట కవకాశముండుటచే వీటికి సామరస్యము ఘటించజేయు యత్నమే మానవ నాగరికత కంతకును మూలమై యొప్పుచున్నది. దేహప్రాణవృత్తి ప్రధానమైన జీవితము నతిక్రమించి అతడు కడు ఉన్నతస్థాయిలో వైయక్తికనుగు మానసిక, ఆధ్యాత్మిక వికాసము నందగోరు సందర్భములోకూడ ఈ వైరుధ్యము, ఈ సామరస్యసాధనప్రయత్నము తప్పవు.

వైయక్తిక ధర్మమునకు బాహ్యముగా సాంఘికధర్మ మొకటి యుండుట మానవునిలోని దివ్యత్వ వికాసమునకు వేర్వేరు కాలములలో మిక్కిలి అనుకూలము, ప్రతికూలముగూడ నగును. ప్రారంభదశలో మానవు డసంస్కారియై తనను దా నెరుగుటకుగాని, నిగ్రహించుకొనుటకుగాని అసమర్థుడై యుండునప్పు డది అనుకూలము ఏలయన, అతని వైయక్తికాహంకారముకంటె వేరైన శక్తి నొకదానిని అయ్యది ప్రతిష్ఠించుటయు, తనూలమున నాతని యహంకార మా శక్తికి తప్పనిసరిగ విధేయమై తన యాటవికవాంఛలను పరిమిత మొనర్చుకొనుట కును, అసంబద్ధమైనట్టియు తరచుగా హింసాత్మకమైనట్టియు తన ప్రవృత్తుల నదు పులో పెట్టుకొనుటకును, మీదుమిక్కిలి యొక్కొప్పుడు వైయక్తిక లక్షణము తక్కువగాగల విస్తృతతరాహంకారమునకు తనను దా నర్పణము చేసికొనుట కును గూడ ప్రవృత్తమగుటయు సంభవించును.

అతీత మానవస్థాయి నధిగమించుటకు సిద్ధముగనున్న పరిణతాత్మునికి మాత్ర మది ప్రతికూలము. ఏలయన, అయ్యది బయటినుండి అతని నధిశాసింప నెంచు బాహ్య ప్రమాణము. అంతకంత కధికతరమైన స్వాతంత్ర్యముతో అంత రములో నుండి వికాసము చెందినగాని యతనికి సంసిద్ధి యనునది చేకూరదు.

యోగసమన్వయము

అతని వ్యక్తిత్వమును అణచివేయుటవలనగాక అతీతస్థాయిలో దానికి పూర్ణత్వము చేకూర్చుటవలనను, అతనియందలి విభాగములను బాహ్యశాసనముచే కట్టడిచేసి అదుపులో పెట్టుటవలనగాక అంతరమునందలి యాత్మతేజముచే గతమునెల్ల అతిక్రమించి యా విభాగములను రూపాంతరము చెందిండుట మూలమునను ఈ సంసిద్ధి చేకూరవలసియున్నది

*

*

*

స్వకీయాధికార ప్రకటనము విషయమున సంఘమునకు, వ్యక్తికి నడుమ నేర్పడు సంఘర్షణ సందర్భములో, స్వతంత్రములగు రెండు ఆదర్శ పరిష్కారములు ఒకదాని కొకటి ప్రతిద్వంద్వలై నిలబడుచున్నవి. వ్యక్తి ఇంచుమించు పూర్తిగా తనకు విధేయుడై పోయి, తనయందే అతని స్వతంత్రసత్త విలీనమై పోవలెననునది సంఘము కోరుచున్న పరిష్కారము. పెద్దదైన సమదాయమునకు చిన్నదైన వ్యక్తి ఆత్మాహుతిగావించుకొని సమర్పితమై పోవలెను. సమదాయము నకుగల యవసరమే తన యవసరముగాను, సమదాయపు వాంఛితమే తన వాంఛిముగాను అతడు భావింపవలెను. అతడు జీవింపవలసినది తనకొరకుగాదు, - తన తెగ, తన కులము, తన సంఘము, తన జాతికొరకు అతడు జీవింపవలెను. కాని, వ్యక్తిదృష్టినుండి స్వతంత్రమైన ఆదర్శపరిష్కారము వ్యక్తిశ్రేయస్సు. వ్యక్తి చరితార్థత కొరకే సంఘము మనవలెనుగాని, తనకొరకు, తన సామదాయిక ప్రయోజనముకొరకు గాదనునది.

తనలో నంతర్భాగముగానున్న వ్యక్తుల ఘనతర, సమగ్రతర జీవనసంసిద్ధి కొరకు సంఘజీవన ముపయోగపడవలెను. వ్యక్తుల ఉత్తమోత్తమ సంస్థితికి ప్రాతినిధ్యము వహించుచు. ఆ స్థితిని వారు అందుకొనుటకు తోడ్పడుచు, ప్రతి ఒక్కరి స్వాతంత్ర్యమును మన్నించుచు, శాసించుటచేతను, బలాత్కరించుటచేతనుగాక వ్యక్తుల స్వచ్ఛందామోదముతో మాత్రమే సంఘము ప్రవర్తించునది కావలెను. ఈ ఉభయవిధ ఆదర్శసంఘములలో ఏదియునూ ఎచ్చోటనూ గానరాదు. అట్టిదానిని సృష్టిచేయుటయు సత్యంతశస్టమే. ఒకవేళ సృష్టించబడినచో అహంకార ప్రేరణతోనే మానవవ్యక్తి జీవించుచు అహంతను విడువకున్నంతకాలము ఏక్షణమున

కర్మాచరణ ప్రమాణములు

నైనను తిరిగి భగ్నమైపోగల అట్టి సంఘమును నిలువబెట్టుట మరింత కష్టము. వ్యక్తిపై పూర్ణాధిపత్యముగాక ఒక విధమగు సామాన్యాధిపత్యము సంఘమున కుండునట్లు చేయుట కొంత సుకరము. కఠినమగు శాసనము మూలమునను, ప్రజల మైన ఆచారము మూలమునను, వికాసము తగినంతగా లేక యింకనూ విధేయమై యుండిన మానవబుద్ధిని నేర్పుతో మలపుకొనుట మూలమునను ప్రకృతి మొదటి నుండియు సహజప్రేరణతో అనుసరించి సమస్థాయిలో కొనసాగించుచు వచ్చిన పద్ధతి ఇదియే.

ప్రాచీనకాలపు ప్రాథమిక సమాజములందు వ్యక్తి జీవితము కఠిన, కర్కశ సమాచార విధులకే విధేయము గావింపబడినది. ఏషధర్మ స్సనాతనః—అక్షరుడగు పరమేశ్వరుని నిత్యానుశాసనము పేరట ముసుగువై చుకొని ఎల్లప్పుడును చలామణి కాజూచు ప్రాచీన సార్వకాలిక మానవధర్మ మిదియే. మానవబుద్ధియందీ యాదర్శమింకనూ లుప్తము కాలేదు. సామూహిక జీవితములో మానవాత్మకు దాస్యము కల్పింపజూచునీ ప్రాచీన ధోరణిని విస్తృతము, పుష్కలమునైన పద్ధతిలో రూపొందించి ప్రతిష్ఠింపజేయు లక్షణము మానవాభ్యుదయ సాధనకై జరుగు నిరీవలి ప్రయత్న విధానములో చూపట్టుచున్నది పృథ్విపై నొక ఘనతరసత్యము, ఘనతర జీవితము సమగ్రవికాసముచెందుట కవరోధకమగు మహాప్రమాద మిందు కలదు. ఏలయనిన, వ్యక్తికిచెందిన కామనలు, సచ్చందాన్వేషణలు ఎంతటి ఆహంకారికములైనను, వాని నద్యోరూప మెంత అన్యతమై వికృతమైయున్నను, వాని నిగూఢతలములయందు నమష్టివికాసమున కావశ్యకమైన బీజము దాగియున్నది. అతని అన్వేషణలకు, తొట్టరిపాటులకు వెనుక మరుగైయుండిన శక్తిని పోషణ చేసి దివ్యభావప్రతిరూపముగా దానిని పరివర్తింపజేయవలసిన యవసరమున్నది.

తగిన పద్ధతిలో ఆ శక్తికి వెలుగు చేకూర్చి, సుశిక్షణ పూర్వకముగా దానిని పెంపొందింపజేయవలెనేగాని, అణగదొక్కివైచుటయు, సమాజపువృథుల రధచక్రసమాకర్షణకు ప్రత్యేకముగా పూన్పుటయు చేయరాదు. చరమసంసిద్ధికి సాముదాయిక తత్వము వెనుకగల శక్తి ఎంత ఆవశ్యకమో, వ్యక్తిత్వము సైత మంత ఆవశ్యకమే. వ్యక్తిని అణచివేయుట మానవునిలోని భగవంతుని అణచి

యోగసమన్వయము

వేయిచే యగును. మానవజాతి ఇపుడు చేరుకొనుచున్న పరిణామదశలో, వ్యక్తిత్వము పెచ్చుమీరి సమాజమును భగ్నము చేయునని భయపడవలసినది ఏమంతగా లేదు. మీదుమిక్కిలి, పెచ్చుమీరిన సామాజిక తత్వప్రాబల్యమే అజ్ఞానపూర్వకము, యంత్రప్రాయమునగు తన మహాభారముక్రింద వ్యక్తిత్వపు స్వచ్ఛంద వికాసమును నిరోధించి అణచివేయగల ప్రమాద మవిరతమై కన్పట్టుచున్నది. ఏలయన, వ్యక్తిలోని మానవుడు సులభతరముగ జ్ఞానము నందిపుచ్చుకొని, ఎరుకతో, స్వచ్ఛమైన ప్రభావముల కున్నీలితుడు కాగలిగి యుండవలెను. సమష్టియందలి మానవు డట్లుకాదు. అతడింకను అజ్ఞానావృతుడుగనే యుండి సరియగు ఎరుకలేక, ఆ సమష్టికి హానికానివియు, తెలియరానివియునైన విశ్వశక్తులచే పరిపాలింపబడుచున్నాడు.

వ్యక్తిత్వము నిట్లు అణగదొక్కి అశక్తము గావించు ప్రమాదము నెదుర్కొనుటకు వ్యక్తియందలి ప్రకృతి సిద్ధమగుచున్నది. ఈ ప్రతిఘటన మనేక రూపములు ధరించవచ్చును. అణచివేతను సహింపనొల్లక, స్వాభావికముగా పశుబలముతో తిరుగుబాటు చేయు నేరగాని ప్రతిఘటనము మొదలుకొని సంఘమును పూర్తిగా వర్జించి ఏకాంతవాసముచేయు సన్యాసి ప్రతిఘటననువరకూ గలయట్టివి విడివిడిగా చేయబడు ప్రతిఘటనలు. ఇవిగాక, సాంఘికధర్మమునందు వ్యక్తివై శిష్ట్యమున కెక్కుడు ప్రాబల్యము కల్పింపబూని, అందుకు సామాజిక చేతన తప్పనిసరిగా తలయొగ్గునట్లు చేయగోరుచు, వైయక్తిక, సాంఘిక కామనల కొక విధమైన రాజీ పొసగింపజేయు రూపములో ప్రవర్తిల్లునట్టిది మరొక రకమైన ప్రతిఘటనము.

కాని, రాజీ అనునది ఎప్పటికిని పరిష్కార మనిపించుకొనజాలదు. ఉన్న చిక్కును అది విడదీయుటకుబదులు, దానిని ప్రక్కకు నెట్టియుంచును. తుదకా సమన్వయమరింతగా చిక్కులపాలగుటయే సంభవించును. పరిష్కారము కుదరవలెనన్న, పరస్పరము సంఘర్షించుకొనెడు ఈ సహజ ప్రవృత్తులకంటె వేరై, అతీతమై, వాటి నధిశాసించి ఒండొంటికి సామరస్యము చేకూర్చుజాలు వినూత్న శక్తి నొకదానిని ఈ సందర్భములో ఆవాహన మొనర్పవలసియున్నది. మన వైయక్తికావసరములు, అప్పులు, వాంఛితములు తీరుటయే మన కర్మప్రవృత్తికి

కర్మాచరణ ప్రమాణములు

ప్రమాణమై వెలయవలెనని విధింపజూచు ప్రకృతిసిద్ధమగు వైయక్తిక ధర్మము కంటెను, సంఘమునకు మొత్తముమీద గల అవసరములు, అభీష్టలు, వాంఛితములు తీరుటయే కర్మప్రవృత్తి కొక ఉన్నత ప్రమాణముగా విధింపగోరు ప్రకృతిసిద్ధమగు సాంఘికధర్మముకంటెను అతీతమగు నైతికధర్మరూప ధర్మమును గురించిన భావన యొకటి వాటిస్థానే తలయెత్తు టావశ్యక మగుచున్నది.

అవసరములు, కామితములు నెరవేయటకాదు ఈ నైతికధర్మలక్ష్యము. పాశవికము, దేహప్రాణవృత్తి ప్రధానముగాక, తేజస్సుకొరకు, జ్ఞానముకొరకు, సమ్యక్పరిపాలన, సమ్యక్ప్రవృత్తి, సమ్యగ్వ్యవస్థకొరకు అన్వేషణలో మనస్సుచే సృష్టిచేయబడు నొక ఆదర్శవ్యవస్థకోసము ఆ అవసరములను, కామితములను నిగ్రహించి, అవసరమగునేని త్రోసిపుచ్చుటకు సైతము ఈ నైతిక ధర్మభావన సంసిద్ధమగును. మానవునిలో ఈ భావన ప్రబలమైన ఊణమునుండి అతడు తనను అప్పటివరకూ బంధించియుంచిన దేహప్రాణవృత్తి ప్రధానమగు జీవితమునుండి త్రమముగా తప్పించుకొని మానసిక జీవితములోనికి ప్రవేశించును. అనగా, ప్రకృతి లక్షించు నారోహణత్రమములోని మూడు సోపానములలో మొదటిదాని నుండి రెండవదాని కెక్కనేర్చును. అతని అవసరములు, అతని కామితములు సైతమీ సందర్భములో ఉచ్చతర లక్ష్యమును, మానసిక ప్రయోజనమును సంతరించుకొనుట సంభవించును. దేహప్రాణ ప్రకృతివాంఛల నతిక్రమించి, రసానందము, బుద్ధిపటిమ. హృదయావేశములకు సంబంధించిన కామన అతనిలో ప్రాబల్యమువహింప మొదలిడును.

*

*

*

స్వాభావికమైన కర్మాచరణ ప్రవృత్తిధర్మము వివిధశక్తులయు, ప్రేరణలయు, కామనలయు సంఘర్షణనుండి సామరస్యమువైపునకు పురోగమించుచుండును ఉచ్చతరమైన నైతిక ప్రవృత్తి ధర్మము మానసిక, నైతిక ప్రకృతి వికాసము నూతగాజేకొని ఒక స్థిరమైన అంతరంగిక ప్రమాణముదెసకు, న్యాయము, ధర్మము, ప్రేమ, ఋజుబుద్ధి, ఋజుశక్తి, సౌందర్యము, తేజస్సు మొదలైన మహోన్నత గుణములతో రూపొందించుకొనిన యొక పరమాదర్శముదెసకు ప్రయాణము

యోగసమన్వయము

సాగించును. కావున నీ నైతికధర్మ మనునది ముఖ్యముగా వైయక్తికమే కాని సామూహిక మనస్సువలన సృష్టింపబడునది కాదు. మనస్సుతో ఆలోచన చేయునది వ్యక్తి. వ్యక్తియే నానావిభాగ సంక్లిష్టమైన మానవ స్వరూపమందలి అవచేతనా విభాగమున అన్యథా మరుగును నుండిపోవుదానిని వెలికి దీసికొనివచ్చి వివిధ రూపములలో వెలయింపజూచును. నైతికప్రయత్నశీలియు వ్యక్తియే బాహ్యవిధికి లొంగుటమూలమునగాక, అంతరికమైన యొక వెలుగు ననుసరించి ఆత్మశిక్షణము గావించుకొనుట యనునది ప్రధానముగా చాటుచు. ఆ యోగార్థమును భావనచేసిన మానవుడు దానిని తా ననుసరింపగోరుచేగాక, దానిని వినుట తటస్థించిన యితరులు సైత మనుసరింపవలెనని కోరును.

ఆచరణ మనునది సరిగా లేకున్నను, లేక అసలే లేకున్నను, భావము నందీ యాదర్శమును వ్యక్తులసమూహ మంతకంతకు ఎక్కువగా ఆమోదించుట సంభవించినప్పుడు, ఈ నూతన విధానమును తప్పనిసరిగ ఆమోదించుటకు సంఘముపైగూడ ఒత్తికి యేర్పడుట జరుగును. అట్టి సన్నివేశములో సంఘ మా యాదర్శప్రభావమునకు లోనగుచు, ఆ యాదర్శస్పర్శగల నూతన రూపముల లోనికి తన సంస్థలను మలచుకొనుటకు ప్రయత్నము సల్పును. కాని, ఆ ప్రయత్నము చెప్పుకోదగినంతగా విజయము సాధించుట మాత్రము జరుగదు. ఆ విషయ మెట్లున్నను, ఆ ఉన్నతాదర్శమును విధాయకమగు శాసనములోనికి, వర వడియై యొప్పారగల రూపములోనికి, యంత్రప్రాయమగు నాచారవద్ధతిలోనికి, సచేతనులగు వ్యక్తులను అధికాసింపజూచు సాంఘికమైన బాహ్యవిధులలోనికి మలచుటయే సంఘమునకుగల సహజప్రవృత్తి.

ఏలయన, మానవవ్యక్తి, ఆధ్యాత్మికపురోగతికై ఆతురత చెందుచు, అంత రంగిక జీవితమును గురించిన యెరుక గలిగి, ఎరుకతో అభివృద్ధిని సాధింపగల నైతికజీవిగా ఒక విధమగు పాక్షిక స్వాతంత్ర్యమును పొందిన చాలకాలము వరకు గూడ, సంఘము భౌతికమూ ఆర్థికమూనైన వ్యవస్థగా యంత్రప్రాయమైన ధోరణిలో పురోగతికి, ఆత్మసంసిద్ధికి, స్వీయఘనతకు, స్వీయసంరక్షణకే విశేష ప్రాధాన్య మొసగుచు. బాహ్యప్రవృత్తిపూర్వక విధానములనే ఇంతమా అనుసరించుచుండును. బుద్ధివృత్తి ప్రధానమై ప్రగతిశీలుడైనవ్యక్తి సహజ

కర్మాచరణ ప్రమాణములు

ప్రేరణావృత్తిప్రధానమై ప్రగతి నొల్లకుండు సంఘముపై నేడు సాధించివ
అత్యంత ఘనవిజయ మేమన, బుద్ధివృత్తి పూర్వకమైన తన సంకల్పబలముచే
నతడు సంఘమునుగూడ తప్పనిసరిగ బుద్ధితో ఆలోచించునట్లు చేయగలిగి,
సాంఘికన్యాయము, ధర్మవర్తనము, లోకమునెడ సానుభూతి, కనికరము అను
వానిని గుర్తింపజేయుచు, గ్రుడ్డియాచారముగాక హేతువాదనియతి సాంఘికవ్యవస్థ
లకు ప్రమాణమై వరలవలెననియు, సాంఘికధర్మములు ఒప్పదములై చలామణి
కావలెననిన సంఘములోని వ్యక్తుల మానసిక, నైతికామోదమును గూడ అవి
బడయగలిగియుండవలెననునది కనీస మొక ముఖ్యలక్షణమై నెగడవలెననియు
సంఘమునకు ద్యోతకమగునట్లుగా చేయగలిగినాడు.

బలాత్కారముచే గాక జ్ఞానదీప్తిచే తన అధికారమును చలామణి చేసుకో
వలసియున్నదనియు, అపరాధమునకై చర్యగైకొను సందర్భములో కూడ,
నిర్బంధపరచుటయు కసిదీర్చుకొనుటయుగాక నైతికాభివృద్ధి సాధించుట ఆ చర్యకు
లక్ష్యము కావలెననియు కనీసము ఆదర్శభావనలొనైనను గుర్తించుట సాంఘిక
మానసమునకు ప్రకృతమున అధ్యమగుచున్నది. వ్యక్తి, సంఘము, ఉభయులూ
తమ అన్యోన్యసంబంధమును స్వచ్ఛందము, సామరస్యోపేతమునైన సమ్మతి
పూర్వకముగ తీర్చి దిద్దుకొని, సమైక్యమును స్థిరత్వమును అద్దానికి ఘటింప
జేయుచు, బాహ్యచటపు కఠిన నిర్బంధముచే అంతరికసత్య మవరోధింపబడుటకు
బదులు ఆంతరిక సత్యముచేతనే బాహ్యవ్యవస్థ రూపొంది పరిపాలించబడునట్లు
చేయగలిగిననాడు. భవిష్యత్తులో దీనికి మించిన ఘనవిజయమును బుద్ధివృత్తి
ప్రధానుడగు మానవవ్యక్తి సాధించినవాడగును.

కాని, ఇప్పుడతడు సాధించినట్లుగానున్న విజయమైనను గర్భితావస్థలో
నున్నదేకాని, వాస్తవికసిద్ధి నింకనూ గాంచుటలేదు. వ్యక్తిలోని నైతికధర్మము
నకును, అతని అవసరములు, కామితములకు సంబంధించిన నియతినికి, వినంవా
దము, వైరస్యము సర్వదా కానవచ్చుచునేయున్నది. అట్లే, సంఘమునకు ప్రతి
పాదితమైన నైతికధర్మమునకును, కులము, తెగ, మతశాఖ, సమాజము జాతి,—
పీఠి అన్నమయ, ప్రాణమయావసరములు, ప్రయోజనములు, ఉద్వేగములకు
సంబంధించిన నియతికిని వినంవాదము, వైరస్యము కలదు. నైతికధర్మవరాయ

యోగసమన్వయము

ఋదు సర్వస్వతంత్రమగు తన నైతికధర్మప్రమాణప్రతిష్ఠకై, వృథాప్రయత్నము సల్పుచు, ఫలితము లెట్లున్ననూ సరే ఎల్లరునూ దానికి బద్ధులైయుండవలెనని కోరుచుండును. వ్యక్తుల అవసరములు, కామితములు నైతికధర్మమునకు విరుద్ధములైనచో అవి యతని దృష్టిలో చెల్లగూడనివి.

అట్లే, సాంఘిక నియతీకూడ సద్ధర్మమును గురించిన వ్యక్తిభావనకు విరుద్ధమై, అతని అంతస్సాక్షికి ఒప్పిదము కాకుండునేని, అతని నదికాసించు అధికారమూ సాంఘికవియతి కుండరాదు. ప్రేమ, సత్యము, న్యాయము అనువానికి అనుగుణముగా లేని ఏ కామితములయెడ, ఏ అవసరములయెడ, వ్యక్తి అసక్తుడు కారాదనునదియే అతడు వ్యక్తికి నిర్దేశించు పరమపరిష్కారము. సత్యము, న్యాయము, మానవత, ప్రజల పరమశ్రేయస్సు, - ఇవియే మిక్కిలి విలువ గలిగినవనియు, వీటితో పోల్చినచో తక్కినవెల్ల విలువలేనివిగనే సంఘముగాని జాతిగాని పరిగణించవలెననియు, సంఘముయొక్కగాని జాతియొక్కగాని భద్రత, ఆత్యవసర ప్రయోజనములు సైతము విలువలో వీటికి సాటిరావని సంఘముగాని జాతిగాని గుర్తించవలెననియు నత డపేక్షించును.

తీవ్రోద్వేగ పూరితక్షణములలో దక్క, ఏ వ్యక్తియు నీ ఉన్నత శిఖరముల కధిరోహింపనేరడు. ఇప్పటివరకును సృష్టిచేయబడిన ఏ సంఘవ్యవస్థయు ఈ ఆదర్శమున కనురూపమైనది కాదు. నేటి నైతికధర్మ పరిస్థితియందేమి, మానవ జాతి వికాసపరిస్థితియందేమి, అట్లది అనురూపమై నెగడుట బహుశః సాధ్యమునూ గాదు, అపేక్షణీయమునూ గాదు. ప్రకృతి అందుల కంగీకరించదు. అది యట్లు కాగూడదని ప్రకృతికి తెలియును. అందుకు మొదటి కారణమేమన, మన నైతికాదర్శములింకనూ చాలవరకు అపరిణతములు, అజ్ఞానపూర్వకములు, నిరంకుశములు నైన మానసిక కల్పనలేకాని, ఆత్మసంబంధమైన నిత్యసత్యముల ప్రతికృతులు కావు. వీటివాదధోరణిలో అధికారపురస్కరముగ నవి సిద్ధాంతరీత్యా కొన్ని నిరంకుశధర్మసూత్రముల నుద్ఘాటించును. కాని, ఆచరణకు వచ్చుపరికి, ఈనాటి ప్రతినైతికవద్ధతియు ఆచరణయోగ్యము కాదని నిరూపితమగుటయో, లేక తాను ప్రతిబింబించుచున్నట్లు చెప్పుకొను పరమప్రమాణస్థాయికి తానింకనూ చేరలేదని నిత్యమూ రుజువు చేసుకొనుటయో జరుగుచున్నది.

కర్మాచరణ ప్రమాణములు

మన నైతికధర్మపద్ధతి కేవల మొక తాత్కాలికోపయోగియగు రాజీవిధానమే యగునేని, దానితో కొరమాలిన రాజీలు మరింతగా పొసగించుకొనుటకు వ్యక్తికి, సంఘమునకుగూడ అయ్యది విశేషావకాశమును కల్పించినదేయగును. అట్లుగాక, అయ్యది రాజీపద్ధతి కెంతమాత్రమూ సందీయ నొల్లనిదై, పరమమైన ప్రేమ, న్యాయము, సద్ధర్మములకే విశేషపాదాన్య మిచ్చునేని, దాని స్థాయి మానవాచరణకు అందరానిదగుచు, నోటమాత్రము కీర్తింపబడుచుండగా, ఆచరణమునందది విస్మరింపబడుటయే సంప్రాప్తమగును. మానవజాతియందు నైతిక చట్రములోనికి రానొల్లకయే నిలువద్రొక్కుకొని చలామణికాగోరు ఇతర తత్వములను నైతికాదర్శము విస్మరించుచున్నదను సంగతియు గమనార్హము. ఏలయన, వ్యక్తికామనకు సంబంధించిన వైయక్తిక ధర్మమునందు సాంఘికభావ నిరంకుశ త్వమునుండి కాపాడవలసిన అనంతపరిపూర్ణతత్వపు అమూల్య విశేషములు కొన్ని యే రీతిగా కలవో, అట్లే వ్యక్తికి సంఘమునకూ సంబంధించిన నిసర్గ ప్రవృత్తులందు సైతమూ, ఏ నైతికధర్మముచేతనూ ఇప్పటివరకు గుర్తించబడక క్రమవికాసగతిలో చేకూరవలసియున్న దివ్యసంసిద్ధికి పూర్ణత్వము, సామరస్యము ఘటింపచేయుట కవసరమైన అమూల్య విశేషములును కొన్ని కలవు.

అదియునుగాక, సర్వస్వతంత్రమగు ప్రేమ, న్యాయము, సక్రమ హేతువాదము అనువాటిని నేడు దిగ్భ్రాంతము, దోషజుష్టమునైన మానవజాతి అమటు జరిపెడి తీరునుబట్టి చూచినచో, అయ్యవి అన్యోన్యసంఘర్షణకు దారితీయు సూత్రములుగా పరిణమించుటకు ఎంతేని అవకాశమున్నది. న్యాయము తరచుగా ప్రేమకు జుగుప్సాకరమైనదాని నపేక్షించుచుండును, ప్రకృతिसందర్భములను, మానవుల అన్యోన్యసంబంధములను నిష్పక్షపాతముగ పరిశీలించుచు తృప్తివాచకమైన యొక నియమపద్ధతిని కనుగొననెంచు సక్రమహేతువాదము అటు సర్వతంత్ర న్యాయాధికారమునుగాని, ఇటు సర్వస్వతంత్ర ప్రేమాధికారమునుగాని మూప్పులేకుండ ఆమోదింపలేని స్థితిలో నుండును. వాస్తవమునకు, మానవుడూహించు సర్వస్వతంత్ర న్యాయము ఆచరణలో నొక మహత్తరమైన అన్యాయముగా పరిణమించుటకే ఎక్కువ అవకాశమున్నది. ఏలయన, అతని మనస్సు తన ఊహకల్పనల సందర్భమున కతిన ధోరణిలో ఒకవైపే చూచుచు, ఒకవైపే నిరూపించెడి పాక్షిక, కఠిన ప్రణాళికను ప్రతిపాదించుచు, దానినే సమగ్రమైన పరమ

యోగసమన్వయము

పరిష్కారముగా చాటుకొని, జీవితమందలి పేశలత్వమును, వస్తుజాతమందలి సూక్ష్మతర సత్యమును విస్మరించు ఆచరణపద్ధతిని చలామణి చేయజూచును.

కావుననే, ఆచరణమునందు మన ప్రవృత్తిప్రమాణము లన్నియు రాజీ విధానముల ప్రవాహగతిలో పడి విచలితములగుచుండుటయో, లేక యీ విధమైన పాక్షిక, కర్కశధోరణులవలన తప్పుదారిలో బడుటయో సంభవించుచుండును. మానవజాతి ఒక భావస్థితిలోనుండి ఇంకొక భావస్థితిలోనికి ఊగుచు ప్రయాణించు చున్నది. పరస్పర విరుద్ధధోరణులచే సమాకర్షింపబడుటవలన దాని మార్గము కడు వంకరటింకరగ నున్నదనియే చెప్పవలెను. కాని, మొత్తముమీద, ప్రకృతి లక్షించినదానిని కార్యరూపమున బెట్టుటకే అయ్యది సహజప్రేరణతో, ఎంతయో ప్రయాసతోడను, ఎంతయో వృథావ్యయముతోడను ప్రయత్నమును కొనసాగించు చున్నది అంటియేకాని, కేవలము తన కామితము ప్రకారముగాని, తనకు ఏది సరియైనదని తోచునో దానిప్రకారముగాని, ఊర్ధ్వమునుండి పరమజ్యోతి శరీర ధారిని ఆదేశించు ప్రకారముగాని దాని కార్యాచరణ పద్ధతి కొనసాగుచుండుట లేదు.

అసలువిషయ మేమనగా, సర్వస్వతంత్ర నైతికలక్షణముల ప్రతిపా దించు సిద్ధాంతము నొకదానిని మనము కనుగొని, అవశ్యాచరణీయమగు ఆదర్శ ధర్మము నొకదానిని ప్రతిష్ఠించుట సంభవించినపుడు, మన యన్వేషణము ముగి సినదిగాని, విముక్తిసాధకమైన సత్యమును అందుకొన గలిగితిమనిగాని అను కొనుటకు వీలులేదు. మనలోనున్న అన్నమయ, ప్రాణమయ మానవునిచే కల్పిత మైన పరిచ్ఛిన్నస్థితికి అతీతులము కాగలుగుటకు తోడ్పడు విశేష మొకటి ఇదట మనకు లభ్యమగుచున్నమాట నిజమే. సప్రాణమైన జడపదార్థమునుండి ఉత్పన్న మైనదానికే ఇంకనూ బద్ధమై యున్న మానవజాతి వ్యష్టిసమష్టి అవసరములను, కామితములను అతిక్రమించుటకు ప్రేరణ మొనర్చెడి విశేషమది; మనలో మన్న మానసిక, నైతికసత్తను వికాసము నొందించుకొనుటకై మనకు సాయపడు నట్టి యాకాంక్ష.

కావున, ఉన్నతిసాధకమైన యీ నూతనవస్తు సముపార్జనము కడు ముఖ్య మై యిదే. పృథ్విపైన ప్రకృతి కడు కష్టముతో సాధింపబూనిన క్రమవికాసమునందు దీని కార్యసరిణి చెప్పుకోదగిన ముందంజగనే గణతీంపదగియున్నది. ఈ నైతిక

కర్మాచరణ ప్రమాణములు

బావన లసమగ్రములే యైనను వీని వెనుక ఒకానొక పరమసత్యమునకు సంబంధించిన విశేష మేదియో దాగియున్నది. అందుబాటున కింకనూ రాని ఒకానొక దివ్యప్రకృతిలో అంతర్భాగములగు తేజశ్శక్తి విశేషముల ఈషత్ప్రకాశ ఘ్నర్తి అచట మనకు కానవచ్చుచున్నది. కాని, యీ విషయముల మానసిక బావన ఆ తేజస్సుకాదు; వీని నైతికరూపకల్పనమును ఆ శక్తిగాదు, దివ్యమైన ఆత్మతత్వమును తమయందు ధానించేయజాలక, తమ నిరంకుశ సూత్రములలో దానిని బుద్ధించుటకు వ్యర్థప్రయత్నము సల్పు మానసికకల్పనలు మాత్రమేయి. మనలోని మానసిక, నైతిక సత్త కావల, ఆధ్యాత్మికము, అతీత మానసమునైన యొక మహత్తర దివ్యసత్త యున్నది. మానసిక కల్పనలన్నియు అవరోక్షమైన అంతరికానుభూతి రూపమగు శుభజ్యోతిలో కరగిపోవునట్లు చేయగల సువిస్తృతమైన ఒకానొక ఆధ్యాత్మిక భూమికద్వారా మాత్రమే మనము మనస్సు నతిక్రమించి, దాని కల్పనలలోనుండి అతిమానససత్యముల విస్తృతిలోనికి, స్వాతంత్ర్యములోనికి చేరుకొనగలుగుదుము.

మన మనస్సునకు కడు అసమగ్రమైన రూపములో వ్యత్యస్తముగ దోచునట్టియు, పరస్పర విరుద్ధ విక్షేపలక్షణములతో కూడిన నైతిక ధర్మముచే వికృతిని బొందింపబడినట్టియు దివ్యశక్తుల సామరస్యము మనకు అనుభూతమగునది అచ్చోటనే, ఆ అతీతమానసపు ఆధ్యాత్మికస్థితియందే, రూపాంతరము చెందిన అన్నమయ, ప్రాణమయ మానవునికి, జ్ఞానదీప్తమైన మనోమయ మానవునికి ఐక్య సంసిద్ధి ఘట్టిల్లవలసియున్నది. మన మనః ప్రాణ దేహముల విగూఢ మూలము, పరమగమ్యము ఆ అతిమానసాధ్యాత్మ తత్వమేకదా. అచ్చోటనే, మన మూహించినదానికంటె పూర్తిగా వెలైన సర్వస్వతంత్ర న్యాయము, ప్రేమ, సద్ధర్మము ఆ పరమ దివ్యజ్ఞానపు వెలుగునందు అన్యోన్యసమ్మేళనమున ఏకమై విరాజిల్లుటకు వీలగును. మన అంతర్విభాగములమధ్య ఎట్టి సంఘర్షణకు తావులేని సామరస్యసిద్ధి చేకూరునదియు నచ్చోటనే.

అనగా, సంఘము అమలు జరుపగోరు బాహ్యధర్మమునకు, వ్యక్తి అమలు జరుపగోరు నైతికధర్మమునకు అవల, వాటి కతీతముగా, వాటియందలి దేవిచేతనో అజ్ఞాతముగనూ అతి దుర్బలముగనూ లక్షింపబడుచు, అపరిచ్ఛిన్నమైన విస్తృత

యోగసమన్వయము

చేతనకు చెందినదగు నొక విస్తృత సత్యము దివ్యధర్మము కలదు. ఈ దివ్య ధర్మము దెసకే, స్థూలములు, అంధప్రాయములు నైన యీ ఉభయ ధర్మములును తడబాటు నడకలతో ముందడుగులు వేయుచు, జంతుస్వభావ ధర్మమునుండి ఉదాత్తమైన తేజస్సులోనికి, సార్వజనీన నియతిలోనికి ప్రవేశింప యత్నించు చున్నవి. మనలోనున్న దైవము నిగూఢమైయున్న స్వీయసంసిద్ధి దెసకు ప్రయాణించు మన ఆత్మయే కావున, ఆ దివ్యధర్మము మన స్వభావనిష్ఠమగు పరమ ధర్మము, పరమసత్యమే కావలసియున్నది.

ప్రపంచములో మనము ఇతరులతోపాటుగా సర్వసామాన్యజీవనము, స్వభావము గలవారమయ్యును సర్వాతీతమగు పరమాత్మసాక్షాత్కారస్పర్శ పొంద గల ప్రత్యేకాత్మలము కూడ అయినందున, మనలోని యీ పరమసత్యము ద్వివిధ లక్షణములతో నొప్పారవలసియున్నది. ఆధ్యాత్మికతను సంతరించుకొన్న ఒక మహత్తర సమష్టిజీవనపు సామరస్యపూర్వక లయవిన్యాసమును కనుగొని, ప్రకృతియందు బహురూపశోభితమైన ఏకత్వములో ప్రతి జీవితోడను, ఎల్లజీవుల తోడను మనకుగల సంబంధమును నిర్ణయించునట్టిదిగా ఆ సత్యము, ఆ ధర్మము పరిధివిల్లవలెను. అంతియేకాక, ఆ ధర్మము, ఆ సత్యము జీవియొక్క మనః ప్రాణ దేహములలో, ఆత్మలో, పరమేశ్వరుని సాక్షాదభివ్యక్తికి సంబంధించిన గతులను అనుక్షణమూ మనకు గోచరింపజేయునదిగ గూడ విరాజిల్లవలెను. *

ఈ విధమైన పరమజ్యోతియు, క్రియాశక్తియు ఉచ్ఛతమస్థాయిలో ఆభివ్యక్తమగునపుడు, అనుల్లంఘ్యమైన ధర్మనియతి పరమస్వాతంత్ర్యము, — రెండునూ అందు మిళితములై యుండునని అనుభవములో మనకు తెలియుచున్నది. మనయందలి ప్రతి బాహ్యభ్యంతర ప్రవృత్తిని అవ్యయమైన పరమసత్యముతో అనుశాసించును గావున నయ్యది అనుల్లంఘ్యమైన ధర్మము. అట్లయ్యును ప్రతిక్షణమునందును, ప్రతివృత్తియందును ఎరుకతోకూడి సంపూర్ణ పేశలత్వమున

---

* కావుననే గీత, మతము అనుదానికంటెను, నీతి అనుదానికంటెను విస్తృతార్థము నిచ్చెడి 'ధర్మము' ను నిర్వచించుచు మన స్వభావనియతమగు కర్మయే ధర్మమని వక్కాణించినది.

కర్మాచరణ ప్రమాణములు

నొప్పారు మన విముక్త ప్రకృతిని సంబోధించునది పరమేశ్వరుని అఖండ స్వాతంత్ర్యమే.

నైతికధర్మ పరాయణుడగు నాదర్శవాది ఈ పరమధర్మమును తన నైతిక మూలసిద్ధాంతముల ద్వారమునను, మానసిక, నైతిక సూత్రములకు సంబంధించిన అవరళక్తి విశేషముల ద్వారమునను కనుగొన యత్నించును. వాటిని బలపరచి వ్యవస్థీకరించుట కాతడు బుద్ధి, ప్రయోజనాత్మకదృష్టి, సుఖావాప్తి, హేతువాదము, సహజప్రేరణము, తదితర సామాన్య ధర్మప్రమాణములచే రూపొందించబడి వస్తుతః అనంగతమైన యొక మూలసూత్రము నెన్నికచేసికొనును, కాని, అట్టి ప్రయత్నములన్నియు విఫలములు కాకతప్పనివే. మన అంతఃప్రకృతి నిత్యుదైన పరముని క్రమవికాసపూర్వక అభివ్యక్తిరూపము, అత్యంత సంక్లిష్ట శక్తిసమన్విత మగుటచే నయ్యది ఏ ఒక మానసిక, నైతిక సూత్రప్రాబల్యమునకును కట్టుబడియుండునది కాదు. విభేదములతో కూడి ఒందొంటితో సంఘర్షించుకొనుచుండెడి అద్దాని శక్తివిశేషములకు వాని ఆధ్యాత్మిక త్యస్వరూపమును సాక్షాత్కరింపజేసి వాని విభేదములకు సామరస్యము ఘటంపజేయజాలినది అతిమానస విజ్ఞానచేతన ఒక్కటియే.

ఉత్తరయుగమున నుద్భవించిన మతములు కర్మప్రవృత్తి కొక పరమ ప్రమాణమును స్థిరపరచగోరి, అవతారపురుషుని ముఖముననో, ప్రవక్తముఖముననో భగవదనుశాసనమును ప్రకటించుచు తద్ద్వారమున నొక ధర్మపద్ధతిని ప్రతిష్ఠింప యత్నించినవి. శుష్కమైన నైతికభావనకంటె ఎక్కుడు శక్తిమంతములయ్యును ఈ పద్ధతులు చాలవరకు మహోత్కర్ష కల్పింపబడిన నైతిక సూత్రరూపాంతరములే యగునుగాని వేరుకాదు. మానవాతీత స్థాయినుండి ఆవిర్భావము పొందినదను పేరున మతావేశ పూర్వకముగా పరను పావనతను సంతరించుకొను నైతిక సూత్ర మిట్లు మహోత్కర్షను పొందుట సంభవించును. 'అతి' లోనికి పోయిన క్రైస్తవ మతపు నైతికచిత్రమును బోలిన పద్ధతులు కొన్ని అచరణ సాధ్యముకాని యొక పరమనియతిని అమలుజరుపుటకై పట్టుదల వహించుచుండుటచే అట్టివాటిని ప్రకృతి తిరస్కరించుచున్నది. ఇతరములు కొన్ని క్రమవికాస

యోగసమన్వయము

గతిలో రాజీపద్ధతులుగ కడకు రూపొంది కాలగతిలో ప్రాతవడి చెల్లనివై పోవు చున్నవి.

మన జీవిత ప్రవృత్తులనన్నింటిని తన యినుప పడియచ్చులలో పోత పోయజూచెడి కఠిన నైతిక విధానమువంటిది కానేరదు నిక్కమైన పరమధర్మము. ఆ దివ్యధర్మము మన జీవిత యాధార్థ్యము, అత్మ యాధార్థ్యము నగుటచే, మన కర్మాచరణములోని ప్రతి గతివిశేషమును, మన జీవితసమన్వయంలోని సకల సంకీర్ణతలను స్వతంత్రము సజీవమునైన పద్ధతిలో చేపట్టి, తన దివ్యప్రకాశపు సాక్షాత్పూర్వతో వాటినెల్ల ఉద్దీప్తములు గావింపవలసియున్నది. ఒక నియతిప్రకారము, ఒక సూత్రముప్రకారము కాదు దాని గతివిశేషము కొనసాగవలసినది. మన ఆరోచనలను, కర్మప్రవృత్తులను, భావనలను, సంకల్పములను, — అన్నింటినీ విర్జయించి నడపు సువిశాల, సునిశిత దివ్యచైతన్య సన్నిధియై వెలుగొందుచు అది మనలో పనిచేయవలసియున్నది.

ప్రాచీనకాలములోని మతములు, మనువు, కన్ పూషియస్ మున్నగువారి యాదేశములపేరట, జ్ఞానసంపన్నులగువారు ప్రబోధించిన నియతి రూపములో నొక సంపూర్ణశాస్త్రమును వెలయింపజేసి, మన పరమప్రకృతికి చెందిన విత్య సత్యముల ప్రకటనతో సాంఘిక నియతిని, నైతిక ధర్మమును ఒక విధముగ మేళవించి వాటికి కలయిక గూర్చి యత్నించినవి. మూడునూ సమానముగ సనాతన ధర్మపు వ్యక్తరూపములే యవి, సమానస్థాయిలోనే మూడింటినీ పరిగణించుట జరిగినది. కావి, వావిలో రెండు ప్రకృతి క్రమవికాసగతికి సంబంధించి వవి; నిత్యుడైన పరమేశ్వరుని యిచ్చను గురించి మానవు డొనర్చిన కల్పనలు. వీని చలామణి తాత్కాలికము మాత్రమేకాగా, మూడవది కొన్ని సాంఘిక సూత్రములతో ముడిపెట్టబడి వాటికి అమగుణము గావింపబడుటచే దాని గతివిశేషములు దాని జాహ్మయాపము ననుసరించియే యుండును. అట్టి సందర్భములో, శాస్త్రము ప్రాతవడి ప్రకృతమునకు పనికిరాకపోవుటచే, కాలానుగుణ్యముగ దానిని మార్పుచుబోవుటగావి కట్టకడకు త్యజించుటగాని చేయవలసియుండును. అట్లు జరగవియెడల, వ్యక్తి వికాసమునకు అయ్యది ఒక బలమైన అవరోధముగా పరిణమించును.

కర్మాచరణ ప్రమాణములు

శాస్త్రము సృష్టిచేయునది సామూహికమైన బాహ్యప్రమాణము. వ్యక్తి యందలి అంతఃప్రకృతిని, అతనిలో విగూఢముగ దాగియున్న అనిర్దేశ్య ఆధ్యాత్మిక శక్తివిశేషములను అయ్యది విస్మరించును. కాని, వ్యక్తియొక్క ప్రకృతి అట్లు విస్తృతము కానోపదు. అతని బాహ్యప్రవృత్తులను విశృంఖలముగా కొనసాగనిచ్చుటవలన నది అరాజకమునకు, వినాశమునకు దారితీయగా, యంత్రప్రాయమైన స్థిరనియతి ద్వారమున అతని ఆత్మస్వాతంత్ర్యమును బలాత్కారముగా అణగద్రొక్కుటవలన వికాసస్తంభము, లేక అంతరంగిక మరణము సంప్రాప్తించును. బయటనుంచి యీ బలాత్కారమునకు, ఈ అనుశాసనమునకు స్వస్తిచెప్పి, పరమోన్నతమైన తన ఆత్మతత్వముయొక్కయు, సనాతని సత్యధర్మప్రవృత్తియొక్కయు స్వచ్ఛందావిష్కృతిని సాధించుటయే అతనికిగల పరమ కర్తవ్యము.

ఉన్నతమైన నైతిక ధర్మము తొలుత వ్యక్తిచేతనే కనుగొనబడి పిమ్మట జాతికి విస్తరింపజేయబడుచున్నది. వ్యక్తి యా ధర్మమును తన బుద్ధియందును ఇచ్ఛాప్రవృత్తియందును కనుగొనును. సర్వోన్నతమైన పరమధర్మముగూడ నట్లే వ్యక్తిచేతనే కనుగొనబడవలసియున్నది. కాని, అతడు దానిని కనుగొనవలసినది తన ఆత్మయందు, అట్లు కనుగొనబడినప్పుడు మాత్రమే అయ్యది మానసికవృత్తి పూర్వకముగా గాక ఆధ్యాత్మిక ప్రభావపూర్వకముగా ఇతరులకు విస్తరింపజేయబడుట పొసగును. నైతికధర్మము నొక సజీవధర్మముగా పొడగట్టజేయగల బుద్ధి నైశిత్యము, ఇచ్ఛాబలము, చైత్యభావన లేని మానవులకు గూడ నైతిక ధర్మమును ఒక నియతి రూపమునను ఆదర్శరూపమునను విధించుటకు వీలున్నది. ఆదర్శరూపముగా విధించబడు నైతికధర్మము ఆచరణతో నిమిత్తము లేకయే పూజ్యతను మాత్రము పొందుచుండవచ్చును, నియతి రూపమున విధించబడిన నైతిక ధర్మమునకు బాహ్యచరణము మాత్రము కొనసాగుచు, అంతర్యకుద్ధి పూర్తిగా లోపించవచ్చును.

అతిమానస — ఆధ్యాత్మిక జీవితము నీరీతిగా యంత్రప్రాయ మొనర్చుటకు వీలులేదు. ఒక మానసికాదర్శముగా గాని, బాహ్యనియతిగా గాని దానిని మార్చుటకు వలనుపడదు. దాని ప్రవృత్తికినీ మహనీయములగు కొన్ని తీరు

యోగసమన్వయము

తెనులు లేకపోలేదు. కాని యవి వాస్తవిక రూపమును సంతరించుకొని, స్వీయ చేతనయందు జీవునిచే గుర్తించబడిన దివ్యశక్తి కార్యకలాపములుగను, మనః ప్రాణదేహములను రూపాంతరము చెందింప సమర్థమగు నిత్యసత్యపు రచనా విశేషములుగను విరాజిల్లవలసియున్నది. అట్లది వాస్తవికము, శక్తిమంతము, అనుల్లంఘ్యమునైన హేతువుచేతనే, అతిమానసచేతనోపలబ్ధి పూర్వకమైన ఆధ్యాత్మిక జీవితవిస్తరణము పృథ్వియందు మానవజాతిలో వైచిత్రిక, సామూహిక సంసిద్ధి సాధకమగు ఏకైకశక్తిగా విరాజిల్ల సమర్థమగుచున్నది. ఆ దివ్యచేతనతోడను, అద్దాని పరమసత్యముతోడను, నిత్యసంస్పర్శను మనము పొందనేర్చుటద్వారా మాత్రమే శక్తియుక్తుడైన పరముని దివ్యచైతన్య మేదోయొక రూపములో మన ఐహికజీవితమును చేపట్టి దాని అలజడులను, తడబాటులను, బాధలను, మాయలను దివ్యతేజశ్శక్త్యానందముల ప్రతిరూపముగ రూపాంతరము చెందించుటకు పీలగును.

ఈశ్వరేచ్ఛకు సర్వసమర్పణ మొనర్చుకొని, సకలసూతానేయైన ఆ అద్వయనియందు పృథక్త్వలక్షణోపేతమైన అహంకారమును పీలినము గావించుటయే పరమునితో మన యాత్మ అనుభవించు నిత్యస్పర్శకు పరాకాష్టయై వెలయు వలసియున్నది. ఆత్మయందు విస్తృతతరమైన విశ్వజనీనత, సకలముతోడను మునిష్ఠ ఏకత్వానుభూతి, ఇదియే అతిమానసమైన ఆధ్యాత్మిక జీవనమునకు తప్పని సరిగా నేర్పడవలసిన పునాది. ఆ విశ్వజనీనతయందును, ఆ ఏకత్వమునందును మాత్రమే శరీరధారియగు నాత్మయొక్క జీవితమునందు ఈశ్వరాభివ్యక్తిని ముటింపజేయు పరమధర్మమును మనము సాక్షాత్కరింపగలుగుదుము. మన జీవ ప్రకృతియొక్క పరమగతిని, సత్యలీలను మనము కనుగొనగలుగునదియు నచ్చోటనే. అచ్చోటనే అవరప్రకృతికి చెందిన యీ అపశ్రుతులన్నియు సమసి, ఒకే పరమేశ్వరుని అంశలును, ఒకే జగజ్జనని బిడ్డలును అయిన వ్యక్త జీవకోటుల నడుమ నిక్కమైన సంబంధముల రూపములో సామరస్య పూర్వకమైన యొక మహాస్వరసమౌళనము సాక్షాత్తుగా అనుభూతమగును.

*

*

*

కర్మాచరణ ప్రమాణములు

సకల కర్మప్రవృత్తులును నిగూఢ సంకల్పతలమున అనంతము దివ్యము నైన యొక మహాశక్తివ్యాపారములో నంతర్భాగములే. మనకు దృగ్గోచరమగు అద్దాని రూపవిశేషములు అసంగతములుగను, అజ్ఞానభూయిష్టములుగను, అన్న ప్రాణ మనోమయములుగను పరిచ్ఛిన్నములుగను, చూపట్టవచ్చును. కాని, వ్యష్టి సమష్ట్యాత్మకమైన ప్రకృతి గర్భతలములోనుండి దివ్యము అనంతమునైన వస్తు తత్వమునకు సంబంధించిన యే విశేషమునో క్రమాధికముగ వెలికి దీసికొని వచ్చుటకే ఆ మహాశక్తి ప్రయత్నించుచున్నది. తేజస్సువైపునకు నడిపించుకొని పోవుటయే అద్దాని లక్ష్మ్యమయ్యును, ఆవిద్యాద్వారముననే ఇంకనూ అది ఆ పవిని నిర్వహించుచున్నది.

తొలుత అది మానవుని, ఆతనికి గల అవసరములు, కామితములద్వారా నడపుచున్నది. పిమ్మట నొక మానసిక నైతికాదర్శముచే నుద్దీప్తములై సంస్కరించబడిన విస్తృతావసరములు, కామితములద్వారా ఆతనిని నడిపించుచున్నది. అటు తరువాత వీటి నన్నింటినీ అతిక్రమించుచు, వీని యాంతర్యమున దివ్య సత్యమై నెగడుదానియందు వీనినెల్ల సమన్వయపఱచి సాఫల్యము చేకూర్చగల ఆధ్యాత్మికోపలబ్ధిద్వారా ఆతనిని నడిపించుకొనిపోవుటకు సన్నాహ మొనర్చుచున్నది. అవసరములను, కామితములను అయ్యది దివ్యేచ్ఛానందములతోనికి రూపాంతరము చెందించును. వ్యష్టిస్వభావపు విక్షిప్త పరిశ్రమములకు, వ్యష్ట్యహంకారపు ఉద్వేగములకు సంఘర్షణలకు బదులుగా, పరమాత్ముని యంశమై వెలసి విశ్వజనీనత సంతరించుకొన్న మనలోని జీవాత్మచైతన్యపు ప్రకాంత, ప్రగాఢ, సామరస్యపూర్వక ధర్మోల్లాసమును ప్రతిష్ఠించును.

మనలోనున్న యీ యథార్థపురుషుడు విశ్వజనీన లక్షణోపేతుడగుటచే, తన ప్రత్యేకవాంఛా పరితృప్తికొరకు కాదాతడు ప్రయత్నము సల్పనది. ప్రకృతి యందు తనను దా నభివ్యక్తము గావించుకొనుటలో తన యథార్థస్థాయికి తామ వికాసము చెందవలెననియు, తన ఆంతరిక దివ్య స్వరూపమును తా నభివ్యక్త పరచుకోవలెననియు నభిలషించును. అతీతమైన ఆధ్యాత్మికశక్తి సాన్నిధ్యములను వెలార్చుకొన్న దివ్యస్వరూపమది. ప్రతిప్రాణియెడ, ప్రతివస్తువునెడ, అట్లే సమష్టిచైతన్యమునెడ, శక్తులయెడ సానుభూతి కలిగి ప్రవర్తించుచుండును. అట్ల

యోగసమన్వయము

య్యను నది వాటి కతీతముగగూడ మెలగుచు, ఏ ప్రాణీయొక్కగాని, సమష్టి చైతన్యముయొక్కగాని అహంకారముచే గట్టువడక, అహంకార పూర్వకములగు వాని యవర ప్రకృతి యధికావనముల కేమాత్రమూ లోబడక విలసిల్లుచుండును. మనము చేయు సకలాన్వేషణములకు, ప్రయత్నములకు చరమ సాఫల్య మీ మహనీయోపలబ్ధియే మన ప్రకృతియందలి సకల విభాగములను పరిపూర్ణసామ రన్యపూర్వకముగ రూపాంతరము చెందించునది యీ దివ్యోపలబ్ధియే. ఇది మనకు చేకూరి, మనలో నిగూఢమైయున్న పరమపురుషుని ఉన్నతస్థాయిని మనము ఆందుకొన నేర్చినప్పుడే, విశుద్ధము, సమగ్రము, నిర్దుష్టమునైన కర్మాచరణము సాధ్యమగును.

విశుద్ధమైన ఆత్మానసకర్మప్రవృత్తి ఏ ఒక సూత్రమును, లేక సంకుచిత వియతిని అనుసరించదు. వ్యష్టహంకారముగాని సమష్టిమానసముగాని ఏర్పరచు కొను ప్రమాణానుసారముగా మండమ దాని ఆచరణవద్ధతి. వ్యావహారికదృష్టి ప్రధానుడైన లొకికుడు, నైతిక సూత్రముల నవలంబించగోరు నీతివాది, మాతృ దేశోన్నత్యము ముఖ్యముగా నెంచు దేశభక్తుడు, కారుణ్యభావ పేరితుడైన పరోప కారవరాయణుడు, తాత్వికాదర్శ చింతనాసక్తుడుగు తత్వజిజ్ఞాసువు, - వీరిలో వెవరి యభీష్టమునకును అయ్యది కట్టువడదు. హేతువాదము ననుసరించు బుద్ధియు. నైతికభావానురక్తమగు విచ్ఛాప్రవృత్తియు గణనచేసి యొక ప్రమాణనిర్ణయ పూర్వకముగా ఎన్నిక చేసికొన్న కార్యవద్ధతి ప్రకారముగాక, మహోన్నత స్థాయి నందుకొని తేజోవంతమై పరిథవిలు అంతస్సత్త సమగ్ర స్వరూపపు ఉన్నత శిఖరాంశుండి పొరలుకొనుచు వచ్చెడి స్వచ్ఛంద ప్రవాహముగా దాని ప్రవృత్తి విధానము కొనసాగును.

మనలోనున్న దివ్యత్వము నభివ్యక్తముగా వించుచు, భవిష్యత్తులో సిద్ధింప వలసియున్న దివ్యాభివ్యక్తి దెసకు ప్రపంచ పురోగతిని కొనసాగించుటయే దాని పరమలక్ష్యము. నిజమునకు దీనికొక లక్ష్యముగను, ప్రయోజనముగను పేర్కొను టకు పీలులేదు. ఇయ్యది స్వచ్ఛందమై ప్రవర్తిల్లు పురుషుని నిజధర్మము; దివ్య సత్యపు తేజస్సుచేతను, దాని నిసర్గప్రభావముచేతను అంతఃస్ఫురణముతో నిర్ణీత మగు కార్యాచరణము. ప్రకృతికార్యము ప్రకృతి వెనుకనున్న సమగ్రేచ్ఛాజ్ఞాన ములనుండి ప్రసరించినట్లే ఇది మును ప్రసరించునుగాని, ఇచ్ఛాజ్ఞానము లిచట నీ

అజ్ఞప్రకృతిలోవలె మరుగువడి తెలియరావినై యుండక, ఎరుకగల పరాప్రకృతి బెలుగున ప్రకాశమానములై యుండును. అయ్యది ద్వంద్వాతీత జీవనానందమున సమగ్రము, విస్తృతమునై యొప్పురు కర్మాచరణము. కష్టములకు లోనై ప్రవర్తిల్లు అజ్ఞాహంకారపు దిగ్భ్రమలకు, తడబాటులకు బదులుగా, మనలను ప్రేరేపించి నడపు నొకానొక దివ్యజ్ఞానముయొక్కయు, దివ్యశక్తియొక్కయు అంశస్సూ ర్తితోకూడిన ఆనంద ప్రపూర్ణ వృత్తిప్రసారణ మిచట కొనసాగును.

భగవత్సంకల్ప ఫలితమగు ఏ అప్రాకృత సంఘటనమువలననో మానవ జాతియెల్ల ఒక్కసారిగా ఈ స్థాయి నందుకొనుట జరిగెనేని, పురాణములలో వర్ణిత మైన సత్యముగము వంటిది వృద్ధిపై విలసిల్లుననుట నిష్పయము ప్రతిప్రాణీయు దర్శమును ఎరుకతో స్వచ్ఛందముగా గుర్తించి, సంపూర్ణ స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యములతో తన కర్మలను నిర్వర్తించుట సత్యముగ లక్షణము. అట్టి స్థితి యందు, భేద ప్రవృత్తికి బదులుగా, ఏకత్వము సార్వజనీనత్వము మానవజాతి యెరుకలో సుప్రతిష్ఠితములై యుండును. ప్రేమ సర్వస్వతంత్రమై పరిధవిల్లును. సమతాదృశిక వ్యవస్థతో సమన్వితమై భేదమునందు పూర్ణత్వము నందుకొనును. పురుషుని స్వచ్ఛందప్రవృత్తిలోని యథార్థ్యము, ఇతరులలోని యథార్థ్యము, సకల వస్తుజాతములోని యథార్థ్యములతో సామరస్యము పొందుట మూలముగా సర్వస్వతంత్రమైన న్యాయమును సాధించినదై యథార్థమైన సత్యలావాప్తి గాంచ నేర్చును. హేతువాదము మానసికముగాక అతిమానసస్థాయి నందుకొన్నదై, కృతక ప్రమాణముల పరిశీలనతో తృప్తిచెందక, యథార్థసంబంధముల స్వచ్ఛంద దర్శనము పొందనేర్చి, క్రియారూపములో దాని అప్రతిహత నిర్వహణము నీక్షింప సమర్థమగును. వ్యక్తికి సంఘమునకు నడుమ పోరాటముగాని, ఒక సముదాయము నకు ఇంకొక సముదాయమునకు నడుమ విపత్కర సంఘర్షణముగాని ఇక ఉండ నేరదు. దేహధారులయందు నిహితమైయున్న విశ్వచేతన సామరస్యపూర్వకమైన అనేకత్వమును ఏకత్వమునందు విలసిల్లజేయును.

మానవజాతి ఇపుడున్న పరిస్థితిలో వ్యక్తియే ఈ ఉన్నతస్థాయి నందుకొని అగ్రిగామియై దారిచేయవలసియున్నది. ఇతరులతో కలియనొల్లని అతని వివిక్త జీవనము అతని బాహ్య ప్రవృత్తులకు సునిశ్చితమైన ఒకానొక విశిష్టరూపమును సంతరించును. ఈ బాహ్యప్రవృత్తులు ఎరుకతోకూడిన సామూహిక దివ్యజీవన

యోగసమన్వయము

ప్రవృత్తులకంటె భిన్నభోరణిలో నుండుట సహజము. ఆ ప్రవృత్తులకు మూలమైన అతని అంతరంగిక స్థితిలో ఎట్టి భిన్నత్వమూ నుండదు. కాని, అతని బాహ్యప్రవృత్తులు మాత్రము అజ్ఞానవిముక్తమైన వృద్ధిపై అవి విలసిల్లు తీరుకంటె భిన్నమై యుండవచ్చును. అయినను అతని అంతశ్చేతనగాని, దివ్యప్రవృత్తి సంవిధానముగాని లోగడ వర్జితమైన పద్ధతిలోనే యుండును. అందు పాపమని మనము పేర్కొను ప్రాణకోశ సంబంధమైన ఏ దోషమునకు, కామనకు, అసత్ప్రవృత్తికిని లొంగిపోవుట యుండదు. అట్లే పుణ్యప్రవృత్తిగా మనము వాకొనునట్టి ఏ నిర్దిష్ట నైతికసూత్ర నియతికినీ బద్ధమైపోవుటయునుండదు.

మనోమయచేతన కంటె గొప్పదైన చేతనయందు సునివిష్టమై ఆ ప్రవృత్తి లక్షణము కడుస్వచ్ఛము, స్వచ్ఛందము, సుదృఢము సుసమగ్రిమునై యలరారును. దివ్యాత్మయందలి సత్యజ్యోతులచే దానిసకలవిన్యాసములును పరిపాలితము లగుచుండును. కాని, అతిమానస సంసిద్ధి గాంచిన యిట్టవారితో నొక మండలి యేర్పాటగుట సంభవించునేని, నిజముగా నచట నొక దివ్యసృష్టి రూపుగాంచుటకును, నూతన స్వర్గమై విరాజిల్లగల నూతనపృథ్వి యవతరించుటకును ఎంతేని అవకాశమున్నది. పృథ్వీతలముపై నేడు రాజ్యము చేయుచున్న అజ్ఞానతమస్సు అంతకంతకు తిరోహితమగుచుండగా, అతిమానస విజ్ఞానతేజోమయమైన నూతన ప్రపంచ సృష్టికి దారిచేయు సన్నివేశమది.

పరమ సంకల్పము

మొదట అజ్ఞానబద్ధమైనట్లు కానవచ్చును. పిమ్మట అనంతదైన పరమ పురుషుని శక్తిజ్ఞానములయందు ముక్త భేదముతో నొప్పారు నీ క్రమవికాస పూర్వక ఆత్మాభివ్యక్తిని మనము దృష్టిలో నిడుకొని చూతుమేని, “సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య మా మేకం శరణం వ్రజి,”—“సకల ధర్మములను, —కర్మాచరణకు సంబంధించిన సకల సూత్రములను, నియమములను, నిబంధనలను వదలిపెట్టి నాయందే శరణుగైకొనుము,”—అని కర్మయోగికి గీత యొసగిన మకుటాయ మానమగు మహానీయాదేశము, మనకు మరింత బాగుగా అవగాహన మగును. సకల కర్మాచరణ ప్రమాణములు, నిబంధనలు జడపదార్థములోనుండి అత్మపదార్థములోనికి ప్రయాణ సందర్భములో అహంకారపు అవసరముల ననుసరించి చేయబడిన తాత్కాలిక కల్పనలే. ప్రయాణములోని మజిలీలతో నునము సంతృప్తి చెందుచు, అన్నమయ ప్రాణమయ మనోమయ జీవనాసక్తులమై యుండునంత కాలము, లేక ఆధ్యాత్మిక తేజస్స్పర్శగల మనోమయ భూమికా విశేషములయందే స్థిరముగా పాదుకొనియుండునంతకాలము, ఈ కల్పనలు ఒక విధముగా అనివార్యములే యగుచుండును.

కాని, వీటికి ఆవల, ఎల్లలులేని వికాలతతో, అతిమానస — అనంత చేతన యొకటి కలదు. తాత్కాలిక కల్పన లన్నియు నచట అంతరించిపోవలసినవే. సంకుచితమైన మన మానసిక వ్యాపారముల నన్నిటినీ పూర్తిగా వదలివైచి, నిఖిలమునకు ప్రభువు, సకల ప్రాణులకు సుహృత్తు అయిన పరమేశ్వరుని చేతులలోనికి నిశ్చింతగా మనలను మనము సమర్పించుకోగల శ్రద్ధ, ధైర్యము మనకు లేనిచో, నిత్యము, అనంతమునైన ఆ ఆధ్యాత్మిక సత్యములోనికి పూర్ణ ప్రవేశము సాధ్యము కానేరదు. ముక్తము, అనంతమునైన ఆ పరతత్వమహోదధిలోనికి

యోగసమన్వయము

ఎట్టి సంకోచము, ధర్మసందేహము, స్వప్రయోజనాపేక్ష లేకుండ ఒక్కక్షణములో మనము లంఘించవలెను. ధర్మమును గడచిన పిమ్మటనే నిక్కమైన స్వాంతత్య సిద్ధి, వైయక్తిక ధర్మము, సామూహిక ధర్మము, సార్వజనీన ధర్మము... ఈ ధర్మములను గడచిన పిమ్మటనే చాటికంటె ఘనతరమై యొప్పురు దివ్యస్వాతంత్ర్యోపేత సర్వాతీత శక్తివిలసనము. సూటిమార్గమున ఆరోహణము సాగిన పిమ్మటనే, సువిశాలమైన శిఖర ప్రదేశములలోనికి ప్రవేశము.

ఆరోహణమునందు చూడు దశలు కలవు. అట్టడుగు దశ శారీరిక జీవనము నకు, దాని అవసరములకు, కామితములకు సంబంధించినది. మధ్యదశ మానసిక, హృదిక, చైత్యభావ నియతములైన ఉన్నత ప్రయోజనములు, ఆకాంక్షలు, అనుభూతులు, ఆశయములకు సంబంధించినది శిఖరస్థాయిలో మొదట గంభీరమైన చైత్యానుభూతులు. ఆధ్యాత్మికానుభూతులకు సంబంధించిన దశ, అటుపిమ్మట మర సకలాకాంక్షలు, సకలాన్వేషణలు తమ అంతర్యసిద్ధిని పొందగలిగే అతి మానస విత్యచైతన్యసాక్షాత్కార దశ.

శారీరిక జీవనదశయందు మొదట వైయక్తిక, సామూహిక కామితములు, అవసరములు, పిమ్మట ఆ వ్యక్తికి, సమూహమునకు గూడ మేలొనగూర్చు ప్రయోజనములు ప్రాధాన్యము వహించును. మానసిక జీవనమునందు పూర్ణసత్య వేషముతో చలామణి కాజూచెడి అర్థసత్యము లనదగు భావములును, వికాసదశ యందుండియూ నింకనూ అవరిపక్వములైన అంతఃస్ఫురణానుభూతులను అనుసరించి మనస్సుచే కల్పితమైన ఆదర్శములును ప్రాధాన్యము వహించును. మానసిక జీవన ప్రాబల్యము హెచ్చి, శారీరిక జీవన ప్రాబల్యము తగ్గినప్పుడెల్ల, మనోమయ పురుషుడగు మానవుడు వైయక్తిక జీవనమును తన ఆదర్శానుసారము తీర్చిదిద్దుటకు మనోమయప్రకృతి ప్రేరణను పొందినటుల భావించుచుండును. జటిలతరమైన సంఘజీవనము సైతము కడకు ఆ సూక్ష్మవిధానము ననుసరించు నట్లుగా ప్రేరేపించబడును.

ఆధ్యాత్మిక జీవనమున, అవగా మనస్సుకంటె ఉచ్చతరమైన శక్తి యొకటి అభివ్యక్తమై ప్రకృతివి కైవసమొనర్చుకొనుట సంభవించినపుడు, ఈ సంకుచిత ప్రేరణలు వెనుకకు తగ్గి క్షణగతినొంది కడకు అంతరించిపోవును. మనస్సున

పరమ సంకల్పము

శీతమైన ఆత్మస్వరూపుడై, సర్వగత, సర్వాతీత తత్వమగు పరమపురుషుడే మనలో ప్రభువై దీపించుచు, మన ప్రకృతి ధర్మపు ఉచ్ఛతమ, విస్తృతతమ, పూర్ణతమాభివ్యక్తి కనుగుణముగా మన సుస్వరూప వికాస పారమ్యమును యథేచ్ఛగా రూపొందించవలసియున్నది. కడకు ఆ ప్రకృతియే పూర్ణసత్యమున సుప్రతిష్ఠిత మగుచు, పూర్ణసత్యపు సహజ స్వాతంత్ర్యముతో మనచో వ్యవహరింప నేర్చును. అయ్యది విధేయమగునది నిత్యుడగు పరముని దివ్యశక్తికి మాత్రమే. ఇకపైన వ్యక్తి పొందదగినది వేరేమియు లేదు. నెంవేరవలసిన కామితమును ఏదియునుండదు. నిత్యుడైన పరముని అక్షిరస్వరూపమునందు, లేక విరాట్పురుష స్వరూపమునందు అత డంతర్భాగమైనాడు.

జీవితములో పరమాత్ముని ఫేలనను, అభివ్యక్తిని కొనసాగించుటయు, ప్రపంచగతిని దాని దివ్యగమ్యము దెనకు నడిపించుకొని పోవుటయు, నివిదక్క కార్యాచరణ కాలనిని ప్రేరేపించునది ఇతర మేదియు నుండదు. మానసిక భావనలు, అభిప్రాయములు, కల్పనలు ఇక అతనివి కావు. ఏలయన, అతని మనస్సు నీరవస్థితిని పొందినది. ఇప్పుడది దిన్మజ్జానపు సత్యతేజః ప్రసారణకు వాహకము మాత్రమే. అతని ఆత్మవిస్తృతియందు ఆదర్శముల సంకుచితికి అవకాశము లేదు. పరమ పురుషుని అనంత మహిమగర తరంగము లతనియందంతటనూ లేచి వడుచు, అతని సకల ప్రవృత్తులనూ నదా ప్రేరేపించుచుండును.

*

*

*

కర్మమార్గమున త్రికరణశుద్ధిగా ప్రవేశించువా రెవరై నను, తమ యవసరము, కామితము తమ కర్మప్రవృత్తికి ఏడుగడగా నుండు దశను దాటిపోవలెను. మహోన్నతమైన యీ యోగలక్ష్యము నత డామోదించుచో, ఏ కామితము లతని సత్తను బంధించుచు ఇంకనూ మిగిలియున్ననూ వాటి నెల్ల నతడు మనలో అంత ర్వర్తియైయున్న పరమేశ్వరుని హస్తగత మొనర్చివైచుట నేర్చుకొనవలెను. సాధకుని మేలుకొరకు, ఎల్లరి మేలుకొరకు ఆ పరమేశ్వరశక్తియే అటుపై వాటితో వ్యవహరించును కామితముల నిరాకరణము త్రికరణశుద్ధిపూర్వకమై ఎప్పుడీ సమర్పణము జరుగునో అప్పుడు వెనుకటి స్వభావములోని అలవాటు

యోగసమన్వయము

చొప్పున కొంతకాలమువర కా కామితపు ఆహంకారికానుభ లోలత్వ మెడనెడ తలయెత్తుచునే యున్నను అది తన పూర్వార్థిత శక్తిని క్రమక్రమముగా క్షయింప జేసికొనుటకే యగును.

అంతియేకాక, కామితానుభవాసక్తి యిట్లు ఎడనెడ తలయెత్తుట సర్వసాధారణముగా ఎట్టి బోధలను ఒక పట్టున వినిపించుకో నొల్లని శరీరధారియందలి నాడీమయ, ప్రాణమయ, భావావేశమయ ప్రకృతికి ఒక చక్కని బోధ గరపుటకు సైత ముపయోగపడును. కామిత ఫలితములు. కామితముచే కలుగు దుఃఖము, అశాంతి, - వీటిని మహోదాత్తమైన శాంతి ననుభవించెడి సమయములతోను, అద్భుతావహమైన దివ్యానందము ననుభవించెడి సందర్భములతోనూ పోల్చి చూచి భేదము గ్రహించుటవలన, ఆహంకారికమైన కామితము మోక్షాసక్తమై తన మూలస్వరూపమగు దివ్యత్వోపలబ్ధి నాకాంక్షించెడి యాత్మకు సహజధర్మము కానేరదని బాగుగా తెలియబడుటకు వీలైన సన్నివేశమది. అటు తరువాత, అట్టి ప్రవృత్తులలోగల కామము, నిరంతర నిరాకరణ పూర్వకముగా అద్దానిని రూపాంతరము చెందించుటకై కలిగెడి ఒత్తిడి ఫలితముగా త్రోసిపుచ్చబడి తొలగించి వేయబడుట సంభవించును ఆ ప్రవృత్తులయందు గల విశుద్ధక్రియాశక్తి మాత్రము, ఊర్ధ్వమునుండి కలిగిన ఒత్తిడి ఫలితముగ జరిగెడి సకల కర్మల లోను, కర్మఫలితములలోను సమానముగా ద్యోతకమగు అనందానుభవస్ఫూర్తిచే సమర్థనీయమగుచు, చరమసంసిద్ధియందలి సామరస్యస్ఫోరకమై నిలిచియుండును.

కర్మయందు ప్రవర్తించుటయు భోగించుటయు నాడీమయపురుషుని సామాన్యధర్మము, అధికారము నై యున్నది. కాని, వైయక్తిక కామనచే ఆ కర్మను భోగమును ఎన్నిక చేయుట నాడీమయ పురుషుని అజ్ఞాన భూయిష్టమైన యిచ్చమాత్రమేకాని అధికారము కాదు. కర్మ భోగముల నెన్నికచేయవలసినది విశ్వాతీతము విశ్వగతమునైన పరమసంకల్పము మాత్రమే. కర్మ ఆ పరమ సంకల్పపు ప్రబలప్రవృత్తి విశేషముగా మార్పు చెందవలెను. భోగము విశుద్ధమైన ఆధ్యాత్మికానందముగా పరివర్తనము గాంచవలెను. వైయక్తిక సంకల్ప మనునదెల్ల ఊర్ధ్వమునుండి తాత్కాలికముగా చేకూరిన అధికార సంక్రమణమో, లేక అజ్ఞానియగు అసురుని అధికార దురాక్రమణమో యగును.

పరమ సంకల్పము

మానవ పురోగతియందు కర్మాచరణకు ద్వితీయప్రమాణమగు సాంఘిక ధర్మము వ్యష్టహంకారమునకు విస్తృత సామూహికాహంకారమునెడ విధేయత నలవడజేయునట్టి యొక సాధనము. ఈ ధర్మము నైతికలక్షణము బొత్తుగాలేనిదై, సంఘము భావించిన ప్రకారము సంఘముయొక్క అవసరములను, వ్యావహారిక శ్రేయస్సును ప్రతిబింబించునది కావచ్చును. లేక, అయ్యది ఆ అవసరములు, ఆ శ్రేయస్సునే అంతకంటె ఉన్నతమైన యొక నైతిక ధర్మమును, ఆదర్శధర్మమును దానికి కొంత జోడించి మార్పుచేసి సాధింపజూచునదియు గావచ్చును. పూర్ణవికాస మింతనూ చెందక నడిమిస్థితిలోనున్న వ్యక్తిని సాంఘికవిధి, కుటుంబ బాధ్యత, జాతీయావసరముల పేరిట నియ్యది బంధించి అనుశాసించుచుండును. వ్యక్తియందు క్రమముగా వికాసము చెందుచుండెడి మహోన్నత పరమధర్మభావనతో నద్దానికి సంఘర్షణ రాకుండునంతకాల మిది యిట్లు సాగుచుండును.

కాని, కర్మయోగ సాధకుడు దీనినిసైతము సకల కర్మలకు ప్రభువైన యీశ్వరునికే సమర్పించివేయును. ఈ సమర్పణము నతడు గావించిన పిమ్మట, అతని వైయక్తిక కామనలవలెనే అతని సాంఘిక ప్రేరణలూ నిర్ణయములు కూడ వానియంతటనవి క్రమముగా క్షయించిపోవునటుల చేయబడును. లేక, వాటి యవసరమింతనూ ఉండునంతకాలము, మొత్తముమీద మానవజాతి యంతటితోడనూ, లేక అందలి ఏ యొక విభాగముతోనైనను అద్దాని ఆశయములు, క్రియా కలాపముల సందర్భమున తన అవర మానసిక ప్రకృతికి తాదాత్మ్యము ఘట్టిల్లజేయు నిమిత్తమతడి సాంఘిక ప్రేరణలను వినియోగించుట జరుగవచ్చును. కాని, ఆ కొలదికాలముసైతము గడచిన పిమ్మట, ఆ ప్రేరణలన్నియు ఉపసంహృతములై తుదకు ఈశ్వరపరిపాలన మొక్కటియే మిగులును. ఈశ్వరునితోడ అతనికి సంపూర్ణైక్యము ఘట్టిల్లగా, ఆ దివ్య చైతన్య సాక్షాత్కారద్వారముననే ఇతరులతో గూడ నతడు ఏకత్వమును పొందియుండునుగాని, మానసిక ప్రకృతిద్వారమున గాదు.

ఏలయన, విముక్తి సాధించిన పిమ్మటసైతము సాధకుడు ప్రపంచములోనే మనవలసియుండును. ప్రపంచమున మనుట యనగా కర్మల నాచరించుచుండు

యోగసమన్వయము

ఓయే. కాని, కామన లేకుండ కర్మలుచేయుట యన, మొత్తముమీద ప్రపంచ శ్రేయస్సుకొరకు కర్మలు చేయుటో, లేక ప్రపంచమున నావిష్కారము పొంద వలసియున్న ఒకానొక నూతన సృష్టికొరకు కర్మలుచేయటో, లేక యంతరము నందున్న ఈశ్వరసంకల్పముచే విధించబడిన ఏదియొకర్మను చేయుటో యగును. ఈ పని నతడు తన పరిసరములచే కల్పితమైన పరిస్థితులయందుగాని, తాను పుట్టి పెరిగిన సంఘమధ్యమున నుండిగాని, లేక ఈశ్వర నిర్దేశముచే తనకొరకు సృష్టించబడిన సన్నివేశమునందుగాని చేయవచ్చును.

కావున, మనము సాధించు సంసిద్ధియందు, దైవనిర్దేశానుసారముగా మనము నకపవలసియున్నట్టియు, తోడ్పడవలసియున్నట్టియు, లేక సేవించవలసియున్నట్టియు ఏ జాతి, పర్గము, సముదాయముతోనైనను మనము నానుభూతితో ఆత్మ తాదాత్మ్యముచెంది వ్యవహరించుటకు ఆవరోధకమై యుండునదేదియు లేకమైన మన మనోమయసత్తలో నిలిచియుండరాదు. కాని, తుట్టతుదకు ఇదంతయు పరమేశ్వరునితో ఏకత్వానుభూతిద్వారమున సాధించబడిన స్వతంత్రమైన ఆత్మ తాదాత్మ్యమై విలసిల్లవలెనేకాని, అందెట్టి మానసిక, నైతిక నిబంధనగాని, వైయక్తిక, సాంఘిక, మతవిషయిక, జాతీయాహంకారపూర్వక, ప్రాణమయకోశ ప్రాబల్యముగాని ఉండరాదు. ఏ సాంఘిక ధర్మమునకైనను విధేయత చూపవలసియున్నచో, అయ్యది భౌతిక పరిస్థితుల ఒత్తిడిచేతను, వైయక్తిక, సామూహిక ప్రయోజన దృష్టిచేతను, తాత్కాలికావసరమునుబట్టియు, పరిసరముల ప్రాబల్యమునుబట్టియు, కర్తవ్యభావనచేతను గాక, కేవలము యజ్ఞేశ్వరుడగు నీశ్వరుని కొరకును, మానవుల యంతరంగిక జీవితములో ఆ సాంఘిక ధర్మముతో పనియున్నది కావున దాని నుల్లంఘింప జేయుటద్వారా మానవబుద్ధికి విక్షేపము కలిగింపరాదనునది ఈశ్వరేచ్ఛగా గుర్తింపబడుటచేతను మాత్రమే అట్టి విధేయతను చూపవలసియుండును.

అట్లుగాక, ఒకవేళ ఆ సాంఘిక ధర్మము పాటించబడకుండుచే జరుగుచో, అది మును వైయక్తిక కామన, సంకల్పము, అభిప్రాయానుసారముగా గాక, ఆత్మ ధర్మము నభివ్యక్తముచేయు మహత్తరధర్మ ఒంకొకటి ద్యోతమానమైనందువలన

పరమ సంకల్పము

సంభవింపవచ్చును. లేక, పరమేశ్వరుని పరమ సంకల్ప గతివిన్యాసముతో, ప్రపంచపురోగతి కావశ్యకమైన విస్తృతతర స్వతంత్ర జీవన సంస్థికొరకై ఇప్పటి ధర్మమును, పద్ధతులను, మార్పుటకు, అతిక్రమించుటకు, లేక రద్దుచేయుటకు ప్రేరణ కలదనెడి గుర్తింపువలన కూడ ఈ సాంఘికధర్మోల్లంఘనము జరుగుట కవకాశమున్నది.

నైతిక ధర్మము, నైతికాదర్శము అనునవి ఇంకనూ మిగిలియుండవచ్చుననుమాట నిజమే. తాము విముక్తులమని భావించుకొను పెక్కుమందికి ఇవి సహపరమ పవిత్రములు అగ్రాహ్యములుగానే తోచుచుండుట కలదు. కాని, ఉన్నత శిఖరాల వైపునకే పదాదృష్టిని మరల్చుకొనియుండు సాధకుడు వీటివిగూడ ఆ పరమేశ్వరునికే సమర్పించివేయును. సకలాదర్శములును అసమగ్రముగను పరిచ్ఛిన్నముగను ఆ పరమేశ్వరు నభివ్యక్త మొనర్చుటకై తంటాలుపడుచుండు శట్టివే. సకల నైతిక గుణములు స్వతస్సిద్ధమగు నాతని పూర్ణత్వమును వికటరూపమున కడు పేలవముగను పెడసరముగను ప్రదర్శించునవి మాత్రమే. నాడీ మండల సంబంధియగు కామన తొలగిపోవుటతోడనే పాపబంధముకూడా తొలగిపోవును. ఏలయనిన, ఆ కామన ప్రాణకోశపు రజోగుణోద్రేకమువకు సంబంధించినది. ఆ ప్రకృతిగుణము రూపాంతరము చెందింపబడుటతోడనే అది అంతరించిపోవును. మన యాకాంక్ష ఏ సంప్రదాయము, ఏ ఆభ్యాసము, ఏ మానసిక కల్పన.—కడకు ఏ విశుద్ధ సత్యగుణరూపములోని బంగారుపంకెలకును కట్టుపడి పోరాదు.

ఏలయనిన, సద్గుణముని మానవులు పేర్కొను నొక అర్చనస్తు విశేషము కంటె ఎంతయో గంభీరము. సారభూతము నగునదేదియో దాని స్థానము నాకృతి మించవలసియున్నది. అద్దానిని “ఆత్మస్థాయి” అని పేర్కొనవచ్చును. గుణము మానవస్థాయిలోనిది. మానవస్థాయి కంటె ఆత్మస్థాయి గొప్పది. కర్మయోగ పరమావధి యీ పరమగంభీర మహోన్నత స్థాయియే. పరమమైన సత్యప్రేమల కార్యకలాపరూపములో ఈ ఆత్మస్థాయి స్వచ్ఛందముగా నావిష్కారము చెందును. కాని, వ్యావహారికదృష్టిప్రధానమగు హేతువాదముచే విర్మితమైన అంతిమ కట్టడములయందు బలాత్కారముగా ఈ పరమ సత్యమును వివసింపజేయుట

యోగసమన్వయము

సాధ్యముగానిపని, ఆదర్శభావము క్తమైన విస్తృతతర హేతువాదముచే నిర్మితము లై విశుద్ధసత్య మిదియేయని మానవబుద్ధిని భ్రమింపజేసి లోగొనజూచెడి ఘన తర నిర్మాణములందు అద్దానిని బంధింప జూచుటయు అలవిగాని పనియే,

అట్లే పరమప్రేమ మానవస్థాయీలోని ఆకర్షణ, సానుభూతి, దయ, అను వాని రూపమున ప్రవర్తిల్లు దుర్బల, పాక్షిక, అజ్ఞానభూయిష్ట, భావావేశపూరిత ప్రవృత్తుల కనుగుణమైనదని చెప్పుట కెంతమాత్రమునూ వీలులేదు. ఈ ప్రవృత్తుల రూపాంతరమే ఆ పరమప్రేమయని వక్కాణించుటకు అంతకంటెనూ అవకాశములేదు. ఆ విస్తృత గతివిశేషమును ఈ ఊద్రనియతి బంధింపజాలదు. మనస్సు సాధించిన పాక్షికోల్బి పరమమైన ఆత్మసంసిద్ధిని అనుశాసింపగలుగుట యసంభవము.

పరమమైన సత్యప్రేమల క్రియాకలాపము సాధుకునియందు తొలుత అతని ప్రకృతిధర్మము ననుసరించియే స్వీయసంసిద్ధిని పొందజూచును. ఏలయన, ఈ ప్రకృతి ధర్మము ఈశ్వరప్రకృతియందలి ఒకానొక ప్రత్యేకాంశము. పరాశక్తి యందలి ఒకానొక ప్రత్యేక గతివిశేషము మాత్రమే. దానినుండియే అతని యాత్మ యీ జగల్లీలలోనికి ఆవిర్భావము పొందినది. ఆత్మ యనంతముగావున ఈ ప్రకృతిధర్మస్వరూపముచేత పరిచ్ఛిన్నతను మాత్రము పొందదు. అయినను ఈ ప్రకృతిధర్మమా శక్తిప్రాభవమునే నెలార్చుకొనుచు, తత్ప్రభావప్రాబల్యాను సారముగనే యథేచ్ఛగా ఉత్తరోత్తరాభ్యున్నతి సూచకమైన క్రమవికాసమును సాధించుచుండును. అంతఃప్రేరణచే సాధకుని నత్తకు ఎట్టి గుణసంపుటి యేర్పడునో అద్దాని ననుసరించి యతడు ఒక మహాజ్ఞాని, ఒక మహాకూరుడు, ఒక మహాప్రేమికుడు, భోక్త, ఒక మహాకర్మిష్ఠి, పేవాపరాయణుడు మున్నగువాని స్వభావవిశేషములందు ఆ దివ్యసత్యధర్మ క్రియాకలాపములను తనయం దభివ్యక్తము గావింపుచుండును. అతని చర్యలో లోకము గాంచునది అతని స్వభావము నుండి యీ రీతిలో సముద్భూతమైన క్రియాకలాప క్రిడావిశేషము మాత్రమే. ఇయ్యది బయటనుండి విధించబడిన ఏ ధర్మముచేగాని, ఏ యవరనియతిచేగాని కృతకముగా రూపొందించబడిన కార్యాచరణపద్ధతి ఎంతమాత్రమును గాదు.

పరమ సంకల్పము

కాని, యీ ఉపలబ్ధికంటెను ఉచ్చతరమైనది వేరొకటి కలదు. అయ్యది యీ కట్టకడపటి పరిమితిని సైతము అతిక్రమించెడి ఒకానొక అనంత్యసిద్ధి. ఏలయన, ప్రకృతిలక్ష్యము నెరవేరుటతో దాని యెల్లలును పూర్తిగా అంతర్ధానమై పోవును. ఎట్టి ఎల్లలునులేని స్థితియందు ఆత్మ కావాస మేర్పడును. అట్టి స్థితిలో నది తనయందలి ఈశ్వరేచ్ఛానుసారముగా సకలరూపములను, సకలోపాధులను వినియోగించుకొనుట జరుగును. కాని, అట్లు వినియోగించుకొనినవానిచే దేని చేతను అయ్యది బద్ధమగుటయు, అవరోధింపబడుటయు సంభవింపనేరదు. ఇదియే కర్మమార్గము కట్టకడకు చేర్చెడి శిఖరస్థానము. ఇచ్చటనే యాత్మ తన కర్మలయందు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును పొందును. వాస్తవమునకు అచట దానికి ఏ కర్మలును లేవు. ఏలయన, దాని సకల ప్రవృత్తులును పరతత్వములోని లయ విన్యాసములే. అనంతునినుండి స్వచ్ఛందముగ నావిర్భూతమగు సంగీతముపోల్కినవి పరమ స్వాతంత్ర్యముతో ఆ పరతత్వమునుండియే ఆవిర్భావము పొందుట సంభవించును.

*

*

*

కావున. పరమము, సర్వాంతరము నగు నొక దివ్యసంకల్పమునకు మన కర్మప్రవృత్తుల నన్నింటినీ పూర్ణసమర్పణము గావించుటయే కర్మయోగ మార్గమును, గమ్యమును గూడ. అహంకారిక ప్రకృతికి సంబంధించిన సామాన్య కార్యకలాపమునకు బదులుగా, మనలో నిత్యమై విలసిల్లు ఒకానొక దివ్యతత్వపు ఏలుబడి కొనసాగు నిమిత్తమై చేయవలసిన యీ సమర్పణము ఎట్టి నియమ విబంధనల చేతను సంకుచితి పొందరాదు. కాని, పరమమైన యీ దివ్యసంకల్ప స్వరూపమేమిటి? మోహనిమగ్నములగు మన యీ ఉపకరణముల చేతను, బద్ధావస్థలో అంధప్రాయమైయున్న యీ బుద్ధిచేతను దానిని గుర్తించుట సాధ్యమగునా?

సర్వసాధారణముగా మనలను మనము ఈ జగత్తునందు ఒక ప్రత్యేకమైన 'అహము' గా భావించుకొనుచుందుము. ఈ 'అహము, ఒక ప్రత్యేక శరీరమును, మానసిక, నైతిక ప్రకృతిని పరిపాలన చేయుచు, ప్వేచ్ఛగా తాను స్వయముగ

యోగసమన్వయము

నిర్ణయించుకొనిన కర్మలను తానే ఎన్నిక చేసికొనుచు, స్వతంత్రమై తత్కారణముగ తన కర్మలకు తానే అధినేతగా బాధ్యత వహించి యుండునని మనఃశలంబు. తన స్వరూపవ్యవస్థను గురించి లోతుగా ఆలోచించుచుకొనని సామాన్యమనస్సుకు, ఒకవేళ ఆలోచింప గలిగినను ఆధ్యాత్మిక దర్శనానుభూతులను పొందజాలని మనస్సులకు సైతము, — ఈ 'అహము' కంటెను. దీని సామాజ్యము కంటెను నిక్కమైనది, లోతైనది, బలవత్తమైనది వేరొకపేదియో మనలో కలదని యూహించుట సులభమైన పనికాదు. కాని, ఆత్మస్వరూపజ్ఞానమును పొందవలెననినను, ఈ దృశ్యవస్తుజాతపు యథార్థస్వరూపమును పొందవలెననినను, అందుకు మొట్టమొదటగా చేయవలసినది వస్తుజాతపు బాహ్యస్వరూపము వెనుకకు బోయి అద్దాని ముసుగులో మరుగుపడియున్నదాని యథార్థ స్వరూపమును గుర్తించుటయే.

ఈ 'అహం' కారము శాశ్వతమైన తత్త్వము కాదు; మన స్వరూపము నందలి ముఖ్యాంశమునూ గాదు. ఇయ్యది ప్రకృతి కల్పన మొనర్చిన యొక కల్పన. మన మనస్సునందలి యోచనల కేంద్రీకరణ నిమిత్తమగు మానసిక కల్పనయు, మన ప్రాణమయ విభాగపు సంవేదనల కేంద్రీకరణ నిమిత్తమగు ప్రాణమయ కల్పనయు, మన శరీరములోని భౌతిక ప్రవృత్తుల కేంద్రీకరణ నిమిత్తమగు భౌతికచేతనా కల్పనయు చేరి యిట్లే అహంకార రూపమును గైకొన్నది. అంతరికముగా మన స్వరూపస్థితి ఆత్మచైతన్య మగునుగాని అహంకారము గాదు. అట్లే బాహ్యముగా మన స్వరూపము, మన చేష్ట ప్రకృతి యగునుగాని అహంకారము గాదు. సకల విశ్వమును నడుపుచున్న కార్యశక్తి యొకటి మనకొక రూపమునిచ్చి, అట్లు రూపింప జేయబడిన మన స్వభావము, వరిసరము, మానసిక తత్త్వములద్వారమునను, మనలో ప్రత్యేకరూపము దాల్చిన విశ్వశక్తులద్వారమునను మన కర్మ ప్రవృత్తులను, వాటి ఫలితములను అనుశాసించుచున్నది.

నిజమునకు, ఆలోచించునది, సంకల్పించునది, కర్మచేయునది మనము కాదు. ఆలోచన మనలో కలుగుచున్నది. సంకల్పము మనలో కలుగుచున్నది. కర్మప్రవృత్తి మనలో కలుగుచున్నది. మన అహంభావము తనకు తానొక

నడికట్టుకొని, ఈ సహజ వృత్తుల ప్రవాహమంతయు తన కృతముగనే వోవించుచుండును, వాస్తవమునకు, ఆలోచనను కల్పించునది, ఇచ్చను విధించునది, ప్రేరణను కలిగించునది ప్రకృతియే, విశ్వశక్తియే. మన శరీరము, మనస్సు, అహంకారము ఆ సచలశక్తి మహాసముద్రమధ్యమున లేచిన ఒక తరంగము. అవి దానిని శాసించుటకాదు, దానిచేతనే అవి శాసించబడుచున్నవి. సత్యోపలబ్ధికిని, ఆత్మజ్ఞానమునకును సాధకుడు పురోగతి సాధించు సందర్భమున, అతని యాత్మకనులు విచ్చి చూడనేర్చి అహంకారమునకు, కర్మములకు సంబంధించిన యీ యథార్థమును గుర్తించు స్థితికి వచ్చుట అత్యంతాపశ్యకము, మనః ప్రాణ శరీర సంబంధమైన అహంకారమే కర్మను చేయుచున్నదని గాని, నడుపుచున్నదని గాని తలపోయు నలవాటు నతడు పూర్తిగా విడిచిపుచ్చవలసియున్నది. తనలోను, సకల ప్రాణులలోను, సకల వస్తువులలోను తన నియత గుణానుసారముగా పని చేయు విశ్వప్రకృతియొక్కచే కర్తయని యతడు గుర్తింపవలెను.

కాని, యీ ప్రకృతి గుణములను విశ్చయించినది యెవరు? ప్రకృతి కార్యములకు మూలకారణమైనవాటిని నడిపించువారెవరు? ప్రకృతి వెనుక నొక చైతన్యమున్నది. ప్రకృతి కార్యముల ప్రభువు, సాక్షి, జ్ఞాత, భోక్త, భర్త, అనుమంత ఆ చైతన్యమే. అదియే ఆత్మయని, లేక పురుషుడని పేర్కొనబడుచున్నది. కార్యమును ప్రకృతి మనలో రూపొందించును, పురుషుడు ఆమె లోపల, లేక వెనుక నిలిచి ఆ కార్యమునకు సాక్షి, అనుమంత, భర్తయునై విరాజిల్లును. ప్రకృతి మన మనస్సులో ఆలోచనను రూపొందించును, పురుషుడు ఆమె లోపలను, లేక వెనుకను, ఉండి ఆ యాలోచనను, దాని నిజతత్వమును తెలిసికొనును. ప్రకృతి కార్యఫలితమును నిర్ణయించును, పురుషుడు భోక్తయై ఆ ఫలితము ననుభవించును. ప్రకృతి మనస్సును శరీరమును రూపొందించి వాటికై శ్రమించుచు, వాటిని వికాసము నొందించును. పురుషుడు ఆ రూపకల్పనకు, క్రమవికాసమునకు ఆధారమై నిలిచి ఆయా కార్యములందామె వేయు ప్రతి అడుగును అనుమతించుచుండును.

వస్తుజ్ఞాతమునందును మానవులందును పనిచేయు సంకల్పశక్తికి ప్రకృతి కార్యరూప మిచ్చును. ఏమి జరుగవలసియున్నదో దానినిగురించిన దర్శన

యోగసమన్వయము

సామర్థ్యముచే పురుషుడా సంకల్పశక్తికి ప్రేరణ యొసగును. ఈ పురుషుడు బాహ్యతలములోని అహంకారము గాదు; అహంకారము వెనుక, జ్ఞానోత్పత్తి కారణుడు, జ్ఞానగ్రహీతయునై, శక్తికి మూలకందమై వెలయునాత్మస్వరూపము. మన మానసికాహంకారమీ ఆత్మకు, ఈ శక్తికి, ఈ జ్ఞానమునకు అసత్ప్రతిబింబముమాత్రమే. కావున, ఆధార చైతన్యమగు ఈపురుషుడే ప్రకృతి కార్యముల కన్నిటికి మూలకారణము, ఆలంబనమునై వెలయుచున్నవాడు. కాని, తాను మాత్రము కర్త కాడు. బాహ్యమందు ప్రకృతి, అంతరమందు శక్తి (చైతన్య శక్తి, ఆత్మశక్తి) — జగజ్జనని వెలిమోము, లోమోమునై విలసిల్లు నీ శక్తి ద్వయము ద్వారముననే విశ్వమునందలి సకల కార్యకలాపము కొనసాగుచున్నది. ప్రకృతి - శక్తి ద్వంద్వరూపమైన జగజ్జనని ఒక్కతెయే కార్యకర్త.

పురుషుడు-ప్రకృతి, చైతన్యము-శక్తి, ఆత్మ-దానిపై ఆధారపడిన ప్రకృతి, ఈ యుగళములు వేర్వేరుగ దోచు సందర్భములో గూడ ఒక్కటియే, ఒకదానినుండి యొకటి వేరుపరచబడినవి. ఏక కాలముననే సర్వగతము, సర్వాతీతమునై న శక్తి యది. కాని, ఈ మహత్తర సత్యముతో వస్తుతః ఏకమై విలసిల్లునట్టియు, మానసికాహంకారము కంటె వేరైనదియునగు నొక విశేషము వ్యక్తియందు సైతము కలదు. అయ్యది అద్యయుడగు పరమపురుషుని స్వచ్ఛప్రతిబింబము, లేక అంశమునై విరాజిల్లు జీవాత్మ. విశ్వాతీత విశ్వగత ప్రకృతి యొక్క వ్యష్టిక్రీడ నొకదానిని బలపరచునిమితమై తనశక్తిని, జ్ఞానమును సంకోచింపజేసికొనినట్లుగా గానుపించు పరమాత్మయే ఈ జీవాత్మ. అనంతమైన ఏక వస్తువుగా వర్ణింపబడుదాని నిగూఢతమ, సత్యస్వరూపమును పరిశీలించి చూతుమేని, అయ్యది అనంతమైన అనేకవస్తువుకూడ. మనమా వస్తువుయొక్క ప్రతిబింబ స్వరూపులము మాత్రమే కాదు; అదియు మనము ఒక్కటే.

మన అహంకారమువలెగాక, మన ఆధ్యాత్మికవ్యక్తిత్వము సర్వగత, సర్వాతీత లక్షణోపేతముగూడ నై యున్నది. కాని, ప్రకృతమున మనలోనున్న ఆత్మ ప్రకృతియందు వ్యష్టికల్పనము సందర్భమున అహంభావనయే తానుగా భ్రమనుపొందుట కవకాశ మిచ్చుచున్నది. ఈ యజ్ఞానమునది వదలించుకొని,

•ను సర్వగతము, సర్వాతీతమునైన పరమాత్మయొక్క ప్రతిబింబము, అంశము, కీక సత్తావిశేషము ననియు, జగద్వ్యాపారములో తాను కేవలము ఆ పరచైతన్యమునకు చెందిన ఒకానొక కేంద్రముననియు అయ్యది తనను తాను గుర్తించుకోవలసియున్నది. కాని, అహంకారము, జ్ఞాతయైన సాక్షిచైతన్యము, ఎట్లు కార్యక్రమము కారో, అట్లే జీవపురుషుడును కార్యకర్త కాదు. సర్వాతీతము, సర్వగతమునైన మహాశక్తి ఒక్కతెయే కార్యకర్త. కాని, అద్వయుడగు పరమాత్మ ఆమె వెనుక నిలిచియుండి, 'పురుషప్రకృతి,' 'ఈశ్వర-శక్తి' అను యుగళశక్తిగా ఆమెద్వారమున అభివ్యక్తమగుచున్నాడు. * శక్తిరూపమున పరమాత్మ క్రియా సమర్థుడగుచు. ఆమె ద్వారముననే విశ్వమునందలి సకల కర్మలకు మూలకారణుడు, ప్రభువుగూడ నగుచున్నాడు.

*

*

*

కర్మల యథార్థ పరిస్థితి ఇదియే యైనచో, అహంకారికమైన సకల కర్మ ప్రవృత్తి విశేషములనుండియు విరమించి, 'నేను చేయుచున్నా'ననెడి భావమును పూర్తిగా నశింపజేసికొనుటయే సాధకుడు చేయవలసిన మొట్టమొదటి పని. తనలో జరుగుచున్న ప్రతిదియు చేతనాయుక్తము, అవచేతనా యుక్తము, ఒక్కొక్కప్పుడు అతీత చేతనాయుక్తమునైన తన మానసికోపకరణరూప యంత్రాంగము

* ఈశ్వర-శక్తి యుగళమునకు, పురుష-ప్రకృతి యుగళమునకు భేదమున్నది. ఏలయన, పురుష ప్రకృతులు వేర్వేరు శక్తులు. ఈశ్వర శక్తులట్లుగాదు, ఉభయులు ఒకరియందొకరు అంతర్భూతులు. ప్రకృతి నంతర్భూత మొనర్చుకొన్న పురుషుడై ఈశ్వరుడు తనయందలి శక్తిచేత పరిపాలనమొనర్చును. పురుషుని తన ఆత్మగా వెలయించుకొన్న ప్రకృతియై శక్తి ఈశ్వరేచ్ఛయే తన యిచ్చగా ప్రవర్తింపుచు ఈశ్వర సాన్నిధ్యము నేమరక యుండును. దివ్యకర్మయోగ సాధకుడు మొట్టమొదటగా పొందవలసినది పురుష-ప్రకృతి తత్వ సాక్షాత్కారము. ఏలయన, ప్రకృతి నుండి పురుషుని వేరువరచి, యంత్రాంగమునకు పురుషుని బద్ధుని గావిం

యోగసమన్వయము

మూలమున జరుగుచున్నదనియు, ఆధ్యాత్మిక, మానసిక, ప్రాణిక, శారీరిక ప్రకృతి శక్తులచే ఆ యంత్రాంగము నడపబడుచున్నదనియు, ఈ విధమైనచూపు, అనుభవము అతనికి గుదురవలెను, బాహ్యతలమున నొక వ్యక్తిత్వ మాతనియందుండి, ఏమేమియో సంకల్పించుచు, ఎన్నికచేయుచు తలయొగ్గును, పుర్వణపడుచు, ప్రకృతియం దెట్లో నెగ్గుకొని వచ్చుటకు, ప్రకృతిని జయించుటకు, ప్రయత్నించుచుండు ననుమాట నిజము.

కాని, యీ వ్యక్తిత్వము కూడ ప్రకృతి చేసిన యొక కల్పనయే. ప్రకృతియే దానిపై నాధిపత్యము వహించి దాని నడకను నిర్ణయించి నడుపుచుండును గాన, దానికి స్వతంత్రత లేదు. అయ్యది ప్రకృతియందలి ఆత్మకు అభివ్యక్తి రూపమైన కల్పన. అనగా, అయ్యది ప్రకృతికి సంబంధించిన ఆత్మగాని, ఆత్మకు సంబంధించిన ఆత్మకాదు. అది యతని ప్రాకృత సత్త; ఆధ్యాత్మికమైన నిత్య సత్త కాదు; తాత్కాలికముగా కల్పించబడిన వ్యక్తిరూపముగాని నిత్యసత్యమైన పురుషస్వరూపముగాదు. ఆ నిత్య సత్య పురుష స్వరూపుడుగ తా నగుటకే సాధకుడు ప్రయత్నింపవలసియున్నది. అంతరంగికముగా తానొక నిశ్చలస్థితిని సాధించి, బాహ్యవ్యక్తిత్వమునుండి వేరుపడి దానిని తిలకించుచు, తనలో కొనసాగు విశ్వశక్తుల కీర్తిదాగతివిశేషములందు గుడ్డిగా నిమగ్నుడై పోకుండ వేరై నిలిచి ఆ క్రిడ నవగాహన మొనర్చుకోవలెను. ఇట్లు స్థిరత్వముతో తన ప్రకృతి కంటె వేరై నిలిచి దానిని తిలకించుచు తనను దా నవగాహన మొనర్చుకొనుటకు ప్రయత్నించుటలో నతడు ప్రకృతి కార్యముల తిలకించుచుండునట్టియు, వాటి ఫలితములను ప్రశాంతముగ నామోదించుచుండునట్టియు, ఆ కార్యప్రేరణకు అను

-
- చుటే మన అజ్ఞానమునకు, అసంపూర్ణతకు ప్రధాన కారణము. ఈ నాణిత్యార్థము మూలముగా పురుషుడు యంత్రప్రాయమగు ప్రకృతి కార్య బంధమునుండి విముక్తుడై స్వతంత్రుడగుచు, ప్రకృతిపై తొలి యాధ్యాత్మిక విజయము సాధింపనేర్చును. పురుషప్రకృతి సంబంధమునకు, దాని అజ్ఞాన పూర్వక వ్యాపారమునకు వెనుక ఈశ్వరశక్తి సంబంధము దాగియుండి అద్దావివి క్రమవికాస సాధనరూపమగు ప్రయోజనమున్నది.

మతి యొసగునట్టియు, లేక అనుమతి నిరాకరించునట్టియు వ్యష్ట్యాత్మ స్వరూపము కావని ఘోషింపనేర్చును.

ప్రస్తుతమీ యాత్మ, లేక ఈ పురుషుడు, మరుగుననున్న తనచైతన్యపు తొత్తిడిచే సత్తయొక్క ప్రవృత్తి విలాసములను బహుశః ప్రభావితమొనర్చుచు, అంగీకారపూర్వకముగ ప్రకృతి కార్యములను తిలకించువాడుగ మాత్రమేయుండి, తన శక్తులను, లేక ఆశక్తుల తాలూకు ఒక లేశమును బాహ్యవ్యక్తికి ఎక్కువగా అప్పగించువాడై యున్నాడు. ఈ బాహ్యవ్యక్తి ప్రకృతికి లోబడియున్న అనీ భ్రష్టుగాని, ఆమె ననుశాసింపగల ఈశుడు కాదు, కాని, మునుగు తొలగిపోయిన నాడు, అతడు ప్రకృతి కార్యముల ననుమతించుటలోగాని అనుమతించలేకపోవు టలోగాని తన ప్రాబల్యము చూపుచు, వాటికి తానే ప్రభువై, ప్రకృతిలో ఏ ఘోర్పునైనను ప్రభువువలె అనుశాసింపనేర్చును. పూర్వపు స్థిరసంస్కర్ష ఫలితముగనేమి, పూర్వసంచిత శక్తిప్రాబల్యము వలననేమి, దీర్ఘకాలముదనుక ఒక వేళ అంతఃపురుషుని అనుమతితో నిమిత్తములేకయే పూర్వపు ప్రవృత్తి ఇంకనూ కొనసాగుచుండినను, అనుమతిగల ప్రవృత్తిని పూర్వాభ్యాసములేని కారణమున ప్రకృతి యింకను పట్టుదలతో త్రోసిపుచ్చుచుండినను, కడకు తన అనుమతికిగాని, అనుమతినిరాకరణకుగాని తప్పక విజయము ఘట్టిల్లితీరునవి యతడు గుర్తించును.

విశేష ప్రతిఘటనతో నెమ్మదిగానో, తన సాధన విధానమును వేగముగ స్వర్ణబాటుచేసికొనుట ద్వారా త్వరితముగానో, ప్రకృతి అతని అంతర్దృష్టి, సంకల్పము నిర్దేశించిన పద్ధతిలో తనను, తన కార్య కలాపములను మార్పుగావించు తొనును. మానసిక నియమము, ఆహంకారిక సంకల్పము, వీటికి బదులుగా అంత నిత్యమైన ఆధ్యాత్మికాధిపత్యమాతనికి అంతు వదును. అతనిలో పనిచేయు ప్రకృతి

-
- వినియోగించుకొనును. ఈశ్వరశక్తి నాక్షాత్కారము ఆధ్యాత్మికమైన ప్రకృతియందు సంపూర్ణైక్య సామరస్యములతో మహోదాతమైన శక్తి విరిసిన పూర్వక దివ్యకర్మ కలాపములో భాగస్వామ్యమును సాధకునకు సిద్ధింపజేయును.

యోగసమన్వయము

శక్తు లతని నింతకాలము తెలియరాకుండ తమ యుపకరణముగ నుపయోగించు కొనుచు, యంత్రప్రాముఖ్యము దాసునిగా చేసికొనినవి. ఇపుడాతడా ప్రకృత్యశక్తులకు ప్రభువై విరాజిల్లును. అతని కూర్చుండుచు, అతనిని పరివేష్టించియు జగజ్జనని యగు మహాశక్తి యున్నది. ఆమె విధానముల యథార్థజ్ఞాన మాతనికి గలిగి, ఆమెతోని ఈశ్వరేచ్ఛకు యథార్థమైన సమ్మేళనము నాతడు గావించుకొనినచో, తన అంతరములోని ఆత్మకు గావలసియున్న సమస్తమును అత డామెనుండి బడయనేర్చును.

తుట్టతుడ కాతడు తన దర్శన, జ్ఞానములకు మూలము, అనుమతికి, ఆమోదమునకు, నిరాకరణమునకు మూలమునై తనయందును, సకల ప్రకృతియందును అంతర్యామియై యున్న శక్త్యాత్మక పరమాత్మజ్ఞానోపలబ్ధిని పొందగలుగును. ప్రభువు, పరముడు, అంతటను ఏకస్వరూపుడై యున్నవాడు అగు నీ యీశ్వరశక్తియం దొక అంశమై యొప్పారునట్టిదే అతని యాత్మ. అది యీ పరమసత్తలో అంతర్భాగమైన సత్త. ఆ పరాశక్తిలో అంతర్భాగమైన శక్తి. ఇక పైన మన పురోగతి అంతయు నా నిఖిలకర్మాధినాథుడు ప్రపంచమునందును మనయందును తన యిచ్చ నభివ్యక్తము గాచింపుచు, సర్వగత సర్వాతీతశక్తి ద్వారమున కొనసాగించు కార్యనిర్వహణము విధానములను గురించిన మన జ్ఞానోపలబ్ధిపై నాధారపడియుండును.

ఏది యెట్లు జరుగవలెనో అద్దానిని పరమేశ్వరుడు తన సర్వజ్ఞత్వమున నీక్షించును. ఈ యీక్షణమే అతని యిచ్చ, పరమేచ్ఛ, పరమసంకల్పము. అది యొక సృజనాత్మక శక్తివిశేషము, అట్లాతడు ఈక్షించినదానినే అతని కభిన్నమై వెలయు అఖండ చిత్స్వరూపిణీయగు జగన్మాత తన శక్త్యాత్మలోనికి గైకొని దానికొక రూపమొసగును. అంతట ఆ యిరువురియొక్కయు సర్వ శక్త్యాత్మక సర్వజ్ఞత్వపు యంత్రస్వరూపిణీయగు ప్రకృతిశక్తి దానిని కార్యరూపమున నెరవేర్చును. కాని, ఏమి కావలసియున్నది, ఏమి జరుగవలసియున్నది, అనుదానికి సంబంధించిన యీ దర్శనము పరమేశ్వరుని సచ్చిదానంద స్వరూపమునుండి - సూర్యునినుండి వెలుగుపలె - సరాసరిగా స్వచ్ఛందముగనే ప్రవహిల్లును.

పరమ సంకల్పము

అయ్యది ప్రకృతి కార్యకలాపపు యథార్థమును కనుగొనుటకై మన మర్హులు విశేషశ్రమముతో కొనసాగించు ప్రయత్నమువంటిది కాదు. మన వ్యష్ట్యాత్మ తన సచ్చిత్స్వరూపమున పరమేశ్వరునితో ఏకత్వమును పొంది పరమ జననియైన అదిశక్తితోడి సాక్షాత్సంస్పర్శను పొందనేర్చిననాడు, మనలో పైతము ఆ పరమ సంకల్పము ప్రకృతియొక్క స్వచ్ఛందగతిలో అనివార్యముగ సాధించ బడునదై మహోదా తమగురీతితో అవిష్కారము చెందుట సంభవించును. అస్థితియందు, ఏకామన, ఏ బాధ్యత, ఏ ప్రతిక్రియ తొంగిచూచుటకు అవకాశము లేదు, సకలమునకు ఆధారమై, సకలమును ఆవరించి, సకలములోను అధివసించి యుండు, పరమేశ్వరుని దివ్యశాంతి, స్థైర్య, తేజఃశక్తుల విలసనముతో పర్వమును సాగిపోవును.

పరమేశ్వరునితోడి ఏకత్వసాధనలో, పైన చెప్పినంతటి పరమోన్నత స్థాయికి మనము చేరుకొనకముందు గూడ, ఆ పరమసంకల్పమునకు చెందిన విశేష మేదేనియొక విధాయకమైన ప్రేరణగాను, ఈశ్వరాదిష్టమైన ప్రవృత్తిగాను మనలో అభివ్యక్తమగుట కవకాశమున్నది. అట్టి సందర్భములో మనము స్వచ్ఛందమైన స్వయంనిర్ణాయక శక్తివిలసనముతో పవిత్రచేయనేర్తుము. మనకార్యము యొక్క ఆంతర్యమును, లక్ష్యముమగురించిన పూర్ణజ్ఞానము ఆ కార్యానంతరమున మాత్రమే మనకు కలుగును. లేక, కార్యప్రవృత్తికి ప్రేరణము బుద్ధియందు గాక హృదయమునందు, శరీరమునందు ఒక విధమగు అంతఃస్ఫురణముతో కలుగుటయు కలదు. ఇచట ఒకవిధమైన చూపు లేకపోలేదుగాని, అది విష్ణుష్టమైన పూర్ణజ్ఞానముకాదు. ఒకవేళ అట్టి జ్ఞానము కలుగుచోనది తరువాత కలుగవలసివదే. కాని, పరమసంకల్ప మొక్కప్పుడు, ఒక తేజోమయమైన ఆదేశముగానో, లేక మన సంకల్పములోనికి భావనలోనికిక ర్తవ్యమును గురించిన నమగ్రస్ఫూర్తి, లేక ఎడతెగనిప్రవాహరూపస్ఫూర్తిగానో. లేక ఊర్ధ్వమునుండి వచ్చి క్రింది విభాగము లచే అప్రయత్నముగ నెరవేర్చబడు నిర్దేశముగానో అవతరించుట కూడ జరుగు చుండును, యోగము అపరిపూర్ణ స్థితిలోనున్నప్పుడు, కొన్ని కార్యములు మాత్రమే ఈ పద్ధతిలో జరుగుట కవకాశమున్నది. లేక, సాధకుడొక మహో

యోగసమన్వయము

దాత్తజ్ఞానసంస్థితిలో నుండెడి సందర్భములలో మాత్రమే ఈవిధమైన కార్యాచరణ మాతనికి అలవడవచ్చును. యోగము పరిపూర్ణస్థితి నందికొనినప్పుడు మాత్రము సకల కర్మయు నిట్టిలక్షణము కలదిగనే విరాజిల్లును.

ముఖ్యముగా మూడుదశలను ఈ సాధన పురోగతియందు మనము గుర్తించవచ్చును. వ్యష్టిసంకల్పము అప్పుడప్పుడుగాని, లేక తరుచుగా గాని తనకంటె అతీతమగు పరిమనంకల్పముచే, ఇచ్చాశక్తిచే ప్రదీప్తమై ప్రేరేపించబడుట మొదటిదశ. వ్యష్టి సంకల్పమునకు మారుగా పరిమనంకల్ప ప్రవృత్తి నిరంతరముగా ప్రవర్తించుచుండు రెండవ దశ. వ్యష్టి సంకల్పము పూర్తిగా ఆదివ్యశక్తితో ఏకత్వమును పొంది దానిలో లీనమైపోవుట మూడవదశ మొదటి దశలో మన మింకను మన బుద్ధిచే, మన హృదయముచే, ఇంద్రియములచే పరిపాలించబడుచుండును. దివ్యప్రేరణము కొరకు, మార్గదర్శిత్యము కొరకు అన్వేషణము సాగించుచు నిరీక్షణము చేయవలసియుండును. కాని, వాటికవి సర్వదా లభించుననుటకు వీలులేదు. రెండవదశ యందు మానవబుద్ధికి బదులుగా ఆధ్యాత్మికమైత్రీ దీప్తబుద్ధి, లేక స్ఫురితబుద్ధి పనిచేయును. బహిః ప్రవృత్తిగల మానవ హృదయమునకు బదులుగా ఆంతరంగికమైన చైత్యహృదయము పనిచేయును. మామూలు ఇంద్రియములకు బదులుగా స్వార్థరహిత విశుద్ధ ప్రాణశక్తి పనిచేయును. మూడవ దశయందు మన మీ ఆధ్యాత్మికబుద్ధిని గూడ అతిక్రమించి పైకిపోయి అతిమానస భూమికలకు చేరుకొందుము.

బంధవిముక్త కర్మాచరణ ప్రవృత్తికి గల ప్రధాన లక్షణము ఈ మూడు దశలలోనూ ఒక్కటియే, - అహంకారముద్వారా, అహంకారముకొరకు గాఢ, పరమపురుషుని ఇచ్చానుసారముగా, అతని భోగముకొరకే ప్రకృతి కార్యాచరణము స్వచ్ఛందముగా కొనసాగును. ఉన్నతస్థాయిలో నియ్యది వ్యష్ట్యాత్మ ద్వాతమున అభివ్యక్త మగుచు, ప్రకృతిచే ఎరుకతో కార్యరూపము ధరింపజేయు బుద్ధు సర్వాతీత పరతత్వపు సత్యధర్మమే యగును గాని వేరు కాదు. ఇందు ఆవరజ్ఞానముతో తడబడుట వికృత రూపమున బనిచేయు మన ఆవరప్రకృతికి సంబంధించిన మనక చూపునకు, విపరీత ప్రవృత్తికి ఏ విధమైన అవకాశ

మీరిడదు. అంతయు సర్వాతీత, సర్వగత జగజ్జనని సర్వజ్ఞత్వ విలసనమే. సరమేశ్వరుడు తనను, తన అఖండ జ్ఞానమును, నిత్యచైతన్యమును ఆజ్ఞాన పూర్వక ప్రకృతిశక్తియందు మరుగుపరుచుకొని, ఆ ప్రకృతిశక్తిచేత అహంకార రూపములో వ్యష్టాత్మ స్వకీయానుమోదముతో ప్రబోధింపబడుటకు అవకాశము కల్పించినాడు.

ఒక ఘనతరాళయముకొరకు, స్వచ్ఛతరమైన ఆత్మజ్ఞానోపబ్ధి కొరకు మనక వెలుగులో మానవు డొనరించు అసమగ్ర ప్రయత్నముల సందర్భములో పై తము తరచుగా ఈ అవరప్రకృతి కార్యకలాపము ప్రబలముగా కొనసాగు చునేయుండును. ప్రకృతి మనలో కొనసాగించుచు వచ్చిన పూర్వప్రవృత్తులయు, పూర్వకల్పనలయు, చిరకాలముగ వేరుతన్నుకొనియున్న సంసరములయు ప్రాబల్యము కారణముగా, సంసిద్ధికొరకై మనము చేయు మానవ ప్రయత్నములు విఫలమగుటయు, లేక కుంటిగా సాగుటయు జరుగుచున్నది. మన అవరజ్ఞానము కంటెను, అవరశక్తికంటెను ఘనతరమైన జ్ఞానము, శక్తి మన యీ ఆజ్ఞానావరణమును భేదించి, మన వ్యష్టిసంకల్పమును స్వయముగా చేపట్టి నడవబూనినగాని, ఈ ప్రయత్నము ఉన్నత శిఖరారోహణముతో విజయవంతమై నెగడనేరదు. మన మానవసంకల్పము తప్పుదారిలో ప్రవేశపెట్టబడి తిరుగాడుచూ పరమసంకల్ప శక్తినుండి వేరై పోయిన యొక కిరణము. ఈ యవరప్రవృత్తిలోనుండి ఉచ్ఛతర తేజస్సులోనికి, స్వచ్ఛతర శక్తివిలసనములోనికి నెమ్మదిగా అవిష్కారము పొంద నగు కాలమే సంసిద్ధికై శ్రమించు సాధకుడు దాటవలసియున్న మృత్యుచ్ఛాయావధము.

పెక్కు విషమపరీక్షలు, బాధలు, దుఃఖములు, చీకటులు, తడబాటులు, పొరపాటులు, పతనములతో మనల నుక్కిరిబిక్కిరి యొనర్చెడి భయంకర మార్గమిది. దీని బాధలు తగ్గించుకొనుచు దివ్యానందముతో మనము దీనిని దాట వలెననిన, శ్రద్ధ అవశ్యకము. లోనుండి అవిర్భూతమగు జ్ఞానప్రాబల్యమునకు మనస్సు అంతకంతకు అధికముగా విధేయమైపోవుట అవశ్యకము. అన్నిటికంటె ముఖ్యముగా, నిక్కమైన ఆకాంక్ష, తడబాటులేక సరియైన మార్గములో త్రికరణ

యోగసమన్వయము

శుద్ధిగ కొనసాగుసాధన ఆవశ్యకము. అదై ర్యమునకు తాపీయని హృదయముతో, తడబాటు లేకుండ యోగము ననుష్ఠించ వలసినదని గీత బోధించుచున్నది. ప్రయాణములో మొదట మనము ఆంతరంగిక వైషమ్యములతోడను, బాధలతోడను నిండారిన దుస్సహవిషమునే కుత్తుకబంటిగా గ్రోలవలసియుండును, కాని, చిట్టచివరకు మనకీ పాత్రికయందు అందబోవునది అమృతత్వము యొక్కయు, దివ్యానందము యొక్కయు మధురసపాన మాధుర్యమే.

—0—

సమత అహంకార నిర్మూలనము

ఈశ్వర సంకల్పమునకు మన సకలసత్తను, సకలప్రకృతిని సమర్పణముగా వింఛవలెననిన, సమగ్రమైన ఆత్మనివేదనము, సంపూర్ణమైన సమత, సడలని దీక్షతో అహంకార నిర్మూలనము, అజ్ఞానపూర్వకమైన ప్రవృత్తిదోరణులనుండి మనయందలి ప్రకృతికి పరివర్తనపూర్వకమగు విమోచనము, — ఈ సోపానముల మీదుగా అద్దానిని సాధింపవలసియున్నది. ఎట్టి మినహాయింపునకూ ఆవకాశము లేని నిక్కమైన ఆత్మార్పణముగా వెలయవలసియున్న సర్వసమర్పణమిది. ఇందుకు మొట్టమొదటగా గుదురవలసినది మన కార్యకలాపములందు ఆత్మనివేదనాత్మకమగు భావసమగ్రత, మనయందును, సకల ప్రాణులయందును, విశ్వమున కొనసాగు సకల కార్యకలాపములందును సన్నిధిచేసియుండి మరుగుగా నున్న దివ్యశక్తియగు పరమునకు యజ్ఞవిధిగా సకలకర్మను సమర్పణచేయుటకు ఎడతెగని సంకల్పము మనలో మొదట ఉదయించవలెను. పిమ్మట అది మన సత్తయందంతటనూ బాగుగా ఇంకిపోయిన అక్కరయై దీపించవలెను. చివరికది. మనలో అప్రయత్నముగా ఎరుకతో సచేతనమై కొనసాగు స్వతస్సిద్ధమగు నలవాటుగా పరిణమించవలెను.

జీవితమే ఈ యజ్ఞమునకు బలిపీఠము. మనముచేయు కర్మలే బలిసమర్పణములు. ఇవి సమర్పింపబడు దైవము. మన మింకనూ సాక్షాత్తుగా దర్శించి తెలిసికొనకపోయిననూ, మన భావనయందు తోచునట్టియు, లేక ఈషణ్మాత్రముగ ద్యోతకమగునట్టియు సర్వాతీత, సర్వగత, దివ్యసాన్నిధ్య దివ్యశక్తిస్వరూపుడు. ఈ యజ్ఞమునకు, — ఈ ఆత్మనివేదనమునకు, — ఇరుపార్శ్వములు కలవు. ఒకటి కేవలకర్మ, రెండవది ఆ కర్మకు ఏడుగడయై వెలయు భావన. మన చూపు, మన

యోగసమన్వయము

అలోచన, మన అనుభవము, - వీటన్నిటియందును యజ్ఞేశ్వరుడగు పరముని ఆరాధనా రూపముగా ఈ భావన దీపించవలసియున్నది.

కేవల కర్మ మొదట మన అజ్ఞానస్థితియందు, సాధ్యమైనంతలో మనము ద్యోతకము చేసుకోగలిగినంత వెలుగు ననుసరించి నిర్ణీతమగుచుండును. నిర్వర్తింప బడవలసినదిగా దేనిని మనము భావించుమో అదియే ఆ కర్మ. అది మనము కర్తవ్యదృష్టితో రూపొందించుకొన్నది కావచ్చును. ఇతరులకు, ప్రపంచమునకు ఏది శ్రేయస్కరమని మనము భావించుమో అద్దానినిబట్టి నిర్ణీతమైనది కావచ్చును. సకల కర్మలకు ప్రభువగు పరమేశ్వరుని మన మింకనూ తెలిసికొనకున్ననూ, ఆయనయందు విశ్వాసము కలిగియున్నవారమై, ఆయన ప్రతినిధిరూపమున మనము భావించునట్టియు, మనకంటె జ్ఞానియై మనము గురువుగా స్వీకరించి నట్టియు వేరొకరి నిర్దేశానుసారముగా అనుష్ఠితమగునది కావచ్చును. ఏవిధముగా రూపొందినదైననూ, దాని మూలసూత్ర మొక్కటియే. కర్మయజ్ఞపు ముఖ్యలక్షణము అందు ద్యోతకము కావలెను. మన కర్మల ఫలితమునెడ ఆసక్తిని పూర్తిగా వదలుకొనుటయే ఆ ముఖ్యలక్షణము. కర్మఫలమునకై మనము శ్రమించుట జరుగుచునే యుండును. కాని, ఆ ఫలమునందు ఆసక్తి మాత్రము పూర్తిగా వర్జనీయము.

ఏలయన, - ఫలాపేక్షతో మనము కర్మచేయుచున్నంతకాలము, మనము సమర్పించు యజ్ఞబలి పరమేశ్వరునకు గాదు, మన అహంకారమునకు. కొదవి మన భావన కావచ్చును. కాని, అట్లు భావించుట మనలను మనము వంచించు కొనుటయే. పరమేశ్వరునిగురించిన మన భావన, కర్తవ్యమునుగురించిన మన ఆశయము, తోటి ప్రాణులయెడ మన సానుభూతి, ఇతరులకుగాని ప్రపంచమునకుగాని, ఏది శ్రేయస్కర మనుదాని నిషయములో మన అభిప్రాయము, కడకు మన గురువునెడ మనము చూపు విధేయత, - ఇవి అన్నియుగూడ ఇట్టి సందర్భములో మన ఆహంకారిక వాంఛా పరితృప్తికొరకై ధరించిన మాయమునుగులే యగును. మన ప్రకృతినుండి ఆహంకారమును పూర్తిగా పెకలించివేయవలసిన అవసరమునుండి తప్పించుకొనుటకై మనము కల్పించుకొను మిథ్యావాదరూపమైన అవరోధములుగా అవి పరిణమించును.

సమత : అహంకార నిర్మూలనము

యోగసాధనయందలి ఈ దశయందు, —యోగసాధనయం దంతటనూ గూడ, —అహంకారికమైన యీ ఆసక్తివిశేషము శత్రుప్రాయమైనది. ఈ శత్రువు మనలో తలయెత్తకుండుటకు నిర్దిష్టజాగరూకతతో మనము నిత్యమూ కడు సావధానులమై యుండవలయును. మనలో ఈ శత్రువు నడయాడుచు పలురకాలమారు వేషములు ధరించుచుండినంతమాత్రమున మన మధైర్యము చెందవలసినది లేదు. కాని, వాని మారువేషము లన్నింటినీ మనము జాగరూకులమై కనిపెట్టుచూ, వాని ప్రభావమును తోసిపుచ్చుటలో కడు నిర్దాక్షిణ్యముగా ప్రవర్తింప నేర్చి యుండవలయును. “కర్మణ్యేవాధికారస్తే, మా ఫలేషు కదాచన,” —“కర్మలు ఆచరించుటయందే నీ కధికారముగాని ఎట్టిసందర్భములలోనూ వాటి ఫలములపై నీ కధికారము లేదు,” అనెడి గీతా విధివాక్యము ఈ విషయములో చక్కని ప్రబోధము కల్పించుచున్నది. సకల కర్మలకు ప్రభువగు పరమేశ్వరునకు మాత్రమే కర్మఫలము చెందియున్నది. మన పనియెల్ల, శ్రద్ధాపూర్వకమైన కర్మద్వారమున విజయసిద్ధికై తగు ప్రయత్నముచేసి, విజయము సిద్ధించునెడ దానిని పరమేశ్వరున కర్పించుటయే.

పిమ్మట, కర్మఫలమునెడ ఆసక్తిని వదలిపెట్టినట్లుగానే కర్మయెడ ఆసక్తిని గూడ మనము వదలిపెట్టవలెను. మనముచేయు కర్మను వదలి దానికి బదులుగా వేరొక కర్మను చేపట్టుటకుగాని, ఒకవేళ సకల కర్మలను వదలివేయవలెనన్నదే పరమేశ్వరుని విస్పష్టాదేశమైనచో ఆ విధముగానే చేయుటకుగాని, ఏ క్షణములో నైనను మనము సంసిద్ధులమై యుండవలెను. లేనియెడల, మనము చేయుఫలని పరమేశ్వరునికొరకుగాక, ఆ పనియందు మనకుగల సంతృప్తి, సంతోషము కొరకు, క్రియాశీల ప్రకృతికుండెడి ప్రవృత్తిలాలసకొరకు, మన అభీష్టములు నెరవేరుటకొరకు చేయువారమగుదుము ఇవన్నియు అహంకారము నిలువద్రొక్కుకొను స్థానములే. మన సామాన్యజీవితగతికి ఎంత అవసరములుగా తోచిననూ వీటిని మన ఆధ్యాత్మిక చైతన్యాభివృద్ధిని సాధించు సందర్భములో విసర్జించి, వీటికి బదులుగా వీటి దివ్యప్రతిమూర్తులను మనలో ప్రతిష్ఠించుకోవలసియున్నది.

యోగసమన్వయము

అజ్ఞానపూర్వకమగు ప్రాణకోశ సంబంధమైన సంతృప్తికి, సంతోషము నకు బదులు, భగవదున్ముఖమగు అపౌరుషేయ దివ్యానందము మనలో తొణికిసలాడవలసియున్నది. అట్లే, క్రియాశీల ప్రకృతికి సంబంధించిన ప్రవృత్తిలాలనకు బదులుగా మహోల్లాసభరితమైన దివ్యశక్తిప్రేరణము మనలో ప్రకటితము గావలసియున్నది. అదేవిధమున, మన అభీష్టములు నెరవేరుటగాక, ఒక విముక్తాత్మ యొక్కయు, అద్దాని దివ్యప్రకృతి యొక్కయు స్వాభావిక సత్యధర్మ ప్రవృత్తి ద్వారమున ఈశ్వరుని దివ్యసంకల్పము మనలో నెరవేరవలసియున్నది. కట్టకడకు, మన హృదయములోనుండి కర్మఫలమునందలి ఆసక్తిని, కర్మయందలి ఆసక్తిని గూడ మనము పారద్రోలివైచిన విధముగానే, కర్మలు చేయునది మనమనే కర్తృత్వాభిమానమును సైతము విసర్జించవలసియున్నది. మనము వదల్చుకోవలసియున్నవాటిలో నిది చిట్టచివరిది. సకల కర్మలకు నిజమైన కర్త ఈశ్వరుని దివ్యశక్తియే యనునది మన లోపలను, పైనను, అనుభవపూర్వకముగా మనము తెలియగలిగి యుండవలెను.

*

*

*

కర్మయెడ, కర్మఫలమునెడ ఆసక్తిని విడనాడుట మన మనస్సునందును, ఆత్మయందును సర్వసమగ్రమగు సమతాపాదనకు సంబంధించిన విస్తృతోద్యమమునకు ప్రారంభము. సంపూర్ణమైన ఆత్మసంస్థితి మనయం దేర్పడవలెననిన, ఈ సమతయందు మనము సుప్రతిష్ఠితులము గావలెను. ఏలయన, సకల కర్మలకు ప్రభువగు నీశ్వరుని యారాధనకు మనలోను, సకల వస్తువులలోను, సకల సంఘటనలలోను ఆయనను విస్పష్టముగా గుర్తించి సమ్మోదముతో గ్రహింపనేర్చుట అత్యంతావశ్యకము. సమత యీ ఆరాధనాప్రవృత్తికి చిహ్నము, సమతారూపమైన యీ ఆత్మభూమియందే నిక్కమైన బలిసమర్పణము, ఆరాధనము జరుపుటకు వీలగును.

ప్రభువు సకల ప్రాణులయందును స్థముడై యున్నాడు. మనకు ఇతరులకు, జ్ఞానులకు అజ్ఞానులకు, మిత్రునికి, శత్రువుకు; మానవునికి జంతువుకు, పుణ్యాత్మునికి పాపాత్మునికి నడుమ ఎట్టి ముఖ్య విభేదములను మనము చేయరాదు. ఎవ

సమత : అహంకార నిర్మూలనము

రిసీ మనము ద్వేషించగూడదు. నిరసించగూడదు. ఎవరియెడలను విముఖులము కాగూడదు. ఏలయన, అందరిలోనూ మారువేషమున తన యిచ్చానుసారముగా అభివ్యక్తమైయున్న అద్వయుడగు నా పరమేశ్వరునే మనము దర్శింపవలెను. ఒకరి యం దాయన కొంచెముగా అభివ్యక్తము గావచ్చును. వేరొకరియందు అంత కంటె హెచ్చుగా అభివ్యక్తము గావచ్చును. తదితరులయందు మరుగుపడి పూర్తిగా వికృతరూపమున గనుపడవచ్చును ఇదంతయు ఆయన ఇచ్చ ననుసరించియు, వారియం దేరూపము తాను గైకొని, ఏ కర్మలు వారి ప్రకృతి ననుసరించి తా నొనర్చుట ఉత్తమమో అద్దానిని గురించిన ఆయన జ్ఞానము ననుసరించియు జరుగుచుండును.

సకలము మన ఆత్మయే. ఒకే ఆత్మ అనేక రూపముల గైకొన్నది, ద్వేషము, అసహ్యము. నిరసనము, వైముఖ్యము. బంధనము, అసక్తి, అభీష్టము, ఇవన్నియు ఒక దశలో సహజములు, అవశ్యకములు, అనివార్యములే. మనలో ప్రకృతి ఏమి నిర్వహింపదలచుకొన్నదో అద్దానికవి సహాయభూతము లగును. కాని, కర్మయోగికి మాత్రము అవి అవిద్యాసంబంధమైన అవశేషములు, అవరోధములు, గతివిశేషములే యగును. సాధనలో అతడు ముందుకు పోయిన కొలది అవి యతని ప్రకృతినుండి క్రమముగా రాలిపోవును. శైశవావస్థలోని ఆత్మకు వికాసదశయం దవి అవశ్యకములే. కాని, దివ్యసంస్కృతి నలవరించు కొను నందర్భములో పరిణాతాత్మనుండి యవి రాలిపోవలసియేయుండును.

భగవత్ప్రకృతియొక్క మహోన్నతస్థాయిని మనము అందుకోవలసియున్నది. ఆ స్థాయియందు, వజ్రీకరితమైన. వినాశాత్మకముగూడ నగు, తీవ్రత మనలో ఉండిన ఉండవచ్చునుగాని ద్వేషమనునది యుండరాదు. దివ్యత్వలక్షణోపేతమైన వక్రీక్తి యుండదగునేగాని నిఃసనభావ ముండరాదు. విస్పష్ట దర్శనముతో కూడినదై, ప్రశాంతము, ప్రబలమునగు నిరాకరణమున కచట తావుండునేగాని, అసహ్యభావముతోకూడిన తిరస్కారమునకు గాదు. మనము వినాశమొందింపవలసినదాని విషయములలోగూడ, అసహ్యించుకొనుట మనకు తగదు. అ వినాశకృత్యములో, నీత్యుడగు పరమేశ్వరుని ప్రచ్ఛన్నమైన తాత్కాలికచేష్టనే మనము అసందిగ్ధముగా గుర్తింపగలిగియుండవలెను.

యోగసమన్వయము

సకల వస్తువులును ఒకే ఆత్మయొక్క అభివ్యక్తి విశేషములే కావున, విరూపులయెడ సుహృదులయెడ, వికలాంగులయెడ సౌష్ఠవగాతులయెడ, ఘనులయెడ నీచులయెడ, ప్రీతికరమైనవానియెడ, అప్రీతికరమైనవానియెడ, — అంతటా ఆత్మయందు సమతతోనే మనము వ్రవర్తింపవలెను. ఇచ్చటకూడ ద్వైషము, నిరసనము, విముఖత్వము అనునవి ఉండవు సకల వస్తువులను, వాటి విజస్వభావమున, వాటి యథానిర్దిష్టస్థానమున తిరికింపగల సమదృష్టిమాత్రమే యుండును. ఏలయన, సకల వస్తువులును ఈశ్వర సంబంధమైన ఒకానొక సత్యమును ఒకానొక శక్తివిశేషమును, గర్భితలక్ష్యమును, అభివ్యక్తమొనర్చుటయో లేక మరుగుపరచుటయో, వికాసము నొందించుటయో లేక వికృతపరచుటయో చేయుచున్నవని మన మపుడు తెలిసికొనగలుగుదుము. అవి యీ పనులను తమ వ్రక్కతియొక్క వికారక్రమములో సద్యఃస్థితిగతులమేరకు స్యాపడినరీతివితమకు నిర్దిష్టమైన సన్నివేశములందు, ఇప్పటి వస్తుసముదాయ సమష్టికినీ, కడకు పాధించవలసిన సంసిద్ధికినీ అవసరమైన విధముగా, యథాశక్తితోడను, తప్పనిసరి యగు లోపములతోడను నిర్వర్తించుట జరుగుచున్నది.

ఏ సత్యమును అవి యీ రీతిగా అభివ్యక్త మొనర్చుటయు లేక మరుగుపరచుటయు, వికాసము నొందించుటయు లేక వికృతపరచుటయు సంభవించుచున్నదో అద్భావిని మనము, — ఈ తాత్కాలికాభివ్యక్తి మరుగున ఉన్నదానిని, — అన్వేషించి తమగొనవలసియున్నది. అట్లొనర్చినప్పుడు, బాహ్యరూపములకు ప్రాంతముగాక, అభివ్యక్తియందు కాననగు లోపములచేతను వికారములచేతను విక్షిప్తముగాక, ఈ మాయముసుగుల వెనుక సదా, అమలిన స్వచ్ఛ సుందర పూర్ణ స్వరూపుడై తేజరిల్లు పరమేశ్వరుని మన మారాధించ నమర్థుల మగుదుము. సకలమూ మారవలసియుండు ననుమాట నిజమే. విరూపమునుగాక దివ్య పౌందర్యమునే మన మామోదింపవలసియున్నది. అపరిపూర్ణతతో మన మాగి ఖోక పూర్ణత్వవిధికొరకే పాటుపడవలసియున్నది. కాని, ఏ పని మనము చేసిననూ ఆయ్యది ఆధ్యాత్మికమైన అవగాహనతో, జ్ఞానదృష్టితో చేయుట అత్యంతావశ్యకము. ఆ యీ వస్తుజాతమునకు సంబంధించిన మానవధర్మప్రమాణములుగాక, దివ్యశ్రేయము, దివ్యపౌందర్యము, దివ్యసంసిద్ధి, దివ్యానందము మాత్రమే మన కనుసరణీయములు గావలెను. మనము సమతానిష్ఠులము గానిచో, అవిద్యయే

సమత : అహంకార నిర్మూలనము

మనలనింకనూ వెంటాడుచున్నదనుట కది గురుతు. సమత లేవిచో మనము దేవివీ పదిగ అవగాహన చేసికొనజాలము. సమతలేని మన ప్రయత్నములు పూర్వపు దోషస్థితిని నిర్మూలించి క్రొత్త దోషస్థితిని కల్పించుకొనుచే యగును. ఏలయన, దివ్యప్రమాణములకు బదులుగా, మన మానవ బుద్ధియొక్కయు, కామాత్మయొక్కయు ప్రమాణములను మన మనుసరించుచుండెడి పరిస్థితి యిది.

సమత యనిన నొక క్రొత్త అజ్ఞానమును, గుర్తింపజేసినను కల్పించుకొనుట గాదు. దృష్టి కొకవిధమైన బూడిదరంగు వెలుగు సంతరించుకొని సకల వర్ణచ్ఛాయలను తుడిచివేయుటయునూ గాదు. భేదజ్ఞాన మచటకూడ కలదు. అభివ్యక్తయందలి వైవిధ్య మచటనైతము గుర్తించబడుచునే యుండును. ఈ వైవిధ్యమును మనము కడుచక్కగా గ్రహింపనేర్తుము గూడ. ఖండదృష్టితో తప్పుదారివి ప్రవర్తించు రాగము ద్వేషము, పురస్కారము తిరస్కారము, సామరస్యము వైమనస్యము, సుముఖత్వము విముఖత్వము మొదలైనవానిచే కంటికి ముప్పు ఆవరించినప్పటికంటె ఎంతో సక్రమమైన పద్ధతిలో ఈ వైవిధ్యగ్రహణశక్తి మనలో పెంపొందును. కాని యీ వైవిధ్యమునకు వెనుక, దాని యంతరమున వివరించి యున్న పరిపూర్ణుని, అక్షరుని మనము నిత్యమూ దర్శించుచునేయుండుము. ప్రతి అభివ్యక్తి విశేషమునకు ఏ వివేకవంతమైన ప్రయోజనము కలదో, ఏ దివ్యావశరమును పురస్కరించుకొని ఆ అభివ్యక్తి జరుగుచున్నదో స్ఫురణ పూర్వకముగ మనకు తెలియనగుచునే యుండును. ఒకవేళ అది అట్లు స్ఫురించక మరుగునవేయుండు పక్షములో అద్దానినిగురించిన దృఢవిశ్వాసమైననూ మనలో పెంపొంది యుండును. మన మానవ ప్రమాణముల ననుసరించి చూచినచో ఆ అభివ్యక్తి సమగ్రము సామరస్యపూర్వకము, లేక అసమగ్రము అపరివక్తము, లేక అన్యతము అశివము, — ఇట్టివిధముగా గన్పట్టిననూ గన్పట్టవచ్చుచుగాక :

ఇదేరీతిని జయాపజయములు, మానావమానములు, కీర్త్యవకీర్తులు, పౌభాగ్య దౌర్భాగ్యములు మొదల సుఖదుఃఖకర సంఘటన లన్నిటియెడలను గూడ ఆత్మ యందు మనస్సునందు ఒకే సమభావము మనయందు నెలకొనియుండును. ఏలయన, సకల కర్మలకు, కర్మఫలములకు ప్రభువైన ఆ పరమేశ్వరుని సంకల్పమునే అన్ని సంఘటనలలోనూ మనము దర్శించుచుండుము. క్రమవికాసపూర్వక

యోగసమన్వయము

మైన పరమేశ్వరాభివ్యక్తి యందలి ఒక విన్యాసవిశేషముగామాత్రమే ప్రతినంఘటనయు మనకు పొడగట్టును. చూడనేర్చినచో చూపుగలవారికి ఆ పరమేశ్వరుడే, వివిధశక్తుల క్రీడయందును, వాటి ఫలితములయందును, అట్లే వివిధవస్తులయందును, ప్రాణులయందును తనను దా నభివ్యక్తము గావించుకొనుచుండును.

ఒక దివ్యసాఫల్యసిద్ధి దెసకే సకల వస్తుజాతము ప్రయాణించుచున్నది. ప్రతి అనుభవము, సుఖము దుఃఖము, తృప్తి, అతృప్తి, అన్నియు ఈ జగదుద్యమ నిర్వహణమునం దావశ్యకములై న గతివిశేషములే. వాటిని అవగాహన మొనర్చుకొని బలపరచుటయే మనము చేయవలసిన పని. తిరుగుబాటుచేయుట, తెగనాడుట, గోలయొనర్చుట, ఇవి మన అసంస్కృత, అజ్ఞానప్రవృత్తుల లక్షణము. తిరుగుబాటునుదానికి జగల్గంలో తదితరములన్నిటికివలెనే ఉపయోగములును కలవు. తగిన సమయము, సన్నివేశము ఏర్పడినప్పుడు, ఈశ్వర నిర్దిష్టమైన పురోగతికి తిరుగుబాటు అవశ్యకము, సహాయకము, విధాయకము గూడ నగుచున్నది. కాని, అజ్ఞాన పూర్వకమైన తిరుగుబాటు ఆత్మయొక్క శైశవదశకు, అపరిపక్వమైన కౌమారదశకు సంబంధించినది. పరిపక్వస్థితికి వచ్చిన ఆత్మ దేనినీ తెగనాడక, అవగాహన మొనర్చుకొని స్వాయత్తము గావించుకొనుటకు ప్రయత్నించును. గోల యొనర్చుటకు బదులు స్వీకరించి పరిస్థితిని మెరుగుపరచుటకు, నిర్దుష్టము గావించుటకు పాటుపడును. అంతరంగికముగ తిరుగుబాటునర్చుటకు మారు పదేయమగుచు, పరివర్తన పూర్వక సాఫల్య సిద్ధికి కృషి సల్పును.

కావున పరమేశ్వర హస్తములనుండి సకల వస్తువులను సమభావమున స్వీకరించుటకు మనము సంసిద్ధులమై యుందుము. అంతిమ దివ్యవిజయముసిద్ధించు ఘడియ వచ్చుపర్యంతమూ జయమునువలె అపజయమును గూడ నొక మజలీగా పరిగణించి గ్రహింపనేర్తుము. దైవ నిర్ణయానుసారముగా ఎంతటి తీవ్ర దుఃఖములు, బాధలు, సంకటములు సంప్రాప్తమైనను, మన ఆత్మలయందు, మనస్సులయందు, దేహములయందు ఏమాత్రమూ చలించక నిలువబడుదుము. ప్రేమెంతటి ప్రబల సుఖ సంతోష సమయములలోనైననూ ఉబ్బితబ్బిబ్బుకాకుండ మెరిగనేర్తుము. మహోన్నత స్థాయిని యీరీతిగా మనము చిక్కబట్టుకొని మన

సమత . అహంకార నిర్మూలనము

ప్రయాణములో సకల వస్తువులనూ సమానమైన స్థిరభావమున స్వీకరింపగలుగు
ముము. పిమ్మట ఇంతకంటెగూడ ఉదాత్తస్థితి నందుకొన సమర్థులమై, పరమము,
నిశ్చలనీనమునైన దివ్యానందములోనికి సైతము ప్రవేశము గావించుము.

*

*

*

సుదీర్ఘమైన కఠిన పరీక్షలకు నిలువడాకి ఓపికతో ఆత్మసంయమాభ్యాస
మొనర్చినగాని ఈసమత అలవడనేరదు. కామనానునది మనలో బలముగానున్నం
తకాలము ఈ సమత నిశ్చలత్వము కుడిరిన సమయములలోను, కామనకు అలసట
యేర్పడిన సందర్భములలోనూదక్క మనకు బొత్తుగా అలవడనే అలవడదు. అప్పు
డైననూ అయ్యది ఒక విధమగు జడప్రాయమైన ఔదాసీన్యము. కామనకు గలిగిన
తాత్కాలిక పరాజ్ఞత్వమే యగునుగాని, నిక్కమైన నిశ్చలత్వము, ఆధ్యాత్మికమైన
ఏకత్వభావన కానేరదు అదియునుగాక, ఆత్మసమర్పణము పెంపొందించుటకై కొన
సాగెడు ఈ సాధనక్రమములో కొన్ని దశలుకలవు. సాధారణముగా మనము
ప్రారంభదశలో సహనము నభ్యసించవలసియుండును. ఏలయన, విషయస్పర్శ
అన్నింటినీ ఏ దుర్మోచి సహించి, జీర్ణించుకొనుటను మనము నేర్చుకొనవలెను.
విముఖత కలిగించెడి విషయముల జూచి బెదరక, సుఖదాయకములై ఆకర్షణీయము
లగువానికొరకు ఆతురతతో పరుగులెత్తక, ఉభయమునూ అంగీకరించి ఎదుర్కొని
సహించి జయించుట మనలోని ప్రతిఅణువునకు అలవడునట్లు చేయుట అత్యావ
శ్యకము.

వ్యక్తిగతముగ మనకు సంబంధించిన స్పర్శలనేగాక మన చుట్టునుగల
లోకములతోడి మన నానుభూతివలన, సంఘర్షణలవలన ఏర్పడిన స్పర్శలన్నిం
టిని సైతము సైరణచేయగల దిట్టతనము మన కలవడవలెను. తోటి మానవులయు,
వివిధ వస్తువులయు, శక్తులయు ప్రవృత్తుల ప్రాబల్యము మనపై ప్రసరించు
నప్పుడును, దేవతల ఒత్తిడులు, అసురుల తాకిడులు మనకు కలుగునప్పుడును,
ప్రళాంతముగా వాటిని మన మీ దశయందు సహింపగలుగుదుము. ఆత్మయొక్క
అనంతానుభవ మార్గములందు మనలోనికి వచ్చిపడు సమస్తమును మన మెదు
ర్కొని, అచల ప్రతిష్ఠములై యొప్పురు మన ఆత్మజలధులందు విలీనమొనర్చు

యోగసమన్వయము

కొననేర్తుము. సమతా సాధనలో సుఖదుఃఖములకు వికారము చెందకుండు విరాగ దశ యిది. కడు ప్రాథమిక దశయేయైనను దీరత్వ లక్షణోపేతమైన దశ. కాని, శరీరమునందు, బుద్ధియందు, హృదయమునందు ప్రతిష్ఠితమగు నీ సహనము దైవేచ్ఛయెడ ఆధ్యాత్మిక విధేయతతో పరిపుష్టిని సంతరించుకొనుటగూడ ఆవశ్యకము. ఈ మృణ్మయ శరీరము కఠినశిక్షణతో కూడిన దీరత్వలక్షణోపేతమైన అంగీకారముతోనే గాక, కష్టములందు సైతము ఏది ఎట్లయిననూ సమ్మతమే యనెడు భావముతోడను, ఎరుకతోడను. తన సంసిద్ధికై తనను తీర్చిదిద్దుచున్న ఈశ్వరకరస్పృహకు విధేయమగుట యలవరచుకొనవలెను.

జ్ఞానయుతమైనట్టియు, భక్తిపూర్వకమైనట్టియు, ఘక్కిలి కోమలమైనట్టియు విరాగము భగిషచ్ఛక్తునిలో నుండును. అట్టిది సాధ్యమే. స్వశక్తిపై ఆధార వకు అభక్తుని సహనముకంటె ఇది ఉత్తమము. అభక్తుని సహన సాధనలో ఈశ్వరోపకరణమగు శరీరాదికము మృదుత్వమును కోల్పోయి ఆత్యంత కర్కశమై రూపొందుట కవకాశమున్నది. భక్తుని సహనభావముటులగాక, వివేకప్రేమల వెలార్చుకొను బలసంపత్తి నా యుపకరణమునకు సంతరింపజేయును. గంభీరమైన స్థిరతారూపమగు నిందలి ప్రశాంతస్థితి ఆనందములోనికి అవలీలగా పరిణతించెందును. ఏమి కానున్ననూ సమ్మతమే యనెడు భావముతో కొనసాగు నీ సహన సాధనలో చేకూరు ముఖ్యప్రయోజనము ఎల్లతాకిడులను, సంస్పర్శులను సమభావముతో నెదుర్కొనగల ఆత్మబలసంపత్తి.

ఉదాసీనతతో కూడిన ఉపేక్ష, నిష్పాక్షికత తరువాతి దశయందు ప్రాధాన్యము వహించును. ఈ స్థితియందు సాధకునియాత్మ సంతోషముతో ఉప్పొంగదు, విచారముతో కుంగదు. సంతోషమున ఉప్పొంగుట, దుఃఖముతో తల్లడిల్లుట అను ఉచ్చులతో బడకుండ అయ్యది తప్పించుకొనును. సకలస్తువులు, వ్యక్తులు, శక్తులు తనవిగాని ఇతరులవికాని సకల యోచనలు, సంవేదనలు సంస్పర్శులు—ఇవన్నియు గూడ వీనిచే నేమాత్రము విక్షేపము చెందక నిశ్చలమై నిలువగల స్థిరభావముతో ఉన్నతస్థాయినుండి తిలకింపబడుట సంభవించును. సమతాసాధనలో నిదియొక విశాలగంభీర ప్రవృత్తి కాలకాలమై యలరారు తాత్వికదశ. కాని, ఉపేక్ష యనునది కర్మప్రవృత్తినిగాని, అనుభూతినిగాని జడభావముతో

సమత : అహంకార నిర్మూలనము

వర్జించుటలోనికి పర్యవసంపాదు. అలసట, ఏవగింపు, వెగటువనము-వీవిచే కలిగిన విముఖత్వము కాగూడదది. కోరికయెడ మొగము మొత్తుటచేగాని ఆశాసంగము వలనగాని ఏర్పడు వైముఖ్యమును కాగూడదు. అహంకారికమైన తీవ్ర శయములకు ఎదురుదెబ్బలు తగులగా కంగారుపడి అసంతృప్తితో కూర్చుకొని పోవు అహంకారపు చిడిముడిపాటు లక్షణము సైతమీ ఉపేక్షయందు తవిపించ కూడదు. ఈ రకమైన వైముఖ్యలక్షణములు అపక్వస్థితిలోనుండు ఆత్మయందనివార్యముగా పొడసూపుచుండుటయు, కామప్రేరితమైన ప్రాణమయ ప్రకృతి సంరంభమును నిరుత్సహపరచుట ద్వారా అద్దాని పురోగతి కవి ఒకవిధముగా నహంకారు లగుచుండుటయు కలదు.

కాని, మనము సాధింపగోరు సంసిద్ధిలక్ష్య మదికాదు. విషయ స్పర్శల కతీతముగా ఉదాసీనమై (ఉత్ + అసీనమై) యుండు ఆత్మయొక్క సుస్థిరోన్నతియే మనము సంపాదించగోరు ఉపేక్షకు, నిష్పాక్షికతకు లక్షణమై వెలయవలసి యున్నది. విషయస్పర్శలతో వ్యవహరించు సందర్భమున వాటివడి ఆమోదించుటగాని, నిరాకరించుటగాని చేయుచుండినను, ఆ నిరాకరణముచే దాను విచలితమగుటయు, ఆ యామోదమునకు తాను వివశమైపోవుటయు సంభవింపదు. ప్రకృతి కార్యముల కాధారభూతమైయుండి వాటిని సంభవింపజేయుచు, వాటికంటె వేరై, స్వయంసిద్ధమైయుండు నిశ్చల, నీరవ పరమాత్మతత్వముతో తన సన్నిహితత్వమును, ఏకత్వమును గుర్తించుటకు మొదలిడును. విశ్వవ్యాపారమునెల్ల అతిక్రమించియుండు శరమ సత్యమునం దంతర్భాగముగా తనను తెలిపికొనుచు దాని యందు తాను అంతర్లీనమగుట కుపక్రమించును. విశ్వగతికి చెందిన సుఖదాయకమైన చిరుతరంగములకుగాని, భయంకరమైన ఉప్పెన కెరటాలకుగాని ఏమాత్రమూ చలించని ఆత్మయొక్క శాంతిస్థానమును అందుకొనుటయే ఈ అతీతానుభవపు దశలో సాధనకు చేకూరెడి ముఖ్యప్రయోజనము.

అంతరంగిక పరివర్తనముతో కూడిన యీ రెండు దశలలో ఏ ఒకదాని యందునూ స్తంభించి నిలిచిపోక రెంటినీగడచి మనము ముందునకు సాగిపోవుదుమేని, అధ్యాత్మికమైన మహోత్సాహముతోడను, ప్రశాంతమైన ఆనందోద్వేగముతోడను, తొణికిసలాడు మహత్తరమైన యొక దివ్య సమశాస్థితిలోనికి మనము

యోగసమన్వయము

ప్రవేశింపనేర్తుము. పూర్ణత్వమును పొందిన ఆత్మకు సహజలక్షణమై యొప్పుదు మహాదానందముతో నిండారినట్టి సమత అది, - సకలమూ తెలియనేర్చి సకలమునూ భుక్తపరచుకో గలుగునట్టి సమత. పరమేశ్వరునకును, జగన్మాతకును సంపూర్ణమైన ఆత్మసమర్పణానందముద్వారా ప్రాపింపవలసియున్న యీ దశ ఉత్తమోత్తమమైనది. ఏలయన, ఈ దశయందు సత్వము అనందసందాయకమైన ప్రభుతగా పరివర్తనము చెందును. శాంతి పరమగాంధీర్యమును సంతరించుకొని అనందములోనికి పర్యవసించును. దివ్యమైన స్థిరతాసంపత్తి మరింత ఉన్న తిని బొంది దివ్యకర్మ విలసనమున కాధారభూమియై విలసిల్లును.

కాని, యీ మహత్తర సంసిద్ధి చేకూరవలెననిన, వివిధ రూపములయు, వ్యక్తులయు, శక్తులయు, ప్రవృత్తులయూ ప్రవాహగతిని పైనుండి తిలకించెడి ఆత్మయొక్క ఉదాసీనత మార్పునుబోంది, సుదృఢము, సుస్థిరమునైన వినమ్రతలోనికి, ప్రబలము, ప్రగాఢమునైన ఆత్మసమర్పణములోనికి పర్యవసంపవలసియున్నది. ఈ వినమ్రత ఏమి కానున్నను సరియే యనెడు భావముతో దేనికైననూ తలయొగ్గుటగా గాక, సంతోషపూర్వకముగా దాని నామోదించుటగా విరాజిల్లును. ఏలయన, ఏదియో బాధను సహించుచుంటినను భావము, ఏదియో భారము వహించుచుంటినను భావము ఇవట నుండదు. ప్రేమ, ఉల్లాసము, ఆత్మసమర్పణానందము, వీని మేలుకలయిక ఇవట కానరగును. ఇక నీ యాత్మసమర్పణమో, - ఇయ్యది మనము గుర్తించి ఆమోదించి విధేయులమై చరించున్నట్టి ఈశ్వరేచ్ఛకు సమర్పణము మాత్రమే కాదు, ఆ ఈశ్వరేచ్ఛయందు మనము దర్శించెడి దివ్యజ్ఞానమునకును, ఆ ఈశ్వరేచ్ఛయందు మనకు ద్యోతకమై మన మానందముతో అనుభవించెడి దివ్యప్రేమకును సమర్పణము. ఆ దివ్యజ్ఞానము, దివ్యప్రేమ వేరెవ్వరివో కాదు, - మనకు, ఈ సమస్తమునకు ఆత్మయై, పరమాత్మయై, పరమానందమున మన మెక్కుము భజింపవలసియున్న పరమునికి.

మౌని సాధించెడి తాత్విక సమత ఐకాంతిక శక్తికి, శాంతికి, నైశ్చల్యమునకు తావలమైయుండును. అట్లుగాక, సమగ్రమైన పూర్ణానుభూతి ఆత్మకు కలిగినప్పుడు, అయ్యది స్వయంకల్పితమగు నీస్థితినుండి విముక్తమై, అనంతమైన పరముని ఆద్యంత రహితానందపు పరమోల్లాస జలధిలోనికి ప్రవేశించును. అప్పుడు

సమత : అహంకార నిర్మూలనము

మనమాస్థితీయందు సకల సంస్కర్షలను మహదానంద పూరితమైన సమతతో గ్రహింప సమర్థుల మగుదుము. ఏలయన, ఆ సంస్కర్షలయందు మనకు ఆనశ్వరమైన దివ్యప్రేమానంద సంస్కర్షయే, సకల హృదంతరాళములలోనూ దాగియున్న పరమోల్లాస సంస్కర్షయే అనుభూతమగును. అనంతము, వాచామగోచరమునైన ఆత్మానందానుభవపు కవాటములు విచ్చుకొనుటయే సర్వసమ, సర్వగతోల్లాస లక్షణోపేతమైన యీ చరమదశ ముఖ్యప్రయోజనము.

*

*

*

కామ నిర్మూలనమునకు, ఆత్మసమత్వసిద్ధికి కొనసాగు నీ పరిశ్రమము పరిపూర్ణసాఫల్యము పొందుటకు పూర్వమే అహంతానిర్మూలనమునకు దారితీయు ఆధ్యాత్మికోద్యమ ప్రగతివిశేషము కూడ పూర్తి కావలసియుండును. కాని, ఈ మార్పులో ద్యోతకము కావలసిన అత్యంత ముఖ్యమైన లక్షణము కర్మచేయువాని యందు తాను కర్మచేయుచున్నానను భావము లేకుండుట. ఏలయన, యజ్ఞేశ్వరుడైన పరమునకు మనము కర్మఫలమును, కర్మఫలానంతిని వదలివేయు సందర్భములో తాజపిక కామసకు సంబంధించిన అహంతను మనము విడనాడినను, కర్మచేయునది మనమే యనెడి అహంతను మాత్రము మనమింకనూ విడనాడియుండక పోవచ్చును. కర్మచేయునది మనమే యనియు, మనలో నుండియే కర్మప్రవృత్తి బయలుదేరుచున్నదనియు, దానికి అనుమతి నొసగునది మనమే యనియు, ఈ విధమైన భావమునకు మనము వశవర్తులమైయుండుము. కర్మను ఎన్నికచేయునది, నిర్ణయించునది ఇంకనూ 'అహమే.' కర్మను నిర్వహించు బాధ్యతను వహించి దాని ముంచిచెడ్డలతో సంబంధము పెట్టుకొనునదియు 'అహమే'.

వేరుతనముతో కూడిన యీ 'అహంత' ను పూర్తిగా నిర్మూలించుట మన పూర్ణయోగమందలి యొక ముఖ్యలక్ష్యము. ఏ అహంవృత్తియైనను ఒకవేళ మనలో నింకనూ కొంతకాలముపాటు నిలువవలసియున్నచో, అది దాని ఒకానొక రూప విశేషమై, అట్టి రూపవిశేషముగా తనను తాను గుర్తెరిగి, సత్యచైతన్య కేంద్రము మనలో నావిష్కరింపబడుటతోడనే తాను అదృశమగుటకు సిద్ధమై యుండవలెను. అట్లు ఆవిష్కారము పొందెడి సత్యచైతన్యకేంద్రము ఒకే చిద్వ

యోగసమన్వయము

స్తువుయొక్క దివ్యరూప కల్పనా విశేషము, - ఒకే సద్వస్తువుయొక్క విశుద్ధోప కరణము. విశ్వశక్తి విలసనపు వైయక్తిక ప్రవృత్తికి, అభివ్యక్తికి ఆధారభూత మగు నీ చైతన్యకేంద్రము తన మరుగున నున్న మనలోని నిక్కమైన పురుషుని, - పరాప్రకృతియొక్క సనాతనాంశమై నిత్యమైన జీవాత్మను ('అంశస్సనా తనః పరాప్రకృతి ర్జీవభూతా', - గీత.) క్రమముగా మనలో నావిష్కరింపజేయును.

అజ్ఞానపూర్వకమైన ఆహంకారపు దుస్తును మన ఆత్మ క్రమముగా భిన్న రీతిచే చెడి యీ సాధనక్రమమున గూడ పురోగమనము వివిధ దశలుగా సాగుట కలదు. ఏలయన, కర్మఫలములే కాదు పరమేశ్వరునకు చెందునవి, మన కర్మల సైతము ఆయనకు చెందవలసినవే. మన కర్మఫలితములకు వలెనే మన కర్మల కును ఆయనయే నిక్కమైన ప్రభువు ఇది కేవలము మన బుద్ధిప్రవృత్తికి తెలియ బడుటే కాదు. మన యావచ్ఛేతనకు సైతము దీని యాథార్థ్యము పూర్తిగా గోచరము కావలసియున్నది. కర్మను అచరించు సమయములో సైతము, - కర్మను ఆరంభించి తుదివరకూ వానిని కొనసాగించు వివిధ దశలయందుకూడ, - ఆ కర్మ లెంతమాత్రమూ తనవి కావనియు, అవి పరమాత్మనుండి తనద్వారా ప్రకటితము లగుచున్నవనియు సాధకుడు బుద్ధితో ఆలోచించి గ్రహించుటేకాక, ప్రత్యక్షముగా దర్శించి అనుభవింపనేర్చియుండవలెను. ఒక దివ్యశక్తి, ఒక దివ్యసన్నిధి, ఒక దివ్య సంకల్పము తన వైయక్తికప్రకృతిద్వారా పనిచేయుచున్నదనెడు ఎరుక అతనిలో నిత్యమూ దీపించుచుండవలెను. కాని, సాధన ఈ మలుపుగై కొను సందర్భములో సాధకుడు ప్రచ్ఛన్నరూపమున భ్రమింపజేయు తన అహంకారమును గాని, అవరణ శక్తి విశేషములనుగాని పరమేశ్వరునిగా భ్రమించి, అవ్వాని ఆదేశములను పరమేశ్వరుని ఆదేశములుగా భావించునట్టి ప్రమాదము సంప్రాప్తమగుట కవకాశము కలదు.

కానరాని విధముగా తన అవరప్రకృతి యిట్లు పొంచియుండి తనకు పైకొనుట సంభవించినపు డాతడు దానికి లొంగిపోయి, పరాశక్తికి తాను సర్వసమర్పణము గావించుకొంటినను పేరున తన స్వకీయేచ్ఛను, తన కామోద్వేగములను విస్తృతరూపమున యథేచ్ఛగా అనుభవింపజూచుట సంభవించును. ఈ ప్రమాదమును నివారించుటకు గొప్ప అంతఃకృద్ధి కావలసియున్నది. మనకు ప్రత్యక్షముగా

సమత : అహంకార నిర్మూలనము

తెలిసియున్న మనస్సునకేగాక, పెక్కు నిగూఢప్రవృత్తుల కాలవలమైయుండు మనలోని ప్రచ్ఛన్న విభాగమునకు సైతము ఇట్టి అంతఃకృద్ధి అలవడునట్లుగా మనము చేయవలసియున్నది. ఏలయన, ముఖ్యముగా నీ ప్రచ్ఛన్నవిభాగములోని మన ప్రాణమయప్రకృతియందే మన దిద్దుబాటుల కేమాత్రమూ లొంగక యథేచ్ఛగ ప్రవర్తించెడి మాయనటకుడున్నాడు. కామమును విడనాడుటలోను, సకల సంఘటనలయెడ, సకల కర్మప్రవృత్తులయెడ ఆత్మయందు సుస్థిరమైన సమతను నెలకొల్పుకొనుటలోను సాధకు డెంతయో పురోగతిని సాధింపనేర్చినగాని పరమేశ్వరునిపై తన సకల కర్మప్రవృత్తుల భారమును పూర్తిగా నదలివేయగలస్థితి కాతడు రాజాలడు. అహంకారపు మాయనటనలను, పెడదారిని వట్టించు తమోమయశక్తుల కానరాని దాడులను అనుక్షణము కడు జాగరూకతతో కనిపెట్టుచూ నతడు ముందుకు సాగవలసియుండును. ఏలయన, ఈ తమోమయ శక్తులు పరమమైన వెలుగునకు, సత్యమునకు తామే మూలమైనట్లు భ్రమింపజేయుచు, ఆత్మను తమ బిందీగా జేసికొనుటకై దివ్యరూపములను బోలిన మారువేషముల నెన్నింటినో ధరించుట కలదు.

సాధకు డటుతరువాత వెనువెంటనే అవలంబించవలసిన విధానము సాక్షిత్వము ఉద్వేగరహితము, వ్యక్తిత్వభావాపేతమునైన స్థితియందు ప్రకృతికంటె వేరై నిలిచి, తనలో పనిచేయు ప్రకృతిశక్తిని సాక్షిగ తిలకించుచు, దాని ప్రవృత్తి లక్షణము నవగాహన మొనర్చుకోవలెను. ప్రకృతికి చెందినవేయగు విశ్వశక్తుల ఖలనము నతడీ వర్షాటు ద్వారమున గుర్తింపనేర్చి, దైవాసుర సంవత్తుల, వెలుగుచీకటుల, అల్లికపని నామె యేరీతిగ కొనసాగించుచున్నదియు వివేచింప గలుగుచు, అవిద్యావశుడగు మానవజీవిని ఆమె ప్రబలశక్తినిశేషము లేవిధమున ఉపయోగించుకొనుచున్నవో విశదముగా కనిపెట్టవలెను. సత్యము, రజస్సు, తమస్సు, అనెడి గుణత్రయముద్వారా ప్రకృతి మనలో పనిచేయుచున్నదని గీత చెప్పుచున్నది. సాధకుడు తన ప్రకృతియొక్క రాజ్యములోనుండి బయల్వెడలు నమస్తమును సాక్షిత్వమున నిష్పాక్షికముగా వివేచింపనేర్చినవాడై, ఈ ప్రకృతి గుణములు వేర్వేరుగను ఒండొంటితో కలసియు నేవిధముగా పనిచేయుచున్నవో వేర్పరించి తెలుసుకోగలిగియుండవలెను. విశ్వశక్తుల కార్యకలాపములు తనలో

యోగసమన్వయము

సూక్ష్మరూపమున కానరాకుండ మారువేషములు దాల్చి యెట్టి మహావ్యాహకల్పనతో కొనసాగుచున్నవో గుర్తింపుచు, అందలి ప్రతి సూక్ష్మేశమునూ అతడు తెలియనేర్చుచుండవలెను.

క్రమక్రమముగా ఈ జ్ఞాన మాతనిలో వృద్ధిచెందుచున్నకొలదియు నతడు ప్రకృతిచేతిలో అజ్ఞానపూర్వకమైన ఉపకలముగా నుండిపోవుటకు బదులు ఆయా కార్యముల కనుమతినొసగు అనుమంతగా కూడ విరాజిల్ల సమర్థుడగును. తనలోని ఉపకరణములు ప్రకృతిశక్తిచే వినియోగింపబడు సందర్భములో నతడు మొదట రజస్తమో గుణముల నాప్రకృతిశక్తి యణచి వాటిని సత్వగుణమునకు వశంపదమొనర్చునట్లు చేయవలసియుండును. పిమ్మట నీ మూడు గుణములను గూడ పరతరమైన యొకానొక దివ్యశక్తిచే వాని దివ్యప్రకృతులుగ రూపాంతరము చెందింపబడుటకై యీ ప్రకృతిశక్తి ఆత్మార్పణము గాపించుకొనునట్లుగా కూడ చేయవలసియున్నది. అనగా, పరమమైన పితృశాంతిలోనికి స్థిరత్వములోనికి దివ్యమైన జ్ఞానతేజములోనికి ఆనందములోనికి, దివ్యమైన శక్తిలోనికి తపస్సులోనికి ఈ గుణత్రయము రూపాంతరము చెందవలసియున్నది.

ఈ సాధనక్రమములోని తొలిదశ మనలోని మనోమయపురుషుని సంకల్పముచేతనే సుష్టిముగ సాధింపబడుట కవకాశ మున్నమాట నిజమే. కాని, దీని సంపూర్ణ నిర్వహణము, అటుతర్వాత సాధింపబడునటుల రూపాంతరీకరణము, ఇవి మన హృదయాంతర్వర్తియగు చైత్యాత్మ ప్రాబల్యము మన ప్రకృతిపై విస్తరిల్లి, మనోమయపురుషునినుండి దాని యేలుబడిని చైత్యపురుషుడు కైవసమొనర్చుకో గలిగినప్పుడుగాని సాధ్యపడనేరవు. ఇది సంభవించినపుడు కేవల మొక ఆకాంక్ష, ఆశయము, క్రమాభివృద్ధిపూర్వక ఆత్మత్మాగ్రప్రవృత్తితోనేగాక, ఆత్యంత ప్రగాఢము, ప్రబలశక్తినమన్వితమునైన ఆత్మసమర్పణ భావముతో తన కర్మలనెల్ల సాధకుడు ఈశ్వరునకు పూర్తిగా సమర్పణమొనర్చివైచుకొనుటకు సంసిద్ధుడైయుండును. లోపభూమిష్టమగు మానవబుద్ధిప్రవృత్తులతో కూడిన అతని మనస్సునకు మారుగా, దాని స్థానమున, క్రమముగా ఆధ్యాత్మికము, జ్ఞానదీప్తమునైన మనస్సు వికాసము చెందుటయు, అదియే తుట్టతుదకు అతిమానసమైన

సమత : అహంకార నిర్మూలనము

విజ్ఞాన చేతనలోనికి ప్రవేశింపనేర్చుటయు సంభవించును. అటుపిమ్మట ఆతడు దోషభూయిష్టమై అయోమయప్రవృత్తులతోగూడిన త్రిగుణాత్మక అజ్ఞానమయ ప్రకృతితోగాక, అధ్యాత్మికమైన స్థిరతకు, తేజస్సుకు, శక్తికి, ఆనందమునకు నిలయమైన దివ్యప్రకృతితో కర్మాచరణ మొనర్ప సమర్థుడగును. అజ్ఞానపూర్వకమైన బుద్ధివృత్తిని, సంకల్పశక్తిని అంతకంటె అజ్ఞాన భూయిష్టమయిన హృదయభావావేశములు, ప్రాణమయకోశవాంఛలు, అన్నమయకోశ ప్రవృత్తులు ప్రేరేపించగా, అట్టి కలగాపులగపు మనఃప్రవృత్తితో కర్మయందు ప్రవర్తించుటకు మారుగ నతడు మొదట అధ్యాత్మికతను సంతరించుకొనిన ఆత్మప్రకృతుల స్థాయి నుండియు, పిమ్మట అతిమానసమైన దివ్యప్రకృతుల స్థాయి నుండియు కర్మాచరణ మొనర్పనేర్చును.

ప్రకృతియొక్క ముసుగు తొలగిపోయి, సర్వమునకు ప్రభువగు పరమేశ్వరుని సాక్షాత్కారమును సాధకుడు ప్రత్యక్షముగ పొందనేర్చినవాడై, తన కర్మ ప్రవృత్తులనెల్ల నిత్యశుద్ధము, సత్యము, పూర్ణము, ఆనందమయమునైన పరాశక్తి కార్యకలాపమున విలీన మొనర్చుకోగలుగుట కనువైన అంతిమ సాధనసంపత్తియెల్ల ఈ రీతిగా ఒనగూడుట సంభవించుచున్నది. సాధకుడీ స్థితిలో తన సకల కర్మలను, కర్మఫలితములను పూర్తిగా సమర్పణ మొనర్చి సర్వకర్తృత్వముగ నామె చేతిలో తాను కేవల ముపకరణమునను యెరుకతో ప్రవర్తించ వలయు డగును. కర్మకు అనుమతి యొసగునది యిక తాను గాదు. తనలోనున్న విచిత్రప కరణములయం దీశ్వరాదేశమును గ్రహించి, అద్దానిని పరాశక్తిచేతులలో తా మప కరణమై అనువర్తించుటే ఆతని పని. కర్మలు చేయునది తానని తలంచక, ఆ పరాశక్తియే తన ద్వారమున ఆ పనులను నెరవేర్చుచున్నదని ఆతడు భావించును. తన మానసిక కల్పనలు, హృదయ వాంఛలు నెరవేరుటకా దతదిప్పుడు కోరు నది. అతి గుహ్యము, అది మోహనము. అత్యగాధమునైన దివ్యప్రేమ స్వరూపము, నిత్య సత్యానందస్వరూపమునై, సర్వజ్ఞమై యొప్పురు సర్వశక్తిమయ పరమ దివ్య సంకల్పమునకు విధేయుడై అద్దాని కార్యకలాపములో పాల్గొనుట కతడు సర్వసమర్థుడగును.

—0—

ప్రకృతి గుణత్రయము

మానవుని యాత్మ తన ఆంతరంగిక స్థితియందేమి, కర్మప్రవృత్తులందేమి, బంధరాహిత్యమును బడయవలెననిన, అవరప్రకృతియొక్క స్వాభావిక వ్యాపార సరళి కతీతముగా ఆయ్యది వర్తింపగలుగుట అత్యంతావశ్యకము. ప్రాకృత పరికరములు నిర్దుష్టముగా, చక్కగా పనిచేయవలెననిన, ఈ విశ్వప్రకృతికవి సామరస్య పూర్వకముగ వశవర్తులై మెలగవలసి యుండుననుమాట నిజమే. కాని, ఆత్మసుమాత్రమది అదృష్టమై వెలయజాలదు. ఆత్మ తాను వశవర్తికావలసినదొక్క ఈశ్వరునకు, ఈశ్వర శక్తికి మాత్రమే. స్వీయప్రకృతి నయ్యది తన వశమున నుంచుకోవలెను. ఈశ్వరుని పరమసంకల్పము తన ద్వారా నెరవేరవలసియున్నది కావున, ప్రాకృత పరికరములగు మనఃప్రాణదేహముల పరిశ్రమము కొరకై ప్రకృతి సమకూర్చి యుండిన శక్తిసంపదను, పరిసర పరిస్థితులను, సమష్టివ్యాపార లయవిన్యాసమును ఎట్లు వినియోగించుకొనవలెనో తన దర్శనశక్తి చేతను, అంగీకార-అసంగీకారముల చేతను నిర్ణయింపవలసినది ఆత్మయే కాని, ఈ అవర ప్రకృతిని వశములో నుంచుకొనవలెననిన, దీని నతిక్రమించి చని ఊర్ధ్వమునుండి దీని నుపయోగించుకోవలసియుండును, అవర ప్రకృతి శక్తులను, గుణములను, కార్యవద్ధతులను అతిక్రమించగలుగు పక్షమున మాత్రమే ఇయ్యది సాధ్యమగును. లేనియెడల, మనమే ఆమె నిబంధనలకు లోనై నిస్సహాయముగ ఆమెకు వశవర్తులమైపోవట సంభవించుమగాని, బంధవిముక్తిని మన ఆత్మ యందు బడయజాలము.

ప్రకృతి కార్యసరణియందు మూడు ముఖ్యమైన తీరులు కలవనెడి భావము ప్రాచీన భారతీయ మనీషులు సృష్టించినది. ఇయ్యది కడుదీర్ఘమయిన మానసిక పరిశోధనల ఫలితముగను, కడులొత్తైన ఆంతరంగికానుభూతుల ఫలితముగను

ప్రకృతి గుణత్రయము

రూపాంశవదగుటచే. దీని నిజతత్వము ఒక్కసారిగ వెంటనే తెలియబడదు. కావుననే. ప్రకృతిశక్తుల సునిశిత పరిశీలనానుగత బోధవిస్ఫూర్తిలేకయు, సుదీర్ఘమైన ఆంతరంగికానుభవసంపత్తి లేకయు దీనిని చక్కగా గ్రహించి సద్వినియోగపరచుకొనుట మిక్కిలి కష్టము. కాని, దిజ్ఞాత్రయముగా కొన్ని సూచనలను అద్దానివి గురించి చేయుదుమేని, కర్మయోగ సాధకుడు తన ప్రకృతి కార్యసరళి నవగా హన మొనర్చుకొని విమర్శ చేసికొనుటకును, తన అంగీకార-అనంగీకారముల ద్వారా అద్దానిని నియమన మొనర్చుటకును అయ్యది తోడ్పడవచ్చును. ప్రకృతి కార్య సరణియందలి ఈ తీరులు గుణములుగా భారతీయ గ్రంథములలో పేర్కొనబడినవి.

సత్వము, రజస్సు, తమస్సు, అని యీ గుణముల పేరు. సత్వము స్థాయి లక్షణముతో నొప్పారెడి శక్తి. సద్భావము, సామరస్యము, సుఖము, తేజస్సు అను గుణవిశేషముల నిది వ్యక్తము చేయును. రజస్సు చలనాత్మకమైన శక్తి. ప్రయాస, ప్రయత్నము, ఉద్వేగము, కార్యతత్పరత, —అను గుణవిశేషముల నియ్యది వ్యక్తము చేయును. తమస్సు జడత్వలక్షణాత్మకమయిన శక్తి. అజ్ఞానము, అనమర్థత, అకర్మణ్యత, —అను గుణముల నియ్యది వ్యక్తము చేయును. మానసికమయిన ఆత్మవిమర్శ సందర్భములో మాత్రమే సాధారణముగా ఈ గుణవిమర్శ చేయబడుచున్నను, భౌతికప్రకృతియందు కూడ ఈ గుణభేదములు కలవు. అవరప్రకృతియందలి ప్రతి వస్తువిశేషము గుణాత్మకమే. గుణాత్మకమయిన ఈ శక్తి విశేషముల ప్రభావము లొందొంటిపై పనిచేసినదాని ఫలితముగనే ప్రతి వస్తువు యొక్కయు శక్త్యాత్మక స్వరూపుము. ప్రవృత్తి విధానము ఏర్పడుచున్నవి.

చేతనము కానిండు, అచేతనము కానిండు, ప్రతి వస్తువుయొక్క స్వరూపము చలనాత్మకమయిన ప్రకృతిశక్తుల ఒకానొక స్థాయివిశేషమని చెప్పనగును. తన చుట్టును గల ఇతర శక్తి సముదాయములకు సంబంధించినవైన అనుకూల-ప్రతికూల సంస్పర్శల అంతులేని ప్రవాహవిశేషములకు అయ్యది సదా లోనగుచుండును. మనఃప్రాణ దేహములతో కూడిన మన ప్రకృతికూడ అట్టి ఒకానొక శక్తినముదాయపు స్థాయివిశేషమేకాని వేరుకాదు. పరిసరములతోడి సంస్పర్శను గ్రహించి వాటికి ప్రతిస్పందించు సన్నివేశములోనే పైనపేర్కొనబడిన గుణత్రయ

యోగసమన్వయము

యము గ్రహితయొక్క స్వభావమును, ప్రతిస్పందనయొక్క లక్షణమును నిర్ణయించుచున్నది. జడుడు, అశ్రద్ధధానుడునై అతడా సంస్కర్మలను ఎట్టి ప్రతిస్పందనయు లేక, ఎదుర్కొనుటకుగాని, జీర్ణించుకొనుటకుగాని ఎట్టి ప్రయత్నము చేయక అనుభవించుట సంభవించవచ్చును. ఇదియే తమోవిధానము, జడత్వ పద్ధతి.

అంధత్వము, అజ్ఞానము, అసమర్థత, బుద్ధిహీనత, బద్ధకము, ఆకర్మణ్యత్వము, యంత్రప్రాయమైన దినచర్య, మనోమాంద్యము, నిద్రమత్తు జీవనము, ఆత్మమౌఢ్యము—ఇవన్నియు తమస్సు లక్షణములు. ఏ విధమైన కొత్త సృష్టికి, కొత్త స్థాయికి పురోగతి సూచకమగు శక్తివిశేషమునకు అవకాశమీయని పరిస్థితియందు, ప్రకృతి కల్పితమైన ప్రాతరూపము, ప్రాతస్థాయి విచ్ఛిత్తిని పొందుటయే దీని పర్యవసానమగును. నూతనానుభవమునకై ప్రేరేపించు పరిసరశక్తుల సూచనలను, అనుకూల ప్రతికూల సంస్కర్మలను అవగాహన మొనర్చుకొని చేపట్టి వినియోగించుకొన నొల్లని సోమరితనము, అశక్తత, అజ్ఞానము, ఈ జడత్వ లక్షణోపేతమైన దౌర్బల్యమునకంతకు మూలమైయున్నది.

అట్లుగాక, ప్రకృతి సంస్కర్మలను పొంది ఆమె శక్తులచే ఉత్తేజితుడు, లాలితుడు, లేక తాడితుడునైన వ్యక్తి, ఆ ఒత్తిడులకు అనుకూలముగానో ప్రతికూలముగానో ప్రతిక్రియకు గడంగుట కలదు. అట్టి సందర్భములో ప్రకృతి, పరిసరములను ప్రతిఘటించి అతడు వాటిపై తన ఆధిపత్యము సాధించుటకై తన యిచ్ఛాశక్తి ప్రాబల్యమును ప్రకటించుకొనుచు, పోరాడి, సృష్టించి, జయించు నట్లుగా ఆతని కవకాశమును కల్పించి ప్రేరేపించి ప్రోత్సహించును. ఇదియే రజోవిధానము,—ఉద్వేగ పూర్వకము, క్రియాత్మకము. కామతృష్ణానంకులమునైన పద్ధతి. సంఘర్షణ, మార్పు, నూతన సృష్టి, జయము, అపజయము, సుఖము, దుఃఖము, ఆశ, విరాశ, —ఇత్యాదులన్నియు దాని ఫలితములు. రంగు రంగుల జీవన సౌధ నిర్మాణముచేసి దానియందది ఆసక్తిని వెలార్చుకొనును. కాని, దాని జ్ఞానము విపరీత జ్ఞానము. దోషభూయిష్టము నగుటచే, దాని ప్రయత్నములు అజ్ఞానపూర్వకములు, ప్రమాద భరితములు నగుచు, అవ్యవస్థితిని, విషయ సంగ

ప్రకృతి గుణత్రయము

రూపమైన వేదనను, ఆకాభంగములు నష్టములు అవజయములతో కూడిన దుఃఖమును కల్పించుట సంభవించును.

సృష్టిచేయునట్టియు, ప్రతిరోధముల నవహరింప గలుగునట్టియు, క్రియాత్మకమైనట్టియు శక్తిని రజస్సు ప్రసాదించు ననుమాట నిజమే. కాని, అజ్ఞాన పూర్వకమైన మాయవెలుతురుతోడను, మనకవెలుతురుతోడను కొనసాగెడి ప్రవృత్తి దానిది. అసుర, రాక్షస, పిశాచ శక్తుల స్పర్శలు దాని నడకను వక్రింప జేయుచుండును. మానవ మనస్సున గూడుకట్టుకొనియున్న దురహంకారపూర్వకమైన అజ్ఞానము, ఆత్మసంతృప్తితో ఆ మనస్సుచేయు విపరీతకల్పనలు, ఆహంకారికములైన పొరపాటులు, పార్థివ ప్రకృతిని వికృతపరచెడి గర్వము, దురాకాంక్ష, స్వాతిశయప్రవృత్తి, క్రూర్యము, పరపీడనము, పాశవిక క్రోధము, హింసాప్రవృత్తి, దుస్వ్వరము, నీచశ్వము, మిథ్యాచారము, విశ్వాసఘాతకత్వము, అత్యాశ, బండిపోటుతనము, అసూయ, మాత్సర్యము, అంతులేని కృతఘ్నత,—ఇవన్నియు దాని ఫలితములే

కాని, దేహధారియగు జీవుడు ఈ ద్వివిధ ప్రకృతి గుణములకే పరిమితడైనవాడు కాదు. పరిసర సంస్పర్శలను, విశ్వశక్తి ప్రవాహగతి విశేషములను అతడు అనుసంధానింపగలుగుటకు ఇంతకంటె మేలుతరమైన,— ఇంతకంటె ప్రకాశవంతమైన,— మార్గము వేరొకటున్నది. సృష్టమైన అవగాహనముతోడను, స్థాయి విశేషముతోడను ఈ సంస్పర్శలను గ్రహించి ప్రతిస్పందించుటకు పైతము వీలుకలదు. అవగాహనముతో కూడినదైన కారణమున సానుభూతితో వర్తించు సామర్థ్య మీ మార్గమున ప్రకటితమగును. ప్రకృతిప్రేరణ, ప్రకృతి విధానము,— వీని లోతులు తరచి నియమన పూర్వకముగా వీనిని పెంపొందించుటకు అయ్యది పశుర్థమగును. ప్రకృతి విధానముల ఆంతర్యములోనికి చొచ్చిచూచి వానిని జీర్ణించుకొని ఉపయోగించుకొనగల బుద్ధినిశేషమునది వెలార్చుకొనును. సంస్పర్శలకు వశమైపోవుటకు మారుగా, వానిని సరిదిద్దుకొని సామరస్యము ఘటింపజేసి, నకల వస్తుజాతమునందునూ గర్భితమైయుండు ఉత్తమ లక్షణమును వెలికిదీయు రీతిని చక్కగా వాటితో వ్యవహరింప నేర్చును.

యోగసమన్వయము

ఇదియే సత్వగుణ పద్ధతి. వెలుగును, స్థాయిని వెలార్చుకొనుచు, శుభము నకు, సుజ్ఞానమునకు, రసానందమునకు, సరియైన అవగాహనకు, స్థాయికి, క్రమ పద్ధతికి దారితీయు ప్రకృతి విన్యాసమిది. ప్రకాశవంతము, విస్పష్టమునై నజ్ఞానము, నిర్మలము, సుస్నిగ్ధమునైన సానుభూతి, సాన్నిహిత్యము దాని స్వభావమునందు సుసంపన్నములై యుండును. చక్కని సంస్కారము, జ్ఞానము, సంయమపూర్వక మగు శక్తివిశేషము, సకల సత్తయందును ప్రతిష్ఠితమగుస్థాయి, సామరస్యము... ఇవీ సాత్వికప్రకృతిచే సాధింపబడు ఉత్తమ లక్షణములు.

సృష్టియందేదియూ ఈ విశ్వప్రకృతి గుణములం దేదోయొక గుణపు మూస లోనే ప్రత్యేకముగ పోతపోయబడినదై యుండదు. ప్రతి ఒక్కరియందును, ప్రతి తావునందునుగూడ ఈ గుణత్రయము కానవచ్చుచునేయుండును. ఎడతెగని సంకలన, వ్యవకలనములతో, ఒకదానినొకటి ప్రభావిత మొనర్చుకొనుచుండెడు వీని విష్పత్తులు మారుచుండును. తరచుగా వీని మధ్య నొకవిధమైన సంఘర్షణము, ఒకదానిపై నొకటి అధిపత్యము నెలకొల్పుకొను నిమిత్తముగా పోరాటము కొనసాగు చుండును. ఎల్లరిలోనూ, - గొప్పగా కానిండు కొద్దిగా కానిండు, - ఒక్కొక్క వ్పడు బొత్తుగా అత్యంతాల్పాంశమే కావచ్చును, - సత్వస్థితులు కలవు. వెలుగు, విశుద్ధత, సంతోషము, పరిసరములయెడ సానుభూతి, సామరస్యము, బుద్ధి విశేషము, స్థాయి, సమ్యగ్భావన, సమ్యక్సంకల్పము, సమ్యక్కేరణ, సౌశీల్యము, క్రమపద్ధతి, - వీని యంకురము లెల్లరియందును కానవచ్చును.

ఎల్లరిలోనూ అటులనే రాజసస్థితులు కలవు. కోపము, ఉద్వేగము, సంఘర్షణ, విపరీతభావన, అసత్యము, స్థూలిత్యము, స్థాయి కొరవడిన నుఖదుఃఖములు, ఏదియో చేయవలెననియు, సృష్టించవలెననియు దూకుడు, తొందరపాటు, పరిసర ముల ఒత్తిడికి, జీవితపు తాకిడులకు, అనుకూలావకాశములకు కడు నిబ్బరము గను, తీవ్రముగను ప్రతిస్పందించుట, - ఈ పంకిల ప్రవృత్తి లక్షణములు ఎల్లరి లోనూ కాననగును. అదే విధముగ ఎల్లరిలోనూ తామసస్థితులున్నవి. అజ్ఞానావృత మైన భాగములు, చైతన్యరహితమైన క్షణములు, దీర్ఘమైన అలవాటు చొప్పున గాని, తాత్కాలికమైన వృత్తివిశేషముచేగాని, జరుగునది జరుగనిమ్మని దుర్బలత్వ

ప్రకృతి గుణత్రయము

ముతో మిన్నకుండుట, లేక మందకొడితనముతో ఆమోదిండుట, అలుపు, అజాగ్రత్త, సోమరితనము, అజ్ఞానము, అసమర్థత, అధైర్యము, భయము, వరిసరవరిస్థితులకు, వివిధ వ్యక్తులయు, శక్తులయు, సంఘటనలయు ఒత్తిడులకు పిరికితనముతో లొంగిపోవుట, ఈ మొదలైన లక్షణములు ప్రతివానిలోనూ చోటుచేసికొనియున్నవి. మనలో ప్రతి ఒక్కరము, మన ప్రకృతికి, మన మనస్సుకు, మన శీలమునకు సంబంధించిన కొన్ని ప్రవృత్తులయందు సాత్వికులము, కొన్నిటియందు రాజసికులము. మరికొన్నిటియందు తామసికులము అగుదుము.

ఒక్కొక్కరి సామాన్య స్వభావమునందేమి, మానసిక లక్షణమునందేమి, కార్య ప్రవృత్తియందేమి, ఏగుణము ప్రాబల్యము వహించిన ఆధ్వానినిబట్టి యతడు సాత్వికుడనియో, రాజసికుడనియో, తామసికుడనియో చెప్పబడుచుండును. కాని, సర్వదా ఒకే గుణముతో నుండువారరుదు. పూర్తిగా ఒకే గుణము ఎవ్వరియందును ఉండదు. వివేకవంతులు సర్వదా వివేకవంతులు కారు. బుద్ధిశాలురు తుంపులు తుంపులుగా మాత్రమే బుద్ధిశాలురు. పుణ్యశ్లోకుడు తనలోగల పాపప్రవృత్తుల నెన్నింటినో అణచివేసికొనుచుండును. పాపాత్ములు పూర్తిగా పాపులుకారు. అత్యంత మందప్రజ్ఞునిలోకూడ అనభివ్యక్తమైన ప్రజ్ఞలు దాగియుండును. మహాభీరువుకూడ ఒక్కొక్కరీతిలో కొన్ని కొన్ని లక్షణములందు ధైర్యము ప్రదర్శించును. ఎంతటి దుర్బలుడు, నిస్సహాయుడు నైనవాని ప్రకృతిలో నైనను బలము గర్భితముగ దాగియే యుండును. దేహధారియందు ప్రబలమై గోచరించెడి గుణము లాతని ఆత్మగుణములుకావు. ఆయ్యవి అనంతమైన కాలములో అతని వికాస క్రమమునం దొకానొక ఘట్టమున, వర్తమాన జీవితముకొరకై తాను రూపొందించు కొనిన సంపుటికి సూచకములు మాత్రమే.

*

*

*

సాధకుడు తనలో, తనపై, ప్రకృతి కొనసాగించు కార్యకలాపమునుండి వేరై నిలిచి, దానితో జోక్యము శల్పించుకొనక, దానిని సవరించుటకుగాని అవరోధించుటకుగాని పూనుకొనక, తానొకటి వేరుగా ఎన్నిక చేయుటకు, నిర్ణయించుటకు దలపెట్టక, దాని భేలనము కొనసాగనిచ్చుచు, దాని విధానమును సవి

యోగసమన్వయము

మర్మముగ తిలకింప నేర్చినపుడు, దాని గుణప్రవృత్తుల పోకడలు స్వతంత్రము లనియు, అడించివదలిన యంత్రము స్వకీయవ్యవస్థమూలముననే స్వకీయ శక్తి ప్రేరణలతో పనిచేయురీతిని అవి పనిచేయుచున్నవనియు త్వరలోనే అతనికి విశదమగును. ఆ శక్తి ప్రేరణలకు మూలస్థానము ప్రకృతిగాని తానుకాదు, తన మనస్సే తన కర్మలకు కర్తయని తాను భావించినది ఎంత పొరపాటో అతని కప్పుడు తెలిసివచ్చును. తన మనస్సు తనలో గల ఒక చిన్న విభాగము మాత్రమే, అది ప్రకృతిచే నిర్మింపబడిన ఒక యంత్రము. టొమ్మలతో అడుకొను బాచికరీతి త్రిగుణములనూ అడించుచు వాటితో క్రీడించుచున్నది ప్రకృతియే. అతని అహంకారము కేవలమొక ఉపకరణము, అటవస్తువు. అతని శీలము, బుద్ధిపాటవము, నైతిక గుణములు, మానసికకల్పనలు, కోపము, సహనము, క్రౌర్యము, దయ, అనురాగము, ద్వేషము, పుణ్యప్రవృత్తి, పాపప్రవృత్తి, వెలుగు, చీకటి, సంతోషము, దుఃఖము, అంతయూ ప్రకృతి క్రీడయే, ఆ క్రీడకు అతని యాత్మ ఆకృష్టమై, దానిచే జయింపబడి, దానికి వశవర్తియగుచు మిన్నక దానితో ఏకీభవించుచున్నది.

అయినను ప్రకృతినిర్ణయమే ఖాయమైనదీ, తిరుగుబేనిదీ కాదు. ఆత్మకు గూడ దీనిలో కొంత ప్రమేయమున్నది కాని, ఆత్మయనగా మనలోగల నిగూఢాత్మరూపుడగు పురుషుడుగాని యీ మనస్సు; అహంకారము కాదు. ఏలయన, ఇవి ప్రకృతి అంతర్భాగములే గాని స్వతంత్రమైన తత్వములు కావు. ప్రకృతి ఫేలనమునకు పురుషుని అనుమతి అవసరమైయున్నది. పురుషుడు తాను ప్రభువు, అనుమంత యైన కారణమున మౌనముగా తన అంతరికేచ్ఛచే ఫేలనముయొక్క నియతిని నిర్ణయించి, దాని మేళనవిధానములందు జోక్యము కల్పించుకొనగలడు. కాని ఆ నిర్ణయమును భావన, ఇచ్ఛ, క్రియ, ప్రేరణల రూపములో ఆచరణలో పెట్టవలసినది ప్రకృతియే, దానిదే ఆ విశేషాధికారము. ప్రకృతి వ్యాపారములందు జోక్యము కల్పించుకొనుట ద్వారమునగాక, ప్రకృతిపై తన దృష్టిని విగిడించుట ద్వారమున నొక సమరస వద్ధతి నామె యనుసరించునట్లాత డనుశాసింపగలడు. ప్రకృతి ఆ అనుశాసనమును వెంటనే కాని, విశేష ప్రయాసానంతరము గాని, అను

రూపమైన భావములోనికి, శక్తిమంతమైన ప్రేరణలోనికి, సార్థకమైన ఆకృతిలోనికి వర్యవసింపజేయును.

ప్రకృతస్థితిలోని మన ప్రకృతి దివ్యచైతన్యశక్తివిశేషముగ మార్పుచెందవలెననిన, అవరగుణములగు రజస్తమముల ప్రభావమునుండి మనము తప్పించుకొనుట ఆత్యంతావశ్యకమని దీనివలన సుస్పష్టము. మన ప్రకృతియందలి జడత్వ లక్షణోపేతమైన చీకటికోణములోనికి దివ్యజ్ఞానతేజః ప్రసారము చొరబారకుండా తమస్సు అడ్డుతగులును. దివ్యప్రేరణకు ప్రతిస్పందించు సామర్థ్యమును, దివ్యశక్తి కుపకరణమగునట్లుగా అభివృద్ధి సాధించగోరు విచ్ఛను, పరివర్తన సాధకమైన శక్తిని తమస్సు హరించివేసి మనల నశక్తుల గావించును. రజస్సు మన జ్ఞానమును వక్రింపజేసి, అసత్యమునకు, అసత్రప్రవృత్తులకు తోడగునట్లుగా మన బుద్ధిని మలచుకొనుచు, మన ప్రాణశక్తిని, తత్ప్రేరణలను కల్లోలపరచి, శరీరము యొక్క స్థాయిని, ఆరోగ్యమును తలక్రిందులొనర్చును. ఉన్నతస్థాయికి చేరిన సకల భావములను, సకల ప్రవృత్తులను కైవస మొనర్చుకొని, ఆహంకారికములగు అసత్రప్రయోజనములకు వాటిని వినియోగించుకొనుట రజస్సు లక్షణము. వృద్ధీభూమికలోనికి దిగివచ్చినప్పుడు దివ్యసత్యము, దివ్య ప్రభావ విశేషములు సైతమూ ఇట్టి దుర్వినియోగమును తప్పించుకొనజాలవు. తమస్సుకు వెలుగు సంతరింపకయు, రజస్సును పరివర్తనము చెందింపకయు దివ్యపరివర్తనము గాని, దివ్యజీవనముగాని సాధ్యము కానేరదు.

ఇట్టి సందర్భములో, కేవల సత్వగుణాలంబనమే మనకు తరణోపాయమై కనుపట్టును. కాని, ఇక్కడ గల చిక్కెమనిన, ఈ మూడుగుణములో ఏ ఒక్కటియు తనకు తానుగ తక్కిన రెండింటినీ త్రోసిపుచ్చి ప్రబలము కాజాలదు. మన అకాంతికి, దుఃఖమునకు, పాపాచరణమునకు కారణము కామోద్వేగ పూర్వకమైన రజోగుణమని భావించి దానిని అణచి లొంగదీసికొనుటకు ప్రయత్నింతుమేని. రజస్సు అణగును గాని తమస్సు ఉద్రేకించును. ఏలయన, కర్మప్రవృత్తి మందగింపగా జడత్వము అద్దాని స్థానము నాక్రమించును. విశ్చలమైన శాంతి, సంతోషము, జ్ఞానము, ప్రేమ, సమ్యగ్భావము, ఇవి సత్వగుణపు వెలుగువలన ఒనగూడినను, రజస్సు పూర్తిగా అణచివేయబడి లోపించుట సంభవించినచో ఆత్మయందలి

యోగసమన్వయము

నిశ్చలత నిష్క్రియత్వపు ప్రశాంతిగ మారునేకాని క్రియాశక్త్యాత్మక పరివర్తనకు స్థిరభూమి కానేరదు.

శక్త్యాత్మకము కాని సమ్యక్చింతనము, సమ్యగ్వర్తనము, సాధుత్వము, సౌమ్యత, సమత్వము, ఈ లక్షణములతో నొప్పారు హేతువుచే మన ప్రకృతి విభాగములు సాత్విక తామసికములై, వెలవెల బోవుచు, నిష్పాక్షికములు, సృజనాత్మక శక్తిహీనములుగ తయారగును. మానసికము, నైతికమునగు అజ్ఞానావరణము లేకపోవచ్చును గాక. కాని, దానితోపాటు కార్యోత్సాహపు జలలు పెల్లబికి వచ్చుటయు లేకుండుబోవును. ఇది మరొక విధమైన అశక్తత. ఏలయన, తమ ప్రవృత్తి రెండు విధములుగా నుండును, ఒకటి, జడత్వముతో రజస్సును ప్రతిరోధించుట. రెండవది, సంకుచితత్వము, అస్పష్టత, అజ్ఞానము, వీనిచే సత్వమును ప్రతిరోధించుట. సత్వ రజస్సులలో ఏది తగ్గిననూ ఇది దాని తావును ఆక్రమించుటకై పొరలివచ్చును.

ఈ ప్రమాదమును సరిదిద్దుటకు మనము రజస్సును మరల సాహ్యోనించి సత్వముతో పొత్తుగూడునట్లుగ జేయుచు, ఆ రెండింటి కలయిక ద్వారమునను తమిప్పును పదలించుకొనుటకు ప్రయత్నింతుమేని, మన కర్మప్రవృత్తికి ఉన్నత స్థాయి కల్పించగలుగుదుమనుట నిజమేకాని, అచట తిరిగి మనము రాజసికమైన తొందరపాటు, ఉద్వేగము, నిస్పృహ, వ్యధ, కోపము, మొదలైనవానికి లొంగవలసిన పరిస్థితి యేర్పడును. విస్తృతముండును, విధానమునందును, స్వభావమునందును ఈ ప్రవృత్తులు వెనుకటికంటె ఉన్నతస్థాయిలోనే కొనసాగవచ్చుగాక. కాని, మనము సాధింపగోరు శాంతి, స్వతంత్రత, సామర్థ్యము, ఆత్మ ప్రాభవము. ఇవి కావు. ఎచ్చటెచ్చట కామము, అహంకారము నిలువదాకియుండునో అచ్చటచ్చట నెల్ల ఉద్వేగము, సంక్షోభము దానితోపాటు నిలువదాకి వాని మనుగడలో పాల్గొనుచుండును. సత్వము ప్రధానముగను, రజస్తమస్సులు అప్రధానములుగను మూడింటికిని పొత్తుగూర్చెడి ప్రయత్నమును మనము జల్పదుమేని, అప్పుడు కూడ మనము పూర్వముకంటె కొంత సౌమ్యమనదగు ప్రకృతి విలసనమును మాత్రమే సాధించినవారమగుదుము. ఒక క్రొత్త స్థాయి చేకూరిన మూల విజయేకాని, ఆధ్యాత్మికమయిన స్వాతంత్ర్యము, ప్రాభవము మన కింకనూ

ప్రకృతి గుణత్రయము

పొడగాన వచ్చుటలేదు. ఒకవేళ కనవచ్చినను అవి కడు దవ్వన నున్నవనియే చెప్పవలసియుండును.

మౌలికముగా అత్యంతవిభిన్నమగు కార్యసరణి యొకటి యీ గుణముల నుండి మనలను వేరుచేసి వీని కతీతుల మగునట్లుగ పైకెత్తవలసియున్నది. ప్రకృతి గుణముల కార్యసరణి నామోదించు తప్పిదమిక కొనసాగరాదు. ఏలయన, ఈ యామోదము కొనసాగు నంతకాలము మనయాత్మ గుణప్రవృత్తులలో చిక్క వడి వాటి నియతికి వశవర్తి కావలసియుండును. రజస్తమస్సులతోపాటు సత్వమును గూడ మనము అతిక్రమించవలసి యున్నది. ఇనుప సంకెలలు, మిశ్రమ లోహ శృంఖలాభరణములతోపాటు, బంధకమయిన బంగారు గొలుసులనుగూడ మనము ఛేదించవలసి యున్నది. ఇందుకు గీత ఒక క్రొత్త ఆత్మసంయమన పద్ధతిని బోధించియున్నది. గుణప్రవృత్తులనుండి వేరుపడ నేర్చుకొని, ఆ ప్రకృతి శక్తుల వెల్లువకు పైగా ఆసీనుల మగుచు. దాని గతివిశేషమును సాక్షిగా తిలకింప గలుగుటయే ఆ పద్ధతి ప్రకృతికార్యములకు దూరమైవాటికంటె ఉన్నతస్థానమున నాసీనుడైయుండి, వాటిని నిష్పాక్షికముగా, ఉదాసీనముగా తిలకించుటయే ఈ సాక్షికిగల లక్షణము. తరంగములవలె అవి రేచిపడుచుండగా, వాటి నామోదించుటగాని, వాటి నడకయందు జోక్యము కల్పించుకొనుటగాని చేయక ఆతడు వాటిని తిలకించును. సాధకుడు మొదట ఈ రీతిగా సాధింపవలసినది. అపౌరుషేయ సాక్షిత్వమందలి స్వాతంత్ర్యము. ప్రభువైన ఈశ్వరుని నియంత్రణ మావిమ్మట సిద్ధించును.

*

*

*

ప్రకృతికార్యకలాపమునుండి వేరుపడునట్టి యీ విధానమువలన చేకూరు తొలి ప్రయోజనమేమనిన, సాధకుడు స్వీయప్రకృతిని, సకల ప్రకృతినిగూడ అవగాహన మొనర్చుకొనుటకు మొదలుపెట్టును ప్రకృతికార్యములనుండి వేరైన సాక్షి, అహంకారబంధ మెంతమాత్రమునూ లేకయే అవిద్యాసంబంధియగు నామె గుణభేదమును పూర్తిగా కనుగొనుచు, అద్దాని లోతుపాతులు, ముసుగులు, సూక్ష్మతలలోనికి బాగుగా చొరబారుటకు నమ్రుడగును. ఏలయన, ఆ భేదముం తయు మాయనటనములు, మారువేషములు, ఉచ్చులు, జిత్తులు, వంచనములతో

యోగసమన్వయము

నిండి నిసిడికృతమై యుండును. దీర్ఘానుభవముచే బోధితుడై, సకలకార్యకలాపమూ గుణముల అన్యోన్యక్రీడనమే యని యెరుగుచు, వాని విధానములను బాగుగా ఎరుగనేర్చియుండు కారణమున, అతడిక వాటి దాడులకు లొంగిపోవుటగాని, వాటి మాయవేషములకు మోసపోవుటగాని, వాటి ఉచ్చులయందు ఆకస్మికముగా తగు లొక్కునుటగాని సంభవింపనేరదు.

గుణముల అన్యోన్యక్రీడనము కొనసాగుటకు కల్పితమైన యొకానొక గ్రంథివిశేషమే ఆహంకారమని నైతమూ అతడు తెలిసికొని ఆ దృష్టితో దానిని చూడనేర్చుటవలన, అహంకారికమగు అవర ప్రకృతి మాయావిభ్రమమునుండి కూడ అతడు విముక్తుడగును. భూతదయాపరులయు, పరమపావన జీవనులయు, మహామనీషులయు సాత్వికాహంకార బంధమునుండి యతడు తప్పించుకొనును. రాజసికాహంకారపు అధిశాసనము తన ప్రాణకోశ ప్రవృత్తులపై కొనసాగకుండ పరిహరింపనేర్చి, బహువిధశ్రమలతో స్వప్రయోజనములను సాధించుకొను నట్టియు, కామక్రోధములకు బందీయై బానిసగా వాటికి చాకిరీ చేయునట్టియు మార్గమును విసర్జించును. అటులే, గతానుగతిక మైన సామాన్యమానవ జీవనగతియందు ఆసక్తమగుచు, వట్టి మందకొడితనముతో అంధప్రాయముగ ప్రవర్తించు అజ్ఞాన భూయిష్ఠమగు శామసికాహంకారమును తన జ్ఞానతేజస్సుచేత భేదించుటకు గూడ అతడు సమర్థుడగును.

మన సకల వైయక్తిక ప్రవృత్తులయందును ఆహంకారికదృష్టి నెలకొనుట మహాపాపమని అతడి విధముగ గుర్తించి, ఆ నిశ్చయమున సుప్రతిష్ఠితుడైనప్పుడు ఆత్మోద్ధరణకు, ఆత్మవిమోచనమునకు సాధనముగా రాజసికాహంకారమునుగాని, సాత్వికాహంకారమునుగాని ఆలంబనముగా గైకొనుట కేమాత్ర మంగీకరింపక, ఈ ప్రకృత్యుపకరణములకును, కార్యకలాపములకును అతీతముగ తేజరిల్లుచు సకల కర్మాధీశ్వరుడగు పరమేశ్వరుని, — ఆ పరమేశ్వరుని శక్తియేయైన పరా ప్రకృతిని ఆశ్రయింప నుత్సహించును. మన సకల సత్తయా విశుద్ధము, విముక్తమునై విరాజిల్లుగలుగునది అచ్చోటనే. అచ్చటనే పరమసత్యము యొక్క రాజ్య స్థాపనము సాధ్యము.

ప్రకృతియొక్క గుణత్రయమునుండి వేరై ఒక విధముగా వాటి కతీత మైన స్థాయిని అందుకొనుటయే ఈ అభివృద్ధిసాధనలో జరుగు మొదటి కార్యము. సాధకుని యాత్మ అవరప్రకృతినుండి ఆంతరంగికముగ వేరై, విడుమరగాంచి, దాని చట్రములో తగుల్కొనక దాని కతీతస్థితిలో ఉదాసీనము, సంతృప్తమునై విరాజిల్లును. గుణత్రయమునకు సంబంధించిన పూర్వపు అలవాట్ల ప్రకారము ప్రకృతి తన కార్యకలాపములనుకొనసాగించుచునేయుండును. హృదయముకామము చేతను, సుఖదుఃఖములచేతను సంకుచితమగుచుండుటయు, ఉపకరణములు అల సట పొంది అకర్మణ్యతలోనికి, అజ్ఞానములోనికి కూరుకొని పోవుచుండుటయు, హృదయములోనికి, బుద్ధిలోనికి, శరీరములోనికి వెలుగు, శాంతి మరల ప్రసరిం చుటయు జరుగుచునే యుండును. కాని, ఆత్మ యీ మార్పులచే నెంతమాత్రమూ స్పృశింపబడనిదై తానెట్టి మార్పునూ లేక నిలిచియుండును. మనఃప్రాణదేహము లందు చెలరేగు తృష్ణను, దుఃఖమును తానేమాత్రమూ చలింపకయే తిరికించుచు వాటి పంక్తోషపు పొంగులకు, విపరీత శ్రమలకు నవ్వుకొనుచు, బుద్ధివృత్తులచే చీకట్లకు, వైఫల్యములకును, హృదయభావముల తీవ్రతలకు, దౌర్బల్యములకును కలంగక, బుద్ధియందు దోచు వెలుగులకు తాత్కాలమున జనించు సుఖాదులకు తగులువడనిదగుచు, ఆయ్యది ఈ నానావిధములగువానిలో ఏ ఒకదానితోనూ తాదాత్మ్యము చెందక, పరమ సంకల్పపు సూచనలకొరకును, పరమ జ్ఞానతేజపు స్ఫూర్తులకొరకును నిశ్చలభావమున నిరీక్షించును.

ఇట్లుది నిత్యమూ ఈ నిష్ఠలోనే యుండు కారణమున, తన శక్త్యాత్మక విభా గములుందు సైతమూ త్రిగుణముల సంఘర్షణ నుండియు కడకు విముక్తినిసాధింప నేర్చును. ఏలయన, ఈ అవరప్రకృతి యిప్పుడు క్రమముగా పరాశక్తినుండి కలి గెడు యొత్తిడిని గుర్తెరుగ నారంభించును. దాని ప్రాత అలవాట్లకిక అనుమతిలభిం పకపోవుటచే అవి పునఃపునఃప్రవర్తమానములగుట శ్రమముగా తగ్గిపోవును. పర తరమైన కార్యాచరణమునకు, సంస్థితికి తా నాదేశింపబడుచున్నట్లు గ్రహించి, ప్రారంభమున ఎట్టి వైమనస్యము, తడబాటులతో కూడిన ఎట్టి అజ్ఞానము అడ్డు దగితినిప్పటికినీ,—కడు నెమ్మదిగనూ అనిచ్ఛాపూర్వకముగనే యగుగాక,—తుద

యోగసమన్వయము

కది విధేయమగుచు మార్పునకు అభిముఖమై అందుకొరకు తాను సంసిద్ధమగుట నిశ్చయము.

ఈ పరిస్థితియందు, కేవలము సాక్షి, జ్ఞాత, మాత్రముగనే యుండినప్పటి ఆత్మయొక్క అచల స్వాతంత్ర్యము శక్త్యాత్మకమైన ప్రకృతి పరివర్తనముచే మహోజ్వలమైన మార్పును సంతరించుకొనును. మన మనః ప్రాణదేహములందు అన్యోన్యప్రభావమున కలగావులగముగా విషమగతితో కొనసాగుగచుండెడి గుణ త్రయ వ్యాపారము తన మామూలు గందరగోళపు వద్దతిలో సాగుట ఇక సంభవింపదు. అంతకంటె సక్రమము, దీప్తిమంతము, మన యిప్పటి దోషభూయిష్ట ప్రకృతికి అప్రాకృతము, అసాధారణముగ చూపట్టిననూ, ప్రకృతి పురుషుల ప్రగాఢతను దివ్యలీలావిశేష దృష్ట్యా అత్యంత సహజము, అత్యంత సాధారణమునై విరాజిల్లు ఒక క్రొత్త కార్యాచరణవద్దతి ఇకమీద సాధ్యమగుచూ క్రమ క్రమముగా విస్తరిల్లి పరాకాష్ఠ నందుకొనును. భౌతిక మానసమును తన కట్టడిలో నుంచుకొను శరీర మిచ్చిన ఒకే రకమైన అజ్ఞరప్రవృత్తిని నిత్యమూ చర్చిత చర్చణముగా అవలంబించుచుండెడి తామసిక జడత్వమును మూర్ఛితతో ఆశ్రయించుకొనియుండుటకు బద్ధులు, ఒక మహత్తర శక్తికి, తేజస్సుకు తానొక తటస్థ క్షేత్రమూ ఉపకరణమూనై, ఆత్మశక్తియొక్క ప్రతి నిర్దేశమునూ మన్నింపుచు, ప్రగాఢమగు ప్రతి వినూత్న దివ్యానుభవ విశేషమునకునూ దోహదము చేయుట నేర్చుకొనును.

అట్లే, గత్యాత్మకములు, శక్త్యాత్మకములు నైన మన ప్రాణకోశ విభాగములు, మన నాడీమండలమునకు, హృదయభావావేశములకు, ఇంద్రియ సంవేదనలకు, సంకల్పప్రవృత్తులకు సంబంధించిన మన ప్రాణమయ సత్త అంతయు, బలశక్తిసంపదయందు విస్తరిల్లి, బడలికలేని కార్యాచరణమునకును, ఆనంద సంధాయకమైన అనుభవసమృద్ధికినీ అవకాశమిచ్చుచు, ఆదేసమయమున, సువిశాలమగు ఆత్మస్థాయితో కూడిన ప్రశాంత నిశ్చలత్వపు పునాదిపై తాను సుస్థిరమై యుండుట నేర్చుకొనును, శక్తియం దుదాత్తమై, విశ్రాంతియందు దివ్యమై, ఉప్పొంగుటలూ ఉత్తేకించుటలూ లేక, బాధలకూ దుఃఖములకూ వివశత్వము నొందక, వివరీతముగ తొందరపెట్టు కామప్రవృత్తులచే కొల్లపోవుటయు, సోమరి

తనముచేగాని అనమర్తతచేగాని మొద్దుపారుటయు లేనిదై తేజరిల్లెడి నిశ్చలత్వమది. అదేవిధముగా, ఆలోచనాత్మకము, మననశీలము జ్ఞానశక్తి సహితమునైన మన మనస్సు, మన బుద్ధి, తనకుగల సాత్వికారణమును తోసిపుచ్చి, ఒక మహత్తర మైన తేజస్సునకూ, అద్దాని శాంతిసంపదకూ ఉన్నీవితమగును. అద్భుతమైన విస్తృతి విశేషములతో, అంతులేని జ్ఞానసంపత్తి మనకు అందుబాటులోనికి వచ్చును.

ఈ జ్ఞానము మానసిక కల్పనలతో కూడినదియు, ఏవో కొన్ని భావము లకు, అభిప్రాయములకు పరిమితమైనదియు కాదు. తడబాటులతో కూడిన సందిగ్ధ తార్కిక ప్రజ్ఞపైగాని. తుద్రమైన ఇంద్రియ సంస్పర్శల ప్రాపుపైగాని ఆధార పడినట్టిదియు కాదు. ఇయ్యది సంశయరహితము, యథార్థము, సర్వంక్షమము, సర్వగ్రాహకమునైన జ్ఞానము. అటులే, నిరవధికములైన శాంత్యానందములు అంతకంతకు విశాలములై ప్రవహిల్లెడి పెక్కు కాలవల ద్వారమున మన ప్రకృతి నంతనూ ఆక్రమిండు నిమిత్తమై మన అంతరంగిక క్షేత్రములలోనికి పొర్లుకొని వచ్చును. ఈ శాంత్యానందములు ప్రతిరోజుములతో కూడిన సృజనశక్తి యొక్కయు, ప్రబల కార్యకలాపముయొక్కయు పరిశ్రమమునుండి విడుమర పొందుటపై ఆధారపడి యున్నట్టివియు గాదు; పరిచ్ఛిన్నములగు కొన్ని సంతో షాత్మక ప్రవృత్తులతో రూపొందినట్టివియుగాదు, స్వయంసిద్ధములై సర్వమునూ తమలో నంతర్భూత మొనర్చుకొనజాలు శాంత్యానందములివి. మనఃప్రాణ దేహముల కతీతమైన స్థానమునుండి ఇట్లొక పరతరమైన శక్తి, జ్ఞానము, అనం దము ప్రవహిల్లుచు వచ్చి, ఒకానొక దివ్యరూపమున నా యుపకరణములను మలచు నిమిత్తమై వాటిని కైవసమొనర్చుకొనుట సంభవించును.

మన అవరసత్తుకు సంబంధించిన గుణత్రయపు అపశ్రుతు లిచట అతిక్ర మించబడి, పరాప్రకృతికి సంబంధించిన మరొక మనతర త్రిపుటి ఇటుపై పని చేయ నారంభించును. జడత్వలక్షణోపేతమైన తమోగుణపు అజ్ఞాన మీ పరిస్థితి యందుండనేరదు. దాని స్థానమున నొక దిశ్యశాంతియొక్క పరమస్థాయి నెలకొని, ప్రశాంతై కాగ్రతానిష్ఠమైన గర్భాశయమునుండివోలె అందుండి కర్మజ్ఞానముల భేరినము వినిస్సృతమగును. ఇటులే, రాజనికోద్వేగనైత మిచట నుండదు. కామము, సుఖదుఃఖాత్మక పరిశ్రమముతో కూడిన వర్తనము, సృష్టి, భోక్తృ

యోగసమన్వయము

త్వము, సంక్షుభితప్రేరణలతో కూడిన గందరగోళము, ఇవేమియు నిచట నుండవు. రజస్సుకు బదులుగా నిచట ఆత్మసైర్యముతో కూడిన అపారమైన క్రియా శక్తివిలసనము కాననగును. ఎంతటితీవ్రతమ విజృంభణములోనైన ననూ ఆ క్రియా శక్తిమూలమున ఆత్మయొక్క అచలస్థాయికి భంగము కలుగనేరదు. ఆత్మవిష్ణుమైన శాంతియొక్క అనంతగగనసీమలను, జ్యోతిర్మయాగాధతలములను ఆ క్రియాత్మకశక్తి మలినపరుపజాలదు. పరమ సత్యమును పట్టి బందీ చేయబూనెడి మానసికకల్పనల వెలుగున కచ్చోట తావు లేదు. నిష్క్రియత నాశ్రయింపగోరెడి భద్రతరహిత సుఖలాలసయు నచట నుండదు. ఇదే రీతిని, సత్వగుణమునకు మారుగా, ఆత్మయొక్క అనంత అగాధ సత్తకు అభిన్నమైన జ్ఞానదీప్తి, అధ్యాత్మికానందము మనలో విలసిల్లనారంభించును. మనలో మరుగైయున్న సర్వజ్ఞతత్వపు నిగూఢ మహాతేజఃపుంజములనుండి సరాసరిగ పెల్లుబికి వచ్చెడి సత్యజ్ఞాన ప్రభ యచట అపరోక్షమై భాసించును. ఈ మహత్తర చైతన్యములో నికే మన అవరచేతన రూపాంతరము చెందింపబడవలసి యున్నది. అశాంతికి, అస్థిరతకు నిలయమగు గుణత్రయ ప్రవృత్తులతో కూడిన మన అజ్ఞానభూయిష్ట అవరప్రకృతి మహత్తరము, తేజోమయమునైన పరాప్రకృతిలోనికి పరివర్తనము గాంచవలసియున్నది.

మొట్టమొదట మనము గుణత్రయముమండి వేరై, వాటివలన సంక్షోభమును బొందక విముక్తులమై నిస్సైగుణ్యుల మగుదుము. కాని, యిది మన ఆత్మయొక్క సహజస్థితిని మరల చిక్కబట్టుకొనుటయే కాని వేరేమియు గాదు. బంధరహితమైన ఆత్మ తన అచలస్థాయిలో తానుండి అజ్ఞాననిష్ఠమైన అవరప్రకృతి కార్యకలాపమునంతనూ తిలకించుచుండును. దీని నాధారముగ జేసికొని, అవరప్రకృతి గతివిశేషమగు మన ప్రకృతియు విముక్తము గావలెననిన, ఒకానొక దివ్యనీరవశాంతినుండి ఆవిర్భూతమగు క్రియానైశ్చల్యము మూలముననే ఆయ్యది నెరవేరవలసియున్నది. అవసరమైన క్రియాకాలాపమంతయు అనీరవశాంతియందు మనఃప్రాణసత్తల ప్రమేయ మేమియు లేకయే సాగిపోవుట సంభవించును. మనఃప్రాణములు తానే ఆ క్రియల నుపక్రమించుటగాని, వాటిలో పాల్గొనుటగాని, వాటికి ఎరుకతో ప్రతిస్పందించుటగాని జరుగదు. మనఃప్రాణ కోశములం దొక

ప్రకృతి గుణత్రయము

చిరుతరంగముగూడ తలయెత్తకుండగనే ఆ క్రియాకలాపము అంతయు సాగి పోవును అపౌదుషేయ విశ్వశక్తిచేగాని, విశ్వాతీత శక్తిచేగాని ప్రేరేపించబడు నదియు, ప్రారంభించబడునదియు, నిర్వహించబడునదియునై ఆ క్రియాకలాపము కొనసాగవలసియుండును.

విశ్వాత్మకమైన మనఃప్రాణ ద్రవ్య సంపుటి యొకటి ఇచటనే పనిచేయ వలసి యుండును. లేక, మన వైయక్తిక సత్తకంటెను, అద్దానిచే కూర్చుకొన బడిన ప్రకృతికంటెను వేరైన విశుద్ధ సర్వాతీత ఆత్మశక్తి, ఆత్మానందము ఇచట ప్రవర్తిల్లవలసియుండును. ఈ విముక్తస్థితి కర్మయోగమున అహంకారమును, కామమును, సకలారంభములను విసర్జించి, విశ్వాత్మనకు, లేక విశ్వశక్తికి మన సత్తను సమర్పణ మొనర్చుకొనుట ద్వారమున చేకూరుట కవకాశము కలదు. అట్లే జ్ఞానయోగమున నియ్యది ఆలోచనలు విరమించి, మనోమౌనమును సాధించి, విశ్వచేతనకు, విశ్వాత్మకు, విశ్వశక్తికిగాని, లేక పరమ సత్యమునకుగాని మన సకలమునూ ఉన్మీలన మొనర్చుకొనుట ద్వారమున చేకూరుట కవకాశము కలదు. అదేరీతిని భక్తియోగమున మన సకల సత్తకూ ప్రభువూ ప్రేయిడూనై పిరాజిల్లు అఖండానందస్వరూపుని చేతిలోనికి మహిమోదయమును, మన సకల ప్రకృతిని సమర్పణ మొనర్చుకొనుట ద్వారమున చేకూరుట కవకాశము కలదు. కాని, దీని పర్యవసానముగా సిద్ధించెడి పరివర్తనము కేవల విముక్తస్థితిగనేకాక, శక్త్యాత్మక మగు అతీత స్థితిగకూడ విరాజిల్లగలదు. మహత్తరమైన ఆధ్యాత్మిక శక్తివిలసన మున మనల పాల్గొనజేయగల త్రిగుణాతీత స్థితిలోనికి పరివర్తన మిది. విషమ గతిలో ప్రవర్తిల్లు అవరప్రకృతి గుణములు మూడును ఇచట పరాప్రకృతికి చెందిన స్థాయిని, శక్తిని, తేజస్సును వెల్లార్చుకొనుచు, సమగతిలో ప్రవర్తిల్లు అతీత త్రిపుటిలోనికి పరివర్తనము చెందును.

అహంకారికమైన సంకల్పము, వరణము, అచరణము అంతరించి, పరి చ్ఛిన్నమగు మన బుద్ధికి నిశ్చలత యేర్పడినగాని, పరమమైన యీ సామరస్య సిద్ధి కలుగజాలదు. వైయక్తికాహంకార ప్రయత్న మంతరింపవలెను. బుద్ధికి

యోగసమన్వయము

మానముద్ర యలవడవలెను. కామసంకల్పము తలయెత్తరాదు. మన వ్యక్తిత్వము తన మూలస్థానమును అనుసంధింపవలెను. సకల యోచనలు, సకలారంభములు ఊర్ధ్వమునుండియే రావలెను. అంతట, మన యంతరమున నిగూఢమైయుండి మన కర్మప్రవృత్తులకెల్ల ప్రభువై విరాజిల్లు పరమేశ్వరుడు మనకు క్రమముగా సాక్షాత్కరింపుచు, తన పరమసంకల్ప పరమజ్ఞానస్థాయినుండి అనుచుతింపుచుండుగా, పరాశక్తియే విశుద్ధతను, ఉన్నతిని సంతరించుకొన్న మన ప్రకృతిని తన యుపకరణముగా జేసికొని తానే మనలో సకలకర్మలను నిర్వహించును.

మన వైయక్తిక కేంద్రమిచట ఆమె కార్యకలాపమున కొక ఆధారస్థానము వంటిది మాత్రమే. ఆ కార్యకలాపమును స్వీకరించి అద్దానికి వాహకమగుచు, ఆమెశక్తిని తనయందు ప్రతిబింబించునదియు, ఆమె జ్ఞానానందశక్తి విలసనమున తానుగూడ దీప్తితో పొల్గునునదియునై అయ్యది విరాజిల్లును. కర్మనుచేయుచుండియును అది చేయనిదే. అవర ప్రకృతి ప్రతిస్పందన లేవియూ దానిని అంటజాలవు. ప్రకృతియొక్క గుణత్రయము నధికరించుట తొలుత సంభవింపగా, అటుపై ఆ గుణత్రయమును రూపాంతరము చెందించుట యీ మార్పులో జరుగు ముఖ్యవిశేషము. కర్మమార్గ మీ మార్పు ఫలితముగా మన మానవప్రకృతియొక్క సలకుచితరూపమైన చీకటికూపమునుండి ఉద్ధరించబడి, మన కూర్వమున తేజరిల్లు దివ్యసత్య తేజోమయ సువికారతలోనికి విస్తరిల్లును.

నిఖిల కర్మాధినాథుడు

మన కర్మలకు ప్రేరకుడును, అధినాథుడును నైనవాడు ఏకస్వరూపుడై విశ్వమయుడు, పరముడు, నిత్యుడునైన అనంతుడు. అతడు మనకు ఊర్ధ్వమున విలసిల్లు అజ్ఞాత-అజ్ఞేయ-అవ్యక్త-అనభివ్యక్త-సర్వాతీత పరబ్రహ్మము. అంతియే కాక, అతడు సకల భూతాంతరాత్మయై, నిఖిలభువనాధీశ్వరుడై, సర్వాతిశయి యగుచు. పరమజ్యోతి, పరమగురువు, పరమ సుందరుడు, పరమానంద స్వరూపుడునై విరాజిల్లు పరమప్రియుడు, పరమప్రేమరసైకమూర్తీకూడ. మనచుట్టునూ సృష్టివిలాసమును ప్రదర్శించుచున్న యీ విశ్వశక్తియు విశ్వాత్మయును నాతడే. అతడే మనలో అంతర్యామియైగూడ వెలుగొందుచున్నాడు. ఉన్నది పమస్తమూ అతడే. ఈ ఉన్నదానికంటె మించిఉన్నవాడునూ అతడే, మనకు తెలిసినను తెలియకపోయినను మన మందరమూ గూడ, అతని సత్తలోని సత్తయు, శక్తిలోనిశక్తియునై, అతనినుండియే సంక్రమించిన చైతన్యస్వరూపులము. ఈ మన మర్త్యస్వరూపముగూడ అతనియందలి పదార్థమునుండి రూపొందించబడినట్టిదే. మనలోపల, అమర్త్యము, నిత్యమునై భాసించు దివ్యానంద, దివ్యజ్యోతి స్ఫులింగ మొకటి కలదు. జ్ఞానముచేగాని, కర్మచేగాని, ప్రేమచేగాని. మరి దేనిచేనైననూ గాని, ఎట్లయిననూ సరే మన ఉనికియొక్క యీ సత్యమును గుర్తించి, సాక్షాత్కరించుకొని, ఇహమునగాని పరమునగాని దాని సాఫల్యసిద్ధిని పొందుటయే సకల యోగసాధనకునూ లక్ష్యము.

*

*

*

యోగసమన్వయము

కాని, బహుశశ్రమతో, సుదీర్ఘప్రయాణమొనర్చినగాని, సత్యదర్శన సమర్థములైన చక్షువులతో అతనిని మనము వీక్షింపజాలము. అతని యథార్థప్రతిమగా మనలను మనము పునర్నిర్మాణము గావించుకొనవలెననిన, మన ప్రయత్నము మరింత దీర్ఘము, మరింత బహుశశ్రమోపేతము గాకతప్పదు. ఆ నిఖిలకర్మాధీశ్వరుడు ఒక్కసారిగ వెంటనే సాధకునకు సాక్షాత్కరింపడు, తెర మరుగున దాగియుండి అతని దివ్యశక్తియే సర్వదా పనిచేయుచున్నది. కర్మలు చేయుచున్నది మనమే యను కర్తృత్వాహంకారమును మనము పరిత్యజించినగాని, ఆ శక్తి మనకు అభివ్యక్తము గానేరదు. ఆ పరిత్యాగము మనలో అంతకంతకు ఘనిష్ఠరూపము దాల్చుచున్న కొలది దాని ప్రత్యక్ష చర్యయు మనలో నధికమగుచుండును. పరాశక్తికి మనము చేయు నాత్మార్పణము నిరపేక్షమూ సంపూర్ణమూ నైనప్పుడే ఆయన సాక్షాత్సాన్నిధ్యమున సేవసించు నధికారము మనకు కలుగును. మనముచేయు కర్మ ఈశ్వరేచ్ఛ కనురూపమైన వడియచ్చున స్వాభావికముగా, సమగ్రముగా, సరళముగా పోతపోయబడుట సంభవించునది యప్పుడే.

కాని, యీ పూర్ణత్వసిద్ధికి మనము చేయు ప్రయత్నమునందు, - ప్రకృతి భూమికలలోని ఇతర పూర్ణత్వసిద్ధులకొరకై కొనసాగిరిపబడు పురోగతుల సందర్భములో వలెనే, - కొన్ని అంచెలు, మజిలీలు ఉండుట అనివార్యము. సిద్ధియొక్క పూర్ణవైభవ దర్శనము మనకు ముందుగానే, - హఠాత్తుగ గాని క్రమక్రమముగ గాని, ఒక్కసారిగగాని పలుసార్లుగగాని, కలుగుట సంభవింపవచ్చును. కాని, పునాది సమగ్రము, సుస్థిరము నగు పర్యంతము అయ్యది సంగ్రహప్రాయము, ఏకదేశనిష్ఠము నగునే కాని, సుస్థిరము, సర్వవ్యాపకమునైన అనుభూతి సాక్షాత్కారము కాజాలదు. ఈశ్వర సాక్షాత్కారపు విస్తృతులు, అనంత విభూతులు మనకు తరువాత క్రమక్రమముగా ద్యోతకములగుచు, తమ ఆంతర్యమును, శక్తి విశేషములను విశదముగా మనకు పొడగట్టజేయును. అట్లుగాక, ఒకవేళ మన ప్రకృతియొక్క శిఖర స్థానమునందీ దర్శనము నిలుకడగా నిలిచియుండినను, మనలోని అవరవిభాగము అద్దానికి సంపూర్ణముగ ప్రతిస్పందించుట క్రమక్రమముగా మాత్రమే సంభవించును. సకల యోగములందును, తొలుదొల్ల మనకు అలవడవలసిన లక్షణములు విశ్వాసము, సహనము. పరంధామమును ఒక్కసారిగ ముట్ట

నిఖిల కర్మాధినాథుడు

డించి ఆక్రమించుకోవలెననెడి హృదయోద్వేగములు, సంకల్పతీవ్రతలు తమ ఉద్వేగ, తీవ్రతలకు ఈ సౌమ్య వినమ్ర సహకారి లక్షణములను తోడు చేసికొన నిచ్చగింపనిచో, అద్దాని ఫలితములు కడు దుఃఖకరములై పరిణమించుట కవకాశము కలదు. సుదీర్ఘము, కష్టబహుళమునై న పూర్ణయోగమునందు సాధకుడు సంపూర్ణమైన విశ్వాసమును, అచంచలమైన సహనమును దృఢముగా నభ్యసించ నేర్చుకొనుట అత్యంతావశ్యకము.

మన బుద్ధియందు, హృదయమునందు, సంకల్పశక్తియందు అసహన పూర్వకమగు తొందరపాటు చెలరేగుచుండు కారణమున నీ విశ్వాస, సహనము లను మిట్టపల్లములు గల ఇరుకై న యోగమార్గమునందు అభ్యసించుటయు అలవరచుకొనుటయు మిగుల కష్టము, మానవుని ప్రాణమయ వ్రకృతి యెల్లప్పుడునూ తన కృషిఫలితముకొరకై వెంపరలాడుచుండును. ఆ ఫలితము తనకు నిరాకరించ బడుచున్నట్లు తోచినను, అది తనకు చేకూరుటకు దీర్ఘ విలంబనము జరుగుచున్నట్లు కనిపించినను, అయ్యది తన లక్ష్యమునందును, అద్దాని నేతృత్వమునందును విశ్వాసమును కోల్పోవును. ఏలయన, ఆతని బుద్ధి సదా ఆయా విషయ జాతపు బాహ్యలక్షణములను బట్టి మాత్రమే నిర్ణయములు గావించుచుండును. ఎక్కడలేని నమ్మికతోనూ ఆతడు పట్టుకొని వ్రేలాడు హేతువాదధోరణికి పట్టు వడిన తొలి అలవాటు అదియే. దీర్ఘ కాలము మనము బాధలకు లోనుగావలసివచ్చినప్పుడుగాని, చీకటిలో దారిగానక తొట్రుపాటులు పడవలసి వచ్చినప్పుడుగాని, మన హృదయములో భగవంతుని నిందించుటకంటె సులభతరమైనది మనకు వేరొకటి లేదు, మనము పెట్టుకొనిన లక్ష్యమును విడనాడుటయు అట్టి సందర్భములో కడు సులభమే.

ఏలయన, “ఆ పరమేశ్వరుని నే నెంతగానో నమ్ముకొనియుంటిని. కాని, బాధలు, కలుషములు, ప్రమాదములు నాకు సంప్రాప్తమైనవి, నేను వంచితుడ నైనాను,” అని మన మందుము లేక, “ఒక లక్ష్యనిర్దిష్ఠికొరకై నేను నా జీవితము నెల్ల ఒడ్డితిని. కాని, నా అనుభవమునకు వచ్చిన కఠిన సందర్భములు నా లక్ష్యము నకు విరోధులై నిరుత్సాహమును జనింపజేయుచున్నవి, ఇతరు లేరీతిని తమకు గల పరిమితులకు లోబడి తమ సాధారణానుభవపు స్థిరభూమిపై నడచుచున్నారో

యోగసమన్వయము

అట్లే నేనునూ చేసియుండిన బాగుందెడిది," అని వక్కాణింతుము. అట్టి క్షణములయందు, ఇది ఒక్కొక్కప్పుడు కడు తరచుగా సంప్రాప్తమై దీర్ఘకాలముండుట గూడ సంభవించుచుండును, అంతకు పూర్వము మనకు కలిగియుండిన మనతరానుభూతుల నన్నింటినీ మనము మరిచిపోవుచుండుము. హృదయముతనను ఆవేశించిన కలతలో తాను నిమగ్నమై పోవును. ఇట్టి చీకటి నన్నివేశములలోనే మనము శాశ్వతముగ పతనము చెందుటయు, మనము చేయు దివ్య పరిశ్రమము నుండి పూర్తిగా మరలి పోవుటయు సంభవింపగల ప్రమాద మున్నది.

దీర్ఘకాలము నిలుకడగా సాధన కొనసాగించుటను సాధకుడు నేర్చుకొనిన యెడల, అతని హృదయమందలి విశ్వాసము ఎంతటి భయంకరమైన ప్రతికూల పరిస్థితియందైననూ సడలక నిలిచయుండ గల్గును. ఒకవేళ అది తొలుత మరుగువడుటయు, లేక అణగారిపోయినట్లు తోచుటయు జరిగినను, అచిరకాలముననే మరల ప్రకటితమగుట తథ్యము. ఏలయన, హృదయముకంటెను, బుద్ధికంటెను పరతరమైన దొకటి ఎంతటి వివరీతపు తొట్రుపాటులందైనను, ఎంతటి దీర్ఘమైన వైఫల్యస్థితియందైనను అద్దానికి తాను ఊతయొసగి నిలువబెట్టును. కాని, యిట్టి తొట్రుపాటులు, మబ్బుతెరలు అనుభవశాలియగు సాధకుని పురోగతికి గూడ అవరోధకమై పరిణమించుచుండుట కలదు. అట్టియెడ, ప్రారంభదశలోని సాధకుని కవి మిక్కిలి ప్రమాదకరములే కదా, కావున సాధకుడు మొదటినుండియుగూడ ఈ మార్గములోని బహుశశ్రమను గుర్తించి, అంగీకరించి, బుద్ధికి అంధప్రాయముగా గనుపట్టినను, బుద్ధికంటె వివేకవంతమని చెప్పదగు విశ్వాసావళ్యకతను బాగుగా హృదయస్థ మొనర్చుకోవలసియున్నది.

ఏలయన, ఈ విన్వాసము ఊర్ధ్వమునుండి మనకు అందింపబడెడి చేయూత బుద్ధికి, దాని ప్రమాణములకు అతీతనై వెలయు ఒకానొక నిగూడ జ్యోతియొక్క కాంతిమయచ్ఛాయావిశేషమది. బాహ్యదృశ్యములపై ఎంత మాత్రమూ ఆధారపడని నిగూఢజ్ఞానహృదయ మీ విశ్వాసము. పట్టుదలతో విశ్వాసమును మనము వీడకయుండుమేని. అయ్యది తన ప్రయోజనమును నిరూపించుకొనుచు ఉన్నతిని పొంది, కడకు దివ్యజ్ఞాన సాక్షాత్కారములోనికి రూపాంతరము చెందును. "అని

నిఖిల కర్మాధినాథుడు

ర్విణ్ణమైన, - విషాదమున క్రుంగిపోని, - హృదయముతో యోగమును సంతతముగ నభ్యసించుచుండవలె “నను గీతాబోధను మనము సదా వీడక అనుష్ఠించుచుండుట అవసరము. “సర్వపాపముల నుండియు నీకు నేను తప్పక విమోచనము కల్పించెద” నని ఆ ప్రభువు చేసిన వాగ్దానమును సంశయాకులమగు బుద్ధికి మనము నిత్యమూ గుర్తుచేయుచుండవలెను. కట్టకడకు, విశ్వాసము చలించుట పూర్తిగా కట్టువడిపోయి, ప్రభుని సాక్షాద్దర్శనమును పొందినవారమై, ఆతని దివ్యసన్నిధిని సదా అనుభవించుచుండెడి స్థితికి మనము చేరుకోగలుగుదుము.

*

*

*

మన కర్మల కధినాథుడైన ప్రభువు మన ప్రకృతిని ఒక వంక రూపాంతరము చెందించుచునే వేరొకవంక దానిని గౌరవించుచుండును. అతడు మన ప్రకృతిద్వారమున పనిచేయునేకాని ఏదియో నిరంకుశమైన అస్థిరధోరణిలో పనిచేయడు. దోషజుష్టమగు మన ప్రకృతియందు నిర్దుష్టతకు తోడ్పడగల మూల పదార్థములున్నవి. కాని అవి ఒక తీరుగా లేవు. క్రమవిరహితముగా, కలగాపులగముగా, అస్తవ్యస్తముగా, ఆరంభదశయందున్నవి. ఈ పదార్థము నంతనూ నెమ్మదిగా శుద్ధమొనర్చి, క్రమపరచి, క్రొత్తగా పోతపోసి రూపాంతరము చెందింపవలసియున్నది. అంతియేకాని, దానిని చితుకగొట్టి, నరికి, చిన్నాభిన్నముచేసి, హతమార్చుటయు, బలవంతముగనూ నిరాకరణపూర్వకముగనూ అద్దానిని తుడిచిపెట్టుటయు చేయరాదు. ఈ ప్రపంచము, అందు నివసించుచున్న మనము ఆ ప్రభుని అభివ్యక్తిరూపముగా అతనిచే సృజింపబడినవారము. అజ్ఞము, సంకుచితము నైన మన మనస్సు అవగాహన మొనర్చుకోజాలని పద్ధతిలో అతడే ప్రపంచముతోనూ మనతోనూ వ్యవహరించును. మనస్సు మౌనస్థితిలో నిమగ్నమై, దివ్యజ్ఞానమున కున్నీలితమైనగాని ఆతని పోకడలు దానికి తెలియజాలవు.

మనము చేయుతప్పులకు మూలమున నొక సత్యపదార్థము కలదు. తడుములాడుకొనుచున్న మన బుద్ధికి తన ఆంతర్యమును వెల్లడింపవలెనని అద్దాని ప్రయత్నము. తప్పులతోపాటు సత్యముమగూడ మానవబుద్ధి ఖండన మొనర్చి దాని స్థానమున సగము సత్యమైన సగము తప్పు నొకదానిని నెలకొల్పుచుండును. ప్రతి తప్పు

యోగసమన్వయము

చాటుననూ గుప్తపరుషబడియున్న సత్యమును మనము తెలిసికోగలుగు పర్యంతము, దివ్యజ్ఞాన స్వరూపుడైన ఆ పరమేశ్వరుడు మన తప్పులను సహనముతో కొనసాగనిచ్చుచుండును. మనము చేయు పాపములు మనలో నొక అన్వేషణలో నున్న ఒకానొక శక్తి తప్పుదారిలో పడి చేయు పదన్యాసములు మాత్రమే. అద్దాని లక్ష్యము పాపాచరణముకాదు. దివ్యగుణవిశేషముగ పేర్కొనదగిన ఒకానొక విశుద్ధతను సాధించుటయే అద్దాని లక్ష్యము. తరుచుగా నీ పాపము లొక గుణవిశేషమును కప్పిపుచ్చెడి మాయ ముసుగులు. వికృతమైన యీ ముసుగు నూడ్చి అద్దానిని రూపాంతరము చెందింప వలసియున్నది. అట్లుకానిచో, నిర్గుణమగు భూతస్పృష్టివిధానమునందు ఈ పాపము లనువాటిని ఉండనిచ్చుటయు, కొనసాగనిచ్చుటయు జరిగియుండెడిది కాదు. మన కర్మల కథినాదుడైన ఈశ్వరుడు పొరపాట్లు చేయునట్టివాడు కాదు. కొరమాలిన యీ పాపముల నుదాసీనుడై తిలకించువాడును, భోగియై వాటితో సయ్యాట లాడువాడును గాదు. మన హేతువాద ప్రజ్ఞకంటెను, మన గుణసంపద్విశేషముకంటెను అతడు వివేకశాలి.

మన మానవప్రకృతి, యిచ్చాశక్తి విలసనమున పొరపాట్లకు లోనగునది, జ్ఞానశక్తి విలసనమున తెలివిమాలినది మాత్రమేగాక, క్రియాశక్తి విలసనమున కడు దుర్బలము కూడ. కాని, ఈశ్వరశక్తియందు మనము విశ్వాసముంచి, మన లోపములను, సామర్థ్యములను ఈశ్వరకార్యము కొరకు వినియోగింతుమేని, మనకు చేయూత యొసగి నడిపించి తీసుకొనిపోవుటకు ఈశ్వరశక్తి సిద్ధముగనే యున్నది. మనము వెంటనే నాధింపవలెననుకొన్న లక్ష్యము నొకవేళ సాధింప లేకపోయినచో, ఆ వైఫల్యము ఈశ్వరేచ్ఛచే కలిగినదే. మన వైఫల్యము తరచుగా మనలను పరియైనదారిలో పెట్టి, తక్షణవిజయము మనకు అందింపగలిగి యుండుదానికంటె నిక్కమైన లక్ష్యసిద్ధికి మనకు సహాయకారి యగుచుండును. మనము బాధలకు గురికావలసి వచ్చుచో, దానికి కారణము మనలో నేదియో అపు రూపమైన ఒకానొక ఆనందప్రాప్తికి సన్నద్ధము గావింపబడవలసియుండుటయే. దానితో మనము తొట్టొట్టాట్లు పడుచున్నచో, అయ్యది సరియైన నడకనేర్చు తుదకు మనము నేర్చుకో గలుగుటకే.

నిఖిల కర్మాధినాథుడు

శాంతిని, విశుద్ధిని, పూర్ణసంసిద్ధిని సంపాదించుటకు అమిత తీవ్రతతో కూడిన తొందరపాటు మనకు కూడదు. శాంతిని మనము సాధింపవలసినదే, కాని అది శుష్కమైనట్టియు, నిష్పచ్చరమైనట్టియు, అశాంతిప్రకటన కసమర్థములుగా జేయబడిన వినష్ట సామర్థ్యములు గలిగినట్టియు శాంతి కారాదు. అటులే, విశుద్ధి సాధనయు మనకు లక్ష్యముగావలసినదే, కాని అది శూన్యస్థితిని వెల్లడించునట్టియు, కఠినమైన ఉదాసీనతను ప్రకటించునట్టియు విశుద్ధి కారాదు. అదేవిధమున, పూర్ణ సంసిద్ధియు మనము పొందితీరవలసినదే, కాని అది సంకుచితమైన పరిమితుల లోపల బంధింపబడినట్టియు, అనంతని అంతులేని విస్తృతికి అవధిని విధించు నట్టియు సంసిద్ధి కారాదు, దివ్యప్రకృతిలోనికి పరివర్తనము చెందుట మనలక్ష్యము. కాని, యీదివ్యప్రకృతి మానసికస్థితియో నైతికస్థితియో కాదు. అయ్యది ఒకానొక ఆధ్యాత్మికస్థితి. దానిని సాధించుట మిక్కిలి కష్టము. మన బుద్ధిచేత దానిని ఊహించుట సైతమూ మిక్కిలి కష్టమే. మన కష్టములకు, మన యోగసాధనకు అదినాథుడగు పరమేశ్వరునకు ఏమిచేయవలెనో తెలియును. ఆ చేయవలసినదానినాతడు తన సాధనములతో, తన పద్ధతిప్రకారము చేయుట కవకాశ మిచ్చుటయే మనము చేయవలసిన పని.

అవిద్యయందలి మూలప్రవృత్తి అహంకార విశిష్టమై యుండును. వ్యక్తిత్వము నామోదించి, మన అసమగ్రప్రకృతికి గల పరిచ్ఛిన్నమైన వెలుగును, శక్తిని పురస్కరించుకొని కర్మాచరణమున మనము ప్రవృత్తుల మగుచున్నంత కాలము, అహంకారమును నిరోధించుటకంటె మనకు కష్టతరమైనది వేరొకటి లేదు. కర్మాచరణ ప్రవృత్తిని విడనాడుట ద్వారా అహంకారమును కృశింపజేయుటగాని, వ్యక్తిత్వపు సకల ప్రవృత్తిని త్రుంచివేయుటద్వారా దానిని హత మార్చుటగాని సులభమే. ఒకానొక శాంతి పారవశ్యములోనో దివ్యప్రేమానందములోనో నిమగ్నమగునట్లు దానికి ఉన్నతి ఘటింపజేయుటయు సులభమే. కాని, మనయందు నిక్కమైన పురుషునికి విమోచనము కలిగించి, దివ్యశక్తివిలసనమునకు నిర్దుష్టసాధనముగను, దివ్యకార్యాచరణమునకు విశుద్ధోపకరణముగను దివ్యమానవత్వసిద్ధిని సాధించు టెట్లనునదే మనమెదుర్కొనుచున్న కఠినతర సమస్య. ఇందుకు ఒక్కొక్క అడుగే స్థిరముగ వేసికొనుచు మనము ముందుకు

యోగసమన్వయము

సాగవలసియున్నది. ఒక్కొక్క కష్టమునే పూర్తిగా ఆనుభవింపుచు క్రమముగా అన్నిటిని పూర్తిగా వశీకరించుకోవలసియున్నది. ఈ కార్యము మనకు ఒనగూడు నట్లు చేయజాలినది దివ్యజ్ఞానము, దివ్యశక్తి మాత్రమే. సంపూర్ణమైన విశ్వాస ముతో దానికి మనము విధేయులమై, సుస్థిర ధైర్యముతోడను, సహనముతోడను దాని కార్యగతుల ననువర్తింపుచు ఆమోదించుచుందుమేని, తప్పక అది సమస్తమూ నిర్వహింపగలదు.

ఈ సుదీర్ఘమార్గములో మనము మొట్టమొదట చేయవలసిన పని మన స్థూల కర్మలనూ మనయందును; ఈ సకల ప్రపంచమునందును నెలకొనియున్న పరమేశ్వరునకు యజ్ఞవిధిగా నివేదన మొనర్చుట. బుద్ధికి, హృదయమునకు ఈ వైఖరిని అలవడజేయు సాధనను ఉపక్రమించుట ఏమంత కష్టము కాదుగాని. సంపూర్ణమైన అంతశుద్ధితో దానిని కొనసాగించి దానికి అఖండవిస్తృతి చేకూర్చుట మిక్కిలి కష్టము. ఇక, దీని తరువాత జరుగవలసినది మన కర్మఫలము లందు మనకుగల ఆసక్తివి పూర్తిగా విడనాడుట. ఏలయున, నిక్కమైనదీ, అని వార్తిమైనదీ, అత్యంత మపేక్షణీయమైనదీ అగు యజ్ఞఫలము మనలో దివ్య చైతన్యము, దివ్యశక్తి, దివ్యసన్నిధి దీపించుటయే. అది ఒక్కటే ముఖ్యముగా మనకు గావలసినది. అది లభించినచో ఇక తక్కిన సమస్తమూ దానంతటదీయే లభింపగలదు. మన కామాత్మను, కామప్రకృతిని, ప్రాణమయసత్తయందలి అహంకారిక సంకల్పమును రూపాంతరము చెందించుటిది.

కాగా, ఆ తరువాత జరుగవలసిన మూడవ కార్యము 'నేను కర్త' నను అహంకారమునుగూడ విడిచి అహంకారపు గూడు లేకుండచేసికొనుట. ఇదే సకల పరివర్తనములలోనూ అత్యంతకష్టసాధ్యమైనది. మొదట చెప్పిన రెండు కార్యములూ సాధింపబడనిచో ఈ మూడవది నిర్దుష్టమగ సాధింపబడనేరదు. కాని, సాధనకు మకుటాయమానమైన ఈ మూడవది సాధింపబడనిచో మొదటి రెండునూ పూర్తికాజాలవు కూడ. అహంకార నిర్మూలనము ద్వారా కామమూలము చేదింప బడుట యీ మూడవదశలో జరుగును. ప్రకృతినుండి యీ జ్ఞానాహంకారము పూర్తిగా పెకలించివేయబడినప్పుడే సాధకుడు పరమేశ్వరునిలోని ఒక అంశము,

నిఖిల కర్మాధినాథుడు

శక్తివిశేషమునై ఊర్ధ్వమున విరాజిల్లుచుండెడు తన యథారపురుష స్వరూపమును తెలిసికొన నేర్చును. దివ్యశక్తియొక్క యిచ్చకుగాక ఇతరేచ్ఛల కన్నింటికీ ఆ పన్నివేళములో పూర్తిగా ఉద్వాసము చెప్పబడును.

*

*

*

పూర్ణత్వసాధకమగు నీ చిట్టచివరి ప్రగతిలో కొన్ని దశలు కలవు. ఏల యన, అది ఒక్కసారిగ వెంటనే సాధ్యమగునట్టిది కాదు. సుదీర్ఘప్రయాణముల అనంతరమునగాని గర్భము అంతకంతకు చేరువయై తుదకు దానిని చేరుట సంభవింపదు. ఈ సందర్భములో మనము తొలుత అలవరచుకోవలసిన దృక్పథము కర్మత్వభావమును విడనాడి మనము కేవలము విశ్వశక్తి ఉపకరణ మాత్రులమే యన్న దృఢజ్ఞానముతో నుండుట. ఏకమై విలసిల్లు విశ్వశక్తిగాక పెక్కు విశ్వశక్తులు మనలను నడుపుచున్నట్లుగా ప్రారంభమున మనకు తోచును. కాని, యీ శక్తుల వినియోగము అహంకారపోషకముగా తయారగుట కలదు. ఈ విధమైన దర్శనము మనస్సుకు విమోచనము కల్పించునేకాని, తక్కిన ప్రకృతికి విమోచనము కల్పింపనేరదు. ఏకమైన విశ్వశక్తి యొక్కయు, అద్దాని వెనుకనున్న ఈశ్వరునియొక్కయు కైకలాపమే నమస్తమూ నని మనము తెలియగలిగినప్పుడుకూడ అది మన కంటిని విమోచనసాధకమగునని చెప్పబడు వీలులేదు. నేను కర్తనను అహంకారము లేకపోయినచో దాని స్థానమున, 'నేను ఉపకరణము' ననెడి అహంకారము తలయెత్తుటయు, లేక కర్మత్వాహంకారమునే మారురూపమున కొనసాగించుటయు సంభవించవచ్చును.

ప్రపంచ జీవితమున ఈ రకమైన అహంకారవిలసనమున కుదాహరణలు కొల్లలుగా నున్నవి ఇతరాహంకారముల కంటె ఎక్కువ ప్రబలము, వృథులమునై యీ అహంకారము కొనసాగుటకు వీలున్నది. యోగజీవితమునందు సై తమూ ఈ ప్రమాదమే కలదు. ఒకడొక ప్రజానాయకుడు కావచ్చును. లేక, కొద్దిమందిలోగాని పెక్కుమందిలోగాని ప్రముఖస్థాన మాక్రమించి, తన అహంకారిక శక్తి కంటె ఆతీతమైనదని తాను గుర్తించిన ఒకానొక శక్తి తనలో నిండి తొణికిసలాడుచున్నట్లు భావింపవచ్చును. ఒకానొక మహావిది తన ద్వారమున పనిచేయు

యోగసమన్వయము

చున్నదనియు, అత్యంత నిగూఢము, అగాధమునైన ఒకానొక మహాసంకల్పశక్తి, అత్యంత ప్రకాశవంతమైన ఒకానొక మహాతేజస్సు తనలో ప్రవర్తించుచున్నదనియు అతనికి తోచవచ్చును. అతని తలపులకు, చేష్టలకు, సృజనాత్మక ప్రతిభకు అసాధారణ ఫలితము లేవియో ఒనగూడుట జరుగుచుండ వచ్చును. మానవ జాతికి మార్గమును సరిచేయుటకై ఏదియో ఘోర వినాశము నాతడు కల్పించగలిగియుండవచ్చును. లేక, తాత్కాలికముగా మానవజాతి కొంత విశాంతిసౌఖ్యము ననుభవింపగలుగుటకై నిర్మాణాత్మకమైన మహాకృషిని అత దొనర్చియుండవచ్చును. అతడొక ఉపద్రవమును తెచ్చిపెట్టినవాడో, వెలుగు నిచ్చినవాడో, అర్థిని నివారించినవాడో, సౌందర్యసృష్టి మొనర్చినవాడో, జ్ఞానమును అందించినవాడో కావచ్చును. లేక, అతని కార్యకలాపము కొంత తక్కువస్థాయిలోనిది, పరిమితక్షేత్రములోనిది అయినప్పుడుగూడ, తానొక మహాశక్తి కుపకరణముననియు, తాను చేయుకార్యమునకు తానెన్నుకోబడితిననియు బలమైన భావమతనిలో నెలకొనవచ్చును.

ఈ విధమైన విధివి శేషము, శక్తినిశేషములు కలరారు తాము విధిచేతిలోగాని భగవంతుని చేతిలోగాని ఉపకరణమాత్రులమని సులభముగా విశ్వసించి ఆ ప్రకారము ప్రకటించుకొనుచుండుటగూడ జరుగుచుండును. కాని, యిట్టి ప్రకటనలో సైతము, సామాన్యమానవులు తమలో ప్రోదిచేసికొని వెల్లడింప సాహసించు దానికంటె మిక్కిలి హెచ్చయిన అహంకారప్రాబల్యము చోటు కల్పించుకొని చొచ్చుకొనివచ్చుట కవకాశము కలదన్న సంగతి మనము గమనింపగలము. తరచుగా నిట్టివారు భగవంతునిగురించి మాట్లాడిరేని, అది ఆయనను తమయొక్కయు తమ ప్రకృతియొక్కయు బృహచ్చాయా మూర్తిగ చిత్రించుటయే తప్పవేరేమియు కాజాలదు. భగవంతుడనగా, తమకున్నమాదిరి సంకల్పములను, ఆలోచనలను, గుణములను, శక్తులను బలపరచెడి ఒక మహాతత్వమని వారి యుద్దేశము. వారు సేవించు ఈశ్వరుడిట్లు వారి అహంకారపు బృహద్రూపము మాత్రమే.

ప్రబలములయ్యునూ అసంస్కృతములైన ప్రాణమయ ప్రకృతులుగాని, అతి సులభముగా తమకొక మహోన్నతస్థాయి కల్పించుకొనెడి మనోమయ ప్రకృతులు గాని, తమకుగల అత్యాశను, స్వాతిశయ ప్రవృత్తిని, గొప్పదనము సాధించు

కోవలెనన్న కోర్కెను తమ ఆధ్యాత్మిక సాధనలోనికి చొరనిచ్చి అద్దానిలక్ష్యవిశుద్ధిని కలుషిత మొనర్చుకొనుట జరిగినచో ఇట్టి పరిణామము కడుతరచుగా సంభవించు చుండును. బృహద్రూపముగైకొన్న అహంభావము వారికిని, వారి నిజసత్తకును నడుమ అడ్డుగా నిలిచి, వారిద్వారా పనిచేయు నొకానొక మనతరమైన అదృశ్య శక్తినుండి, ఆ శక్తి దివ్యము కావచ్చును, అదివ్యము కావచ్చును. లభించెడి బలసంపత్తిని తన వైయక్తిక స్వప్రయోజనముకొరకై కైవస మొనర్చుకొను చుండును. తమలో ఆ శక్తి అట్లు పనిచేయుచున్న సంగతిని వారు స్పష్టముగానో అస్పష్టముగానో తెలిసికొనుచునే యుందురు. కాని, మనకంటె గొప్పదైన శక్తి యొకటి మనలో పనిచేయుచున్నదని కేవలము బుద్ధిచేతను, ప్రాణశత్యము చేతను గ్రహించినంత మాత్రముతో అహంకారమునుండి విముక్తి సాధ్యము కానేరదు.

మహత్తర శక్తి యొకటి ఇట్లు మన లోపల, లేక పైన, పనిచేయుచు మన లను నడపుచున్న దనెడి యీ భావము, ఈ జ్ఞానము భ్రమ కాదు. వెర్రి నమ్మకము కాదు. ఇట్టిభావము, జ్ఞానము కలవారికి సాధారణ మానవుల కంటె విస్తృత దృష్టి యుండును. పరిచ్ఛిన్నమైన స్థూలబుద్ధిని దాటి వారొక అడుగు ముందుకు వేసినవారే. కాని, వారిది సంపూర్ణ దర్శనము, అపరోక్షానుభవము కానేరదు. ఏలయన, బుద్ధివైశద్యము, ఆత్మజ్ఞానము వారికి లేనందువలనను, ఆధ్యాత్మిక సత్త యందు కంటె ప్రాణమయ సత్తయందే వారెక్కువగా మేల్గొనియున్నందు వల నను, ఇట్టివారు పరమేశ్వరుని సాక్షాద్దర్శనము పొందుటగాని, పరమేశ్వరుని ఉపకరణములై అట్టి ఉపకరణముల మను ఎరుక గలిగియుండుట గాని సంభవింప నేరదు. ప్రమాదభరితము, దోషజుష్టమునగు వారి ప్రకృతిద్వారమున వారు పయోగించుకొనబడుచుందురు. పరతత్వమును ఒక విధి రూపముననో, ఒక విశ్వ శక్తి రూపముననో మాత్రమే వారు దర్శింపగలుగుచుందురు. పరిచ్ఛిన్నమగు నే దేవతకో, లేక పరమేశ్వరుని మరుగుపరచు నే రాక్షసశక్తికో వారు పరమేశ్వరుని పేరు తగిలించుచుందురు.

కొందరు మతకర్తలు గూడ ఈశ్వరుని ఏ ఒక శాఖకో లేక జాతికో సంబంధించిన వానిగనూ, తప్పులు సైరింపక శిక్షించు భయంకర స్వరూపునిగను, లేక

యోగసమన్వయము

సద్గుణరాశియై దయామయుడైన సాత్వికప్రేమఋత్రిగను చిత్రించుట జరిగి యున్నది, అద్వయుడు, అనంతుడు నయిన ఈశ్వరుని వారు దర్శించినట్లు కను పింపను. ఈశ్వరుడు తనను వారేరూపమున భావించిన ఆ రూపముననే వాటితో తన కార్యములను కొనసాగించుచుండును. ఒక మహాశక్తి వారి దోషజుష్టమగు ప్రకృతియందు ఇతరులలో కంటె ఎక్కువగా తీవ్రరూపమున గుర్తింపబడి పని చేయును గావున వారిని ప్రేరేపించెడి అహంకారముగూడ ఇతరులలో కంటె యెక్కువ తీవ్రరూపములో ప్రకటితమగుట కవకాశమున్నది, అట్టి సందర్భములో మహాత్తరమైన రాజసికాహంకారముగాని, సాత్వికాహంకారముగాని, వారిని ఇంకను ఆవహించియుండి పూర్ణసత్యము వారికి గోచరము కానీయకుండ అడ్డు తగులుచుండును. సత్యమైన పూర్ణానుభవస్థితికిది ఇంకనూ కడు దవ్వే యొశనూ ప్రారంభదశగా కొంతవరకు గణుతింపదగినదే. కాని, మానవ సంబంధమైన కట్టుబాట్లు కొంతవరకు తెంచివైచుకొని, తగిన విశుద్ధిని, జ్ఞానసంపత్తిని సంత రంచుకొనియుండనివారి కింతకంటె మిక్కిలి హీనస్థితి సంప్రప్తమగుట కందు. ఏలయన, వారు ఉపకరణములుగ రూపొందుట నిజమేగాని ఈశ్వరునిచేతి ఉపకరణములుగ మాత్రము కాదు. తరచుగా ఈశ్వరుని పేరు ఉపయోగించుచునే ఈశ్వరుని చీకటి ముసుగులను, అంధతమశ్శక్తివిశేషములను నేవించుట సంభ వించుచుండును.

మన ప్రకృతి విశ్వశక్తికి తావలము కావలసినదే, కాని, అద్దాని అవర విభాగమునకునూ, రాజసిక, సాత్విక ప్రకృతికినీ గాదు, విశ్వసంకల్పమునకిది ఉపకరణము గావలసినదే, కాని, నిముక్తి సాధకమైన మహోన్నత జ్ఞాన మాతనికి ఏడుగడయై వెరియవలసియుండును, మనలో పనిచేయుచున్న మహాశక్తి ఘవతను మనము పూర్తిగా గుర్తెరిగియుండు సందర్భములో కూడ మన ఈ ఉపకరణపు దృష్టియందు ఏవిధమైన అహంకారము నుండరాదు. ప్రతి మానవుడు తెలిసికాని, తెలియక కాని, ఒక విశ్వశక్తియొక్క ఉపకరణమే, అంతరమున దివ్యసన్నిధి దీపించుట అటుంచినచో, ఒక పనికిని ఇంకొక పనికిని, ఒక ఉపకరణమునకునూ, ఇంకొక ఉపకరణమునకునూ మన అహంకారిక స్వాతిశయప్రవృత్తిరూపమైన ఆవివేకమును సమర్థనీయముగా చేయగల ముఖ్యభేద మేమియును లేదు.

నిఖిల కర్మాధినాథుడు

అత్తయొక్క ఒకానొక అనుగ్రహ విశేషమే జ్ఞానమునకునూ అజ్ఞానమునకునూ గల భేదము. ఈశ్వరశక్తి విశేషము ఈనాడు ఒకరియందును, రేవు ఇంకొకరియందును తన బలమును పూరించుచు పనిచేయుచుండును. కుమ్మరివాడొక కుండను వేరొకకుండకంటె బాగుగా తయారు చేసినచో ఆ బాగు చేసినవానిది గాని కుండదికాదు. “ఇది నా బలము” అనిగాని, “చూడండి నాలోగల ఈశ్వరశక్తి” అని గాని, ఈ విధమైన దృష్టి మన మనస్సున కుండరాదు. ‘ఈ మనస్సులోనూ శరీరములోనూ ఒక విశ్వశక్తి పనిచేయుచున్నది. సకల మానవులలో, జంతువులో, వృక్షములో, బోహములో, సచేతనములలో, అచేతనములుగ గని పించువానిలో, అంతటా పనిచేయుచున్నది అదియే,’ అను దృష్టి యుండవలెను. అందరిలోనూ పనిచేయుచున్నది ఒకడే యనియు, సకల ప్రపంచమూ ఒక దివ్యకార్యమునకు, క్రమావృద్ధికి సమానోపకరణమనియు, ఈ విశాలదృష్టి మన పూర్ణానుభవముగా రూపొందునేని, మనలోని రాజసికాహంకారమునంతనూ ప్రోదోషింపబడి తోడ్పడుటేగాక, మన ప్రకృతినుండి నాత్వికాహంకారము సైతమూ క్రమముగా లొంగిపోవుటకు మొదలిడును.

ఈ విధమైన అహంకారము నిట్లు తొలగించివేయుట యథార్థముగా నుపకరణ మాత్రమే, నిమిత్తమాత్రమే, ఈశ్వరకార్యమును నిర్వహించగల స్థితికి మనలను సరాసరిగా తీసికొనిపోవును. ఉత్తమోత్తమ కర్మాచరణ సారమిట్టికర్మాచరణమే. విలయన, “నేను ఉపకరణము” అనెడి అహంకారమును మనము ప్రోది చేసికొనుచుండునంతకాలము, ఈశ్వరునిచేతి ఉపకరణముగా మనము తెలిసి వర్తించుచున్నట్లు మనకు మనము చెప్పుకొని ఎంతగా నటనచేయుచున్నను, యథార్థమునకు, ఈశ్వరశక్తిని మన కోరికలకు, మన అహంకారిక ప్రయోజనములకు ఉపకరణముగా జేసికొనవలెననియు మన ప్రయత్నము. అహంకారము నిర్మూలించబడకుండ పశ్చింపుకొనిన సందర్భములో కూడ, ఈశ్వరకార్యమునకు మనము నిజముగా ఉపకరణములమేయైనన నిర్దుష్టమైన ఉపకరణములయైగాక, మన మనస్సుచేయు పొరపాట్లచేతను, మన ప్రాణమయ ప్రకృతి కల్పించెడి వికారములచేతను, మన భౌతిక ప్రకృతికిగల అసమర్థతలచేతను ఆకార్యమును ప్రక్రింపజేయుటయే సంభవించుచుండును. అట్లుగాక, ఈ అహంకారము

యోగసమన్వయము

పూర్తిగా నిర్మూలించివేయబడినయెడల, అప్పుడు మనము ఈశ్వరహస్త మెట్లు ప్రతిష్ఠించిన అట్లు ఎరుకతో ఆమోదపూర్వకముగా తిరుగు విశుద్ధోపకరణముల మగుటయే గాక, మన యథార్థ ప్రకృతిని, పరాశక్తి తన కార్యములనిమిత్తముగ తనలో రూపొందించుకొనిన నిత్యానంద స్వరూపుని చేతనావిభాగములను తెలిసికొనినవారముగూడ నగుదుము.

*

o

*

‘ఉపకరణమును నే’ ననెడి అహంకారము నిట్లు ఈశ్వరశక్తికి సమర్పణము చేసివైచిన అనంతరము నిర్వర్తించవలసిన మహత్తరకార్యము మరొకటున్నది. మనోమయ, ప్రాణమయ, అన్నమయ భూమికలందు మనలను, సమస్త ప్రాణులను ఆడించెడి ఒక విశ్వశక్తిగా ఆమెను తెలిసికొనిన మాత్రమున చాలదు. ఏలయన, ఇది అవరప్రకృతిమాత్రమే. దివ్యజ్ఞానము, దివ్యతేజము, దివ్యశక్తి యిందు మరుగై యుండి, ఆవిద్యయందు పనిచేయుచు, తెర కొంత తెమల్చుకొని తమ నిజస్వరూపమును కొంత అభివ్యక్తము చేయజూచియున్నను లేక పైనుండి క్రిందికి దిగివచ్చి ఈ అవరప్రవృత్తులను పైకి ఉద్ధరింపగలిగియున్నను, ఆధ్యాత్మికముగా రూపొందించబడిన మనఃప్రాణశరీరచేతనలయందు ఆ ఏక స్వరూపుని మనము తెలిసికొనగలిగి యున్ననూగూడ, మన ప్రకృతియందలి శక్త్యాత్మక విభాగములందు ఒకానొక అసమగ్రత ఇంకనూ మిగిలియేయుండును. పరాశక్తికి ప్రతిస్పందించుటయం దింకనూ తొట్రుపాటు కాననగుచున్నది. పరమేశ్వరుని ముఖముపై తెర యింకనూ తొలగిపోలేదు. ఎడతెగని అవిద్యామిశ్రణ మింకనూ ప్రత్యక్షమగుచునే యున్నది. ఈ అవరప్రకృతి కతీతమైన పరాశక్తి యొక్క నిజతత్వ స్వరూపమునకు మన ముస్మిలత మైనగాని ఆమె జ్ఞానక్రియా శక్తులకు విరుష్టమైన యుపకరణముగ మనము రూపొందనేరము.

విమోచనమేకాక పూర్ణత్వసిద్ధి కర్మయోగలక్ష్యమై నెగడవలసియున్నది. పరమేశ్వరుడు మన ప్రకృతిద్వారమున అద్దాని లక్షణము ననుసరించి పనిచేయును. మన ప్రకృతి అపరిశుద్ధమైనచో, తద్వారమున జరుగు కార్యము సైతము అపరిశుద్ధము, మిశ్రతము, రోపభూయిష్ఠము నగును. ఘోరమైన పొరపాట్లు,

తప్పులు, నైతిక దౌర్బల్యములు, విక్షేప ప్రవృత్తులతో అయ్యది చెడిపోవుటయును గలదు. అప్పుడుగూడ ఈశ్వరేచ్ఛ మనలో పనిచేయుచునే యుండును. కాని, ఆ పనిచేయుట మన దౌర్బల్యము ననుసరించియే కాని మూలమందు అద్దాని బలముతో, విశుద్ధతతో కాదు. మనది పూర్ణయోగము కానిచో, మన లక్ష్యము అంత స్థిత ఆత్మవిమోచనమో, లేక ప్రకృతినుండి వేరైన పురుషుని అచలసంస్థితియో మాత్రమే యెనచో, మన శక్త్యాత్మక విభాగమునందీ లోపమును లేక్కచేయ నక్కరలేదు. నిశ్చలత్వమున, ఎట్టి కలతకు అవకాశమీయక, క్రుంగుటయు ఉప్పొంగుటయు లేక, దోషాదోషములను, మంచి చెడ్డలను, పుణ్యపాపములను మనవిగా ఆమోదించుటకు నిరాకరించుచు, ప్రకృతిగుణములు గుణములందు ప్రవర్తించుచున్నదాని ఫలితమే యీ మిశ్రణ మని గుర్తింపుచు, ఆత్మయొక్క నీరవస్థితియందు నెలకొన్నవారమై, ప్రకృతి కార్యములను ఊరక సాక్షిత్వభావమున నిర్లిప్తులమై తిలకించుచు నుండగలము. కాని, పూర్ణయోగ లక్ష్యమగు సమగ్ర సంసిద్ధి మార్గమున నిదొక మజిలీ యగునే కాని, చిట్టచివరి విశ్రమస్థానము కానేరదు.

ఏలయన, ఆత్మయొక్క అచలాయతనమునందేగాక, ప్రకృతియొక్క గతి విశేషమునందుకూడ దివ్య సంసిద్ధిని సాధించుట మన లక్ష్యము. కార్యక్షేత్రమందు మన ప్రతి అడుగులో, మన సంకల్పపు ప్రతి మలుపులో, ప్రతి యోచనలో, భావనలో, ప్రేరణలో, అంతటా పరమేశ్వరశక్తిసీ, సాన్నిధ్యమునూ మన మనుభూత మొనర్చుకోగలుగు పర్యంతమూ ఇయ్యది పూర్తిగా సాధ్యపడనేరదు. అవిద్యా ప్రకృతియందు సైతమూ ఒక విధముగా ఇట్టిది మనకు తోచుట కవకాశము కలదనుమాట నిజమే. కాని, అయ్యది ఆ దివ్యశక్తిసాన్నిధ్యముల ప్రచున్న వేషము, సంకుచిత స్వరూపము మాత్రమే. మనము కోరునది ఇంతకంటె మహత్తరమగు సంసిద్ధి, దివ్యసత్యమునందు, దివ్యజ్యోతియందు దివ్యసంకల్పశక్తియందు, దివ్యజ్ఞాన మహావిస్తృతియందు విలసిల్లేడి ఈశ్వరశక్తివిశేషముగ మన ప్రకృతి ఆ సంసిద్ధియందు రూపాంతరము చెందవలసియుండును.

అహంకారపు ముసుగు తొలగించబడిన యనంతరము, మన మనఃప్రాణ శరీరముల మనుకొనించు త్రిగుణాత్మకమైన అవరప్రకృతి ముసుగును తొలగించ

యోగసమన్వయము

వలసియున్నది. అహంకార పరిమితులు మాసిపోవ మొదలిడుటతోనే, ఆ ముసుగు పరితిగా కల్పించబడినదో మనము తెలిసికొని, మనలో పనిచేయు విశ్వప్రకృతి కార్యకలాపమును కనుగొని, ఆ విశ్వశక్తి లోపలను, వెనుకను తేజరిల్లు విశ్వాత్మ నన్నిధిని, విశ్వమయుడైన ఈశ్వరుని క్రియాశక్తి విలసనమును గ్రహింప నేర్తుము. ఉపకరణములకు ప్రభువైన ఈశ్వరుడు ఈ సమస్త కార్యకలాపమున తనను వెనుక సంస్థితుడై యున్నాడు. ఆ కార్యకలాపమునందు సైతమూ అతని స్పర్శ, మార్గదర్శకమై వెలయు మహత్తర ప్రభావ విశేషము పనిచేయుచున్నట్లు మనము తెలిసికోగలుగుదుము. మనమిక సేవించునది అహంకారమును గాదు. జగత్ప్రభువునకు, సృష్టియందాతని క్రమవికాస ప్రేరణకు మనము విధేయుల మగుదుము. ప్రతి అడుగున మనము, ఒకానొక సంస్కృత శ్లోకమున నుడువ బడిన రీతిని, 'ఓ ప్రభూ, నా హృదయస్థుడవైన నీచే నేనెట్లునియోగింపబడుదునో అట్లు ప్రవర్తింతు' నని పలుకగలుగుచుందుము. కాని, ఈ కార్యాచరణముగూడ రెండు విభిన్నరీతులలో నుండవచ్చును. ప్రదీప్తము మాత్రమేయైన కార్యాచరణ మొకటి, రూపాంతరము చెంది మహత్తరమైన పరస్వభావములోనికి ఉద్ధరించబడి నది వేరొకటి.

వీలయిన, ప్రకృతిచేతను, అహంకారము రూపములో ఆమె కల్పించిన మాయచేతను మనము (యంత్రములపై అరూఢులమైనట్లుగ త్రిప్పబడుచు) ఆమె ఊతయిచ్చినడపు కర్మమార్గములోనే మనమింకనూ సాగిపోవుచుండవచ్చును. కాని, ఆ యంత్రముయొక్క స్వరూపమును, దాని వెనుకనున్నట్లుగా మనకు గోచ రమగుచున్న సకల కర్మాధినాథుడు తన విశ్వసృష్టివిధానములో దాని నుపయో గించు తీరును మన మిపుడు సంపూర్ణముగా తెలిసికొనగలుగుచుందుము. ఆధ్యాత్మికతను సంతరించుకొన్న మనోభూమికయందు పెక్కుమంది మహాయోగులుగూడ సాధించియుండిన స్థాయియిది. కాని, యిదియే చరమస్థితి కానక్కరలేదు. మనో భూమికకంటె అతీతమై ఇంతకంటె మహత్తరమై వెలయు అతిమానస సంసద్ధి చేకూరుటకు గూడ వీలున్నది. ఆధ్యాత్మిక మనోభూమికల స్థాయిని దాటి పైకి పోయి, దివ్యజననియగు పరాశక్తియందలి మౌలిక దివ్యవిజ్ఞానపు నాకొత్పన్నిధిలో అట్టి ప్రయత్నమునూ లేక ప్రవర్తించుట కవకాశమున్నది. అప్పుడు, మనచేష్ట

నిఖిల కర్మాధినాథుడు

ఆమె చేష్టతో ఏకమై దానియందు లీనమైపోవును. మన సంకల్పము ఆమె సంకల్పమందును, మన శక్తి ఆమె శక్తియందును చేరి ఏకమైపోగా, పరమమైన విజ్ఞానశక్తిగా అభివ్యక్తమైన పరముడుగా ఆమె మనద్వారా పనిచేయుచున్నట్లు మన కవగతమగును. రూపాంతరము చెందిన మనఃప్రాణదేహములు అతీతము, సమగ్రమునైన జ్ఞానసంస్థితి కారణమున అమోఘమై ప్రవర్తిల్లేడి పరమ తేజశ్శక్తుల ప్రసారమునకు కేవలము వాహకములు మాత్రమే యని మనము తెలియనేరదు. ఈ తేజశ్శక్తులను స్వీకరించి, వాటికి వాహకములుగాను, ఉపకరణములుగాను వినియోగపడుచేగాక, సుస్థిరము, మహోన్నతమునైన యొక పరమానుభూతియందు మనమా తేజశ్శక్తులలో అంతర్భాగమైపోవుటయు సంభవించును.

ఈ చరమ సంస్థితిని పొందుటకు ముందు, పరతత్వపు అత్యంత తేజోమయ శిఖరములను పెక్కింటిని మన మింకనూ అందుకొనలేకపోయినను, దాని అత్యంత విశాలసీమలయందు కర్మాచరణములో పరతత్వముతో ఏకత్వానుభవస్థితి నందుకొనుట జరుగవచ్చును. ఏలయన, ఈ స్థితియందు మనము ప్రకృతిని, ప్రకృతిగుణములను ఊరక తిలకించుచుండుచేకాక, మన శరీరచేష్టలలో, నాడీమయ ప్రాణమయ ప్రవృత్తులలో, మానసిక వ్యాపారములలో, ఈ మనఃప్రాణశరీరముల కంటె అతీతమై, వాటిని కైవసమొనర్చుకొని వాటి సకల ప్రవృత్తులనూ నడపునొక మహాశక్తిని గురించిన యెరుక మనలో ఏర్పడును. కదలుచున్నది, గ్రహించుచున్నది, ఆలోచించుచున్నది మనమను భావమిక ఉండనేరదు. ఆ మహాశక్తియే మనలో కదలుచున్నది, గ్రహించుచున్నది, ఆలోచించుచున్నది, అనేది భావమేర్పడును. అయ్యది పరమేశ్వరుని విశ్వశక్తి. తెరమరుగు చేసికొనియో చేసికొనకయో అయ్యది తానే స్వయముగా వ్యవహరించుచుండుటయు, లేక యీ విశ్వమందలి జీవులు తనశక్తులను వినియోగించుట కనుమతించుటయు జరుగుచుండును, ఉన్నది ఆ మహాశక్తి యొక్కచే. దానివలననే సమస్త వ్యష్టి శమష్టి వ్యాపారములునూ సాధ్యమగుచున్నవి. ఏలయన, ఈ శక్తి కేవలము శక్తిరూప

యోగసమన్వయము

మన గల సాక్షి దీక్షరుడే. క్రియాశక్తి, ఆలోచనాశక్తి, జ్ఞానశక్తి, ప్రభుశక్తి, భోగశక్తి, ప్రేమశక్తి, - సర్వమూ అదియే. తనకు అనన్యమైవెలయు శక్తి ద్వారా, సకల భూతములందును, సకల సంఘటనలందును అధివసించి వానిని భోగించువాడై అవి యెల్ల తానే యగుచూ తేజరిల్లెడి నిఖిల కర్మాధినాథుని నిత్యమూ మనలోను, ఇతరులలోను, ప్రతివస్తువులోనూ గుర్తెరుగుచూ, మనము కర్మలద్వారా ఈశ్వరునితో సాయుజ్యము నందినవారమై, కేవల భక్తిద్వారమునను, కేవల జ్ఞానముద్వారమునను ఇతరులు సాధించినదానినెల్ల యీ కర్మసంసిద్ధి ద్వారమున మనమునూ సాధింపగలుగుదుము.

కాని, ఇచట ఇంకనూ మరొక పని జరగవలసియున్నది. సర్వాత్మునితోడి తాదాత్మ్యస్థితి నుండి సర్వాతీతునితోడి తాదాత్మ్యస్థితిలోనికి ఆరోహణమది. మనకు, మన కర్మలకు అధినాథుడైన పరమేశ్వరుడు కేవలము మనలో నుండు భగవానుడు, విశ్వసంస్థితుడైన విశ్వాత్మ, విశ్వశక్తియే కాదు. విశ్వమే దైవమని విశ్వసించు వారు తలపోయునట్లు విశ్వము, పరమేశ్వరుడు ఒక్కటియే యని తలంపరాదు. విశ్వమొక అభివ్యక్తి, తనయందు అభివ్యక్త మగు అభివ్యక్తితో పరిమితమైపోని ఒకానొక తత్వముపైన అది ఆధారపడియున్నది. పరతత్వ మిచ్చటమాత్రమే లేదు. దీనికి అవల, నిత్యమైన సర్వాతీతస్థితి యొకటున్నది. వ్యష్టిరూపుడగుజీవుడు కూడ తన ఆధ్యాత్మిక స్వరూపమునందు విశ్వసంస్థితిలోని యొక కల్పనకాదు. మన అహంకారము, మన మనస్సు, మన ప్రాణము, మన శరీరము, ఇవీ అట్టి కల్పనలు. మనయందలి అక్షరము, అనశ్వరమునైన ఈ యాత్మ మాత్రము సర్వాతీతతత్వములోనుండి యాపిర్బూతమైనదే.

*

*

*

సకల జగత్తునకు, జగత్ప్రకృతికి అతీతుడయ్యును, అద్దాని కధినాథుడై, తనలోని ఒకానొక అంశతో దానిలోనికి అవతరించి, దానిలో ఇపుడింకనూ అభివ్యక్తము గాకయున్న ఏ స్వరూపములోనికో దానిని మలచుచున్న పరాత్పరుడు మనకు, మన కర్మలకు మూలము, అధినాథుడు అయియున్నాడు. కాని, యీ

నిఖిల కర్మాధినాథుడు

వరాత్పర చైతన్య స్థానము కేవలమైన దివ్యసత్తయం దూర్వమున విరాజమానమై యున్నది. కేవలమైన దివ్యశక్తి, దివ్యసత్యము, దివ్యానందము విలసిల్లు తావుకూడ నదియే. మన మనస్సు దానిని గురించి ఎట్టి భావనయు చేయజాలదు. ఎంతటి అత్యున్నతాధ్యాత్మికానుభూతియైనను ఆధ్యాత్మిక లక్షణములను సంతరించుకొన్న బుద్ధియందు, హృదయమునందు అద్దానికి సంకుచితమైన ప్రతిబింబము, అస్పష్టమైన భావ వంటిది మాత్రమే యగును. అయినను, అద్దానినుండి, ఋత చేతన యని ప్రాచీన రహస్యదర్శనులు పేర్కొన్న హరణ్మయమైన ఒకానొక దివ్య సత్యానంత తేజశ్శక్త్యాత్మక జ్యోతిఃపరివేషము వినిర్గత మగుచున్నది. అదియే అతి మానసమైన దివ్యవిజ్ఞానము. అవిద్యనుండి వినిర్గతమగుచు అవరచైతన్యాత్మకమై వరలు నీ జగత్తుతో అద్దానికి నిగూడమైన సంబంధము కలదు, చిన్నాభిన్నమై అవ్యవస్థితి పాలుగాకుండ దానిని కాపాడుచున్నది ఆ దివ్యవిజ్ఞానమే. విజ్ఞానమని, స్ఫురితజ్ఞానమని, దీప్తజ్ఞానమని మనమిపుడు పిలుచుకొనుచుండు శక్తులకు మూలమా అఖండజ్యోతియే.

దానితో పోల్చిచూచినప్పుడివి వట్టి వెలవెలబారు వెలుగులు మాత్రమే. దానికిని, మానవబుద్ధి అందుకోగల అత్యున్నత స్థాయికిని నడుమ ఆరోహణ క్రమములో పెక్కు అదిమానసభూమికలున్నవి. వీటిని వశీకరించుకోగలిగిన పేమ్మటగాని మనమీ అఖండ జ్యోతిని చేరుకొనుటయు, అద్దాని ఘనతను క్రిందికి గొనితెచ్చుటయు సంభవింపనేరదు ఎంత కష్టబహుళమైనను ఈ ఆరోహణము, ఈ విజయము సాధించవలసిన విధి మానవాత్మకు ఏర్పడియున్నది. దివ్యసత్యమును క్రిందికి గొనితెచ్చునట్టి యీ దివ్యారోహణముగూడప్రయాసబహుళమగు వృద్ధీప్రకృతి క్రమవికాసగతియం దనివార్యముగా ఘటిల్లవలసియున్న వరిణామమే. ఆ చరమసిద్ధి నుద్దేశించియే ఈ క్రమవికాసగతి యంతయు కొనసాగుచున్నది. ఈ భూమిపై మన జీవనప్రణాళిక ఆ అంతిమ సాఫల్యము కోసమే. నర్వాతీత పరబ్రహ్మము పురుషోత్తముడుగా నిచట మన నిగూడ హృదయాంతరాళములో నెలకొనియున్నను, విశ్వవ్యాప్తమైన తన యోగమాయ కల్పించిన మారువేషములచే మరుగున పడియున్నాడు. ఇచ్చట ఈ శరీరములో మన ఆత్మ సాధింపగల ఆరోహణము, విజయములవలననే ఈ మారు వేషములు తొలగి

పోవుట సంభవించును. నృజనాత్మక స్థానిత్యమై రూపొందు నీ పాక్షిక సత్యపు గజిబిజి అల్లికకు మార్పుగా వరమసత్యపు శక్తివిలసనము అపుడుగాని అవిష్కృతము కానేరదు. ఈ పాక్షిక సత్యపు జ్ఞానవిర్భూతియే జడద్రవ్యపు నిశ్చేతన లోనికి మునుక వైచి విమృత నిమ్మదిగా మరలుచు, పాక్షికమైన స్వస్వరూపావ గతి నందుచున్నది.

ఏలయన, ఇదట నీ ప్రపంచములో, సకల భూతజాలమునకును వెనుక నిగూఢముగా దాగియున్నది విజ్ఞానమేయైనను, ఇందు పనిచేయుచున్నది విద్యా విద్యల గారడీ యనదగి, గణుతింప శక్యముగానిదగుచు, పైకి యంత్రప్రాయ ముగా గనుపట్టు నొకానొక అధిమానసమహామాయ గాని విజ్ఞానము కాదు. పర తత్వమిదట ఒక దృష్టియందు సమము, నిష్క్రియము, వ్యక్తిత్వరహితమునగు సాక్షిచైతన్యముగ. ఈ జగద్వ్యాపారమున కనుమతించుచు, దేశకాల గుణ పరిచ్ఛేద మేమియు లేకయుండు అక్షరపురుషుడుగ గోచరమగుచున్నది. సర్వా తీతమైన వరమసంకల్ప యొకప్పుడీ విశ్వమున తమ సాఫల్యమును సాధించుకొను నిమిత్తముగా అనుమతించిన సకలకార్యకర్త విశేషముల భేదనమునూ నిష్పాక్షిక ముగా ననుమతించుచు, అద్దాని కారధారమై వరలుచున్నదీ సాక్షిచైతన్యము, అక్షర పురుషుడే. సకల వస్తుజాతమునందునూగల యీ సాక్షిచైతన్యము, అక్షరపురుషుడు దేనినీగూడ సంకల్పించనట్లు, నిర్ణయించనట్లే కనిపించునుగాని, తటస్థమైన తన కేవల సన్నిధిమాత్రముచేతనే అతడు సకల వస్తుజాతమునూ అద్దాని యజ్ఞానము నందుగూడ ఒక వరమగమ్యము దెసకు ప్రయాణించునట్లుగ నిర్బంధించుచున్నా డనియు, పొందవలసియున్న ఏకత్వము దెసకు అనేకత్వముద్వారా ఆకర్షించు చున్నాడనియు మనము గుర్తింతుము. అయినను, అమోఘమైన వరమ దివ్య సంకల్ప మేమియు నిదట మనకు గానరాదు. యంత్ర ప్రాయముగా పనిచేయు ప్రకృతియొక్క సువిస్తృత విశ్వకర్త విలసనము మాత్రమే మనకు గవి పించును.

విశ్వాత్మనకు ఇదియొక పార్శ్వము. రెండవ పార్శ్వము విరాట్పురుషుడై మనకు గనిపించును. ఒక్కడయ్యునూ అనేక వ్యక్తిత్వములతో, శక్తులతో అతడు

నిఖిల కర్మాధినాథుడు

విరాజమానుడు. అతని విశ్వశక్తిచేతనలోనికి మనము ప్రవేశించినపుడు, గుణక్రియాసంకల్పముల అనంత్యమును, విశ్వవిశాలమైన జ్ఞానమును, ఏకమయ్యాబహురూపమైన ఆనందమును అతడు మనకు అందజేయును. ఏలయన, అతని ద్వారమున మనము, సకల భూతములతోడనూ, వాని మూలతత్వముననేకాక కార్యప్రవృత్తి భేదమున గూడ ఏకత్వమును బొంది, మనల నన్నింటియందునూ, అన్నింటినీ మనయందునూ దర్శింపనేర్చి, సకలజ్ఞానములు, సకల యోచనలు, సకలభావనలు ఒకే విరాజ్మానసపు, ఒకే విరాడ్-హృదయపు వ్యాపారములనియు, సకల శక్తులు, సకల క్రియలు శక్త్యాత్మకమైన ఒకే విరాట్సంకల్పపు గతివిశేషములనియు, సకల ద్రవ్యము, సకల రూపములు ఒకే విరాట్ శరీరపు అణువులనియు, సకల వ్యక్తిత్వములు ఒకే విరాట్పురుషుని విలసనములనియు, సకల అహంతలు నిక్కమైన ఒకే విరాడహంతకు వికృతులనియు గ్రహింపనేర్తుము. అతడు, మనము వేరుకాదని తెలిసికొని, గుణరహితము, నిత్యస్థితిప్రస్తుతమైన నాక్షిచైతన్యానుభూతిచే విశ్వశాంతియందు మన అచలాహంతను మనము లీనము చేసికొను రీతిగానే, విశ్వవ్యాపారమునందు మన సచలాహంతను లీనము చేసికొనగలుగుదుము.

కాని, యిచట నీ యభయస్థితులకు, - దేనినీ అంటక వేరైయుండు దివ్య నీరవతాస్థితికి, సకలమునూ అంతర్భుక్తముగావించుకొను దివ్యక్రియావిలసనస్థితికి, - వైరుధ్యము, నిలిచియుండును. దీనిని మనలో మనము ఒకవిధముగా ఒకానొక ఉన్నతస్థాయిలో సవరించుకొని, అది యిక పూర్తిగా సవరణ అయిపోయినట్లైచుకొనవచ్చును. కాని, అది ఆ రీతిని పూర్తిగా సవరణ కానేరదు. ఏలయన, అయ్యది సమగ్రమైన రూపాంతరీకరణము ద్వారా సాధించిన విజయము కాదు. విశ్వశాంతి, విశ్వశక్తి, విశ్వతేజస్సు, విశ్వానందము మనకు లభించినమాట నిజమే కాని, అద్దాని అభివ్యక్తి అతిమానసమైన ఋత-చేతనకు, దివ్యవిజ్ఞానము నకు సంబంధించినది కాదు. అయ్యది ఇంకనూ ఎంత అద్భుతమైన విముక్తివి, ఉన్నతిని, దీప్తిని సాధించినదయ్యును విశ్వాత్ముని ఇప్పటి అభివ్యక్తిని బలపరచు నది యగునేకాని, అతిమానస దివ్య విజ్ఞానావతరణము చేయగలుగురీతిని, అవిద్యాప్రపంచములోని సందిగ్ధప్రతీకలను, ప్రచ్ఛన్న మర్మములను రూపాంత

యోగసమన్వయము

రము చెందింపజాలదు. మనము విముక్తులమే యైనాము; కాని, పృథ్వీచేతన యింకనూ బద్ధావస్థితిలోనేయున్నది. మరింత అతీత స్థితిలోనికి ఆరోహణము, అద్దాని అవతరణముల ద్వారమున మాత్రమే ఈ వైరుధ్యమును పూర్తిగా పరిహరించి, పూర్ణపరివర్తనమును, విముక్తిని సాధించుట సాధ్యము.

ఏలయన, నిఖిల కర్మాధినాథుడగు పరముని అతిపరమనిగూఢ రహస్యమును, పరమానందమును తెలిసికొనుటకు బీగమువంటిదైన మూడవవైపు ఆ పరతత్వమునకు గలదు. మిక్కిలి సన్నిహితము, వ్యక్తిత్వ లక్షణోపేతమై యలరారునట్టి వైపిది. ఏలయన, విశ్వాతీతుని నిగూఢస్థితినుండియు, విశ్వవ్యాపారపు సందిగ్ధ విలసనమునుండియు, యీ రెండింటి మధ్యను వంతెనగా ఏర్పడి ఒకదాని నుండి ఇంకొకదానిలోనికి పోవుటకు మార్గముగా ఉపకరించగల వ్యక్తిత్వసహిత దివ్యశక్తి విశేషము నొకదానిని అతడిచట వేరుపరచును. పరమేశ్వరుని సర్వాతీత, సర్వగత పురుషస్వరూపమిచట మన వైయక్తక పురుష స్వరూపమున కనుగుణమగుచు, మనతో వ్యక్తిగత సంబంధము నంగీకరించి, మన యందలి పరమాత్మ స్వరూపుడుగా మనతో ఏకత్వము నొందుటేగాక, మన ప్రభువుగా, సఖుడుగా, ప్రేయుడుగా, పితగా, మాతగా, ఈ విశ్వమహాక్రీడయందు మొదటినుండియుగూడ శత్రు, మిత్ర, సహాయక, ప్రతిరోధకాది రూపములలో తనను తాను మరుగుపరచుకొనుచు మనతో నాడు అటగాడుగా, సకల సంబంధములలోనూ సకల కార్యములలోనూ మనలను మన విముక్తి దెసకు, సంసిద్ధిదెసకు నడిపింపు వాడై మనకంటె వేరగుచు మనకు మిక్కిలి సన్నిహితుడుగూడ నగును.

ఈ విధమైన వ్యక్తిగతాభివ్యక్తి ద్వారముననే పూర్ణమైన సర్వాతీతానుభవమును మనము పొందుట యనునది సాధ్యమగును. ఏలయన, వ్యక్తిగత సంబంధముతో నిట్లభివ్యక్తుడైన పరమునియందు మనమా అద్వయుని, విముక్తి లక్షణోపేతమగు నిశ్చల శాంతియందేకాక, కార్యాచరణమున తటస్థము, లేక ఉత్సాహ పూర్వకమునైన విద్ధియతావృత్తితోనేగాక, మనల నావహించి నడపు విశ్వశక్తి జ్ఞానములతోడి విగూఢైక్యద్వారముననేగాక, అచలమైన సాక్షిచైతన్యమును, సచలమైన విశ్వశక్తిని అధికరించి, ఒకానొక మహత్తరానంద గర్భిత దివ్యత్వము

లోనికి పైకి దూసుకొని పోగల దివ్య ప్రేమానందముల పరమోత్సాహముతో అనుసంధానించుట సంభవించును. అత్యంత సన్నిహితమయ్యునూ మనకిప్పుడు తెలియరానిదై యున్న ఈ దివ్యత్వ విశేషమే సర్వాతీతుడగు పరముని పరమ గంభీర మహదానంద రహస్యమును, ఆనంద ఘన సంపూర్ణ సత్స్వరూపమును తీవ్రాభివేకముతో ముసుగు గప్పి మనకోసమై గుప్తపరచియున్నది. వర్ణింపనలవి కానిదగు నిర్విశేష, నిరపేక్ష పరతత్వములోనికి మనల గొనిపోవు జ్ఞానమువలన గాని, విశ్వవిధానమున కావల అద్దానికి మూలమైయుండు పరమప్రభునిలోనికి మనల నుద్ధరించెడి కర్మలవలనగాని యీ పని జరుగనేరదు.

కాని, పరమునితోడి వ్యక్తిగత సంబంధము ఎల్లవేళలా, లేక మొదటినుండియు మనకు అత్యంతవిశాలమగు విస్తృతిని, లేక పరమోన్నతమగు అతీతానుభూతిని కలిగింపదు. మనకు సన్నిహితుడైనట్టియు, లేక మనకొంతర్యామియై యున్నట్టియు ఈ భగవానుని తొలుత మనము మనవైయక్తిక ప్రకృతియొక్కయు, అనుభూతియొక్కయు పరిధిలోపలనే, మన అధినేతగా, ప్రభువుగా, మార్గదర్శిగా, గురువుగా, సఖుడుగా, ప్రేయిడుగా, లేక ఒక దివ్యాత్మ, దివ్యశక్తి, దివ్యసన్నిధిగా మన హృదయమున నధివసించియున్నట్టియు, లేక అత్యున్నత బుద్ధికంటె అతీత స్థాయినుండి మన ప్రకృతిపై అధ్యక్షత వహించునట్టియు తన ఆంతరంగిక సత్య ప్రాబల్యమున మన ఉన్ముఖప్రవృత్తి రూపుడై అద్దానిని ఉద్ధరించువాడగుచు మాత్రమే మనకు ధ్యోతమానుడగును. మన వైయక్తిక క్రమవికాస సాధనయందే ఆతని నిమగ్నత. మన ఆనందమునకు, సాఫల్యమునకు తావలమై వెలయు వ్యక్తిగత సంబంధమది, మన ఆత్మోపలబ్ధిని, సంసిద్ధిని ప్రతిబింబించు స్వకీయ దివ్య ప్రతిమగా మన ప్రకృతిని రూపొందించు ప్రయత్నము. ఈ క్రమవికాసగతికి ఆధారక్షేత్రమగుచు, వివిధదశలలో అందుకు గావలసిన సామాగ్రిని; అనుకూల ప్రతికూల శక్తులను సమకూర్చుటకు మాత్రమే యీ బాహ్యప్రపంచ మేర్పడి నట్లు కానుపించును, అందు నిర్వర్తించబడు మన పనులు తాత్కాలికమైన ఏదియో యొక సార్వజనీన ప్రయోజనమున కవి యుపయోగపడు సందర్భములోనైనను, మన దృష్టిలో వాని ముఖ్యప్రయోజనము ఈ అంతర్యామియైన పరమునితో మన

యోగసమన్వయము

సంబంధములను బహిర్ముఖముగ గాని అంతర్ముఖముగ గాని శక్తిసంపన్నములుగ నొనర్చుటయే.

చాలమంది సాధకులు అంతకంటె నెక్కువగా ఏమియు కోరరు. ఈ ఆధ్యాత్మిక వికసనము పరలోకములో కొనసాగి అచట సంసిద్ధిని పొందుననియు భావింతురు. పరమునితో సాయుజ్యము అతని దివ్యసౌందర్యానంత సంసిద్ధులకు నిత్య వివాసమైన లోకమున చరమ సాఫల్యమును బొంది శాశ్వతమై విలసిల్లననియు తలంతురు. కావి, పూర్ణయోగసాధకున కిది చాలదు. తన ఒక్కదేయగు వ్యక్తిగతసంసిద్ధి అతని పూర్ణలక్ష్యము, పూర్ణజీవనము కానేరదు. వ్యక్తిగతదృష్టి సార్వజనీనతలోనికి వికసించు నొకానొక సమయము తప్పక వచ్చితీరవలెను. మన వ్యక్తిత్వమెల్ల, ఆధ్యాత్మిక, మానసిక, ప్రాణిక, శారీరిక వ్యక్తిత్వభేదములు కూడ, సార్వజనీనతను పొందవలెను. అస్థితిలోనది యాతని ఒకానొక విశ్వశక్తి విశేషము, విశ్వాత్మ విలసనమునై గోచరించును. లేక, వ్యష్టిచేతన తన బంధనములను తెంచుకొని, ఊర్ధ్వముఖముగ సర్వాతీతములోనికిని, అన్నివైపులా అనంతములోనికిని పొంగి ప్రవహించునపుడు పొందనగు పర్ణనాతీత మహావికాలతయందీ ప్రపంచమెల్ల ఏకదేశమైపోవును.

*

*

*

ఆధ్యాత్మికతను సంతరించుకొన్న మనోభూమికయందు మాత్రమే ప్రవర్తిల్లు యోగపద్ధతియందు పరమేశ్వరుని యీ ప్రధాన ముఖములు మూడును, అనగా వ్యక్తిగతము లేక అంతర్గతము, విశ్వగతము, విశ్వాతీతము అని పేర్కొనదగిన యీ మూడును, పేర్వేరు ఉపలబ్ధులుగా భాసించుట కవకాశము కలదు. సాధారణముగా అటులనే జరుగుచుండును. అట్టి సందర్భములో ప్రతిదియు దేనికది సాధకుని తీవ్రవాంఛను తీర్చజాలినదిగానే గోచరమగును. హృదయాంతరాళములోని నిగూఢ జ్యోతిర్మయ ముందిరములో, వ్యక్తిరూపుడైన భగవానునితో ఏకాంతమున మెలగుచు నతడు తన ప్రయతముని రూపములోనికి తనను మలచుకొని, అత్యైశ్వర్య సంపన్నమైన ఏ పరంధామమందో ఆతనితోపాటు నివసించుటకు

తాను ఈ అవరప్రకృతిలోనుండి ఊర్ధ్వమున కారోహించుట జరుగవచ్చును. విశ్వ విశాలతయందు విముక్తిని సాధించి, అహంకారవినిర్ముక్తుడై, విశ్వశక్తి యొక్క ఒకానొక విలసనముగ తన వ్యక్తిత్వము మార్చుచెందగా, విశ్వజనితయందు తాను నిశ్చలుడు, విముక్తుడు, అమరుడునై, అంతులేని దేశకాలములయందు దంతు లేక విస్తరిల్లుచునే సాక్షిచై తన్యమున నచలుడై, కాలపరిచ్ఛేదరహితమైన స్వాతంత్ర్యము నతడీ ప్రపంచమున ననుభవించుట సంభవింపవచ్చును. వర్ణనాతీతమైన ఒకానొక సర్వాతీత స్థితిని పొందగోరు నేకాగ్రతతో, తన వ్యక్తిత్వమును పరిహరించివైచి, విశ్వశక్తి విలసనపు పరిశ్రమ మేమియు తనకు లేకుండజేసికొని యతడు అనిర్వచనీయ నిర్వాణ స్థితిలోనికి నిర్గమించువాడై, అసహిష్ణువైన అత్యుదాత్త నిరపేక్షానుభూతిలోనికి ఉద్గమించి, వస్తుజాతమునెట్ల రూపుమాపినేయు యు తటస్థించును.

కాని, పూర్ణయోగపు సువిశాల సమగ్రలక్ష్యసిద్ధి నభిలషించువానికి ఈ ఉపలబ్ధులలో నేదియు చాలదు. వ్యక్తి విమోక్షణముతో నతడు తృప్తిచెందడు. ఏలయన, పరిచ్ఛిన్నమగు తన వైయక్తిక సంసిద్ధియందు సంకుచిత ప్రగాఢానుభూతికంటె ఎంతయూ విస్తృతము, విశాలమునైన విశ్వచేతనలోనికి తాను ఉన్నీ లితుడగుచున్నట్లాతడు కమగొనును. దాని పలుపు అనుల్లంఘనీయము. అద్దాని ప్రబల నిర్బంధముచేత చోదితుడై యతడు, తనను వేరుచేయుచున్న హద్దులనెల్ల భేదించి విశ్వప్రకృతిలోనికి విస్తరిల్లుడు. విశ్వమును తనలో నంతర్భుక్తముచేసికో వలసియున్నది. ఊర్ధ్వమునగూడ, ఈ జీవలోకముపై పరాత్పరునివలన కలుగుచున్న యొత్తిడి కారణముగ, ఒకానొక శక్త్యాత్మకోల్బినతడు సాధించవలసిన అవశ్యకతకలదు. విశ్వచేతనను ఒక విధముగా పరివేష్టించి అతిక్రమించుట జరిగిననే తప్ప, ఇంతవరకునూ వెలికి విరజిమ్మబడకయున్న అదాని మహావైభవమిచ్చట అభివ్యక్తమగుటకై విడుదల కాజాలదు. కాని, విశ్వచేతన సైతము ఈ లక్ష్యసాధనకు సమర్థము కానేరదు. ఏలయన, అయ్యది పరమనత్యపు పూర్ణస్వరూపము గాదు. వ్యక్తిత్వమునకు వెనుక ఒకానొక దివ్యరహస్యము మరుగై యున్నది. సాధకుడద్దానిని కనుగొనవలసియున్నది.

యోగసమన్వయము

సర్వాతీతము యాపుగైకొను రహస్యము కాలచక్రములో నిచట బహిర్గత మగుటకై అందు వేచియున్నది. విశ్వచేతన కొనయందు పరమోన్నత జ్ఞానమున కొకవిధమైన వెలితి యేర్పడియున్నది. తన్మూలమున నది ఒక పరిమిత జ్ఞానమును మాత్రమే వినియోగించునదిగ గన్పట్టునట్టియు, దోషజుష్టమైన సృష్టిని, అభవా అస్థిరము, పరిచ్ఛిన్నము, శృంఖలాబద్ధమునైన దోషరహితసృష్టిని మాత్రమే చేయజాలు అజ్ఞానపు ముసుగువైచుకొనినట్టియు శక్తి విశేషము కలిగిన దగుచు, విమోచనము కల్పించుటకు మాత్రము సమర్థమై యున్నదేకాని. ఆ పరమోన్నత జ్ఞానము నావిష్కరింపగల స్థితిలోలేదు. ఒకవైపున బంధరహితమై అచలాయతనమైన సాక్షిత్వము. చేరొకవైపున కార్యసాధనసామగ్రి పూర్తిగా సమకూర్పబడక బద్ధమైయున్న కార్యకర్త. విరుద్ధలక్షణములుగల యీ సహవాసులకు సామరస్యము ఘటింపజేయు కార్యము నిలిచిపోయి, వాయిదాపడి, మనకింకనూ అందు బాటులోలేని ఆతీత, అనభివ్యక్తస్థితియందు ఆపుచేయబడియున్నది. కాని, కేవలమైన ఒకానొక సర్వాతీత స్థితిలోనికి తప్పించుకొనిపోవుటవలన వ్యక్తిత్వమునకు పూర్ణసాఫల్యస్థితి కలుగనేరదు. విశ్వవ్యాపార మసంపూర్ణముగనే యుండిపోవును.

పూర్ణయోగ సాధకున కీ పరిస్థితి తృప్తిని చేకూర్చదు. నిత్యమైన పరమ సత్యము సృజనసమర్థమైన యొక మహాశక్తియేగాక సుస్థిరమైన ఒక మహా సత్తయనియు నతనికి పొడగట్టుచుండును. కేవల మాయామయమైనట్టియు, అజ్ఞానభూయిష్టమైనట్టియు సృష్టిని గావించు శక్తి మాత్రమే కాదది. నిత్యమైన పరమసత్యము కాలచక్రములోపల స్వకీయ సత్యముల నభివ్యక్తము చేయగలదు. పరమునిలోనికి ఆరోహణమేగాక, వరముని దివ్యావతరణము గూడ సాధ్యము. రేపటి సంసిద్ధికి, నేటి విమోచనకు దివ్యావతరణమును సాధించుటకు వీలున్నది. సాధకుని జ్ఞానము వికసించినకొలది, ఈ లక్ష్యసాధన నిమిత్తమే నిఖిలకర్మాదినాధుడగు పరమేశ్వరుడు తనయందలి ఆత్మాంశను స్వకీయాగ్నిస్ఫులింగమును జోలె ఈ చీకటియందు ప్రవేశపెట్టి, నిత్యమైన దివ్యజ్యోతికి కేంద్రముగా అది యచట వికాసమొంద నుద్దేశించినాడని అంతకంతకు విస్పష్టముగా అతనికి తెలియనగుచుండును.

సర్వాతీతము, సర్వగతము, వ్యక్తిగతము, - ఈ మూడును సకల సృష్టిని

నిఖిల కర్మాధినాథుడు

అంతర్భూత మొనర్చుకొని అద్దానియం దంతర్గతమై, అద్దానిలోనికి చొచ్చుకొని ప్రవేశించిన శక్తిత్రయము. ఇదియే మొట్టమొదటి మూర్తిత్రయము. చైతన్య వికసనమున గూడ మూలభూతమైన తత్వము లీ మూడే. పరమసత్యపు పూర్ణానుభూతి మనకు కలుగవలెననిన, ఈ మూడింటిలో దేనినీ నిర్లక్ష్యము చేయుటకువీలు లేదు. వ్యక్తిచేతనలోనుండి విస్తృతతర విశ్వచేతనలోనికి మనము మెలికువను పొందుదుము. కాని, నానావిధ రూపపశేషములతోడను, శక్తివిశేషములతోడను గూడిన యీ విశ్వచేతనలోనుండికూడ, దానికంటె మహత్తరమై, నిరపేక్షమైన కేవలత్వమున సుప్రతిష్ఠితమగు నఖండ చేతనలోనికి మన మారోహింప వలసి యున్నది. అయినను, ఈ యారోహణమున, మనచే వదలివేయ బడునట్లు గోచరించువాటిని మనము నిజముగా తుడిచిపెట్టివేయుట సంభవింపదు. వాటిని మనము చేనట్టి రూపాంతరము చెందింతుము.

ఏలయన, ఈ మూడును ఒకదానిలో నొకటి నిత్యముగ విలసిల్లుచుండెడి ఉన్నతస్థాయి ఒకటున్నది. ఆస్థాయిలో నవి సామరస్యపూర్వకముగనేకత్వమందు మహాదానందమున సుసంఘటితములై యున్నవి. కాని, ఆ శిఖరస్థానము అధ్యాత్మికతను సంతరించుకొన్న అత్యున్నత మనోభూమిక కంటె పైన ఉన్నది. దాని ప్రతిఫలనము కొంత ఈ ఉన్నత మనోభూమికయం దనుభూతమగును నుండవచ్చును. మనస్సు అద్దాని నందుకొని ఆచట నివసింపవలెనన్న, తనను దా నధికరించి అతిమానస దివ్యశక్తిద్రవ్యములోనికి రూపాంతరము చెందింపబడవలసి యున్నది. సంకుచితమగు నీ యవరచేతనయందుకూడ సామరస్య సాధనకు ప్రయత్నము చేయవచ్చునుగాని, ఆ సామరస్యము సదా అసమగ్రముగనే యుండక తప్పదు, ఒకవిధమైన పొంతనము సాధ్యమే, ఏకకాలముననే ఏకీకరణ సాఫల్య సిద్ధి మాత్రము సాధ్యముకాదు. ఏ మహత్తరోపలబ్ధికైనను మనస్సులోనుండి పైకి ఆరోహణము అత్యాంతావశ్యకము. లేక, ఆరోహణముతోపాటుగను, దాని యనంతరమునను, స్వయంసిద్ధ శక్త్యైత్మిక దివ్యసత్యావతరణముకూడ జరుగవలసి యున్నది. ఈ దివ్యసత్యము మనస్సుకంటె పైన, ఈ ప్రాణము జడద్రవ్యము అభివ్యక్తమగుటకు పూర్వముగూడ, తనదే యగు తేజస్సులో తాను మహోన్నత స్థాయిలో సదా విరాజమానమై యున్నట్టిది.

యోగసమన్వయము

ఏలయన, మనస్సు మాయ, నదనత్తు, సత్యాసత్యములు, సదనత్తులు ఒండొంటిని కొగిలించుకొనియున్న జ్ఞేతమొకటి కలదు. ఆ సందిగ్ధజ్ఞేతములోనే మనస్సు రాజ్యము చేయుచున్నట్లు కానుపించును, కాని, ఆ స్వంత రాజ్యమునందు గూడ అది వాస్తవమున చేతనయొక్క ఒకానొక సంకుచిత రూపము. సకలము నకునూ మూలమై వెలయు నిత్యుడైన పరమేశ్వరుని మూలశక్తిలో భాగము కాదది. మూలసత్యపు ప్రతిరూపమును కొంత మనస్సు తనలో ప్రతిబింబించించు కొనగలిగియున్నను, ఆ సత్య స్వరూపపు శక్తివిలసనము లద్దానియందు సడా ఖండితములై విభక్తములై యున్నట్లే కానవచ్చును మనస్సు చేయగలిగినదెల్ల ఆ తునకలను చేర్చి ఏకత్వమును సాధించుట మాత్రమే.

పాక్షిక సత్యమే మనస్సు నిజతత్వము. అది ఒక చిక్కుసమస్య యందలి భాగము మానసిక జ్ఞాన మెప్పుడును సాపేక్షికము, పాక్షికము, సందిగ్ధము. అద్దానినుండి బయల్వెడలు క్రియాకలాపము, సృష్టి మరింత తారుమారుగా నుండును. ఒకవేళ కొంత నిష్కృష్టముగా గనుపట్టినను అయ్యది కడు సంకుచితమైన జ్ఞేతములో, తునకల నేదోవిధముగ చేర్చికూర్చి సాధించినది మాత్రమే. ఇట్టి సంకుచిత చేతనయందు కూడ పరమేశ్వరుడు మనోగతాత్మగా, ప్రాణము నందు ప్రాణగతాత్మగను, అంతకంటె తెలియరాని స్థితిలో జడద్రవ్యమునందు జడద్రవ్యాత్మగను వర్తించున్నరీతిగానే, అభివ్యక్తమగును. శక్త్యాత్మకమైన అతని సంపూర్ణాభివ్యక్తి, నిర్దుష్టమైన అతని ఐక్యస్వరూప ప్రకటనము, ఇవి మాత్ర మిచట నుండవు. మనఃపరిమితిని దాటి, దివ్యసత్యమునకు స్వస్థానమైన సువిస్తృత తేజోమయచేతనలోనికి, అత్మజ్ఞానోద్భాసిత వస్తువులోనికి మనము ప్రవేశింప నేర్చినప్పుడే, ఆ పరమేశ్వరుని అనశ్వర పరిపూర్ణ సత్యస్వరూపము, శక్తివిశేషములు, కార్యకలాపములు మనకు సాక్షాత్కారమగును. అట్టి టనే మనలో అతని కార్యకలాపము అమోఘమైన అతిమానసలక్ష్మ్యపూర్వక నిర్దుష్టగతివిశేషమును సంతరించుకొనుటయు సంభవించును.

*

*

*

నిఖిల కర్మాధినాథుడు

కాని, ఇది కడు దీర్ఘము, కష్టబహుళమునైన ప్రయాణానంతరమునచేరెడు గమ్యము. నిఖిల కర్మాధినాథుడగు పరమేశ్వరుడు యోగపథమునందు సాధకుని గలిసికొనుటకుగాని, తన గుప్తహస్తమును, లేక యీషత్ప్రకటిత హస్తమును అతనిపైనను, అతని అంతరంగిక జీవన ప్రవృత్తులపైనను నిక్షేపించుటకుగాని అంతవరకు వేచియుండుట సంభవింపదు. అచేతనద్రవ్యపు దట్టపు ముసుగుచాటున కానరాక నక్కియుండియు, ప్రాణశక్తి విలసనమున మారువేషములు దాల్చియు, మనస్సునందు ప్రతీక దేవతా రూపముల ద్వారమున ద్యోతమానుడగుచును, కర్మలను ప్రారంభింప జేయువాడు, స్వీకరించువాడునునై ఇదివరకే అతడి ప్రపంచమున విలసిల్లుచున్నాడు. పూర్ణయోగ పథమున బోవలసియున్న ఆత్మను అతడు మొదట ఈమారువేషములలోనే గలిసికొనుట సంభవింపవచ్చును. లేక, ఇంతకంటె అస్పష్టమైన ముసుగులు ధరించి యాతడు, ఒక మహాదర్శముగ మనచే భావింపబడుటయో, ప్రేమ, జ్ఞానము, శివము, సుందరము, అనువాని భావాత్మక శక్తి విశేషముగ నూహింపబడుటయో, జరుగవచ్చును. లేక, పూర్ణయోగ పథములో ప్రవేశించుటకు మన మున్ముఖులమైనప్పుడాతడు, మానవత పిలుచు పిలుపుగను, తమస్సు, అసత్యము, మృత్యువు, దుఃఖము, అనువాని విడికిటి పట్టునుండి, - అజ్ఞానముపేరిటి పెద్ద చెరసాలనుండి, - ప్రపంచమునకు విముక్తి కల్పించు నిమిత్తముగా ప్రేరణ మొనర్చుచున్న సర్వభూతాంతర్గత మహాసంకల్పముగను తనను మరుగుపరచుకొని మనలను చేరవచ్చుట తటస్థింపవచ్చును.

ఆ పథమునందు మనము ప్రవేశించిన యనంతర మాతడు, తన సువిశాల, మహత్తర, విముక్తిదాయక, వ్యక్తిత్వరహిత స్వరూపముతో మనల నావరించుట గాని, వ్యక్తిత్వ సహిత భగవత్స్వరూపుడుగ మన దరికి చేరవచ్చుటగాని సంభవించును. మనకు ప్రాప్తమైన మనలను రక్షించి పోషించు నొక మహాశక్తి మనలోవలను, మన చుట్టును ఉన్నట్లుగా మనకు పొడగట్టును. దారితెలిపి మనలను ముందుకు నడపు నొక మహావాణిని మనము విననేర్తుము. మనకంటె మహత్తరమైన యొక చిత్సంకల్పము మనలను ఏలుకొనును. త్రోసివచ్చరాని యొక మహావీర్యము మన తలపులను, చేష్టలను. మన శరీరమును సైతము నడపును. నిత్య

విస్తృతిని గాంచుచుండెడి యొక మహాచేతన మన చేతనను తనలో నంతర్ముక్త మొనర్చుకొనును. సచేతనమైన యొక మహాజ్ఞానతేజము మనలోని సమస్తమును వెలుగుతో నింపివేయును. ఒక మహానందప్రవాహము మనలోనికి ప్రవహించును. ప్రత్యక్షము, పృథులము, అప్రతిహతమునైన యొక మహాబలాతి శయము పైనుండి మనల నదుముచు మనలోనికి చొచ్చుకొనివచ్చి మన ప్రకృతి యందంతటను నిండుకొనును. ఒకానొక మహాశాంతి, మహాతేజస్సు, మహానందము, మహాబలము, మహానీయత అచట పరిధవిల్లును.

లేక, ప్రాణమువలె పిక్కిలి చేరువయైనట్టియు, ప్రేమవోలె కడు తీయనైనట్టియు, అకాశమువలె మనలను చుట్టుకొనియున్నట్టియు, గభీరకాసారమువలె లోతైనట్టియు వ్యక్తిగత సంబంధములు అనేకము కలవు. ఒక పరమసఖుడు మన ప్రక్క నిలిచి మనకు సహచారియై నడచును. ఒక పరమ ప్రేమియుడు మన హృన్మందిరనివాసియై మనతో ఏకాంత మిచ్చగించును. మన కర్మలకు, కఠిన పరీక్షలకు అధినాథుడగువా డొకడు మనకు మార్గము చూపును. సకల భూతములకు సృష్టికర్త యగువాడొకడు తన యుపకరణముగా మనల నుపయోగించుకొనును. జగజ్జనని చేతులలోనికి మనము గైకొనబడుదుము. మనకెక్కువ అందుబాటుగ నట్లుగా ఆ అవాఙ్మానసగోచరుడు మనలను గలిసికొనుటకై ధరించు నీ రూపము లన్నియు యథార్థములే, - ఉపయోగకరములగు భావనలు, ప్రతీకలు మాత్రమే కావు. కాని, మనము ముందరకు సాగుచున్న కొలది, తొలుత మన అనుభవములో ఆపరిపూర్ణములై యుండు నీ రూపవిశేషములు అవ్వాని చాటున దాగి యున్న అద్వయసత్యపు విస్తృతతర దర్శనమునకు దారితీయును. వాని నావరించి యుండు మానసికపు ముసుగులు అడగడుగునను ఊడ్చివేయబడి, విస్తృతతరము, ప్రగాఢతరము, అప్రతరమునైన పరమార్థమును అవి సంతరించుకొనును.

తుట్టతుదకు, అతిమానసభూమిక పొలిమేరలలో ఈ భగవన్మూర్తులన్నియు పవిత్రములగు తమ రూపవిశేషములను మిళిత మొనర్చుకొని, తమ యునికిని కోల్పోకుండగనే ఒండొంటితో గలిసిపోవును. పూర్ణయోగపథములో భగవద్రూప విశేషముల యావిష్కారము ఆ తరువాత వానిని త్రోసిపుచ్చివైచుటకు గాదు.

నిఖిల కర్మాధినాథుడు

అవి మాయాచైతన్యవిశిష్టముగ కల్పించబడిన తాత్కాలికాధ్యాత్మిక సౌకర్యములు గావు. పరాత్పరుని అవిజ్ఞేయ సర్వాతీత చైతన్యముచే అత్యంత దురుహ్యముగ మనయెదుట ప్రదర్శింపబడిన స్వప్నమూర్తులును గావు. మీదుమిక్కిలి, ఏ పరమ సత్యమునుండి అవి అవిర్భూతమైనవో అద్దానికి చేరువయగుకొలది వానిశక్తి విస్తరిల్లుచు వాని పరమస్వరూపము మనకు సాక్షాత్కారమగును.

ఏలయన, ప్రకృతమున మనకు అతీత పరాచేతనయై విలసిల్లు నా సర్వాతీతము పరమసత్త్వాస్వరూపమే కాక, పరమ శక్తిస్వరూపముగూడ. అతిమానసమైన సర్వాతీతము కూన్యప్రాయమైన ఒకానొక పరమాద్భుతము గాదు. తన నుండి యావిర్భూతమైన సకల వస్తుజాతమును అది తనలో గర్భిత మొనర్చుకొని యున్నది. వాని నది యచట అవ్వాని పరమ విత్యసత్యస్వరూపమునను, స్వాభావిక గుణపారమ్యస్వరూపమునను గర్భిత మొనర్చుకొనియున్నది. విదదీయరావించిక్కునమస్యను, నిగూఢ మాయాస్పృష్టిని ఇచట కల్పవచేయు హీనస్థితి, విభజనము, అల్పత్వము, ఇవి ఊర్ధ్వమునకు మన మారోహణము చేయుటలో తమంత తాము జీణించి మననుండి జారిపోవుట సంభవింపగా, ఈశ్వరశక్తివిశేషములు తమ యథార్థ స్వరూపమును సంతరించుకొని, ఇచట నుపరిభ్యము కావలసియున్న పరమసత్యమును అంతకంత కధికముగా ప్రకటించునవియై మనకు గోచరించును. పరమేశ్వరుని ఆత్మాంశ మొకటి యిచట జడద్రవ్యపు అచేతనలో దాగియుండి, ఆ సుప్తావస్థనుండి నెమ్మదిగా మెలకువ చెందుచున్నది.

మనకర్మల కధినాథుడైన ఈశ్వరుడు వట్టి మాయాజాలమునకు గాక పరమ సత్యమునకు అధినాథుడు. క్రమవికాసపూర్వకమైన ఆభివ్యక్తికొరకై మూలాజ్ఞానరూపమైన పట్టుపురుగుకాయలందు తాత్కాలికముగా సుప్తావస్థయందుంచబడిన ఆత్మప్రకాశక సత్యమును అందుండి క్రమముగా విమోచనము నొందించి రూపొందించుట కాతడు కృషిచేయుచున్నాడు. అతిమానసమైన సర్వాతీతస్థితి ఇప్పటి మన యీ సంస్థితికి బొత్తుగా సంబంధించినదై వేరై యున్నట్టిది గాదు. అచేతనలోనికి దిగజారి అందుండి చెలికివచ్చు నాత్మ యొక్క సాహసక్రీడ నిమిత్తముగా అవిర్భావము నొందిన ఈ మహాస్కన్ధి

యోగసమన్వయము

కంతకూ మూలముగు మహాతేజస్సది. ఆ సాహసక్రిడ అట్లు కొనసాగుచున్న సందర్భమున నయ్యది మన మనస్సుల కతీతముగా మనకు అందరాని పరచేతన యందు వేచియుండి మన యెరుకలోనికి వచ్చు సమయముకొరకై నిరీక్షించుచుండును. పిమ్మట అది తన ముసుగులను తొలగించివేసుకొని తద్వారమున మన యొక్కయు, మన కర్మలయొక్కయు పరమార్థమునంతనూ మనకు సంపూర్ణముగా సాక్షాత్కరింపజేయును. ప్రపంచములో ఎవని పూర్ణాభివ్యక్తి ఆ నిగూఢపరమార్థమును వెల్లడించి సఫలత నొందింపగలదో అట్టి పరమేశ్వర సాక్షాత్కారము ఇందుమూలమున మనకు సిద్ధించును.

సర్వాతీతమైన పరతత్వము పరమసత్త్వాస్వరూపముగను, మన జీవనమున కంతకూ పరమమూలముగను ఈ సాక్షాత్కారమున మనకు తెలియనగును. అంతే కాక, తన అభివ్యక్తిక్షేత్రములోని కాతడు తనను తాను అధికాధికముగ ప్రపహింపజేసికొనుటకై రూపొందించబడిన ఈ సృష్టికిని, మన సకల కర్మలకును అధినాథునిగ గూడ అతనిని మనము దర్శింపనేర్తుము. విశ్వచేతనయు, తాద్యాపారమును ఇకమీద క్రమబద్ధమైన యొక బృహత్తర యాదృచ్ఛిక ఘటనరూపమున గాక, పరమేశ్వరాభివ్యక్తికై ఏర్పడిన క్షేత్రరూపముగ గోచరించును. పరమేశ్వరుడిచట సర్వాతీతునినుండి సమస్తమును గ్రహింపుచు; సర్వవ్యాపియై, అధ్యక్షస్తానమును వహించియుండి, క్రిందికి దిగివచ్చు వానినెల్ల, ప్రస్తుతము అస్వచ్ఛములు, ఆర్థస్వచ్ఛములుగనే యున్నను స్ఫటిక స్వచ్ఛతను విధివిధానానుసారముగా ఒకనాటికి సంతరించుకొనవలసియున్న రూపములలోనికి మలచువిశ్వాత్మగా మనకు దృశ్యమానుడగును, వ్యష్టిచేతన తన యథార్థజ్ఞాన క్రియోవలబ్ధిని తిరిగి పొందనేర్చును.

ఏలయన, అయ్యది పరమాత్మనుండి క్రిందికి పంపబడిన యొక ఆత్మచైతన్య రూపము. రూపరహితము, కాలపరిచ్ఛేదరహితమునైన పరతత్వమును కాలములో, జడములో నివసింపజేయుటకై జగజ్జననియగు పరాశక్తిచేయు శరీర కల్పనలకు అయ్యది నాభిస్థానము వంటిది. కర్మల కథినాధుడైన పరమేశ్వరుని

నిఖిల కర్మాధినాథుడు

నంకల్ప మిదియే యనియు, కర్మల అంతిమ పరమార్థము పైత మిదియే యనియు మన దృష్టికి, అనుభవమునకు క్రమక్రమముగా సాక్షాత్కరించును. ఈ ప్రపంచ సృష్టికి, ఈ సృష్టిలో మన మొనర్చు కర్మలకు వెలుగును, సార్థక్యమును ఘటింప జేయునది ఇదియే. దీనిని గుర్తించి తత్సంసిద్ధికై ప్రయత్నము నల్పుడే పూర్ణ యోగములొని దివ్యకర్మమార్గమున కేకై క లక్ష్యము.

—0—

దివ్యకర్మాచరణము

కర్మమార్గావలంబియగు సాధకుని యన్వేషణమిట్లు తన సహజ పర్యవసానము పొందిన యనంతరము, పొందినట్లుగా చూపట్టిన యనంతరము, ఒకే ప్రశ్న యింతనూ మిగిలియుండును. విముక్తిని పొందిన పిమ్మట ఆత్మ ఏకరమైననూ చేయవలసియుండునా, ఎట్టి కర్మ చేయవలసియుండును, ఎందుకొరకు, అనునదియే ఆ ప్రశ్న. అతని ప్రకృతియందు సమత నెలకొన్నది. సమతయే అతని యావత్ప్రకృతిని పాలించుచున్నది. అహంతనుండి, పరివ్యాప్తమైయుండిన అహంకారమునుండి, అహంకారపు భావనలనుండియు, ప్రేరణలనుండియు, కామసంకల్పములనుండియు, పూర్ణవిముక్తి సాధింపబడినది. బుద్ధియందు, హృదయమునందేకాక, అతని సత్తయందలి సకల విభాగములందునూ గూడ పూర్ణమైన ఆత్మనివేదనము కొనసాగినది. పూర్ణ విశుద్ధి పూర్వకముగా త్రిగుణాతీతస్థితి సమరసభావమున సుప్రతిష్ఠితమైనది. ఆత్మ తన కర్మల కధినాథుడగువానిని దర్శించి యాతని నన్నిధిలో నివసించుట, అతని స్వరూపములో తానంతర్భాగమని గుర్తెరుగుట, అతనితో ఏకత్వమును బొందుట, హృదంతరమున గాని ఊర్ధ్వమున గాని అతని బొడగాంచుచు తదాజ్ఞానువర్తియగుట, ఇట్టి యుపలబ్ధులను సంపాదించినది, తన నిజస్వరూపమెట్టిదో గుర్తించి అజ్ఞానపు ముసుగు నూడ్చిపారవై చినది. ఇట్టి పరిస్థితిలో, మానవునియందలి కర్మి చేయవలసిన కర్మ ఇంతనూ ఏముండును? ఉండినచో, ఏ ఉద్దేశ్యముతో, ఏ లక్ష్యముతో, ఏ భావముతో ఆ కర్మను నిర్వర్తించవలెను ?

*

*

*

దివ్యకర్మాచరణము

భారతదేశమున మనకు మిక్కిలి పరిచితమైన జవాబు ఏమనగా, ఏ కర్మనూ చేయవలసియుండదు. నిశ్చలత్వమున నుండిపోవుచే ఇక మిగిలియుండునది. పరమేశ్వరుని నిత్యసన్నిధిలో ఆత్మ నివసింపగలిగిన పిమ్మటనేమి. సర్వాతీతమైన పరబ్రహ్మముతో నైక్యము పొందిన పిమ్మటనేమి, ఈ లోకములో మన జీవితమునకు లక్ష్యమనునది ఏదైన నున్నచో అది తక్షణమే తీరిపోవును. సకల కర్మయు నిక ఆ పరమానుభవ స్థాయిలోనుండి క్రిందికి దిగజారి తిరిగి అజ్ఞానములోనికి వచ్చుటయే యగును. జీవితమునెడ ఇట్టి దృక్పథము ప్రాణమయ ప్రకృతియందలి దొసగును పురస్కరించుకొని రూపొందిన ఒకానొక అభిప్రాయము మూలముగా నేర్పడుచున్నది. అవసరము, అశాంతిపూర్వక సహజప్రేరణము, కామము, అను అవరహేతువులు మూడింటిలో ఏ ఒకటియో గాని, లేక మూడునూ గాని, ఇవియే ప్రాణమయప్రకృతిని అనుశాసించి కర్మలయందు ప్రవర్తించజేయుచున్నవి. సహజప్రేరణ ముపశమించి, కామము నిర్మూలించబడినప్పుడిక కర్మలకు తావెక్కడ ? యంత్రప్రాయమైన అవసరమొకటి యింకనూ మిగిలియుండవచ్చును. కాని, శరీరపతనానంతరము ఆ అవసరము కూడ శాశ్వతముగా తొలగిపోవును.

కాని, యేదెట్లున్నను, జీవితమున్నంతకాలము కర్మ తప్పదు. వట్టి ఆలోచనయు కర్మయే. ఎట్టి ఆలోచనయు లేకుండ ఊరక జీవించుటయు కర్మయే పెక్కు కార్యములకు కారణమగుచున్నది. ప్రపంచమునందలి ప్రతి సంస్థితియు, మట్టిగడ్డ జడత్వము, నిర్వాణప్రాంగణములో అచలబుద్ధుని మహామౌనస్థితికూడా, కర్మయే, శక్తివిశేషమే. తన కేవల సన్నిధి చేతనే ప్రతిదియు సమష్టియందు శక్త్యాత్మకమైన యొక ఫలితమునకు గారణమగుచున్నది. కర్మ ఏవిధముగా జరిగినది, ఏ పరికరములు ఉపయోగించబడినవి, లేక తమంత తామే ప్రవర్తించినవి, ఎట్టి భావముతో, దృష్టితో కర్తృప్రవర్తించినాడు, అమనది మాత్రమే ఇచట విచారణీయము. ఏలయన, వాస్తవమునకు ఏ మానవుడును కర్మ చేయుటలేదు. ప్రకృతియే అతని ద్వారా, అంతరమున అనంతునినుండి ఆవిర్భూతమగుచున్న ఒకానొక మహాశక్తియొక్క ఆత్మాభివ్యక్తి కొరకై కర్మ యొనర్చుచున్నది. అది తెలిసికొని, ఏ కోరికయు. ఏ కర్తృత్వ భ్రమయు లేకుండ, ప్రకృతి కధినాడు

యోగసమన్వయము

దైన పరమపురుషుని సన్నిధిలో, స్వరూపములో నివసించుటొక్కటే చేయవలసి యున్నవని. నిక్కమైన విముక్తి నిచ్చునది అదియే కాని, శారీరిక కర్మసన్యాసము కాదు.

ఒకడు కదలక మెదలక స్తబ్ధుడై కూర్చుండియు, అవిద్యాబంధమున నొక సామాన్య జంతువు, కీటకమువల్ల అట్లే బంధింపబడి యుండవచ్చును. అట్లుగాక, ఆతడే మహత్తరమైన జ్ఞానదృష్టిని తనలో నుద్దీప్తము గావించుకొనగలుగునేని, అపుడు సకల జగత్తుల కర్మకలాపమంతయు నతని ద్వారమున సాగిపోయినను ఆతడు అఖండ శాంతిస్థిరతలయందు సుప్రతిష్ఠితుడై, ఎట్టి బంధనము లేక పూర్ణ ఏశాంతుడుగానే విలసిల్లును. కర్మ మనకీ ప్రపంచములో, మన ఆత్మవికాసము నకు, ఆత్మసాఫల్యమునకు తొలుత సాధనముగ నుండు నిమిత్తమై యొసగబడి నది. కాని, సాధింపదగిన కట్టకడవటి దివ్యసమగ్రతను మనము చేరుకోగలిగి నప్పుడు కూడ, ప్రపంచములో ఈశ్వరోద్దేశ్య సాఫల్యముకొరకు, ప్రతిజీవియు ఏ విశ్వాత్మలో భాగమై విశ్వాతీతునితోనుండి విశ్వాత్మలోపాటుగ దిగివచ్చినదో అట్టి విశ్వాత్మ సాఫల్యముకొరకు కర్మ యింకనూ ఒక సాధనముగా నిలిచియే యుండును.

యోగసాధన ఒకవిధమగు పర్యవసానమును బొందినపుడు, కర్మ లనునవి మానవునకు ఒక విధముగా తొలగిపోవుననియే చెప్పవలెను. ఏలయన, తనకొరకై ఏ కర్మలూ అతనికిక చేయవలసిన యవసర ముండదు. కర్మలు తనచేత చేయ బడుచున్నవను భావ మతనిలో నంతరించిపోవును. కాని, యతడు కర్మక్షేత్రము నుండి వలాయనము కావలసిన అగత్యము లేదు. సుఖసంపూర్ణమైన జడత్వము నాశ్రయించవలసిన వనియును లేదు. ఏలయన, ఇప్పుడతడు, బంధకమైన ఏ అవ సరపుటొత్తిడియు లేకయే, ఏ అజ్ఞానపు నిర్బంధమును లేకయే, ఈశ్వరసత్త యెట్లు ప్రవర్తించుచున్నదో అట్లే ప్రవర్తించును. కర్మలు చేయుచున్నప్పుడు సైతము ఆతడు చేయనివాడే. తనకొరకై తానొక కార్యారంభము నతడు చేయడు. ఈశ్వర శక్తియే అతని ప్రకృతిద్వారమున నతనిలో పనిచేయుచుండును. ఏ పరాశక్తియం దతదొక భాగమో, దేని సంకల్పముతో అతని సంకల్పము, దేని శక్తివిశేషముతో

దివ్యకర్మాచరణము

అతని శక్తివిశేషము తాదాత్మ్యము చెందిపోయినచో అట్టి పరాశక్తియొక్క స్వచ్ఛందప్రవృత్తిలో కర్మాచరణ మాతనియందు కొనసాగును. అతనియందలి ఆత్మచైతన్య మీ కర్మను తనలో నంతర్భూతమొనర్చుకొని, దాని కొధారమై విరిసిల్లుచు, సాక్షిగా దానిని తిలకించుచుండును. జ్ఞానదృష్టి పూర్వకముగ నద్వావిపై తాను అధ్యక్షత వహించియుండునేకాని, ఆసక్తి, అవసరము అనువాని జిగురుతో అద్దానికి అంటుకొనిపోవుటయు, ఫలాపేక్షయను బంధమునకు లోనై పోవుటయు, ఎట్టి కర్మప్రేరణకుగాని బావిసయైపోవుటయు సంభవింపనేరదు.

కామము లేకుండ కర్మ అసాధ్యమనియు, అర్థరహితమనియు తలచుట సాధారణముగా జరుగుచున్నది. ఇది పొరపాటు. కామము అంతరించినచో కర్మకూడ అంతరించక తప్పదని యనుచుందురు. కాని, అతిసులభముగా నాధించబడుచుండు ఇతర సాధారణీకరణములవలెనే ఇదికూడ, ప్రతిదానినీ ముక్కలుచేసి నిర్వచించబూను మనస్సుకు కడు ఆకర్షణీయముగనే యున్నను, యథార్థము కాదు. విశ్వమున కొనసాగు కార్యకలాపములో అధికభాగము కామపుజోక్య మేమియు లేకుండగనే జరిగిపోవుచున్నది. ప్రకృతియొక్క స్వచ్ఛందనియతిని బట్టియు, విశ్వలమగు నవసరమునుబట్టియు అది యట్లు కొనసాగుచుండును. మానవుడు కూడ, వలువిధములైన కర్మను ఒక విధమైన స్వచ్ఛందవృత్తితోడను, అంతఃస్ఫురణతోడను, సహజప్రేరణతోడను, లేక ప్రకృతిసిద్ధమగు నవసరమునకు, స్థితిగతుల ప్రాబల్యమునకు లోబడియు, ఎట్టి మానసిక యోచనగావి, భావావేశ పూర్వకమైన కామసంబంధముగాని లేకయే నిర్వర్తించుచుండును. తరచుగా నతని చేష్ట అతని ఉద్దేశ్యమునకు, అతని కామనకు విరుద్ధమై యుండును. ఒక అవసరమునకు, లేక నిర్బంధమునకు లోబడియో, ఒక ఆవేశమునకు తలయొగ్గియో, అతని లోని ఏ శక్తియో అతనిని ఆత్మప్రకటనార్థమై ముందుకు త్రోయుటవలననో, పరతర సూత్రమొకదానిని ఎరుకతో అనుసరించుటవలననో అయ్యది ప్రవర్తించుచుండును.

కామమునునది ప్రకృతి తన అవాంతర ప్రయోజనముల కవసరమైన ఒక విధమైన రాజసిక ప్రవృత్తిని సాధించునిమిత్తము ప్రాణిలోకపుజీవితమున విశేషప్రాధాన్యమును కల్పనచేసి రూపొందించిన యొక అదనపుటాకర్షణము. ఆమె ఉపయో

యోగసమన్వయము

గించు యంత్రసాధనము కేవల మది యొక్కటియే కాదు, ముఖ్యమైనదియును గాదు. అది యుండునంతకాలము దానివలన పెద్దప్రయోజనమే కలదు. జడత్వములో నుండి బయటపడుట కది తోడ్పడును, కర్మప్రవృత్తి నవరోధించు తామసికశక్తుల నది వ్యతిరేకించును. కాని, కర్మమార్గమున చాల దూరము ప్రయాణించిన సాధకుడు కామమొక సహాయక యంత్రమై యొప్పురు నీ యవాంతర దశను దాటి పోయినవాడగును. అతని కర్యాచరణకు దాని ప్రేరణ యిక అపరిహార్యముకాదు. పైపెచ్చు, అది యొక భయంకర ప్రతిబంధకమై, తొట్రుపాటుకు, అసమర్థతకు, అపజయమునకు మూలముగూడ నగును. వైయక్తిక దృష్టిని, అభీష్టమును అనుసరించుట ఇతరులకు తప్పదు. కాని, అతడు మాత్రము, అపౌరుషేయ మానసము తోడను, లేక విశ్వమానసముతోడను, లేక అనంతుడగు పరమపురుషుని చేతిలో ఉపకరణముగను, అతని స్వరూపములో నంతర్భాగముగను వ్యవహరింప నేర్చుకోవలెను. నిశ్చలమైన జ్ఞానము, ఉల్లాసపూరితమైన నిష్పాక్షికత, పరాశక్తి ఆదేశమునకు మహదానందముతో ప్రతిస్పందించుట అనునవి అతని పటిష్ఠ కార్యాచరణమునకు లక్షణమై యుండును. కామ ప్రేరితుడు, సంగరహితుడు నైకాదతడు కర్మయందు ప్రవృత్తుడు కావలసినది. పరమశాంతియందు కదలాడు దివ్యసంకల్పము, పరంజ్యోతినుండి ప్రసరించు దివ్యజ్ఞానము, పరమానందము నుండి ప్రసృతమగు దివ్యప్రేరణము అతని కర్మప్రవృత్తి ననుశాసింపవలెను.

*

o

*

యోగసాధన భాగుగా పురోగమించిన దశయందు, వ్యక్తిగతాభీష్టముదృష్ట్యా ఏ కర్మ తాను చేయవలెను, ఏది చేయరాదు, అనునది సాధకునకు పరిగణనీయము కాదు. అసలు తాను కర్మ చేయవలెనా, చేయరాదా, అనునది కూడ అతని వ్యక్తిగతాభీష్టము ననుసరించి నిర్ణయింపబడదు. పరమసత్యమునకు ఏది అనుగుణమై యున్నదో, లేక పరమేశ్వరుడు దేనిని అతని ప్రకృతిద్వారమున నిర్దేశించునో అది చేయుటకు మాత్రమే అతడు సదా ప్రవృత్తుడగుచుండును. కాని, దీనిని పురస్కరించుకొని యొక తప్పు సారాంశమును లాగుట యొక్కొక్కప్పుడు జరుగుచున్నది. ఆధ్యాత్మిక పథములోని మానవుడు, తనకు విధి, దైవము, లేక పూర్వ

దివ్యకర్మాచరణము

కర్మ ఏస్థితిని కల్పించునో అద్దాని నామోదింపుచు, జన్మనుబట్టియు పరిస్థితినిబట్టియు తనవియైన వంశము, తెగ, కులము, జాతి, వృత్తుల పరిధియందే పనిచేయుటతో తృప్తిచెంది, అద్దానిని అధికరించు ఏ ప్రయత్నమునుగాని, గొప్పదైననూ ఐహిక మగు ఏ లక్ష్యసాధన కృషినిగాని చేయడనియు, చేయరాదనియు భావింపబడు చున్నది.

వాస్తవముగా నతడు చేయవలసిన కర్మ యేదియు లేదుకావునను, శరీర ధారియై తానున్నంతకాలము ముక్తి సాధించు నిమిత్తముగా ఏ కర్మలనైనను ఉపయోగించుట మాత్రమే అతడు చేయవలసియున్నది కావునను, ముక్తిని సాధించిన పిమ్మట పరమ సంకల్పమునకు విధేయుడై దాని అదేశానుసారముగ వర్తించుట మాత్రమే అతడు చేయవలసియున్నది కావునను, ఏ కర్మక్షేత్ర మాతని కొనగ బడినదో అది ఈ ప్రయోజనమునకు చాలునని తలంచబడుచున్నది, ముక్తి సాధించిన మీదట, శరీర పతనమై తాను అనంతనిలో లీనమైపోవు ఘడియ వచ్చు పర్యంతము, విధి, పరిస్థితులు తనకు కల్పించిన క్షేత్రమునందే అతడు కార్యాచరణము కొనసాగించుచు నుండవలెను. ఒక ప్రత్యేకలక్ష్యమును అనుసరించగోరుటగాని, గొప్పదైన యొక ఐహిక ప్రయోజనము కొరకు పనిచేయుటకాని కర్మల మాయలో పడిపోవుటయే యగును; ఐహిక జీవితమునకొక సుజ్ఞేయమైన లక్ష్యము, అవాప్యమైన ప్రయోజనములు కలవనెడు దుర్బుధును పెంపొందించుకొనుటే యగును. జగత్తులో ఈశ్వరసన్నిధిని భావమున నంగీకరించుచునే, ఆచరణముం దీశ్వరుని నిరాకరించు మాయాసిద్ధాంత మీరీతిగా మనకు మరల ప్రత్యక్షమగుచున్నది. కాని, పరమేశ్వరుడీ జగత్తులో కేవల స్థితిరూపముననేకాక, శక్త్యాత్మకమైన గతిరూపములో కూడ నున్నాడు, అధ్యాత్మికమైన ఆత్మస్వరూప సాన్నిధ్యములతోనేకాక, నానావిధ శక్తి విశేషములతోగూడ విలసిల్లుచున్నాడు. కావుననే జగత్తులో ఈశ్వరకర్మాచరణము సాధ్యము.

కర్మయోగి పాటించవలసిన నియతి ఇదియనిగాని, చరించవలసిన క్షేత్రమిదియనిగాని, ఏ సంకుచిత సూత్రమునకు, ఏ పరిమిత క్షేత్రమునకు అతని బద్ధుని చేయుటకు వీలులేదు. మానవుని భావనకు కొద్దిదిగా తోచునదిగాని గొప్పదిగా తోచునదిగాని, సంకుచితమై కన్నట్టునదిగాని విశాలమై కన్నట్టునదిగాని,

యోగసమన్వయము

ఏవిధమైన కర్మయైనను, అతని విముక్తికొరకు కొనసాగు సాధనయందు సమానముగనే ఉపయుక్తము కాగలదనుమాట నిజము. అటులే, విముక్తిని సాధించిన యనంతర మాతడు ఏ జీవితరంగమునం దైనను, ఎట్టి కార్యపద్ధతియం దైనను ప్రవర్తించి, ఈశ్వరునియందు తన జీవిత సాఫల్యసిద్ధి నచట పొందవచ్చునను మాటయు నిజమే. తనయందలి పరమాత్మచే ప్రేరితుడగుటను బట్టి యతడు తన జన్మచేతను, పరిస్థితులచేతను తన కేర్పాటయిన క్షేత్రమునందే ఉండిపోవుట సంభవించవచ్చును. లేక, ఆ చక్రమును భేదించి, మహాన్నతస్థాయి నందుకొన్న తన చేతనకు, జ్ఞానమునకు తగిన ఉపాధియై వెలయగల అప్రతిబద్ధ కర్మపథములో సాగిపోవుటయు జరుగవచ్చును. బయటనుండి చూచువారికి, అంతరములో నాతడు పొందిన విముక్తి అతని బాహ్యచేష్టలలో ఎట్టి మార్పును ఘటింప జేయనట్లే కనువట్టవచ్చును. లేక, అందుకు భిన్నముగా అంతరమున నాతడు పొందిన స్వాతంత్ర్యము, అనంతత్వము విస్తృత, వినూత్న, శక్త్యాత్మక కర్మాచరణముగ రూపుదాల్చి, తన్మూలముగా నీనూతన శక్తి విలసనము సర్వసమ్మాన్యత నందుకో వచ్చును. అంతరమున గల పరముని యిచ్చననుసరించి, విముక్తాత్మ తన పూర్వ పరిసరములందే పరిమిత కర్మప్రవృత్తితో తృప్తిచెందుచు, వాటి బాహ్యస్వరూప మును మార్చుట కేమాత్రమును ప్రయత్నించకపోవచ్చును. అట్లుగాక, అయ్యది ఒక వినూత్న కార్యమునకు ప్రేరేపించబడినదై, తద్వారమున నది స్వకీయ బాహ్యజీవన పద్ధతులను మార్చుటకాక, పరిసరములను సైతము పూర్తిగా మార్చు చెందించుచు, ఒక వినూత్న ప్రపంచమును, వినూత్న వ్యవస్థను సృష్టిచేయుటకు ప్రవృత్తము కావచ్చును.

అస్థిరమైన యీ జగజ్జీవనమందు జీవునికి పునర్జన్మము లేకుండ జేయుట ముక్తి యనుదాని ఏకలక్ష్య మను భావమొకటి ప్రచారములో నున్నది. ఈ ముక్తి చేకూర్చుట నిశ్చయమగునేని, ఇహజీవనమునగాని పరజీవనమునగాని జీవునికి ఏ కర్మతోను పనిలేదు. ఉన్నచో నది శరీరయాత్రకు అవసరమైనంతవరకు, పూర్వజన్మకృత కర్మానుభవమున కవసరమైనంతమేరకు మాత్రమే. యోగాగ్నిచే దిగ్భము గావింపబడినదై యీ కర్మావశేషము శరీరమునుండి ముక్తాత్మ వినిర్గ

దివ్య కర్మాచరణము

మించుటతో పూర్తిగా అంతరించిపోవును ఈ పునర్జన్మ రాహిత్య లక్ష్యము జీవుని పరమలక్ష్యముగ భారతీయ మానసమున చిరకాలముగ పాదుకొనియున్నదై, దివ్యాకర్షణ హేతువుగ వెక్కుమతములచే భక్తజన మానసమున స్థిరపరువబడిన స్వర్గలోక సుఖభోగమును త్రోసిపుచ్చి నేడు ప్రాబల్యము వహించియున్నది. వేద ఋక్కుల స్థూల బాహ్యార్థమే ప్రాధాన్యము వహించి యుండిన కాలమున భారతీయ మతముకూడ ఈ ప్రాచీనపు అవర ప్రేరణను బలపరచియున్నది. తరువాతి కాలమున భారతదేశపు ద్వైతమతములవారు కూడ పరమమైన తమ ఆధ్యాత్మిక లక్ష్యములో నంతర్భాగముగ దీనికి తావొసగి యున్నారు. మానసికా నందమునకును, శాశ్వతత్వము కల్పించబడిన శారీరిక సుఖమునకును నిలయమైన స్వర్గప్రాప్తికంటె, మానసిక, శారీరిక పరిచ్ఛిన్నతలనుండి విమోచనపూర్వకముగా ఆత్మసంబంధమైన నిత్యశాంతిని, విశ్రాంతిని, నీరవతాస్థితిని పొందుట యనునది మిక్కిలిగా నచ్చగల లక్ష్యమే యనుటకు సందేహము లేదు. కాని, ఇదియును ఒకవిధమైన ఆకర్షణయే యగుచున్నది. ప్రపంచమునెడ మనస్సు విసిగి వేసారి పోవుటకు, జన్మలనెత్తు సాహసమును జీవుడు చేయనొల్ల కుండుటకు ప్రాధాన్యము నొసగు నీ లక్ష్యము బలహీనతకు సూచకమగునే కాని, పరమలక్ష్యము గానేరదు.

ముక్తిని గాంచవలెనను కోరిక, ఆ ముక్తి ఎంతటి మహోదాత్తమగున దైనను, అహంకారమునుండి జనించినదే. అది మన వ్యక్తిత్వపు భావనను పురస్కరించుకొని బయలుదేరినట్టిది. తన వ్యక్తిగత శ్రేయమును కోరునదియు, దుఃఖానుభవమునుండి విడుమర నాశించునదియు, తిరిగి జన్మయై తవలసిన బాధ లేకుండపోవలెనని యాక్రోశించునదియు నీ వ్యక్తిత్వమే. జన్మరాహిత్య మిందు వలననే మన జీవిత పరమలక్ష్య మగుచున్నది. వైయక్తిక మోక్షసక్తిని దాటి పైకి పోనేర్చినవే తప్ప, ఈ అహంకారపు కుదురు పూర్తిగా నిర్మూలించబడ నేరదు. ఈశ్వరుని మన మన్వేషించుట ఈశ్వరునికొరకే కాని మరి దేనికొరకును కారాదు. ఏలయన, అది మన యథార్థసత్తనుండి వచ్చిన పరమాహ్వానము, ఆత్మస్వరూపమునందలి పరమగంభీర సత్యము. మోక్షముకొరకు, ఆత్మ స్వాతంత్ర్యముకొరకు, పరమమైన ఆత్మోపబద్ధికొరకు, ఈశ్వరునితో సాయుజ్యముకొరకు మనము చేయు ప్రయత్నము సమర్థనీయమై యొప్పురుట అది మన స్వభావము

యోగసమన్వయము

యొక్క పరమధర్మమైనందువలననే, - మనలోనున్న అవరమును మనలోని పరము తనవైపున చాకర్పించుకొనుట మైనందువలననే, - మనలోనున్న యాశ్వురుని దిశ్యసంకల్పమైనందువలననే. తగిన సమర్థనమేకాక, అది యద్దానికి పరమహేతువు కూడ నగుచున్నది. ఇతర హేతువులన్నియు అసహజముగా పెరిగిన పెరుగుదలలు, అప్రచానమైన సత్యములు, ఉపయోగకరములగు నాకర్షణలు మాత్రమే. వాని ఉపయోగము తీరిపోయి, పరముని తోడను, సకలజీవుల తోడను ఏకత్వస్థితి మన చేతనయందు నెలకొని, అంగలి యానందము మన అధ్యాత్మిక వాతావరణముగ విలసిల్లు సమయము వచ్చుటతోడనే సాధకుడు వానిని వదలివేయుట అత్యంతావశ్యకము.

ఈ వైయక్తిక మోక్షేచ్ఛ మరొక యాకర్షణచే జయింపబడుట తరచుగా చూచుచుందుము. అదికూడ ఉన్నతస్థాయిలో మన ప్రకృతి గైకొను నొక మలుపునకు సంబంధించినదే. ముక్తాత్మ అనునరించవలసిన కార్యవద్ధతి ముఖ్యలక్షణమెట్లుండవలెనో అమృది సూచించును. అమితాభబుద్ధుని యాత్మ నిర్వాణద్వారము చెంతకు చేరినప్పుడు, అతడద్దానినుండి మరలిపోయి, ప్రపంచములో ఒక్క జీవి దుఃఖియై, అజ్ఞానియై మిగిలి యున్నంతకాలము తానా ద్వారము దాటి పోనని శపథము గైకొన్న మహాత్తరగాథయందు గర్భితమైనది ఇదియే. “అష్టసిద్ధులతో గూడిన పరమస్థితినిగాని, జన్మరాహిత్యమునుగాని నేను కోరను. దుఃఖితులైన సకలజీవుల దుఃఖమునూ నేను పొంది వారిని దుఃఖ విముక్తులుగ జేయుటకై వారియందు ప్రవేశింతునుగాక” - అను భగవత పురాణములోని మహోదాత్త శ్లోకమున నీ యర్థమే ఇమిడియున్నది.

వివేకానందస్వామిచేత ఒక లేఖలో నీ క్రింది విశిష్ట భావోపేతవాక్యముల నుల్లేఖింపజేసిన దిదియే. ఆ మహావేదాంతి ఇట్లు వ్రాసినాడు : “నా మోక్షమునకై కోరికయెల్ల నాలో పూర్తిగ నశించిపోయినది. మరల మరల జన్మలు ఎత్తి దుఃఖపరంపరల ననుభవింపవలెనని కోరుచున్నాను. ఎందుకు ? ఉన్న ఒకే ఒక భగవంతుని, - సకలజీవాత్మల సమష్టిరూపుడైన భగవంతుని, - అంతేకాదు, - దుష్టుల రూపములోనున్న నా భగవంతుని, - దుఃఖితుల రూపములోనున్న నా భగవంతుని, - సకలజాతులలోనూ దీనుల రూపములోనున్న నా భగవంతుని

దివ్యకర్మాచరణము

అర్చించుకొనుటకు. నేను ప్రత్యేకముగా అర్చించునది అతని నొక్కనినే. ఉన్నతుడు పతితుడు, పుణ్యాత్ముడు పాపాత్ముడు, దేవతారూపుడు క్రిమిరూపుడు, అయిన ఆ ప్రత్యక్షస్వరూపుని ఆ జ్ఞేయస్వరూపుని, ఆ వాస్తవికస్వరూపుని, ఆ నిఖిలస్వరూపుని అర్చించుచు, ఇతర విగ్రహములనెల్ల పగులగొట్టివేయండి. ఎవనికి పూర్వజన్మము, ఉత్తరజన్మము లేదో, ఎవనికి మరణము, గమనాగమన మలు లేవో, ఎవనిలో మనమింతకుముందు ఎల్లప్పుడునూ ఉండి ఇకముందుగూడ ఎప్పుడునూ ఉండగలమో అట్టివానిని అర్చించుచు ఇతర విగ్రహములనెల్ల పగుల గొట్టివేయండి.”

ఉన్న విషయమంతయు కడపటి రెండు వాక్యములలోనే యున్నది. కుటుం బమును, సమాజమును బాహ్యముగ వదిలివేయుట మాత్రమున నది నిక్కమైన సన్యాస మెట్లుకాదో, అట్లే ఇహజీవనమును త్రోసిపుచ్చుటయు, ఆధ్యాత్మిక విలయనమును జీవుడు పొందుటయు జన్మబంధమునుండి నిక్కమైన విమోచనము కానేరదు. ఎవనియందు పూర్వజన్మము, ఉత్తర జన్మము, అంతర విభాగము లేదో, జన్మలు లేని నిత్యమైన ఆత్మసంస్థితి మాత్రమే ఎవనియందు కలదో, అట్టి ఈశ్వరునితో అంతరమున ఏకత్వమును పొందుటయే నిక్కమైన విమోచనము. అంతరమున విముక్తుడైనవాడు కర్మగా చేయుచుండియు చేయవివాదేయని గీత నుడువుచున్నది. ఏలయన, ప్రకృతి కదినాథుడై న పరమేశ్వరుని యాజ్ఞకు లోబడి అతనిలో పనిచేయునది ప్రకృతి. అటుఅనే, వంద పర్యాయములు దేహధారణ మొనర్చినను అతడు జన్మబంధమునుండియు, సంసారచక్రమునుండియు విముక్తుడే.

ఏలయన, అతడు నివసించునది జనన మరణములు లేని ఆత్మయందు, శారీరిక జీవితమునండు కాదు. కావున, పునర్జన్మమునుండి తప్పించుకొనుటయందాసక్తిని ఇతరులెవరు వదలకున్నను, పూర్ణయోగ సౌధకుడు పగులగొట్టి పాద వేయవలసిన విగ్రహములలో నిది మొకటి. ఏలయన, అతని యోగము విశ్వాత్మను సాక్షాత్కారమును వ్యష్ట్యాత్మ పొందుట మాత్రముతో పరిమిత మగునది కాదు సకల జీవాత్మల సమష్టి రూపమైన విశ్వాత్మ సాక్షాత్కారము పైతము దానియందంతర్భూతమైయున్నది. కావున, నీ యోగము వైయక్తిక మోక్షేచ్ఛా ప్రవృత్తి

యోగసమన్వయము

పూర్వకముగా జగచ్ఛక్రమునుండి తప్పించుకొనిపోవుటకు పరిమితమై పోనేరదు. విశ్వపరిమితుల నధికరించిన అతీతానుభవ స్థితియందుకూడ అతడు పరమేశ్వరుని యందు ఎల్లరితోడను ఏకమై యున్నాడు. కావున విశ్వములో అతడు కొనసాగించ వలసిన ఈశ్వరకార్య మింకనూ మిగిలియే యుండును.

*

*

*

ఏ మనఃకల్పిత నియతిచేగాని, ఏ మానవధర్మ ప్రమాణముచేగాని ఈ కార్యము నిర్ణీతముకాజాలదు. ఏలయన, అతని చేతన మానవ ధర్మమును, దాని పరిధులను దాటిపోయి, దివ్యస్వాతంత్ర్యములోనికి చేరుకొనినది. బాహ్యము, నశ్వరమునైన నియతిని దాటిపోయి, అంతరము, నిత్యమునైన ఆత్మనియతి లోనికిని, పరిచ్ఛిన్నతలోని బంధహేతుక ప్రమాణములను దాటిపోయి అపరిచ్ఛిన్నతయందలి బంధరహిత స్వయంనిర్ణయస్థితిలోనికిని ప్రవేశించినది. “అతడెట్లు నివసించినను, ఎట్లు వర్తించినను, నాయందే నివసించును, నాయందే వర్తించును.” అని గీతావాక్యము. మానవబుద్ధి నిర్ణయించిన నియమములు ముక్తాత్మకు వర్తింపజాలవు, మానసిక సంబంధములును, పూర్వనిర్ణయములును విధించిన ప్రమాణములు, శోధనలు అతనినిగురించి తీర్పు చెప్పుటకు వనికిరావు, పొరపాట్లు పడుట నైజముగాగల యీ న్యాయనిర్ణేతల న్యాయనిర్ణయాధికార పరిధి కాతడతీతుడు.

సన్యాసుల కాషాయ వస్త్రముల నతడు ధరించినను, లేక సంపూర్ణ గృహస్థ జీవితమునే నడపుచున్నను, బుద్ధుడు, క్రీస్తు, శంకరుని మాదిరిగ మానవులకు నేరుగ జ్ఞానబోధ చేయుచున్నను, లేక జనకునివలె రాజ్యపాలన మొనర్చుచున్నను, లేక శ్రీకృష్ణునివలె రాజనీతిజ్ఞుడగును, సైన్యధినేతగను లోకమునకు గన్నట్టినను, ఏమి తినినను ఏమి త్రాగినను, ఎట్టి అలవాటులు వ్యాసంగములు కలవాడైనను, అవజయములు పొందినను జయములు పొందినను, నిర్మాణాత్మకమైనవని చేయుచున్నను వినాశాత్మకమైన వని చేయుచున్నను, పూర్వవ్యవస్థను బలపరచి పునరుద్ధరించుచున్నను, లేక నూతనవ్యవస్థా నిర్మాణమునకై కృషిచేయుచున్నను, లోకులు

దివ్య కర్మాచరణము

సమ్మానింప నుత్సహించెడి సహచరులు కలవాడైనను, లేక ధర్మవర్తనమున వారిచేతా మధికులమనెడి భావమున సంఘ బాహ్యులుగను పతితులుగను భావింపబడెడి సహచరులు కలవాడయినను, సమకాలికులచే నతని జీవితము, వర్తనము ప్రశంసింపబడునదైనను లేక లోకము నపమార్గమున బెట్టి మతవిషయికముగను, నైతికముగను, సాంఘికముగను అధర్మదోరణుల బ్రోత్సహించుచున్నట్లుగా నిరవించిబడునదైనను, - ఈ వివక్షలేవియు నతని విషయములో పరిగణనీయములుకావు. మానవుల న్యాయనిర్ణయములు, అజ్ఞులు రూపొందించు ధర్మములు అతని ననుశాసింపజాలవు.

తనలో వినవచ్చు నంతర్వాణి కతడు విధేయుడు. కానరాని యొక దివ్య శక్తిచే నతడు నడుపబడుచుండును, అతని యథార్థ జీవన మతని యంతరములో నున్నది. భగవంతునియందు, పరమేశ్వరునియందు, అనంతునియందు నివసించుచు ప్రవర్తించుచుండుటయే ఆ జీవితలక్ష్యము. కాని, అతని వర్తనము ఏబాహ్య వియతిచేతను అనుశాసింపబడక పోయినను, బాహ్యముకాని ఒక నియతినిమాత్రమది పాటించుచుండును. ఏ వైయక్తిక కామముచేతను, లేక లక్ష్యముచేతను, అయ్యది అనుశాసింపబడదుగాని, జగత్తునందు ఎదుకలో పనిచేయు ఈశ్వర కర్మ కలాపములో నంతర్భాగముగమాత్రమది విలసిల్లుచుండును. స్వయంవ్యవస్థితమై తత్కారణముగా సువ్యవస్థితమై యలరారు కర్మకలాపమిది.

ముక్తాత్ముని కర్మాచరణము కామముచే ప్రేరితముగాక, లోకసంగహార్థముగ, - అనగా లోకమును కూడగట్టియుంచుటకు తోడ్పడునదిగ, - లోకమునకు నిర్దిష్టమైన మార్గములో అద్దాని పరిపాలనా నిర్వహణములు కొనసాగుటకు తోడ్పడునదిగ, - విలసిల్లవలెనని గీత యుద్బోధించుచున్నది. కాని, ఈయాదేశ మేరీతిగా వ్యాఖ్యానించబడుచున్నదనిన, - ప్రపంచము మాయ కావునను, అత్యధిక సంఖ్యాకులగు జనులు మోక్షమున కనధికారులు కావునను, సాంఘిక ధర్మముచే వారికి విహితమైయున్న పూర్వాచారపూర్వక కర్మలయందు ఆసక్తి వారిలో పెంపొందులాగున ముక్తాత్ముడైనజ్ఞుని కర్మల నాచరించవలెనని ఆ వ్యాఖ్యాన సారాంశము. అది అట్లే యగునేని, అది చాల అలతి నియమమే యగును. ప్రతి ఉదాత్త హృదయుడు ఆమితాభబుద్ధుని దివ్యప్రతిజ్ఞను, భాగవతపురాణపు పరమ ప్రారన

యోగసమన్వయము

మును, వివేకానందుని తీవ్రకాండను అనుసరించు నిమిత్తముగ దానిని త్రోసి వుచ్చుటకే సిద్ధమగును. అట్లుగాక, ఈ జగత్తు ఈశ్వర ప్రేరితముగ ఈశ్వరుని వైపుగా ప్రయాణించుచు, మానవుని రూపమున అవిష్కారము పొందిన ప్రకృతి కొనసాగించు మహోద్యమమనియు, గీతయందు భగవానుడు తాను పొందవలసినదీ, పొందకయున్నది ఏమియులేకపోయిననూ సర్వదా కర్మయందు ప్రవర్తించుచున్నట్లుగా చెప్పుకొనిన కర్మ ఇదియే యనియు. — ఈ దృక్పథమును మన మామోడింతుమేని, గీతయందలి ఈ మహానీయాదేశమునకుగల నిక్కమైన గంభీరార్థము మనకు సువ్యక్తమగును. ఆ యీశ్వర కర్మయందు పాల్గొనుట, ఈశ్వరుని కొరకు జగత్తులో నివసించుట, — ఇదియే కర్మయోగి అనుసరించవలసిన నియతి, — జగత్తులో ఈశ్వరునికొరకు నివసించుటయన, జగత్తునం దీశ్వరు డంతకంత కధికముగా అభివ్యక్తము కాగలుగునట్లును, తెలియరాని యీ మహాయాత్రయం దేమార్గముమీదుగా నైనను జగత్తు ముందుకు సాగిపోయి ఆ దివ్యత్వమునకు మరింత సన్నిహితము కాగలుగునట్లును వ్యవహరించుటయే.

ఇది యత డెట్లు చేయవలెను, ఏ ప్రత్యేక విధానానుసారము చేయవలెను, అనునది ఏ సామాన్య నియతినిబట్టియు నిర్ణీతము కాజాలదు. అది మన లోపల నుండియే వికసించి తనను దాను నిర్వచించుకోవలసియున్నది. ఆ నిర్ణయము పరమాత్మయైన ఈశ్వరునకును, ఆయన చేతిలో నువకరణమునకును నడుమ తేల జాలసియున్నది. మన విమోచనమునకు పూర్వముగూడ, మనమది గుర్తింపగలుగు స్థితికి వచ్చుటతోడనే, మన అంతరాత్మనుండియే ఈ అనుజ్ఞ, — ఆధ్యాత్మికముగ నిర్ణీతమైన యీ వరణము, — అవిష్కృతమగును. చేయవలసిన కర్మను గురించిన జ్ఞానము కేవలము లోపలనుండి పుట్టుకొనిరావలసినదే. ముక్తజీవి నిర్వర్తించవలసిన కర్మ ఇదియని, అనుసరించవలసిన పద్ధతి అదియని ఏ ప్రత్యేకకర్మను, తప్పనిసరి యనునట్లు బాహ్యముగ నిర్ణీతమైన ఏ కార్యపద్ధతిని, లేక నియంతిని నిర్దేశించుటకు వీలులేదు. చేయవలసియున్న యీ కర్మను నిర్దేశించెడి గీతలోని పద ప్రయోగము (కర్తవ్యం కర్మ) ఫలపేక్షరహితముగా మన విధిని మనము నిర్వర్తించవలెనను నర్థములో నన్వయించబడి వ్యాఖ్యానించబడినది. కాని, ఇయ్యది

భావసంపుటియందు ఆధ్యాత్మికముగాక నైతికము, అంతరికముగ లోతైనదిగాక బాహ్యమునైన ఐరోపీయ సంస్కృతినుండి జనించిన భావన.

విధియని మనము సామాన్యముగా పేర్కొనదగినది ఎక్కడను లేదు. తరచుగా ఒకదానితో నొకటి సంఘర్షించుకొను విధులుమాత్ర మున్నవి. ఇవి మన పరిసరములనుబట్టియు, సామాజిక సంబంధములనుబట్టియు, జీవితములోని బాహ్య పరిస్థితులచే ఏర్పడిన మన అంతస్తునుబట్టియు నిర్ణీతమగుచుండును. అపరిపక్వమైన నైతికప్రవృత్తికి తగు శిక్షణ యొసగి, స్వార్థపూరిత కర్మప్రవృత్తిని నిరుత్సాహపరచు ప్రమాణము నొకదానిని ఏర్పాటుచేయుట కవి మిక్కిలి యుపయోగకారులే. లోవెలుగు అనునది సాధకునికి లేనంతకాలము, అతడు తనకు అందుబాటుయినంతలో మేలుతరమైన వెలుగు ననుసరించి తనకు తాను నడుపుకొనుచుండవలెనని లోగడనే చెప్పబడినది. ఏదేని ఒక విధిని, సూత్రమును, పక్షమును తాత్కాలికముగా తనకు ప్రమాణముగ నేర్పాటు చేసికొని యతడు ప్రవర్తించవచ్చును. కాని, ఏమైనను, ఈ విధులు బాహ్యవిషయములే, ఆత్మసంబంధమైనవి కావు. మన యీ మార్గములొ మనకు ధర్మ ప్రమాణముగ నుపయోగపడ జాలినవి కావు. యుద్ధము చేయవలసివచ్చినపుడు యుద్ధము చేయుట, తన ఓంఘమిత్రులపై నైనను శస్త్రప్రయోగము చేయుట, సైనికుని విధి. కాని, అదే ధర్మమునుగాని, దానిని పోలిన ధర్మమునుగాని; ముక్తజీవునకు విధించుటకు వీలులేదు. అదిగాక, ప్రేమించుట, దయగలిగియుండుట, మన సత్తయందు పరమసత్యమునకు విధేయుల మగుట, పరమేశ్వరాదేశము ననువర్తించుట, వీటిని విధులనుటకు వీలులేదు. ఇవి పరమేశ్వరుని వైపునకు ఆరోపించెడి మన ప్రకృతి ధర్మము. మన ఆత్మసంస్థితినుండి బయల్వెడలు ప్రవృత్తి ప్రవాహము, మన ఆత్మస్వరూపపు మహనీయ యాధార్థ్యము.

ముక్తుడైన కర్మయోగిప్రవృత్తికూడ అట్లు తన ఆత్మనుండి పొంగివచ్చినది కావలెను. ఆధ్యాత్మికముగ పరమేశ్వరునితో నత డైక్యము పొందినదాని సహజ ఫలితమై అయ్యది అతనిలోనుండి బహిర్గతము కావలెను. అంతియే కాని, మానసిక సంకల్పము, భావన, వ్యావహారిక హేతువాదయుక్తి, సాంఘిక దృష్టి, వీనిచే

యోగసమన్వయము

రూపొందించబడిన యొక మహోదాత్త కల్పన కారాదు. సామాన్య జీవితము నందు, వైయక్తికముగను, సాంఘికముగను, సాంప్రదాయకముగను రూపొందిన నియతి, ప్రమాణము, లేక ఆదర్శము మార్గదర్శకమే యగును. కాని, ఆధ్యాత్మిక యాత్ర ప్రారంభమైన పిమ్మట, దీని స్థానమున, మన ఆత్మసంయమమునకు, విమోచనమునకు, సంసిద్ధికి అవశ్యమగుచు, అంతరము బాహిరముకూడనై యొప్పురు జీవనపద్ధతి యొకటి మనకు ఏడుగడయై వెలయవలెను. మన మనున రిండు మార్గమున కనుగుణమైనదియు, లేక మన అంతరమునగల పరమగురు వుద్బోధించినదియు, దారి చూపి మనలను ముందుకు నడిపించు పరమనేత ఆదేశించినదియు నై ఆయ్యది దీపించవలెను. అత్మయొక్క అనంత్యము, స్వాతంత్ర్యము అనుభూతమగు కట్టకడపటి దశలో, బాహ్యప్రమాణము లన్నియు పూర్తిగా విసర్జించిబడి, పరమేశ్వరునితోడి యైక్యముతో, పరమేశ్వరునకు స్వచ్ఛందముగను, సంపూర్ణముగను మనము విధేయుల మగుటయు, మనస్వరూప స్వభావముల సంపూర్ణాధ్యాత్మిక సంసిద్ధికై స్వచ్ఛందముగ మన కార్యాచరణము ప్రవర్తలుటయు మాత్రమే మిగిలియుండును.

మన స్వభావముచే నిర్ణీతమై నియతమైన కర్మయే మన ప్రవృత్తిధర్మము కావలెనన్న గీతాబోధను ఈ గంభీరార్థములోనే మనము గ్రహింపవలసియున్నది. ఉపరితలపు గుణశీలములు, అభ్యాసప్రవృత్తులు, అనునర్థమున స్వభావపదమిచ్చట ఎంతమాత్రము ప్రయోగింపబడలేదు. 'స్వభావము' అనేడి వాచ్యార్థమునందే ఆయ్యది ప్రయుక్తమై యున్నది. 'స్వ-భావ' మనగా, మన స్వకీయసత్త, మన మూలప్రకృతి, మన ఆత్మలయందలి దివ్యపదార్థము, అన్నమాట. ఈ మూలములో నుండి ఏది పెల్లుబికి వచ్చినను ఆయ్యది అత్యంత ప్రగాఢము, సారథూతము, సమీచీనమునై విలసిల్లును. తక్కినవి, అభిప్రాయములు, ఆవేగములు, అలవాటులు, కోరికలు, అన్నియు కేవలము ఉపరితలమున రూపొందినవి, లేక యాదృచ్ఛిక చావల్యముతో లోనుండి బహిర్గతమైనవి, లేక, వెలినుండి మనలోనికి ప్రవేశించినవి మాత్రమే యగును. అస్థిరములై మార్పులు చెందునట్టివవి. ఇది అటుల గాక, స్థిరమై నిలిచియుండును. ఇది ప్రకృతి మనయందు వివిధకరణముల రూప

దివ్యకర్తాచరణము

మనలో గైకొన్న స్వరూపముకంటె వేరైనది. మనలో నిలుకడగా అభివ్యక్తమగు మండెడు స్వరూపముకంటె గూడ వేరైనది. విశ్వమున సార్వకాలికముగ నిలిచి యుండునదై తేజరిల్లెడి మనలోని ఆధ్యాత్మిక సత్తయది. మనలో నిష్ఠితమైయున్న ఆత్మ-సంఘాతియు దీనిలో నంతర్భాగము.

అయినను, అంతరికము, యథార్థము నగు నీ స్వభావనియత కర్మను మనము సులభముగ గుర్తింపజాలము. అహంకారమువలన మన బుద్ధియు, హృదయమును కలుషితములై యుండునంతకాలము ఇయ్యది మనకు తెలియరాక తెరమరుగుననే యుండును. అంతవరకును మనము మన పరిపరములనుండి యేతెంచిన నానావిధములైన అస్థిర భావములు, ఆవేగములు, కోరికలు, సూచనలు అనుశాసనములనే అనుసరించుచుండుము. లేక అశాశ్వతమైన మన యీ మానసిక, ప్రాణిక, శారీరిక వ్యక్తిత్వము కల్పనచేసినవాటేనే కార్యరూపమున బెట్టుచుండుము. ఈ వ్యక్తిత్వము మన స్వకీయ సత్తకు, అవర విశ్వప్రకృతికి నడుమ జరిగిన ఆదానప్రదానముల ఫలితముగా మనకొరకై రూపొందించబడిన ప్రయోగాత్మకమగు నస్థిరమైన కల్పితాత్మ మనము విశుద్ధుల మగుచుండినకొలది, మనలోని యథార్థ సత్త అంతకంతకు స్పష్టముగా తనను తాను ప్రకటించుకొనుచుండును. బయటనుండి వచ్చు సూచనలయందు మన సంకల్పము చిక్కుకొనుట అంతకంతకు తగ్గిపోవును. అలతియైన మన మానసిక కల్పనలలో మనము కప్పువడిపోవుటయు క్రమముగా క్షీణించును. అహంకారము విసర్జించబడి ప్రకృతి విశుద్ధిని బొందినప్పుడు కర్మ ఆత్మాదేశముల ననువర్తించును, —ఆత్మయొక్క గభీర తలములనుండియు, ఉన్నతశిఖరములనుండియు ప్రవహిల్లును. లేక, మన హృద్దేశములయందు కొనరాక నదా ఆసీనుడై యుండు పరిమేశ్వరునిచేతనే బాహుళ్యముగా నియతమగుచు విరాజిల్లును.

విశ్వాసమునకు, ఆచరణకు సంబంధించిన సకల సాంప్రదాయక సూత్రములను, మార్పు నంగీకరించని సకల బాహ్యనియతులను, సకల బాహ్య ప్రకృతి కల్పనలను, ఒక్కమాటలో సకల ధర్మములను, యోగి పరిత్యజించి ఈశ్వరుని మాత్రమే శరణు పొందవలెననునది గీత కట్టకడ కొనగుచున్న సరమసందేశము.

యోగసమన్వయము

కామము, సంగము లేక, సకల ప్రాణులతోడను ఏకత్వమును బొంది అనంతమైన పరమ సత్యమునందు, పరమవిశుద్ధతయందు నివసించుచు, తన అంతశ్చేతన అగాధతలములనుండి ప్రవర్తించువాడై, అమరము, దివ్యము, పరమమునైన తన ఆత్మస్వరూపముచే పరిపాలించబడు కారణమున అతడాచరించు కర్మలన్నియు మన నిక్కమైన ఆత్మస్వభావవిశేషము ద్వారా, మనలోని దివ్యశక్తిచేత సరా సరిగ నడుపబడుచుండును. జగత్తులో ఈశ్వరసంసిద్ధిని సాధించుటకై, ఎరుకగలిగి, పోరాడుచు, పాటుపడుచు, ప్రేమించుచు, ప్రవర్తిల్లు నీ స్వభావము సదా దివ్యమై యలరారుచు, కాలపరిధిలో అనంతుని ఆత్మప్రకటనము రూపమున విరాజిల్లుచున్నది.

ఈశ్వరునితో ఏకత్వమును బొందిన మన అంతరాత్మయొక్క వెలుగు నుండియు, శక్తినుండియు స్వచ్ఛందముగా, స్వేచ్ఛగా, పొరపాటుల కాస్కారము లేని విధముగా, అవిర్భూతమగు దివ్యకర్మాచరణమే యీ పూర్ణకర్మయోగము లోని చిట్టచివరి దశ. ముక్తికొరకై మనము తప్పనిసరిగ ప్రయత్నము చేయవలసినది సంసార దుఃఖమునుండి వైయక్తముగా మనము విముక్తులమగుటకే కాదు, వైయక్తిక ముక్తికూడ మనకు లభించగలదనుటలో సందేహము లేదు. కాని, మనము ముక్తి నన్వేషించవలసినది ముఖ్యాతిముఖ్యముగా చిత్తుడు, పరముడు నైన యీశ్వరునితో నైక్యమును బొందగలుగుటకు. అటులనే, పరిపూర్ణతను, పరమ సంస్థితిని, విశుద్ధతను, జ్ఞానమును, బలమును, ప్రేమను, సామర్థ్యమును మనము సంపాదించవలసినది వ్యక్తిగతముగా మనమా దివ్యప్రకృతిసంపద ననుభవించుటకు, లేక దేవతారూపులమై మనము విలసిల్లుటకు గాదు. మన సాధనఫలితముగా అదికూడ మనకు సిద్ధింపగలదనుటలో సందియములేదు. కాని, మనమీ సంసిద్ధి నన్వేషించవలసినది ముఖ్యాతిముఖ్యముగా, ఈ విముక్తియు, సంసిద్ధియు మనలోని ఈశ్వర సంకల్పము, ప్రకృతివిధానములో మన ఆత్మయొక్క పరమ యాథార్థ్యము, విశ్వమున క్రమవికాస పూర్వకముగా కొనసాగు నభివ్యక్తికి నిత్య నిరీక్ష గమ్యము అయినందువలననే.

స్వతంత్రము, విశుద్ధము, ఆనందమయమునైన పరాప్రకృతి మొదట వ్యక్తియం దభివ్యక్తమై తద్వారమున జగత్తులో నభివ్యక్తము కావలసియున్నది.

నివ్వకర్తాచరణము

అవిద్యాస్థితియందుకూడ వ్యక్తి వాస్తవముగ విశ్వసమష్టియందు విశ్వప్రయోజనము నిమిత్తమే జీవించుచున్నాడు. ఏలయన, ఆహంకారికములైన తన కోరికలను, ప్రయోజనములను సాధించు ప్రయత్నములోనే యతడు ఆ యాహంకారిక ప్రయత్నముద్వారా భువనములయందు ప్రకృతి కొనసాగించు కార్యమునకు తోడ్పడునట్లుగ నామెచే బలవంతముగ నియోజితుడగుచున్నాడు. కాని అది యతడు తెలిసికొని చేయుటలేదు. ఆ చేయు పని సైతము దోషభూయిష్టము. అశ్లద్గదించు తోడ్పాటు అసమగ్రచేతనతో అసమగ్ర వికాసమునొంది అసమగ్ర రీతిలో కొనసాగుచున్న యామె కార్యసరళికి మాత్రమే. ఆహంకారమును విడనాడి ఈశ్వరునితో ఐక్యము చెందుటతో నతని వ్యక్తిత్వము విముక్తిని ఆత్మ సావల్యమునూగూడ పొందుచున్నది. ఆ రీతిగా విముక్తుడు, విశుద్ధుడు, పరిపూర్ణుడైన వ్యక్తి, ఈశ్వరాంశమై విలసిల్లెడి యాత్మ. విశ్వాతీత ఈశ్వరత్వము నందు ఆ యీశ్వరునికొరకే, విశ్వమున నంతర్గతమైయున్న ఆతని యిచ్చ కొరకే, సంపూర్ణమైన యెరుకతో సర్వసమగ్రముగా నివసింప నేర్చును.

జ్ఞానమార్గములో మనము వ్యక్తిత్వములో నుండియు, విశ్వసమష్టిలో నుండియు వెలికి లంఘించి, సకల యోచనలను, సంకల్పములను, కర్మలను, ప్రకృతి పథమును సర్వమును విడనాడి, నిత్యునియందు విలీనత్వమున సర్వాతీతములో మునిగిపోయెడు ఒకానొక ఘట్టమునకు మనము చేరుకొనుట కలదు. ఈశ్వర సాక్షాత్కారమును పొందినవాని కది విధాయకము గాకపోయినను, మనలో నున్న ఆత్మ అన్వేషించెడి లక్ష్యము, గైకొనెడి నిర్ణయము అదియే కావచ్చును. అటులే భక్తిమార్గమున, తీవ్రమైన భక్త్యానందములద్వారా మనము ఆ పరమ ప్రేయసితో సాయుజ్యమును బడసి, ఆతనియందే నిమగ్నులమగుచు ఒక దివ్య నందలోకమున ఆతనితో నత్యంత సన్నిహితముగ మెలగుచు, ఆతని దివ్య సాన్నిధ్య మహదానందమున నల్లై శాశ్వతముగా నుండిపోవు పరిస్థితికి మనము చేరుకొనుటయు కలదు. అదికూడ మనలోనుండి పచ్చిన ప్రేరణము, మన ఆత్మ చేసికొనిన ఆధ్యాత్మిక పరణమే కావచ్చును. కాని, కర్మమార్గములో ఇంకొక పరిస్థితి యేర్పడుట కవకాశమున్నది. ఈ మార్గమున ప్రయాణించుచు మనము, అనంతనితో సాధర్యమును పొందుటద్వారా విముక్తిని, సంసిద్ధిని బడయు స్థితికి చేరుకొనవచ్చును.

యోగసమన్వయము

ఈ స్థితిలో మనము, మన ఆధ్యాత్మిక సంస్థితియందేకాక మన సంకల్పము నందు, ఆత్మశక్తి ప్రకటనమునందుగూడ ఆతనితో ఏకత్వమును పొందియుండుము. కర్మాచరణమొక దివ్యమైన ఘోషంలో నడచుట యీ ఏకత్వసిద్ధికి సహజ పర్యవసానము. ఆధ్యాత్మిక స్వాతంత్ర్యపూర్వకమైన దివ్యజీవనము దీని యాత్మ ప్రకటనమునకు శరీరము. పూర్ణ యోగములో ఈ దృక్పథములు మూడును, ఇతర సంస్కర్మమొల్లని తమ ప్రత్యేకభోరణులను విసర్జించి, ఒకదానినొకటి కలిసి కొవి ఏకమగుటయు, లేక ఒకదానిలోనుండి యొకటి ఆవిర్భావము నందుటయు సంభవించును. ఆత్మనావరించిన మనస్సును తెర తొలగిపోగా మనము సర్వాతీత స్థితిలో నివసింప నేర్తుము. హృదయమునందలి భక్తితత్పరతద్వారా, అఖండ పరమ ప్రేమానందైకరసమున నోలలాడగలుగుదుము. మన సత్తయందలి సకల శక్తులు ఒకే దివ్యశక్తిలోనికి ఉద్ధరించబడి, ఒకే దివ్యేచ్ఛకు, దివ్యశక్తికి మన యిచ్చ, మన కార్యకలాపములు సమర్పితములైపోగా, పరావ్రకృతియందలి శక్త్యాత్మక సంసిద్ధిని మనలో నావిష్కరించుకొనగలుగుదుము.

అతిమానసము - కర్మయోగము

మానవసత్త నంతనూ మహోన్నతమైన ఆధ్యాత్మిక చేతనలోనికి, మహా విస్తృతమైన దివ్యసంస్థితిలోనికి పరివర్తనము చెందించుట యనునది పూర్ణయోగపు సర్వసమగ్ర చరమలక్ష్యములో నత్యంత ప్రధానాంశమై యున్నది. మనలోని సంకల్పక్రియాప్రవృత్తుల విభాగములు, జ్ఞానప్రవృత్తుల విభాగములు, మనలోని ఆలోచనాత్మక సత్త, రసభావాత్మక సత్త, ప్రాణమయ సత్త, మనలోని పురుష ప్రకృతుల తత్వము సమస్తము, అనంతుడు, నిత్యుడునైన యీశ్వరునే అన్వేషించి, ఆతనిలోనికే చొచ్చి, ఆతనిలోనే ఐక్యము చెందవలెను. కాని, మానవుని ఇప్పటి ప్రకృతిలక్షణము పరిచ్ఛిన్నము, విభక్తము, విషమమునై యున్నది. తన సత్తయందు మిక్కిలి బలముగానున్న విభాగముస నేకాగ్రతను బొంది, తన ప్రకృతికి తగిన యొక సునిశ్చితమైన అభివృద్ధిపథము ననుసరించుట ఆతనికి మిక్కిలి సులభము. పరమమైన అనంతత్వసాగరములోనికి వెంటనే సరాసరిగ ఒక్క ఉదటున లంఘించెడి శక్తి సామర్థ్యముగల వ్యక్తులు కడు అరుదుగా నుందురు.

---

* ఈ యధ్యాయము తొలుత ప్రకటితమైన గ్రంథమునందు లేదు. దివ్యకర్మ యోగము నింకనూ విస్తరించి వ్రాయదలపెట్టి శ్రీ అరవిందులీ యధ్యాయ మును ప్రారంభించిరి. కాని, పూర్తిచేయలేదు. వారి నిర్యాణానంతరము 1965 లో ప్రచురింపబడిన శ్రీ అరవింద అంతర్జాతీయ విద్యాకేంద్ర ప్రచురణల సందర్భములో తొలుతగా నిది ప్రకటింపబడెను.

యోగసమన్వయము

కావున, కొందరు తమలోని నిత్యసత్యమైన ఆత్మస్వరూపమును గనుగొనుటకు ప్రారంభదశలో తమ ఆలోచనా సరళియం దేకాగ్రతను, ధ్యాననిష్ఠను సాధనగా నెన్నుకొనవచ్చును. కొందరు సులభతరముగ తమ హృదంతరాళములోనికి చొరనేర్చి, అచట ఆ నిత్యుడైన పరముని సాక్షాత్కారమును బొందవచ్చును. మరికొందరు, ప్రధానముగా క్రియాశక్తియుక్తులగుటవలన తమ సంకల్ప శక్తిని కేంద్రముగా జేసికొని, కర్మలద్వారా తమ సత్తను విస్తృతపరచుకొనుట మిక్కిలి శ్రేయోదాయకమగును. అట్టివారు సకలమునకును మూలమైన ఆత్మతత్వపు ఆనంత్యమున తమ సంకల్పము నర్పణము గావించుకొనుటద్వారా, అద్దానితో నైక్యమును బొంది, తమలో నిగూఢుడైయున్న పరమునిచేతనే తమ కార్యకలాపమున నడుపబడుచు, లేక విశ్వవ్యాపారమున కధినాధుడై నెగడవాడే తమ ఆలోచనలకు, భావనలకు, క్రియలకు అధినాధుడై వాటిని నడుపుచున్నాడను దృష్టితో అతని కాత్మార్పణ మొనర్చుకొని, తన్నిమిత్రముగ పొందిన విస్తృతిచే, స్వార్థరహిత స్వాజనీనతయందు విలసిల్లుచు, కర్మలద్వారా ఆధ్యాత్మికోన్నతికి సంబంధించిన ఒకవిధమగు పూర్ణ తత్వపు తొలి యనుభూతిని గాంచవచ్చును.

కాని, తొలుత ఎచ్చోటినుండి బయలుదేరినను ఈ మార్గము క్రమముగా సువిశాలప్రదేశములోనికి విస్తరిల్లక తప్పదు. కట్టకడవటికది, సుసంయోజితమైన జ్ఞానము, రసభావము, క్రియాశక్తిపూర్వక సంకల్పము, సకల సత్తయొక్కయు, సకల ప్రకృతియొక్కయు సంసిద్ధి, పీని సమష్టి విలసనము ద్వారముననే అయ్యది ముందునకు సాగవలసియుండును. అతిమానసమైన విజ్ఞానచేతనయందును, అతిమానసమైన జీవనస్థాయి యందును ఈ సంయోజనము పరాకోటినందుకొనును. జ్ఞానము, సంకల్పము, రసభావము, ఆత్మసంసిద్ధి, ప్రకృతిశక్తి, ప్రతిదియు నచట తన తన పరమస్థాయినందుకొని, అన్నియు నొండొంటిలో పరమ సామరస్యమున నేకమై, దివ్య సంపూర్ణతను. దివ్య సంసిద్ధిని పొందుట సంభవించును. ఏలయన, అతిమానసము ఋతచేతన. ఈశ్వరసత్త అందు సంపూర్ణముగ నభివ్యక్తమై యుండును. అవిద్యాపరికరముతో వికదానికి పునిలేదు. సత్తయొక్క

అతిమానసము-కర్మయోగము

పరమమైన సత్యసంస్థితి అచ్చోట సంపూర్ణము, స్వతస్సిద్ధము నైన ఋతశక్తిగా, ఋతకర్మగా శక్త్యాత్మకమై విలసిల్లును.

అచటి ప్రతికదలికయు ఆత్మభానము, ఈశ్వరభానముగల ఋతవిలసనమే. ప్రతి విభాగము నచట సమస్తముతో సంపూర్ణ సామరస్యమును బొందియుండును. అత్యంత పరిమితము, పరిచ్ఛిన్నమునైన క్రియనైతము ఆ ఋతచేతనయందు నిత్యుడైన అనంతుని క్రియావిశేషమే యగుచు, నిత్యుడైన అనంతుని సహజ సంపూర్ణ పరమైశ్వర్యమున భాగస్వామ్యము నందుకొనును. అతిమానస విజ్ఞానము లోనికి ఆరోహణము మన ఆధ్యాత్మికచేతనను ఉన్నతస్థాయి కెత్తుటయేగాక, ఆ దివ్యజ్యోతిని, దివ్య సత్యమును మన సకల సత్తలోనికి, మన ప్రకృతివిభాగము లన్నిటిలోనికి అవరోహింపజేయును. అంతయు నపుడు ఆ దివ్యసత్యములో నంత ర్భాగమే యగును. పరమమైన ఏకత్వసిద్ధికి సాధనభూతమే యగును. కావున నీ యారోహణావరోహణములే పూర్ణయోగపు చరమలక్ష్యమై యుండుట అత్యంతావశ్యకము.

ఈశ్వరసత్తతో మన సత్తను ఏకముచేయుట ఈ యోగపు ఏకలక్ష్యమై యున్నది. దీనిని గుర్తులో నుంచుకొనుట మిక్కిలి యవసరము, ఈ యోగసాధనకు మనము పూనుకొనుట అతిమానససిద్ధిని సాధింపించుకొరకుగాక ఈశ్వరుని కొరకని మనము జ్ఞాపకముంచుకొనవలెను. అతిమానసలబ్ధిని మనము కోరుట కేవల మద్దాని మనతను, ఆనందమును అనుభవించుటకు గాదు, ఈశ్వరునితోడి యైక్యముయొక్క పారమ్యమును, పూర్ణత్వమును పొందినవారమై అద్దాని పరమోన్నత, పరమవిశాల సీమలలో, మన ప్రకృతియందలి ప్రతి చిన్నసందు, గొంధి, మలుపులోనూ అద్దానిని అనుభవించి, భుక్తమొనర్చుకొని, మన సత్తయం దెల్ల విధముల నది శక్త్యాత్మకమై విలసిల్ల జేయుటకు.

మహత్తరమైన ఒకానొక అతిమానవత్వసిద్ధిని, మహత్తర దివ్యశక్తి విశేషమును, బృహత్తరమైన వ్యక్తిత్వోపలబ్ధిని బడయుట అతిమానస యోగమని తలంచుట. తప్పు చాలమంది యీ తప్పు భావననే చేయుచుందురు. ఇది కడు నవత్యము, విపత్కరము నైన భావన. విపత్కర మేలయనగా, రాజసిక

యోగసమన్వయము

మైన ప్రాణాత్మక మనస్సంబంధములగు గర్వము, స్వాతిశయము, అత్యాశ వీని మూలమున మనలో తలయెత్తుట కవకాశమున్నది. దీనిని మన మధికరించి జయింపకున్నచో, ఇవి మన ఆధ్యాత్మిక పతనమునకు దారితీయును. అసత్య మేలననగా, ఇది వట్టి యాహంకారికభావన. అతిమానస పరివర్తనమునకు మొట్ట మొదటగా సాధింపవలసినది అహంకార నిర్మూలనము. ఇచ్చాక్రియాశీలుడగు మానవుని క్రియాప్రవణ ప్రకృతిని పైన పేర్కొనబడిన భావన శక్తిసంపాదన ప్రయత్నములోనికి ఆవలీలగా లాగుకొనిపోగల మహాప్రమాదమున్నది.

అతిమానస పరివర్తనమువలన శక్తి మనకు నిశ్చయముగనే చేకూరును. నిర్దుష్టకార్యాచరణమున కది ఆవశ్యకమే. కాని, ఆ చేకూరెడి శక్తి ఈశ్వరుని శక్తి, - ఆధ్యాత్మికజీవపురుషుని ద్వారమున పనిచేయు నద్వయదైన పరమ పురుషుని శక్తి. అదియే మన ప్రకృతిని, జీవితమును చేపట్టి నడిపించుటకు బూను కొనును. అయ్యది వ్యక్తిగత శక్తివిజృంభణముకాదు, - వేరుభావనగల మనోమయ, ప్రాణమయాహంకారపు చరమ సంసిద్ధిరూప విన్యాసముకాదు. ఆత్మసంసిద్ధి యీ యోగఫలితముగా చేకూరుమాట నిజమే. కాని, దాని లక్ష్యము వ్యక్తిమనతను ప్రకటించుట కాదు. ఆధ్యాత్మిక సంసిద్ధియే దాని యేకలక్ష్యము. ఈశ్వర చేతనను, ఈశ్వర ప్రకృతిని వహించునట్టి సాధర్యముక్తి ద్వారమున ఈశ్వరునితోడి యైక్యములో నిజాత్మ సంసిద్ధిని బడయగోరు లక్ష్యమది. ఇక తక్కినదెల్ల దాని ననుసరించి ప్రవర్తిల్లు విశేషముల విస్తరణమే. అహంకారికమైన ఆవేశములు, అత్యాశలు, స్వీయాధిక్యశక్తిసామర్థ్యముకొరకు వెంపరలాట, స్వాతిశయప్రవృత్తి, - ఇవన్నియు నీ మహనీయచేతనకు విజాతీయములు. అతిమానస పరివర్తనము వైపునకు అల్లంత దూరముగ చేరనరుగుటకై నను ఇవి తీవ్ర ప్రతిబంధకములై.

సాధకుడు తన పరతరాత్మస్వరూపోపలబ్ధిని గాంచుటకు ఈశ్వరునితో నైక్యము పొందుటయే అతని ప్రధాన లక్ష్యము కావలెను. తన సత్తయొక్క, - సమస్త సత్తయొక్క, - యథార్థ్యమును కనుగొనుట, ఆ యథార్థ్యము నందును, అద్దాని మహనీయచేతనయందును జీవించుట, - ప్రకృతియొక్క పూర్ణత్వసిద్ధి, - ఇవి

అనుమానసము-కర్మయోగము

యెల్ల నా మహోద్యమమున తమఁతట చేకూరు నహజఫలితములు మాత్రమే. పూర్ణ సంసిద్ధినుండి యివి వేరుచేయరానివి గనుకను, ఆ సంసిద్ధిఫలితముగ తప్పక వెంపొంది అందుబాటుగునవి కావునను, ప్రధాన లక్ష్యములో నవి యొక భాగము మాత్రమే యగును.

అతిమానస పరివర్తనము బహు కష్టసాధ్యము, సుదూరస్థితము, సాధన యందలి చిట్టచివరి ఘట్టము, అనునది కూడా జ్ఞాపకముంచుకొనుట యవసరము. సుదూరమున దృశ్యమానమగు పథాంతమున ఉపలభ్య మగునట్టిదిగా అద్దానిని పరిగణించుట యవసరము. ప్రారంభదశలోనే సాధించ వీలైన లక్ష్యముగను, నిత్యసన్నిహితమై వెంటనే చేరనగు గమ్యముగను దాని నెంతమాత్రమును పరిగణింపరాదు. ఆత్మవశీకరణకు. ఆత్మోద్గతికి ఎంతయో శ్రమవడినమీదట, కష్ట బహుళమైన ప్రకృతివికాస యాత్రాపథమున అనేక విషమ పరీక్షల నెదుర్కొనుచు పెక్కు సుదీర్ఘ ప్రయాణములు చేసిన యనంతరము చిట్టచివరకు మాత్రమే సాధ్యమై తోచగల ఉపలబ్ధి యిది.

మొట్టమొదట మనము మనలో, ఈ యోగసంబంధమగు నంతర్దృష్టిని వెంపొందించుకొని, తద్వారమున సామాన్యజీవితపు దృక్పథములను, సహజగుతులను విడనాడుట అత్యంతావశ్యకము. మన యిప్పటి సత్తయొక్క పడికట్టు నందే మనమొక విప్లవాత్మకమైన మార్పు సాధించవలసియున్నది. పిమ్మట, మన మింకనూ లోతునకుపోయి, తెరమరుగున నున్న చైత్యపురుషతత్వమును కనుగొని, దాని వెలుగుచేతను, పాలనముచేతను మన బాహ్యభ్యంతర విభాగములల్లెల్ల చైత్యప్రభావితములుగా నొనర్చి, మన మనఃప్రాణ శరీరముల సకల స్థితిగుతులను మనలోని చైత్యాత్మకు ఎరుకతోకూడిన ఉపకరణములుగా మార్చుకోవలసియున్నది. : తరువాతగాని, లేక పై ప్రయత్నము ఒక ప్రక్క కొనసాగుచున్న కాలమందే కాని, దివ్యతేజస్సును, శక్తిని, విశుద్ధతను, జ్ఞానమును, స్వతంత్రతను, విశాలతను మనలోనికి = వతరింపజేసికొనుటద్వారా మన సకలసత్తను అధ్యాత్మికము గావించుకోవలసియున్నది. వ్యష్టి మనఃప్రాణ దేహముల పరిమితులను విచ్ఛిన్నమొనర్చి, నమష్టిచేతనలోనికి ప్రవేశించి, విశ్వాత్మోపలబ్ధిని పొంది,

యోగసమన్వయము

విశ్వజనీనమగు నాధ్యాత్మిక మనఃప్రాణ శరీర చేతనలను నంతరించుకొనుటయు జరగవలసియున్నది. అతిమానస చేతనలోనికి ప్రవేశము అప్పుడు మాత్రమే సాధ్యమగుట మొదలగును.

కాని, అప్పుడుకూడ మిక్కిలి కష్టసాధ్యమైన యారోహణ మొకటి జరగ వలసియుండును. అందలి ప్రతి ఘట్టము కడు ప్రయాసతో వేర్వేరుగా అధిగమించవలసినట్టిదే. యోగమనునది జీవుని చైతన్యక్రమవికాసగతిని ఏకాగ్ర మొనరించి త్వరితపరచు ననుమాట నిజమే, కాని, ఎంత త్వరితగతి కలిగినదైనను, కారణ ప్రకృతియందు వందలకొలది, వేలకొలది సంవత్సరములు, లేక వందల జన్మలు పట్టుదానిని అది ఒక్కజన్మలో సాధింపగలిగినదైనను, క్రమవికాసగతి సమస్తము వివిధఃకానుక్రమముననే కొనసాగవలసియుండును. ఎంత ఏకాగ్రతతో, ఎంత తీవ్రవేగముతో కొనసాగు యోగసాధనయైనను అన్నిదశలనూ ఒక్కమాటుగ దాటివేయుటకుగాని, సహజ విధానమును తలక్రిందులుచేసి తుడిచి మొదలుకు చేరువగా లాగుకొని వచ్చుటకుగాని సమర్థము కానేరదు. తొందరపాటు గలిగిన అజ్ఞామనస్సు, అత్యాతురతతో గూడిన శక్త్యావేగము ఈ ఆవశ్యకత నవలీలగా విస్మరించును. అతిమానసమును అవి వెంటనే సాధింపజలెనని ముందుకు పరుగెత్తి, అనంతనియందలి ఉన్నత శిఖరములనుండి అద్దానిని క్రిందికి దిగలాగవలెనని యాసించును. ఇది వట్టి తెలివిమారిన ఆశయేగాక, మిక్కిలి ప్రమాద భూయిష్టమైనది కూడ.

ఏలయన, ప్రాణమయకోశమునందలి కామము తమోమయములు, ప్రపంచ వేగవంతములు నైన ప్రాణమయ శక్తులను మేల్కొలుపగా, అయ్యవి అద్దాని అసాధ్యపు కోరికను వెంటనే సాధించిపెట్టగలమని అశపెట్టి దానిని భ్రమింపజేయుట సంభవింపవచ్చును. దీని పర్యవసానముగా సాధకుడు, పలువిధములైన ఆత్మవంచన పాలై, తమోమయశక్తుల ఆకర్షణలకు, అసత్యప్రేరణలకు లోనగుచు, అసాధారణ శక్తులకై వేట మొదలుపెట్టి, దైవీ ప్రకృతినుండి అసురీ ప్రకృతి వైపునకు మరలినవాడై, అసహజము, అమానుషము అదివ్యమునైన భృహదహంకారపు విపరీత విస్తృతిలో అమితముగా ఊరిపోవు మహాప్రమాదము వాటిల్లుట కవకాశమున్నది అతడు అల్పసత్త, దుర్బలప్రకృతి కలవాడైనచో

అతిమానసము-కర్మయోగము

ఇంత మహాప్రమాద ముండదుగాని, స్థాయి తప్పిపోవుట, మనస్సు కీలుతప్పి విపరీతవాదనలోనికి దిగుట, ప్రాణకోశమునై తము కీలుతప్పి నైతిక భ్రంశము నకు లోనగుట, స్వస్థత తప్పిన విపరీతస్థితి యేర్పడుట.- ఈ దుష్ఫలితములు సంప్రాప్తము గావచ్చును, ఈ యోగములో, ఎటువంటి విపరీత స్థితినిగాని, అది యెంత ఘనముగ చూపట్టునదైనను, అత్మసంసిద్ధికి, ఆధ్యాత్మికోపలబ్ధికి సాధనముగా గ్రహించుటకు వీలులేదు.

సహజత్వమునకు, సహేతుకతకు అతీతమైన అనుభూతిలోనికి ప్రవేశించి నప్పుడు కూడ సాధకుడు తనస్థాయికి భంగము కలుగనీయరాదు. చేతనయొక్క శిఖరస్థానమునుండి పాదస్థానమువరకు, అంతటా ఆ స్థాయిని దృఢముగ నిలబెట్టుకొనుచునేయుండవలెను. అనుభూతిని పొందెడు చేతన, నిశ్చలమగు స్థాయిని, పరిశీలనయం దకలంకమైన వైశద్యమును, అనుక్రమమును, మహోదాత్తమగు సహజ వివేకమును, నిశితమైన ఆత్మవిమర్శకు, సమగ్విచక్షణకు, సమానాధికరణమునకు, స్థిరదర్శనమునకు తావలమగు అమోఘశక్తివిశేషమును చిక్కబట్టుకోగలిగియుండవలెను. యథార్థస్థితిగతుల సమ్యగవగాహనము, ఆధ్యాత్మికోన్నతిని గడించుకొన్న ప్రత్యక్షవాదదృష్టి అతనియందు సదా దీపించుచుండవలెను. యుక్తి విహీనతను, లేక యుక్తిబాహ్యతను అవలంబించుటవలనగాదు మానవుడు సామాన్యప్రకృతిలోనుండి పరాప్రకృతిలోనికి దోగలుగునది. యుక్తిద్వారమున పరాయుక్తి యొక్క ఘనతరతేజములోనికి పోనేర్చి అద్దానిని సాధించవలసియున్నది. ఈ పరాయుక్తి యుక్తిలోనికి అంతరించి దాని పరిమితులను భిన్నమొనర్చుచు దాని నున్నత సీమలలోనికి గొనిపోవును. ఈ పరిస్థితియందు, యుక్తి నశించిపోవుటకు బదులు, పరివర్తనము చెంది. పరాప్రకృతియొక్క సమానాధికరణ శక్తి విశేషముగా తన ఆపరిచ్ఛిన్న నిజస్వరూపోపలబ్ధిని పొందనేర్చును.

మన మనస్సు కడు సులభముగా చేయుటకు వీలున్న మరొక తప్పు విషయమున గూడ మనము మిక్కిలి జాగరూకులమై యుండుట అవసరము ఉన్నత భూమికలోని ఏ అవాంతరచేతననో, లేక సామాన్య చేతనకంటె అతీతమైనదగు నే చేతనావిశేషమునో అతిమానసచేతనగ భ్రమించుట సంభవించుచుండును. మానవమనస్సుయొక్క సామాన్య ప్రవృత్తుల నధికరించినంతమాత్రమున అతి

మోగసమన్వయము

మానస మందుఖాటులోనికి రాదు. మానవ సత్తయొక్క సామాన్యపరిధికంటె అతీత స్థాయిలోనున్న ఘనతరతేజమును, ఘనతరశక్తిని, ఘనతరానందమును స్వీకరించ గలిగినంత మాత్రమునను. అందు ఇచ్చా, జ్ఞాన, దర్శనశక్తులను పెంపొందించుకో గలిగినంత మాత్రమునను అది అతిమానసోపలబ్ధి కానేరదు.

ప్రతితేజస్సు ఆత్మతేజస్సు కాదు; ప్రతితేజస్సు అతిమానసతేజస్సు అంతకంటెనూ గాదు. మనఃప్రాణశరీరములకు సైతము వేర్వేర వాని తేజస్సు లున్నవి. ప్రస్తుతమవి మరుగున నున్నను, మిక్కిలి ఉత్తేజమును, ఉదాత్తతను కల్పించి విషయజ్ఞానము నొసగి, క్రియాశక్తి నధికముగ సమకూర్చజాలినవే. విశ్వచేతనలోనికి భేదించుకొని చొచ్చుటవలన కూడా, చేతనయందు, శక్తియందు తీపారమైన విస్తృతిని బొందుటకు వీలున్నది. మనఃప్రాణ శరీరముల అంతశ్చే తనల లోనికి, ప్రచ్ఛన్న చేతనయందలి ఏవిభాగములోనికైనను ప్రవేశింపగలిగి నచో అదియును అసాధారణమైన జ్ఞానక్రియాశక్తులను విడుదల యొనర్చుచుం డును. అశిక్షితమనస్సు కడు సులభముగా ఇట్టివాటిని ఆధ్యాత్మిక సాక్షాత్కారము లుగ భ్రమించుచుండును. ఊర్ధ్వమునకు ఉన్నత మనోమయభూమికలలోనికి ఉన్మీ లనము చెందుటవలన, అంతఃస్ఫూర్తిగల బుద్ధియొక్కయు, ప్రాణశక్తియొక్కయు తీవ్రప్రవృత్తిని సృజించు తేజశ్శక్తులను విశేషముగా క్రిందికి గొనిరావచ్చును. లేక, ఈ భూమికలలోనికి ఆరోహణము, యథార్థమయ్యునూ అసమగ్రమైన మిశ్ర మమున కవకాశమిచ్చెడి తేజస్సును క్రిందికి గొనిరావచ్చునుగూడ. ఈ తేజస్సు, మూలమునం దాధ్యాత్మికమేయైనను, క్రిందికి అవరప్రకృతిలోనికి దిగివచ్చునరికి దాని ప్రవృత్తి లక్షణ మెల్లవేళలా అట్టి యాధ్యాత్మికతను నిలుపుకోజాలినదిగా నుండదు. కాని, ఇవి ఏవియును గూడ అతిమానస తేజస్సు, అతిమానసశక్తి కాజాలవు.

మనోమయసత్తయొక్క శిఖర భూములను చేరి, అతిమానసములోనికి ప్రవేశించి, ఆధ్యాత్మిక సత్తయొక్క పరార్థగోళపు సరిహద్దులలో నిలువనేర్చి నప్పుడుగాని, దీనిని దర్శించి గ్రహించుటకు వలనుపడదు. ఈ సమస్తభూతప్రకృ తికి మూలాధారమై మన మనఃప్రాణశక్తుల నన్నింటిని ఆవరించి, భేదించి, విశేష

ప్రాబల్యమున పరిమిత మొనర్చుచున్న అజ్ఞానము, నిశ్చేతనము, పాక్షికజ్ఞానము లోనికి కొంచెము కొంచెముగా మేల్కొనుచున్న మూలావిద్య అచ్చోట పూర్తిగా సంతరించిపోవును. ఎట్టి కలగలుపులకు, మార్పులకు అవకాశములేని ఋతచేతన సకల సత్తకూ మూలపదార్థముగా, విశుద్ధమైన అద్దాని సంస్థితి లక్షణముగా నల రాదుచుండును అవిద్యాచట్రములోనే, ఆ అవిద్య ఎంత వెలుగుతో గూడినదైనను నగుగాక, ఇంకనూ మనము తిరుగాడుచుండు స్థితియందు మనకీ ఋతచేతననోప లబ్ధి కలిగినటుల భావించుకొనుట ప్రమాదభరితమైన అపమార్గములో మనలను బెట్టుటకును, మన సత్తయొక్క క్రమవికాసమును స్తంభింపజేయుటకును కారణ మగును. ఏలయన, ఏ అవరస్థితితో అతిమానసోపలబ్ధిగ మనము భ్రమించుట జరుగునేని, ఆ యుపలబ్ధికోసమై దుస్సహసోపేతమైన అహంకారముతో మనము పడునట్టి వేగిరపాటు ఎట్టి అనర్థములను దెచ్చిపెట్టునని మనము గమనించియు న్నామో వాని కన్నింటికిని మన మగ్గమగుట సంభవించును.

అట్లుగాక, కొన్ని పరతరోపలబ్ధులను పరతమోపలబ్ధిగా మనము భావించుట జరుగునేని, మనము సాధించిన ఆ యుపలబ్ధి యెంత విస్తృతికలదైనను మన సత్తయొక్క పూర్ణలక్ష్మ్యసిద్ధికి కారవడనదే యగును. ఏలయన, రమారమియైన యుపలబ్ధితో మనము తృప్తిచెంది నిలిచిపోవుటవలన, పరమమైన పరివర్తనము మన కింకనూ అలభ్యముగనే యుండిపోవును. పూర్ణమైన అంతరిక విమోచనము, ఉన్నతమైన ఆధ్యాత్మిక చేతనోపలబ్ధి మనము పొందనేర్చిననుగూడ అది ఈ పరమ పరివర్తనము కానేరదు. ఏలయన, మనము పొందు నుపలబ్ధి స్వయముగ నొక పూర్ణసంస్థితియే కావచ్చును గాని, మనలోనున్న శక్త్యాత్మక విభాగము లింకనూ అతిమానసమునకు గాక ఒకానొక తేజోమయాధ్యాత్మిక మానసమునకు మాత్రమే చెందియుండు కారణమున, అవి మహత్తరమైన శక్తిజ్ఞానములతో విలసిల్లుచుండు సందర్భమున గూడ దోషయుక్తములగును. పాక్షికము, స్థానికమునైన చీకటి ముసుగునకు, పరిచ్ఛిన్నతను కల్పించు మూలావిద్యకు లోనైయుండుటే సంభ వించును.